

Mục lục

1	Cõi người rung chuông tận thế.....	3
	Chương 1.....	3
	Chương 2.....	15
	Chương 3.....	26
	Chương 4.....	40
	Chương 5.....	55
	Chương 6.....	61
	Chương 7.....	72
	Chương 8.....	86
	Chương 9.....	95
2	Bãi tắm.....	97
3	Báo.....	103
4	Bến Ôsin.....	111
5	Bốn khúc một bản tình ca.....	117
6	Cây hoàng lan hóa thành cây si.....	127
7	Chín Triệu, Ba Triệu, Hai Triệu và Bóng Rổ.....	137
8	Chợ.....	144
9	Đi khỏi thung lũng mới đến nhà.....	148
10	Hà Nội, con thuyền, phù sa.....	155
11	Hàng xóm ở Seattle.....	162
12	Mây mưa mau tạnh.....	167
13	Phòng khách.....	173
14	Sắp đặt.....	182
15	Sông cạn.....	187
16	Thi nhân.....	193
17	Tiếng thở dài qua rừng Kim Tước.....	201
18	Tờ khai visa.....	205
19	Trại cá sấu.....	213
20	Trắng trước đỏ sau.....	222
21	Trên cao gió bạt tiếng eo sèo.....	226

Cõi người rung chuông tận thế

Chương 1

Mùa hè năm ấy bãi biển Bình Sơn xôn xao vụ một cô gái bị chết trong lúc tắm biển với mấy người bạn trai. Hè nào bãi tắm nào chẳng có người chết. Bãi phải đóng thuế định kỳ cho biển. Mùa hè này là cô ta, mùa sau biết đâu lại không đến lượt tôi. Chỉ có điều cái ông thu thuế biển cũng nghiệt ngã, nghiệt ngã như số phận, không chừng chính ông ta là số phận - đi thu thuế mà chẳng cho ai biết trước bao giờ. Hè nóng thì ta rủ rê nhau lên xe, ta chạy rong một quãng đường không dài đầy bắt tắc đến bãi tắm, ta xuống tắm, rồi dùng một cái ta thành người đóng thuế cho cả cái bãi tắm khốn kiếp nọ.

Nhưng người chết mùa hè ấy không phải là một cô gái như tin đồn. Người chết là một gã trai. Là người gần gũi với nạn nhân, lại là người chứng kiến, tôi thấy cần cái chính lời đồn đại này. Tin đồn có thể thay đổi được những việc tày trời hơn cả giới tính.

Hình như chúng tôi cũng nói chuyện gì đó liên quan đến giới tính trước ngày thằng Cốc chết. Sáng hôm ấy, thằng Phũ gọi điện cho tôi. Ba thằng chúng cháu vừa nảy ra ý định đi Bình Sơn, chú có đi được không? Mười phút sau, Phũ lái chiếc xe Toyota Corona đến. Thế là bốn chú cháu xuôi theo quốc lộ Một về phía Nam. Nhờ chiếc xe của thằng Phũ, thằng cháu con ông anh ruột, tất cả chúng tôi thường đi những chuyến ngẫu hứng bán kính vài ba trăm cây số quanh Hà Nội như bất cứ một công dân thủ đô nào ngẫu hứng phóng xe máy ra bờ hồ ăn kem Bốn Mùa. Mọi thứ là nhờ ở tài xoay xở lịch lãm của ông anh trai tôi. Mọi thứ là nhờ ở cái khách sạn tư nhân ông dựng lên, nhờ những chiếc xe hơi ông mua cho khách sạn. Mọi thứ là nhờ nhà nước cho phép những chiếc xe tư nhân hoạt động với biển số màu trắng. Muôn năm những biển số màu trắng.

Tôi nhớ hôm ấy thằng Phũ cầm lái. Tay lái lùa trên con đường xù xì bao tải. Thằng Cốc ngồi bên cạnh. Tôi với thằng Bóp ngồi đằng sau. Thằng Cốc quay đầu lại kể cho chúng tôi nghe cái câu chuyện về giới tính ấy. Nước bọt li ti bắn ra từ miệng nó như làn hơi phả ra trong những ngày đông giá. Ở đâu và với bất cứ ai, nó cũng phun ra một lớp sương mù như thế. Vậy mà lũ con gái chẳng mấy đứa né mặt tránh. Chúng cứ giờ mặt ra hiên ngang chịu trận, cặp mắt si mê nhìn cái gương mặt đàn ông đẹp phũ phàng đang phun hơi nước kia. Tôi và thằng Bóp cũng không né mặt tránh. Khoảng cách ghế trước ghế sau không quá gần cho một màn nước bọt. Nước bọt không truyền được AIDS. Nước bọt chỉ truyền được bệnh hô hấp. Mà hệ hô hấp của thằng Cốc thì đủ sức vận hành cho cả bốn cái cơ thể chúng tôi.

Thằng Cốc kể chuyện một ông An Nam điền bản khai tiếng Anh xin thị thực ở một sứ quán nước ngoài. Họ và tên - ngày tháng năm sinh - quốc tịch và ... Sex. Trời đất ơi, sao lại đá xoáy nhau bằng một cái mục Sex oái oăm như thế này? Hẳn là cái đất nước ông định đến cũng quan tâm tới chuyện ông đã từng tình dục bấy bạ hay không. Ông bèn mồm môi sờ thẳng thừng một chữ vào mục Sex: No. Câu trả lời "không" quyết liệt của một người chồng được tiếng là thủy chung lành mạnh, của một cán bộ được tiếng có đạo đức cách mạng theo kiểu thanh giáo. Ông khai xong rồi mới có người bạn giải thích cho cái tiếng Anh tại chức của ông: Sex ở đây không có nghĩa là tình dục, ông đã quá hoảng hốt mà vội "không" vào mục giới tính.

* * *

Sau chuyện giới tính là sang chuyện tình dục. Cốc không bao giờ ngồi yên với vài câu chuyện khai vị mà không xoay sang chuyện tình dục. Nó tên là Công. Lũ bạn gọi nó là Cốc. Cốc đọc chệch đi thì được một cái tên Mỹ - Cock. Cock là con gà trống, vừa có nghĩa là cái vật ngọc ngậy giữa đôi chân một gã trai. Cả hai nghĩa đều đúng với thằng Cốc.

Đang học dở năm thứ nhất Tổng hợp, thằng Cốc được một ông đạo diễn điện ảnh phát hiện ra. Ông này vốn đầy đủ tư cách để được gọi là đạo diễn, nhưng lần này chỉ khiêm tốn nhận chân phó đạo diễn trong bộ phim hợp tác với một đạo diễn Pháp vừa mới nứt mắt ra. Trong khi chỉ đạo diễn xuất, cả đạo diễn Tây thiếu kinh nghiệm lẫn đạo diễn ta thừa kinh nghiệm đều không sao chỉ đạo được thằng Cốc đừng phun nước bọt. Nghệ sĩ ánh sáng của đoàn làm phim cũng không có cách gì khắc phục được cái màn sương trước miệng Cốc. Thế là Cốc chỉ được nhận một vai không có lời thoại. Một toán lính lê dương phóng xe mui trần trở về sau trận cướp bóc. Trên xe nhất thiết phải có một gương mặt á Đông bặm trợn như một cửa loại phim đánh đấm lâu nay. Thằng Cốc vào vai đó, chỉ việc ôm súng ngồi, chỉ việc mỉm cười khinh khỉnh, ánh mắt lạnh lẽo đánh ác đã có sẵn, mái tóc tung bay phong trần.

Vài phút xuất hiện trong một bộ phim Tây làm Cốc nổi danh đến mức nó khiến cho hai đứa con gái cùng lớp phải đi nạo thai. Đến mức có ngay một đám đạo diễn không bằng cấp tranh nhau ký hợp đồng với Cốc để đóng phim chàng và nàng treo mình đầu võ trên cây, hôn hít nhau dưới đáy bể bơi, làm đám cưới với nhau trên máy bay, rồi cùng nhau nhảy dù từ trên vách đá xuống biển...

Sau mấy năm, dân trí đã được nâng lên, tức là người xem bỗng giật mình nhận thấy lâu nay vẫn bị những bộ phim video coi như trẻ con. Sau cái giật mình của đứa trẻ đến tuổi trưởng thành đó thì Cốc đã có một vốn liếng gần ba trăm triệu. Đến mức này Cốc chẳng đại gì quay trở về trường Tổng hợp, để rồi thất nghiệp thành một anh kỹ sư vô danh hay một công chức nhỏ. Hầu như cả đám thanh thiếu niên đều ao ước được như

Cốc. Danh tiếng và tiền bạc đến sau một cái liếc xéo của số phận. Họ cứ phơi mặt ra ngoài đường, nần ná ở nơi công cộng, thấp hương khăn vải ở nơi cay xè khói tín ngưỡng, cầu mong có một nhân vật nổi tiếng phát hiện ra, vỗ vai rủ đi đóng phim hoặc đi làm người mẫu.

Đó là cú đổi đời tuyệt đẹp. Con đường dễ dàng đạt tới vinh quang và giàu có. Hơn đứt việc lao tâm khổ tứ với những bài giảng, những kỳ thi, những tiểu luận khoá luận và luận văn tốt nghiệp.

Cánh đạo diễn điện ảnh rút vào hậu trường. Bây giờ đến lượt những ông bầu hát sô. Tôi không nhầm thì hai thằng bạn vẫn trên Cốc vì cái giọng khàn khàn hoen gỉ. Dẫu sao một đêm ca nhạc vẫn cần một khuôn mặt siêu sao, một siêu sao bằng xương bằng thịt chứ không phải trên màn hình đánh lừa thị giác, nhất là khi siêu sao ấy lại cất giọng hát lên đôi ba bài. Cốc bấm điện thoại cầm tay, gọi nhắn tôi. Tối nay chú đến xem cháu hát.

Tôi cùng thằng Phũ, thằng Bóp đứng lại bên cánh gà để thằng Cốc xăm xăm tiến ra sân khấu. Khán giả huyết sáo gào thét cuồng nhiệt. Ban nhạc ế khách ở Sài Gòn thành món cũ người mới ta với công chúng phổ thông ở thủ đô. Cốc đang vẩy tay chào khán giả, nụ cười hạ cổ khinh khỉnh, thì một tay nhạc công người Sài Gòn nhắc. Dô, dô. Cốc định mở miệng hát cho khớp nhạc đệm thì cái điện thoại di động bên hông kêu tí tí. Nó thò tay tắt điện thoại một cách không thương tiếc, rồi nhún vai ra ý xin lỗi người xem.

Một trận cười tán thưởng dậy lên. Đám nhạc công dễ tính chơi lại phần nhạc đệm. Giọng Sài Gòn lại nhắc. Dô, dô. Lần này thì Cốc mới dô.

Có đêm tay lái lùa Phũ đưa chúng tôi theo Cốc chạy show bốn năm tụ điểm ca nhạc và thời trang. Cả thời trang nữa. Đám người mẫu quê mùa học đòi các siêu người mẫu Âu - Mỹ, bắt chước từ cái dáng đi ngoe nguẩy, cái vung tay phăn phất ra chiều dứt khoát, cái dừng sững quắc mắt chỉ hút hồn được đám khán giả ở một đất nước thiếu công nghệ giải trí. Tất nhiên, những cuộc thi người đẹp, người mẫu thời trang cũng cần đến các siêu sao một thời như Cốc. Một gã diễn trai sẽ thắp từng một thí sinh, thành một cặp đẹp đôi trong chốc lát trên sàn diễn. Ngay từ vòng đầu, Cốc đã khẳng khái từ chối cặp đôi với thí sinh số 5. Con này đáng người tạm được nhưng răng hơi lộ và thói mồm. Cốc đòi đi với thí sinh số 12, thân hình hoang dã bốc lửa từ một vùng bán sơn địa. Sau cú lượn đầu tiên đầy hứa hẹn trước ban giám khảo và người xem, Cốc âu yếm dặt tay số 12 vào hậu trường, chờ đến lần xuất hiện sau. Đêm nay em đừng về khách sạn, về nhà anh mà ngủ. Khiếp, nói năng trắng trợn thế? Vậy phải nói thế nào? Số 12 kinh hồn, không ngờ một siêu sao thanh lịch và cao quý trên màn bạc lại phát ngôn như thế. Có hay không, nói ngay? Một luồng hơi nước cú kính ập vào mặt

số 12. Không! Có muốn thành hoa hậu á hậu hay là thành thương binh? Cốc giẫm một cú phũ đầu lên chân số 12. Chỉ chút nữa là cô ta kêu thét lên. Mấy ngón chân như sắp nứt toác ra trong chiếc giày cao gót. Nói ngay, có muốn thành con què lê bước qua sân khấu hay không, nói? Vâng, thôi thì em đi với anh.

Nhưng đêm ấy, Cốc vừa đưa số 12 ra khỏi phòng diễn thì cô ta giật nhanh ra khỏi tay nó, lao về phía đám bạn bè và người nhà theo về đây từ một ga xép tỉnh lẻ. Ngày hôm sau, 12 nằng nặc đòi ban tổ chức đổi người cặp đôi. Cốc thừa sức làm cho cuộc phản công yếu ớt này trở thành tuyệt vọng. Cả hai lại duyên dáng bước ra sân khấu. Người xem gào lên. Hoan hô 12. Hoan hô siêu sao Hoàng Công (Hoàng Công là tên thật của thằng Cốc). Nó vẫn giữ phong thái khinh khỉnh từng làm người xem mê đắm, vẫy tay chào khán giả và hạ giọng với 12. Đêm nay cô không thoát được đâu. Đừng hòng! 12 cũng tươi tắn vẫy tay chào. Đột ngột, cô ta thấy bàn tay Cốc đang nắm tay mình nhẹ nhàng luồn vào đó một lưỡi dao cạo lạnh lạnh. Mày có muốn tao rạch bộ đồ tắm này, một đường sau lưng, một đường đằng trước, ở ngay chỗ mày đệm băng vệ sinh hành kinh hay không?

Giọng nói của một kẻ dám giết người chứ không phải chỉ rạch áo tắm. 12 hơi rỗi chân và trật guốc. Cốc cứu cho cô ta một bàn thua bằng cánh tay đỡ rất duyên dáng và vững vàng ngang lưng. Cú trật guốc gần như không bị phát hiện, 12 nhìn Cốc đầy vẻ biết ơn kèm vẻ ranh mãnh đàn bà. Em đang thấy thánng mà anh không ngại ư? Tin anh đi, anh có cách.

Kết thúc vòng hai, Cốc nhanh chóng lôi 12 ra cửa sau, phi ngay về nhà. Còn một vòng thi nữa, 12 chẳng đại gì mà cự tuyệt Cốc. Ba giờ sáng nó đưa 12 về khách sạn, trả lại cho đám người nhà và bạn bè đang ngơ ngác.

Đêm sau, 12 đăng quang á hậu.

Cô ta được ngay một công ty liên doanh với Pháp mời vào làm việc. Sự đời xoay chuyển tới mức 12 thường hãnh diện khoe khoang với đồng nghiệp và đám bạn bè mới rằng cô là em họ của siêu sao Hoàng Công.

Ông anh họ thì chẳng mấy khi thấy mặt. Ông ta đã lặn một hơi về khách sạn The Apocalypse của anh trai tôi, tức là bố thằng Phũ. Tôi, ông chú út của thằng Phũ, ở tuổi ba lăm đã là người có cổ phần trong cái khách sạn mang tên Ngày tận thế này. Thằng Phũ tham gia vào hội đồng quản trị. Thằng Bóp đã qua một lớp trung cấp nấu ăn thì làm tổ trưởng tổ đặc sản. Thằng Cốc làm lễ tân, lấy cái danh siêu sao mà thu hút khách, chuyện trò với khách, lúc cần thì làm bồi hoặc hát cho dàn nhạc sống trong khách sạn. Thực khách thời nay thích cái vẻ diễn trai ang ác của nó đến mức suýt nữa ông anh tôi đã đổi tên khách sạn Ngày tận thế thành khách sạn Hoàng Công.

* * *

Bốn chú cháu đến Bình Sơn giữa trưa. Đầu buổi chiều thì kéo nhau ra bãi tắm thường thức đợt đầu. Tôi đã từng là một gã thuyền trưởng một sách. Chẳng khó gì mà tôi không nhận thấy cái vòng luẩn quẩn của kiếp người. Con người làm hỏng môi trường, làm thủng tầng ôzôn. Tia cực tím qua lỗ thủng tầng ôzôn chiếu xuống làm cho trái đất nóng lên, cái nóng lại xua chính con người đàn đàn lũ lũ chạy ra các bãi biển. Sau một ngày vật lộn quần nhau với sóng biển, đêm đến lũ người rút về cố thủ trong các khách sạn, các nhà nghỉ, vật vờ trên những đường phố tranh tối tranh sáng. Biển rũ rượi nằm lại, phập phồng thoi thóp như cô gái đồng trinh sau một vụ hãm hiếp tập thể. Bấy giờ mới bắt đầu giờ làm ăn của những người đàn bà làm nghề buôn hương bán phấn. Thực ra thì hương chẳng có mà phấn cũng chẳng có. Phần nhiều là mùi mắm muối dân chài thất thu một vụ cá, mùi mồ hôi gay gắt đồng quê hạn hán, thậm chí có cả mùi sữa vú em hoi hoi con ời con ở lại nhà. Tất cả đều được vụng về át đi bằng một thứ nước hoa rẻ tiền đồng hạng.

Vừa bước vào rừng dương trên cồn cát cao, thằng Cốc huyết lên một tiếng sáo:

- Xem kia, một vũ điệu thổ dân ngoạn mục. Tôi không nhìn thấy ngay. Chỉ thấy những met met khô, cá chỉ vàng, những lon bia bên ánh đèn leo lét. Những người bán hàng cho khách thừa thớt đi dạo trên bãi biển đêm. Họ đang vò vò tờ giấy, đốt lên hoa hoa mấy vòng quanh mặt hàng để đốt vía, cầu mong đêm nay đắt khách.

Đến lúc này tôi mới nhìn thấy phía sau ghềnh đá là cả một cuộc đốt vía tập thể. Một vũ điệu thổ dân như lời thằng Cốc. Những người đàn bà không nhìn rõ mặt, hình hài cũng chập chờn, đang đứng dạng chân trong thế compa mở hai mươi lăm độ. Họ cũng đốt những tờ giấy, lay lay ngọn lửa như một nốt ngân có huyền lý ở cái nơi là nguồn vốn tự có của một cái nghề kinh doanh bất chấp mọi quy luật kinh tế là lấy lỗ làm lãi. Ngọn lửa nhún nhá như một khúc cải lương tự sự, rồi bất chợt cao vút lên thành cao trào như viện đến sự mưa móc ban phát của trời xanh trên đầu. Lửa phát phơ cười với ông trời phong tình đến đủ độ, rồi đổ xè một giọng thật đã để cầu xin sự đồng tình của đất. Những tờ giấy mới đốt lên chạy tiếp sức cho tờ giấy đã cháy hết. Vòng lửa lại cháy rừng rực, lại huyền lý phùng phùng từ nơi xuất phát ấy, vung lên tới trời, ngoặt lối ra sau lưng để cầu xin những gì họ bỏ lại đằng sau. Có khi đó là một gia đình chồng con nheo nhóc đang chờ họ mang thuốc và thức ăn về. Có khi là một gia đình mà họ bị đánh đuổi vì sự hư hỏng khát tình ham chuộng của lạ. Họ cầu xin hết thủy, xin trời xin đất, xin cha mẹ chồng con, xin những bạn tình mưa bóng mây sẽ tới, xin cả những quy ước đạo đức xã hội khát khe. Ngọn lửa cứ phát phơ lên xuống, khép kín thành một đường parabol. Có hàng chục vòng lửa như thế đằng sau ghềnh đá. Cuộc đốt vía tập thể, vũ điệu lửa tập thể. Những vũ nữ kiên gan giằng chân compa hai mươi lăm độ, đứng yên mà lắc mình theo đà vung tay cầm ngọn lửa, điêu luyện như đã đứng đó cả

ngàn năm rồi.

Bốn thằng ào xuống bãi cát, chạy thẳng ra sau ghềnh đá. Vòng lửa đốt vĩa đủ ánh sáng để giới thiệu mặt hàng. Gương mặt miễn không quá xấu. Dáng người tùy theo thẩm mỹ khách hàng. Bọn bốn người sành sỏi không cần mặc cả. Bọn bốn người tinh tường không cần mất công tìm kiếm hiện trường. Hành sự đằng sau những tảng đá cao quá đầu người là vừa đảm bảo tính thẩm mỹ, tính đại chúng và tính an ninh trật tự.

Biển vẫn hồn hển thoi thóp ngoài kia.

Rồi đến lượt chúng tôi rẽ rời thoả mãn trên đường về khách sạn. Con đường lại xuyên qua rừng phi lao thưa thớt. Đến bây giờ rừng dương mới thành nơi nhóm họp của từng cặp từng đôi. Đôi đứng, đứng run giật cả cây dương. Cặp ngồi, ngồi động tháu cả ngọn dương giấy giụa. Cặp nằm, nằm quăn quại cả gốc cây khoảng cát. Phải bước đi ý tứ lắm mới không giẫm phải những hình thù ngổn ngang trên nền cát.

Đi hết rừng dương mới chớm vào con đường nhỏ vắng tanh. Bóng đen nhỏ bé của một ông già lúi thủi đằng trước. Chỉ một bóng người. Một cơn gió ào tới thổi phồng cái bóng đen ấy lên thành một bóng ma cô hồn. Gió lạnh. Mọi âm thanh trời đất như đồng loạt câm lặng hết. Giờ mới nghe rõ tiếng bước chân quả quyết của một gã trai. Bóng đen đích thực là một gã trai cường tráng.

Đột ngột bùng lên ánh đèn pha của một chiếc ô tô mới rẽ vào đầu đường. Kịp lúc chúng tôi đi sánh ngang bóng người. Mái tóc bắt ánh sáng bùng cháy như một ngọn lửa trên một gương mặt mê hồn. Hoá ra đó là một cô gái. Trong nháy mắt tôi rừng mình choáng váng. Phần đời thuyền trưởng viễn dương trăm bến đỗ ngàn bến tình đã qua, tôi chưa thấy một thiếu nữ nào như thế.

ánh đèn tắt phụt. Chiếc xe rẽ lối khác. Cô gái ngay lập tức hoá thành bóng đen không rõ ra hình người.

Thằng Cốc đi sát vào cô gái. Tôi cảm thấy nó đã sẵn sỏ ôm vai cô ta. Tất cả chúng tôi đều thích nhưng đều ngán sau bữa đại tiệc ê hề bên ghềnh đá. Đàn bà lúc nào cũng có thể nhưng không phải lúc nào cũng muốn. Đàn ông lúc nào cũng muốn nhưng không phải lúc nào cũng có thể. Thằng Cốc là một ngoại lệ.

- Đi với bọn anh.

Nó bảo.

Nó siết chặt cô gái vào bên sườn trong một cảm khoái đột ngột. Á - á - á. Người hét lên không phải là cô gái. Người vừa hét lên chính là thằng Cốc. Con trâu mộng buông cô gái ra, hai tay ôm vội lấy phần bụng dưới vì một cơn đau quặn.

Ba thằng chúng tôi nhanh chóng triển khai thế tấn công. Cũng ngay lập tức chúng tôi hiểu cô gái chẳng liên quan đến cú đau đột ngột của thằng Cốc. Cô gái vẫn thong thả bước. Thằng Cốc dừng lại, không nói được. Nghiến răng vì đau.

Lại một chiếc ô tô chiếu đèn pha từ phía sau. Chúng tôi còn kịp thấy cô gái quay đầu lại. ánh mắt sáng loà ghê rợn. Đèn tắt thì cô ta lại trở về làm cái bóng cô hồn.

Cốc bây giờ mới hết đau. Hết đột ngột như lúc bị đau.

- Đuổi theo.

Nó vừa thúc chúng tôi vừa rảo cẳng chạy tới.

- Nó làm gì mày?

Phũ hời.

- Chắc lại bắn pháo hoa ra quần rồi?

Bóp hời.

- Không phải. Đau lạ lắm. Đau nhói như bị đâm. Đứng vào lúc tao có ý định tìm một chỗ khuất bên đường để nó xuống. Mà nó đâu có phản ứng gì.

Bốn đứa chạy tới đầu đường. Nhìn cả ba ngả không thấy bóng đen đâu nữa.

* * *

- Nó đấy.

Cốc chỉ một cô gái đang từ trên bãi cát tiến dần ra mép sóng. Bóp và Phũ đang giỡn sóng lội ùm ùm tới bên chúng tôi. Cả bọn nhìn về phía thẳng Cốc hást hàm. Một thân hình quyến rũ. Nhưng không có vẻ gì của cô gái đêm qua. Không cả vẻ ma quái.

- Chính nó. Tao nhận ra ngay.

Cốc quả quyết với hai thẳng bạn tỏ ý nghi ngờ. Tôi không lộ vẻ gì cả. Tôi bỏ phiếu trắng. Có một cái gì đó giống như sự thận trọng, sự điềm đạm của một gã trai hơn ba đứa kia tới một giáp. Một cái gì đó giống như ý muốn can ngăn của một kẻ đã bôn ba nhiều đối với bọn không biết đâu là chừng mực.

Nhưng không kịp. Thẳng Cốc đã nháy mắt đầy ngụ ý rồi lội nước tiến lên bãi cát. Sau này mỗi một lần nghĩ lại, tôi đều cho rằng đó là thời điểm bắt đầu thảm họa, bắt đầu bằng cái chết đầu tiên, của thẳng Cốc. Hình như ở dưới nước, tôi có nghe thoang thoảng lời từ chối của cô gái. Đôi câu đại loại như "nguy hiểm lắm"... Nhưng thật khó từ chối cái kiểu vừa mời vừa ngang nhiên cầm tay dẫn đi, vừa khéo léo ẩy người ta vào phía đợt sóng đang ào đến. Chưa một con mồi nào mà thẳng Cốc ngấm bắt lại thoát được.

Cuộc tiếp xúc dưới nước thoát đầu có vẻ lịch sự. Cũng có giới thiệu tên tuổi. Cô gái tên là Trùng, Mai Trùng, cái tên chẳng con gái, chẳng Hà Nội chút nào, nhưng cô đích thực là người Hà Nội về đây có việc. Thật ra chẳng có ai tự nói tuổi, nhưng cặp mắt thuyền trưởng của tôi thậm chí có thể xác định được ngay sức đẩy của từng con sóng. Mai Trùng khoảng hăm sáu tuổi. Ở tuổi ấy, cô ta hơn đút mấy gã trai tới ba bốn tuổi. Nhưng lũ con trai dục vọng đầy mình tự tin đầy mình cứ xưng xưng ngọt xót anh anh em em. Chẳng cần tín hiệu mà cả hội đã quây lại trong trò chơi giỡn sóng từ lúc nào

không rõ. Đầu tiên thằng Cốc nắm tay Mai Trùng. Sau một cú tăng tăng nhảy sóng, thằng Cốc đã khéo léo đẩy cô ta sang thằng Phũ. Sau một lần nữa dềnh lên trên đầu ngọn sóng, cô ta đã rơi vào tay thằng Bóp. Đến tay tôi thì cú chuyển ngoạn mục đã thành vòng tròn khép kín. Tôi đọc thấy trong ánh mắt ấy một lời van xin, một vẻ khiếp đảm trước cái chết. Tôi bỗng chùn tay. Tôi? Một kẻ đã từng đối mặt với từng ấy phản trắc và hận thù? Một kẻ đã phải giấu kín cái chết của con mình trong yên lặng? Quả thực là tôi bỗng thấy hết cả hào hứng. Tôi đẩy trả cô gái cho thằng Cốc, rồi phá vỡ vòng tròn bơi ra xa. Chẳng đũa nào gọi. Vòng tròn đã nhanh chóng biến thành thể tam giác. Cô gái như một quả bóng bị sút từ góc này sang góc kia. Cuối cùng cô dừng lâu trong tay thằng Cốc. Sau mỗi đợt sóng, nó đã dần dần đẩy được cô ta xuống theo thể ngựa nghiêng.

Tôi bắt đầu cảm thấy sự nguy hiểm của trò đùa. Trong cái thể nước ngập đến cổ, lại bị thằng Cốc quặp chặt, cô gái khó mà giãy giụa hoặc kêu cứu. Hai thằng bạn đã đồng loạt lảng ra hai phía. Như canh chừng. Như cản lũ người đu đờn nhảy sóng xung quanh. Lối chuyển động của thằng Cốc cho thấy rõ nó đã tụt được chiếc quần bơi xuống ngang đầu gối. Một con sóng nữa đẩy hai thân người đang quần lấy nhau lên. Bây giờ thì đôi tay nó đang thao tác ở nơi sẽ biến phần thân dưới của cô gái thành nàng Eva nổi nà.

Rõ ràng tôi linh cảm một điều rất xấu. Tôi có ý ngăn. Nhưng cùng lúc tôi biết rằng không kịp nữa.

Bọt sóng trên đầu một con sóng tràn vào chưa kịp tan hết. Thằng Cốc bỗng giật nảy lên theo phương thẳng đứng. Nảy mạnh. Nảy cao. Đến nỗi trong chớp mắt phơi lộ mọi thứ đúng theo phỏng đoán của tôi về chiếc quần bơi tụt xuống gần đầu gối. Nó rơi trở xuống không một tiếng kêu. Quần quai. Vặn xoắn. Quấy ùm ùm như một con cá mập mắc câu.

Tôi rẽ nước lao tới. Vẫn kịp thấy vẻ mặt hải hùng của cô gái. Mắt thằng Cốc tròn căng, lồi ra trắng dã. Cơ thể cường tráng trần trụi vẫn quấy đập tuyệt vọng. Tôi còn đủ tỉnh táo kéo lại cái quần bơi cho nó, trước khi cùng hai đũa kia đưa nó vào bờ.

Có người chết đuối! Lũ kiến chi chít trên bãi cát ngập ngựa dưới sóng nước lúc này mới phát hiện ra. Chúng ướt lướt thướt đổ tới như xúm quanh một con nhặng. Phũ định xóc thằng Cốc chạy trên bãi cát cho ộc nước ra, nhưng thằng Bóp ngăn lại. ánh mắt lạnh lùng của nó nói rằng Cốc bị tai biến vì xuất dương lực quá độ. Bóp có kinh nghiệm riêng về chuyện này. Tôi có kinh nghiệm về cả hai khả năng. Thêm một khả năng nữa là Cốc trúng gió cảm hàn lúc đang định hành lạc.

Thằng Cốc nằm ngựa trên bãi cát. Cả phần thân dưới uốn cong lên, quật đùng đùng xuống cát. Một con cá giãy chết vẫn quật quật đuôi như vậy. Chúng tôi gạt được lũ

kiến vô tích sự vẫn xúm đen xúm đỏ xung quanh, mở một lối ra. Thăng Phũ xóc bạn lên, công chạy về phía bệnh viện cấp cứu bên bờ biển.

Chỉ nửa giờ sau, đàn kiến trên bãi tắm đã lan truyền tin đồn về một cô gái bị chết đuối. Tin đồn thay đổi cả giới tính. Đàn ông biến thành đàn bà trong chốc lát như thế thì phẫu thuật giới tính hiện đại cũng phải xoa tay xin thua. Nghe đâu không phải chết đuối. Cô này bị bệnh tim bẩm sinh, ngâm nước quá lâu, la hét quá nhiều, vờn vĩa với bạn trai quá mức, đuối sức mãi đến lúc nổi lênh bênh trên biển, may mà kịp vớt xác vào...

Xin miễn bình luận những lời đồn. Tôi là người trong cuộc. Nay tôi ngồi viết lại những điều này như một lời cải chính, như một lời làm rõ. Dù đã quá muộn.

* * *

Tôi cầm lái phần lớn quãng đường về Hà Nội. Ban đầu thăng Phũ lái. Nó là tay lái lượn êm như lụa của cả nhóm. Đi được một đoạn, thành linh nó phanh xe đánh kết. Cái xác thăng Cốc nằm ngang trên lòng tôi và thăng Bóp giật nảy lên. Xe đỗ lại bên con đường vắng. Phũ gục mặt xuống vô lăng, trán tì lên nắm tay đặt trên đó.

- Thăng Cốc giỏi bơi, giỏi chịu nước.

Phũ lảm bảm những câu đứt đoạn. Tôi không giục Phũ đi tiếp. Thế nào tối nay chúng tôi cũng về tới Hà Nội. Cùng lúc tôi hiểu Phũ không thể lái xe được nữa. Nó đang bị ám ảnh bởi những kỉ niệm với thăng bạn vừa mới chết. Nó vẫn vương vấn chuyện ngày nhỏ cùng nhau đi bơi ở bãi sông Hồng, Phũ rúc đầu vào đáy một chiếc xà lan chở than, may nhờ thăng Cốc phát hiện được và cứu ra. Bây giờ mà lái xe, Phũ lại chỉ nghĩ đến những đêm đưa Cốc đi hát show, đi trình diễn thời trang. Nó là một tay lái xe tận tụy cho thăng bạn. Chúng hãnh diện về nhau. Chúng vui vẻ làm việc và ăn chơi cùng nhau. Chúng sung sướng kết thành một khối.

Giờ đến lượt thăng Bóp. Vốn lảm lì, hành động thay lời nói, thế mà nó bất chợt cất lời đúng lúc tôi định bảo nó lên cầm lái thay thăng Phũ. Bóp kể rằng tối hôm qua hai đứa ngủ chung một phòng, thăng Cốc đột nhiên giật mình nhớ ra chuyện hai tháng trước nó dẫn về nhà một cô người mẫu ảnh lịch. Xong xuôi công đoạn cuối cùng, Cốc đi vào phòng tắm. Thấy chiếc coóc xê của cô bạn rơi trên nền phòng tắm, nó nhặt rồi tiện tay tung bừa lên cái bình nước nóng. Vậy mà quên ngay. Khi cô bạn loay hoay với bộ ngực trần, Cốc lục tung khắp phòng mà không thấy. Cốc còn chạy sang phòng Bóp tìm, tưởng thăng bạn đã về và lên sang lấy trộm. Rốt cuộc cô bạn phải ra về với bộ ngực đón gió bốn phương, một vùng giới tuyến tranh chấp không có khu vực đệm... Mãi đêm hôm qua, nằm bên bãi biển Bình Sơn xa Hà Nội, Cốc mới bất ngờ nhớ ra cái hành động tiện tay ném bừa hôm ấy. Nó cam đoan rằng hai cái cánh cửa pháo đài vẫn còn nguyên trên nóc bình nước nóng, trừ phi đã bị Bóp phát hiện và ngấm ngấm cất

giấu làm tài sản riêng. Tất nhiên là Bóp không biết chuyện. Hai đứa bèn đánh cuộc một chai cognac, tối nay về Hà Nội chúng sẽ cùng xông vào phòng tắm tìm cái coóc xê. Hai đứa ở chung một nhà. Đúng hơn là Bóp ở nhà Cốc. Gia đình Bóp ở Sài Gòn. Mà bố mẹ Cốc đang làm ăn ở Pháp, nhà không có ai.

- Cháu sẽ tìm trên bình nước nóng.

Bóp lơ đãng bảo tôi.

Rõ ràng là không thể để thằng này lái xe thay thằng Phũ. Tôi tin rằng nếu không có mình, hai thằng vẫn lái xe được về Hà Nội. Tôi cũng tin rằng để chúng lái xe trong tình cảnh này là cực kỳ nguy hiểm. Người cầm lái bây giờ phải là tôi.

Thằng Phũ xuống ngồi vào chỗ tôi, cùng thằng Bóp giữ xác thằng Cốc. Ngọn đèn trên trần xe làm mí mắt thằng Cốc ánh lên nhoi nhói. Thì ra cặp mắt đã khép của nó dính đầy cát. Những tinh thể thuỷ tinh li ti như kim châm, Phũ không chịu được những hạt cát đó. Nó mở cốp xe, lấy chiếc xô nhựa, bước vội về phía dòng mương ở gần đấy.

Trời đã tối hẳn. Con đường vắng vẻ một cách đáng ngờ. Chúng tôi khiêng xác thằng Cốc xuống vệ đường. Tôi dội nước, Phũ dùng tay rửa sạch đám cát lấp lánh thuỷ tinh trong cặp mắt thằng Cốc. Tiện tay nó gội đầu cho tử thi, cẩn thận lau khô như với một người đang sống.

Xong bằng ấy việc, nó mới chịu để tôi lái xe đi tiếp. Ngay từ dưới Bình Sơn, chúng tôi đã gọi điện về Hà Nội. Trong cơn kinh hoàng, ông Thế anh tôi và là bố thằng Phũ vẫn đủ tỉnh táo để cất đặt đầu ra đấy. Bóp bảo đưa thằng Cốc về nhà. Phũ bảo đưa thằng Cốc về khách sạn The Apocalypse. Ông Thế ra lệnh cho lũ ranh con đã mất cả sáng suốt hãy đưa thằng Cốc về thẳng bệnh viện. Nhưng không yêu cầu khám nghiệm tử thi. Cảm gió dưới nước là đã rõ chết đột tử. Anh sẽ gọi điện cho bệnh viện. Anh cũng sẽ gọi ngay cho bố mẹ thằng Cốc ở Paris.

Thế đón chúng tôi ở cổng sau bệnh viện, cái lối xuất viện tắt yếu của những con bệnh vô phương cứu chữa. Bây giờ nó là lối nhập viện của những tử thi tạm trú như xác thằng Cốc. Mọi thủ tục Thế đã làm từ trước. Trong cuộc đời bốn mươi tám năm của anh trai tôi đã có nhiều xác chết, nhiều vụ thương tích, nhiều cuộc dàn xếp, nhiều chạy chọt. Hiếm có ai mà diện quen biết rộng như anh và hình như mọi mối quen biết đều mai phục chờ khi có việc là xông ra giúp đỡ. Thế đã gọi điện cho bố thằng Cốc. Ngày mai ông bố có việc phải xuống miền Nam nước Pháp. Xin anh khoan vội báo cho vợ tôi, vài tháng nay cô ấy có triệu chứng bệnh tim, bác sĩ dặn tuyệt đối không được làm cho cô ấy xúc động, xin anh cho tôi ít phút tĩnh tâm, lát nữa tôi sẽ gọi lại cho anh. Tít tít.

Lâu sau, Thế đang ngồi chờ điện thoại thì reng reng, anh Thế đấy ạ, chúng tôi không thể về được, thật đau đớn quá. Nhờ anh thu xếp hoá táng cho cháu. Chúng tôi sẽ

về vào ngày đầy tháng cháu, là tôi nói dịp giỗ bốn chín ngày đầy ạ. Một lát sau, Thế đang gọi điện cho công ty nghĩa trang thì một máy điện thoại khác lại reng reng, anh Thế đầy ạ, tôi vừa nói chuyện với một người bạn Việt Nam ở đây, chị ấy bảo hoá táng thì sau này không gọi hồn được. Hay là nhờ anh mai táng cho cháu ở Văn Điển. Vẫn biết là mai táng thì nhiều khô lắm, chúng tôi không muốn. Hay là để tôi hỏi thêm ý kiến thằng em cháu Cốc vậy.

Thằng em ấy mười hai tuổi, học lớp sáu, đang ở cùng bố mẹ. Thế liền cắt ngang. Thôi để tôi nói, anh chị ở xa, có về cũng muộn mất rồi. Thằng Cốc như anh em của thằng Phũ, thế thì chúng tôi sẽ thay anh chị lo cho cháu thanh thân phần hồn. Tôi xin quyết định hoá táng, lúc này tôi xin là người quyết định, anh chị đừng nghe mồm ai hết. Tít tít.

Trong mọi tình huống nước sôi lửa bỏng, Thế luôn là người lạnh, bình tĩnh, sáng suốt. Đường đi nước bước sáng, cắt đặt công việc gọn. Xử sự đẹp. Đưa thằng Cốc vào nhà xác rồi, Thế mới nói một câu bộc lộ tình cảm thực đằng sau gương mặt lạnh lùng.

- Tôi nghiệp thằng bé. Tôi đã định đổi tên khách sạn thành Hoàng Công Hotel.

Xe chúng tôi bám sau xe Thế trở về. Đường phố tối chủ nhật đông đúc hơn mọi ngày. Sau một ngày giải trí bồi thường cho một tuần làm việc, người ta không xếp xuống vì kiệt sức mà vẫn đang trong đà hưng phấn. Nhiều lúc tôi cảm thấy không còn đủ kiên nhẫn để tránh, chỉ muốn nhấn ga xúc một cái năm bảy chiếc xe máy trước mặt.

Thằng Phũ ngồi bên đập đập tay lên đùi tôi: - Chú Đông, cho xe quay lại bệnh viện một lát. Tôi không hỏi. Tôi rẽ vào một con đường nhỏ trở lại bệnh viện. Liếc nhìn sang thấy ánh mắt thằng Phũ sáng loé lên trên gương mặt sắt lại. Nó đã trở lại hoàn toàn tỉnh táo. Không còn cái vẻ thất thần lúc nãy.

Ông bảo vệ không muốn cho chúng tôi vào nhà xác. Thằng Phũ đưa cho ông ta tờ hai chục nghìn, bảo ông canh chừng, đừng cho ai vào trong lúc chúng tôi đang ở đây. Đoạn ba đứa chạy qua khoảng sân tối, nhảy qua mấy luống hoa trước nhà xác. Ngay ở chỗ này, người ta vẫn tạo dựng một môi trường hoa cho người chết. Cả hành lang dài chỉ có một ngọn đèn nêông lúc sáng lúc tắt. Một con chuột gộc nhảy phốc qua như một con lợn rừng. Ngày bé có lần tôi đã theo lũ bạn đến cổng sau một bệnh viện, nhập vào đám người xúm đen xúm đỏ quanh một gã đàn ông bộ mặt cô hồn. Gã thu của mỗi người một hào rồi mới mở nắp cái hộp các tông cho từng người xem. Người xuýt xoa, người bật mũi, người rú lên, người rùng mình nôn mửa. Trong hộp là một con chuột cỡ như con chó, chừng mười lăm cân. Gã rình suốt đêm qua trước cửa nhà xác mới đánh chết được con chuột mà gã gọi là con chồng. Con vợ nhỏ hơn một chút đã cùng đàn con chạy thoát. Gã thu được tiền của mấy chục người thì cảnh sát đến. Gã bỏ của chạy lấy người. Để lại chiêu đãi miễn phí một con chuột bẹp đầu cho đám người xem đến

muộn.

Chúng tôi mở cửa bước vào nhà xác mới biết sắp phải làm một công việc khó khăn. Lúc này không đứa nào theo người đưa thằng Cốc xuống nhà xác. Bây giờ biết tìm nó ở đâu? Mấy chục cái bàn dài đều có lồng bàn bằng sắt úp chụp ở trên. Một bữa đại tiệc rất vệ sinh của thần chết. Lồng bàn nặng thế chẳng rõ lũ chuột nhà xác hành nghề bằng cách nào? Ba đứa toả ra, mỗi đứa đi dọc một hàng, mở tất cả các lồng bàn ra để xem. Mùi thuốc sát trùng không át được mùi tử khí lạnh tanh khăm khăm. Người như nằm ngủ từ trần sau một cơn sướng đột ngột. Kẻ lông mày rướn lên ngạc nhiên như hết thấy mọi điều đều lạ lùng, kẻ cả cái chết cũng lạ lùng. Người đau đớn, kẻ nhẹ nhàng giải thoát. Người hồn nhiên, kẻ ưu tư. Người hiền, hiền đàn độn. Kẻ ác, ác đến chết về mặt vẫn còn đanh.

- Thấy rồi!

Tôi quăng cái lồng bàn lên xác chết một cô gái co quắp, chạy về phía cái bàn thằng Phũ vừa kêu lên. Nó chồng cái lồng bàn sang bên cạnh, tay kéo vội cái khoá quần trên xác thằng bạn, rồi trật cả quần lót ra. Con gà trống tạp ăn luôn rình đập mái giờ rũ xuống như một mẩu dây thừng ngâm nước. Thằng Phũ sờ nắn phần bụng dưới, quanh chỗ con gà trống. Nó giật thót mình, gọi mẹ một đứa nào đó ra để chửi, rồi hát hàm cho tôi và thằng Bóp làm theo. Da thịt trên cơ thể nhều nhẹo, nhưng cả khối cơ quan sinh dục trong và ngoài rắn đanh như bằng đá, chỉ trừ cái mẩu dây rũ rượi kia. Nhìn kỹ thì thấy cả cái cục gạch đỏ ngả màu bầm thẫm hơn phần da thịt xung quanh.

- Mẹ nó. Đúng là nó.

Thằng Phũ chửi rồi nghiêng răng.

- Ai?

Tôi hỏi.

- Cái gì?

Thằng Bóp hỏi.

Thằng Phũ lại lồng lộn tuôn ra một tràng chửi rủa. Tôi không chép lại mảng ngôn ngữ tiếng Việt phong phú này. Chỉ đến lúc ấy thằng Bóp mới ngăn người nhớ ra và lẩm bẩm thôi đúng rồi. Hai đứa tin rằng thủ phạm trong cái chết của thằng Cốc là đứa con gái bị thằng Cốc vầy vò dưới biển. Thằng Bóp nhớ thêm rằng đêm hôm trước, khi cả bọn lần đầu gặp đứa con gái trên đường vắng, con bé này đã dùng một thứ vũ khí kỳ lạ giống như một mũi kim tiêm thuốc tê hoặc thuốc độc để tấn công thằng Cốc. Còn trên bãi biển, lúc hoảng loạn bối rối tang gia, mọi người đều nghĩ rằng thằng Cốc bị trúng gió hoặc vỡ tim trong một cơn cực khoái. Con bé ma giáo nọ đã thừa cơ thoát thân, ném lại trên bãi biển lời đồn về một cô gái phải đóng thuế cho thần biển.

Chương 2

Đám tang thằng Cốc lại đúng vào ngày trong thành phố cùng lúc diễn ra bốn cuộc thi hoa hậu: Hoa hậu Mùa hè, Hoa hậu Thanh lịch, Hoa hậu Thể thao, Hoa hậu Thời trang. Cùng lúc hàng chục tụ điểm ca nhạc đều bán vé, các ca sĩ chạy sô phải đua nhau chạy hết hơi. Những kẻ hâm mộ không còn đủ sức để mang hoa đi tặng cho hết tất cả những hoa hậu á hậu, những cựu hoa hậu cựu á hậu, những cựu siêu sao và đương kim siêu sao. Thành ra đám ma thằng Cốc vắng cả bạn bè, vắng cả người hâm mộ. Không thấy báo chí nói đến chuyện có cô gái nào nhảy từ tầng cao xuống tự tử. Ai dại mà chết theo một siêu sao trong cái thời buổi siêu sao như năm này. Một ít bạn bè không vô tình, nhưng bận trình diễn, gửi đến những vòng hoa trắng. Cả người được hoa lẫn người gửi hoa đều không dám chắc mình có xứng nhận một vòng hoa trinh trắng hay không. Chẳng qua phong tục xứ này ưu ái vòng hoa trắng cho những bà cô ông mãnh chết trẻ mà chưa kịp lấy vợ lấy chồng. Chết trẻ khoẻ ma, chết già ma lợm khộm. Người ta vẫn sợ những hồn ma trẻ đầy ắp ức trở về quấy quả.

Đám ma vắng và gọn. Đầu vào là một cái quan tài bằng gỗ. Đầu ra là một lọ tro. Thằng Bóp không chịu làm thủ tục gửi lại lọ tro trong một ô tử kính ở nghĩa trang. Nó mang lọ tro về nhà, nó đang ở trong nhà thằng Cốc, nó không muốn xa thằng bạn mà nó không tin là đã chết.

Tôi trở về khách sạn The Apocalypse. Ở cuối tầng hai khách sạn, tôi có một căn phòng đẹp, trước cửa gắn những con chữ bằng đồng Captain's Studio (xưởng vẽ của Thuyền trưởng). Trong một khách sạn, những dòng chữ nước ngoài gây ấn tượng hơn, ngay cả với dân ta. Gọi là phòng, thực ra Captain's Studio là một căn hộ ba phòng, phòng rộng nhất ngay cửa vào trưng bày những bức tranh tôi vẽ biển. Những ô cửa sổ hình tròn và chiếc bánh lái bên ô cửa sổ rộng gọi đúng không khí căn phòng của một thuyền trưởng. Đây là sáng kiến của tôi. Khi anh Thế cho xây dựng khách sạn, tôi tự thiết kế căn hộ này cho mình để lưu giữ những bức tranh tôi vẽ trong những ngày lênh đênh giữa đại dương. Mặc dù đã từ bỏ cuộc đời thuyền trưởng, đã lên bờ, tôi vẫn muốn đôi lúc được sống lại cái không khí thoáng rộng một mình đối mặt với biển cả. Captain's Studio thường mở cửa cho những người khách nghỉ lại khách sạn được vào xem. Anh Thế cho đây cũng là một hoạt động để thu hút khách. Captain's Studio nghiêm nhiên có tên trong bảng chỉ dẫn ở gian tiền sảnh trước quầy tiếp tân. Nhiều ông Tây bà đầm đòi mua tranh, nhưng tôi không bán. Nhiều người đòi thuê căn phòng và đã được toại nguyện nếu trùng vào những ngày tôi vắng mặt ở Hà Nội. Giá thuê Captain's Studio là tám mươi đô la một ngày, gấp đôi giá những căn phòng khác.

Cửa phòng khoá. Thông thường thì Captain's Studio mở cửa từ 8 giờ đến 20 giờ. Tôi chẳng kịp bản khoản vì sao có chuyện bất thường như vậy. Xin hãy đi dự đám tang thật nhiều, anh sẽ thôi thối mắc những chuyện cón con ngoài đời, thôi xích mích, thôi đấu đá nội bộ cơ quan, thôi ham hố địa vị, thôi khát thèm tiền bạc. ý nghĩ vừa thoáng qua, tôi đã bật cười chua chát. Nói vậy thì hoá ra những ông trưởng ban lễ tang, những ông cán bộ tổ chức phụ trách việc tang lễ hiếu hỉ ở các cơ quan mới chính là những kẻ giác ngộ bậc nhất, diệt dục bậc nhất trên đời này.

Tôi mở cửa vào phòng bằng chìa khoá riêng. Rồi giật mình nhảy lùi lại. Một cô gái đang nấp sau cánh cửa, tay lăm lăm chiếc guốc cao gót, sẵn sàng quyết chiến.

- Sao tự tiện vào phòng tôi?

Cô gái thét lên.

Màn sương mờ u mê phủ quanh tôi vụt tan biến. Tri giác lập tức bùng cháy sáng như một cột lửa. A, thì ra bộ phận tiếp tân đã cho thuê căn phòng mà không kịp báo cho tôi. Chắc hẳn tất cả các phòng đều đã cho thuê và đám lễ tân nhằm tưởng tôi đã đi khỏi Hà Nội.

- Xin lỗi cô, Captain's Studio là phòng riêng của tôi. Nhưng nếu bộ phận lễ tân đã trót cho thuê thì xin cô cứ thoải mái ở lại.

Tôi nói và định đi ra. - Khoan đã - Cô gái thở phào thả chiếc guốc cầm tay xuống - Anh nói đây là phòng riêng của anh. Xin anh giải thích.

Tôi nhã nhặn giải thích trong vài ba câu.

- Vậy ra anh chính là thuyền trưởng? Vậy ra anh vẽ những bức tranh này? Thế thì tôi muốn hỏi đôi chút về những bức tranh. Đây, chẳng hạn như bức Biển đời.

Những ai sau khi đã phải dự quá nhiều đám tang, hãy tìm lấy cơ hội được một mình trầm ngâm đối diện với biển cả. Biển xanh ngắt sự sống. Biển bao la hồn nhiên. Biển thần nhiên chứng kiến mọi giông tố, chứng kiến những con tàu xuân ngọc trầm mình xuống đáy nước, chứng kiến những con tàu bé nhỏ mà hiên ngang rẽ nước.

Cô gái hỏi sang những bức tranh khác. Sau đám ma thằng Cốc, tôi càng có nhu cầu được tĩnh trí bằng những bức tranh biển. Tôi bằng lòng nán lại làm người hướng dẫn phòng tranh cho cô. Biển bao giờ cũng dễ hiểu, dù đôi khi nó là những mảng màu xanh trừu tượng. Riêng có một bức biển gào thét, trào lên, trùn lên một con tàu bé nhỏ vô nghĩa. Tôi vẽ nó trong cơn tuyệt vọng sau những bi kịch gia đình. Tôi đưa cô gái lướt qua bức tranh này để tới bên bánh lái.

- Bây giờ tôi thấy mình cũng là một thuyền trưởng - Cô gái quay cái bánh lái bằng gỗ - Tôi đã hiểu biển hơn.

- Chúc cô những ngày vui vẻ trong xưởng vẽ của Thuyền trưởng.

Tôi bắt tay cô và bắt chợt như nhận ra một người quen. - Hình như chúng ta gặp

nhau ở đâu rồi thì phải?

Cô gái hơi rùng mình. Mái tóc dài sậy lăn tăn như cũng rung rung phấp phồng.

- Chắc là chưa đâu. Cảm ơn anh, tôi rất tiếc là không ở lâu hơn. Đêm nay tôi đã đi rồi.

Đến bây giờ tôi mới nhận thấy là cô gái là rất đẹp sau những lem nhem phấn son và chì than. Người đẹp đến vào lúc tôi chẳng có cảm hứng. Dù sao thì cô gái cũng giống một ai đó tôi đã từng quen, biết đâu chẳng đã từng chung chăn gối trên một bên cảng ghé lại chốc lát.

* * *

Tôi xuống đến chân cầu thang, gặp thằng Bóp đang định đi lên. Kính đen gọng to. áo may ô đen. Quần soóc đỏ. Một gã người rừng Tarzan thực sự, cao mét tám lăm, nặng tám mươi tám cân. Tay nó cầm một chai cognac. Tay kia một gói giấy. Định lên phòng chú đây. Phòng cho thuê mất rồi. Thế thì xuống phòng thằng Phũ vậy. Chúng tôi đi vào văn phòng quản trị. Thằng Phũ không sơ mi cravat như một ông quản trị mọi ngày. Cũng may ô ba lỗ màu đen. Thằng cháu tôi cao mét bảy tám. Lồng ngực vòng căng. Ba thằng bạn chúng nó khi mới tập tọng học võ nhập môn là học ở tôi. Sau này tôi xuống tàu vắng nhà lâu, chúng mới cùng đi học thầy khác. Ba thằng nay đã mất một.

Một chai cognac sau đám tang cũng cần thiết như một giấc ngủ sâu không ác mộng. Cả ba lặng lẽ uống. Đến lúc này thằng Bóp mới mở cái gói giấy.

Một chiếc cốc xê tênh hênh trên mặt bàn. - Cốc đã nhớ đúng. Chúng ta đang uống chai rượu trắng cực của nó.

Bóp nói, siết chặt hai bàn tay như đang bóp cổ một kẻ nào đó. Chẳng phải ngẫu nhiên nó tên Bắc mà được lũ bạn đặt cho cái tên Tây là Bob. Đạo học ở trường trung cấp Xây dựng, nó yêu một cô bạn cùng lớp. Yêu thắm thiết. Những kẻ ít nói thường có một ngôn ngữ riêng để tự bộc lộ, đó là yêu thắm thiết. Cuồng nộ thì cũng ở mức tột cùng. Hễ khi nào lên cơn giận, hay là ghen, hay là tức, nó lại đuổi con bé người yêu chạy khắp trường. Chạy từ tầng một lên tầng hai. Chạy từ tầng hai lên tầng ba. Đuổi cho kỳ được, bắt cho bằng được, chẳng nói chẳng rằng xông vào bóp cổ. Có tới chục gã trai cùng trường xúm vào mới gỡ ra được. Nó bóp cổ người yêu đến lần thứ ba thì bị trường đuổi học. Cả tháng sau nó vẫn đi rình bóp cổ người yêu. Hai thằng bạn phải giám sát và can ngăn mãi.

Rồi Bóp xin được theo một lớp trung cấp nấu ăn. Gã trai lừ đừ như một con gấu vốn dĩ khéo tay, khéo nấu nướng. Bố thằng Phũ khi ấy đang chuẩn bị mở khách sạn nên khuyên thằng Bóp theo nghề đầu bếp, sau này quản lý bộ phận bếp núc cho ông. Bóp học giỏi, nắm ngay được 30 món ăn chính khoá, 60 món phụ đạo, 6 món học lỏm,

4 món gia truyền phải trả tiền giá cao.

Bất đồ một hôm, một quý phu nhân, vốn là chỗ quen biết của chỗ anh Thế tôi, gọi điện đặt tiệc chiêu đãi khách nước ngoài món Gà Đông Chí. Vị phu nhân thời mở cửa có vẻ không tin nhiều vào các khách sạn nhà nước. Anh Thế cho gọi toàn bộ đầu bếp lên hỏi, từ đầu bếp già hợp đồng sau khi về hưu ở nhà khách chính phủ cho tới đầu bếp trẻ mới tốt nghiệp trung cấp nấu ăn trung ương đều không biết mặt mũi Gà Đông Chí ra làm sao. Anh Thế lo toát mồ hôi. Mấy khi có vinh hạnh được quý phu nhân chọn mặt gửi vàng. Đợi cho tất cả đều lắc đầu chịu, thằng Bóp mới mở miệng. Chú yên tâm, sẽ có Gà Đông Chí. Nhưng nó không chịu nói Gà Đông Chí là cái gì. Rốt cuộc, một ngày trước bữa tiệc, chỉ có ông chủ khách sạn và mấy người thân cận thằng Bóp mới được biết cái món ăn lạ tai nọ: đùi gà rút xương, nhồi thịt và tôm xay nhuyễn cùng gia vị, rau cải bẹ trắng rải xung quanh, giữ thật lạnh để nhai sần sật. Một món ăn có cái tên quá kêu so với thực chất. Bà phu nhân ném được đầu đó ở xứ Tàu trong những chuyến thăm chính thức và không chính thức.

Gà Đông Chí mở đường cho những bữa tiệc bà phu nhân không muốn tổ chức ở nhà khách chính phủ. Bạn làm ăn ngoại quốc của bà đều tấm tắc khen các món ăn ở khách sạn The Apocalypse, chẳng biết khen thật lòng hay xã giao. Tôi đã từng phải khen những món nuốt không trôi được chiêu đãi ở nước này nước nọ. Chỉ biết thỉnh thoảng quý phu nhân lại dội xuống một thực đơn. Yến sào! Hai triệu đồng một lạng yến sào. Bữa tiệc tám người khiêm tốn một cân yến sào. Bốn cây vàng chỉ riêng tiền yến sào. Khách và chủ tấm tắc. Những văn hoá những nhân văn được viện ra để nói về yến sào. Sau bữa tiệc, thằng Bóp nháy tôi. Yến rơm đấy mà. Anh Thế giật thót. Có ngày may giết tao. Bóp vẫn thản nhiên. Kia chú, người nấu không biết, người ăn không biết, thế thì nó là yến chính hiệu.

Anh Thế hầu như không nhận tiền thanh toán các bữa tiệc của quý phu nhân. Cũng như vậy với những cái ô khác. Những cái ô này đủ che chở khách sạn The Apocalypse cho tới ngày tận thế.

Lại nói chuyện thằng Bóp học hành ở trường trung cấp nấu ăn. Lần này nó học hành trót lọt, một sinh viên tốt, chẳng có lý do gì để bị đuổi học. Ở trường Bóp không yêu ai. Không yêu ai nên chẳng có ai để mà bóp cổ. Nhưng cũng chính ở trường nó đã tìm được cách khác để tự thoả mãn cái dục vọng bóp cổ trong tâm lạnh.

Tôi lơ mờ đoán ra cách thức tự thoả mãn của nó vào dịp Tết đầu tiên nó về làm cho khách sạn The Apocalypse. Tết ấy, anh Thế tổ chức một "cuộc đi săn" và bữa tiệc hoang dã trong trang trại cách thủ đô chừng ba chục cây số. Sáng mừng một, chúng tôi mời tất cả các vị khách ở tại khách sạn vào dịp năm hết tết đến theo xe lên khu sơn trang. Anh em tôi chung vốn mua được với giá rẻ như bèo hai chục nghìn mét vuông

đất bên sườn núi. Rào cọc sắt cao quá đầu người quanh trang trại có một vườn nhãn rậm rạp và một cái hồ nhỏ. Đám khách đầu xuân, cả ta cả Tây, mà chủ yếu là Tây, được dẫn vào khu sơn trang. Các nam thanh nữ tú tổ bếp và tổ bàn ra đón khách như trai gái Tây Nguyên thực sự. Trai cỡi trần đóng khố, ông tên ngang lưng, tay cầm ná. Gái váy dài thổ cẩm, lưng đeo gùi. Tiếng cồng đầu tiên. Vài con nhím, dăm ba con sóc, dăm ba con khỉ được thả ra. Tiếng cồng thứ hai. Đám trai gái thổ dân cùng khách khứa chạy tung tán khắp trang trại, nhảy qua các bụi rậm, lao qua các gốc cây, rượt đuổi lũ thú rừng. Dần dần lũ người tìm được chỗ nấp để những tay ná trở tài. Một con chồn dính tên, choé lên một tiếng rồi rơi xuống. Ngay sau đó, thằng Cốc bắn trúng cánh tay một con khỉ. Con khỉ chưa kịp chạy trốn thì bị thằng Bóp bắn trúng tay kia. Nó thả mình rơi xuống khỏi vòm cây, chạy loạt soạt trong đám cỏ ven hồ. Bóp lao theo rồi mất hút trong đám cỏ cao quá đầu người. Tôi chạy theo, con khỉ đã chạy ra khỏi bãi cỏ, về phía những bụi cây trong vườn. Nó chạy một cách khó khăn, chốc chốc lại phải chống một tay xuống đất. Cả hai tay đều vướng tên. Nó dùng tay này bẻ gãy mũi tên ở cánh tay kia, rồi rút tên ra. Bóp chớp được chân sau của con khỉ bên một bụi cây, con khỉ cào cào chống trả bằng hai cánh tay tung toé máu. Không thêm giằng co vật lộn lôi thôi, Bóp siết chặt hai bàn tay quanh cổ con khỉ. Nắc ằng ặc. Giấy đành ạch. Lưỡi thè lê sùi bọt. Thằng Bóp trừng trừng nhìn con vật trong cơn giấy chết. Tay vẫn siết mạnh. Đầu con vật ngật sang một bên cũng là lúc thằng Bóp bỗng rung giật toàn thân. Cặp mắt Bóp bỗng chuyển sang lơ lơ khoái cảm.

Đó là lần đầu tiên tôi mơ hồ cảm thấy cái thằng lạnh tanh máu cá ấy có một khoái cảm lạ lùng. Sau này thì hầu như cả tổ bếp và hai thằng bạn thân đều biết. Bây giờ nhìn nó ngồi thâm trầm bên ly rượu, môi mím chặt, hai bàn tay gân guốc bóp chặt vào nhau. Rồi nó cầm cái coóc xê, nắn nắn bóp bóp cái phần đệm mút. Rồi nó gói cái coóc xê trở lại trong tờ giấy, đút vào túi quần soóc.

- Tao đã lần tìm ra cái con khốn kiếp giết thằng Cốc. Nó đứng dậy, nói với thằng Phũ.

- Xử lý ngay được chưa?
- Chưa, tối nay mày đi cùng tao được không?
- Sao lại không?

Hai thằng quay nhìn tôi. Tôi im lặng nhìn lại. Như vậy có nghĩa là tôi không đi. Tôi chưa tin. Tất nhiên là chưa tin cô gái kia giết thằng Cốc. Nhưng tôi để mặc hai đứa. Hãy để cho chúng được quyền tin điều chúng đang tin.

Thằng Bóp im lặng ra khỏi phòng. Nó trở về với tổ bếp đang làm đặc sản. Tôi ngồi lại phòng thằng Phũ.

Lâu sau, thằng Phũ ra hiệu vẫy tôi lại bên cửa sổ. Cửa phòng nó nhìn ra sân sau nhà

bếp. Thăng Bóp đã thay quần soóc đỏ bằng một chiếc quần đùi sặc sỡ.. Nó đang dúm đầu một con dê xuống. Con dê to gồng mình, hai chân trước thẳng cứng như gậy, hai chân sau dồn toàn lực trì kéo ra sau hông thoát khỏi đôi tay gọng kìm của thăng Bóp. Hai bên đều im lặng trong cuộc đấu. Bóp không thêm thờ hỏn hển trong cuộc đấu sức vật. Con dê dồn hết sức để co kéo, chẳng còn hơi để be be. Cứ thế cho tới khi con dê đổ vật xuống. Bốn chân giãy giụa tuyệt vọng.

Giờ mới là lúc thăng Bóp bắt đầu hành động đi tìm khoái cảm. Nó buông cặp sừng trên đầu con dê, luồn đôi bàn tay quanh cái cổ đen nhánh. Thoạt đầu có vẻ giống như một cử chỉ âu yếm. Thành linh con dê giật nảy lên. Bốn chân khua khoắng.

Thế là thăng Bóp đã bắt đầu bóp.

Thăng Bóp đang bóp.

Thăng Bóp đã bóp xong.

Thời điểm để tôi nhẩm trong đầu ba câu ấy, từ lúc khởi sự cho tới lúc kết thúc cách nhau chừng hai phút. Thăng Bóp hét lên một tiếng cực khoái hoang dã, cùng lúc thân người vạm vỡ của nó rung lên xuất dương lực. Cái quần đùi ướt đầm. Tổ bếp gọi thăng Bóp là pháo thủ bắn pháo hoa. Mỗi lần thăng Bóp bóp cổ một con dê là bên những cửa sổ nhà bếp lại có những cặp mắt kín đáo theo dõi, như xem trộm một cuộc hành lạc. Khi nó trở vào mắt lò dờ khoan khoái, người ta nháy nhau. Lại bắn pháo hoa rồi, giờ đi thay quần đây. Ngày nào cũng phải thịt dê, nhưng không phải ngày nào thăng Bóp cũng bóp cổ dê như vậy. Thông thường người ta chỉ đuổi đánh con dê chạy quanh sân cho nó toát mồ hôi, thịt ăn không bị gây gây nồng nồng.

Thăng Bóp không bỏ con dê để đi thay quần như mọi bận. Nó ngồi lại, bẻ ngửa cổ con dê lên, lật qua lật lại, nhìn đi nhìn lại. Như nhận mặt một kẻ nào đó. Như sung sướng nhận ra một kẻ thù đã chết. Như hả hê vì đã trả được hận.

Tôi hiểu ngay thăng Bóp đang nhìn thấy gương mặt ai trong bộ mặt không còn sự sống của con dê.

* * *

Mấy ngày sau, tôi đang ngồi cùng thăng Phũ trong phòng quản trị thì thăng Bóp bước vào. Nó bảo đã tìm ra chỗ ở của cái con khốn nạn đã giết thăng Cốc. Nó đã nắm được quy luật đi lại của con kia. Nó bảo trừ khử ngày hôm nay là tốt nhất.

Ngôn ngữ hành động có tác dụng hơn ngôn ngữ nói. Thăng Bóp mở cái túi đựng vợt tennis, lấy ra một đôi găng tay mỏng màu da người. Một bình xịt thuốc mê. Và một cuộn dây. Có nghĩa là nó đã chọn hình thức xử lý như đã làm với những con dê. Sau đó cuộn dây sẽ đánh lạc hướng điều tra như là một vụ treo cổ tự tử.

Chắc là tôi sẽ không tham gia. Nhưng cũng chẳng có một lời nhắc nhở thận trọng. Con người nếu cẩn thận ở nơi này thì vẫn bắt cần ở nơi khác. Biết ai đại ai khôn hơn ai

mà lên giọng khuyên bảo. Những gã trai ngoài tuổi hai mươi đã có thể tự lo liệu và tự chịu trách nhiệm.

Chỉ có điều tôi cảm thấy trước được tai hoạ. Tôi thường hay linh cảm thấy tai hoạ.

Tôi để hai đứa ở lại trong phòng. Tôi sang tiệm cà phê. Ngồi đây, nhìn qua lớp kính tối màu có thể thấy được một nhóm Tây lố nhố mới đến tụ tập trước quầy tiếp tân, đợi đăng ký nhận phòng. Đây là mùa bội thu của các khách sạn.

Anh Thế đến ngồi cùng bàn với tôi. Liên theo, bồi bàn mang tới hai ly cà phê như thể chúng tôi là hai khách uống.

- Anh nghe nói sắp tới nhà nước sẽ tháo dỡ những biển hiệu tiếng nước ngoài.

Anh "nghe nói" có nghĩa là đúng sự thực. Đây là xứ mà mọi thông tin đều được bỏ ngõ và công khai. Nội dung những cuộc họp quan trọng chỉ sau vài giờ đã ra tới đường phố cho dân thường bình luận. Ông cốp cốp không thể ôm giữ đại sự âm ứ trong lòng, phải đem trút sang quý phu nhân. Quý phu nhân lại phải thổ lộ với các quý phu nhân khác qua con đường truyền khẩu hoặc điện thoại hữu tuyến và vô tuyến. Các quý phu nhân nguồn gốc bình dân ngay lập tức truyền thông tin theo mạng lưới bình dân. Anh Thế là một trạm tiếp sóng trong mạng thông tin đó. Một chàng thông ngôn khôi ngô cấp vụ trưởng chuyên đi phiên dịch cho các lãnh đạo. Sau những chuyến công tác nước ngoài, về đến nhà những tưởng anh đi đường anh tôi đi đường tôi, nhưng Thế là người ăn ở có trước có sau. Thế đến nhà riêng thăm chú thăm cô. Thế tỏ ra kiên nhẫn tuyệt vời hầu chuyện cô. Cô vốn đã rất cảm tình với anh chàng thông ngôn trong những chuyến thăm hữu nghị chớp nhoáng vẫn biết dành thời gian đưa cô đi mua sắm, phiên dịch được cả tên những mặt hàng tế nhị. Thế được nhiều cảm tình, Thế được cô nói khéo qua ông Vụ trưởng cán bộ. Thế cứ thế mà lên. Đến thời điểm Thế làm Vụ trưởng, ai cũng tưởng Thế còn lên nữa thì đúng một cái Thế đâm đơn xin nghỉ việc. Khi ấy Thế bốn mươi tư tuổi. Mười sáu năm nữa mới đủ tuổi về hưu. Nhưng Thế đã góp nhặt đủ vốn liếng để xây một khách sạn lớn. Những người từng tham gia vào chính trị khó bao giờ thôi làm chính trị. Họ chỉ chuyển từ hình thức này sang hình thức khác, cho dù đó là làm văn nghệ, khoa học hay kinh doanh. Thế đã kịp xây dựng được một mạng lưới che chở và hậu thuẫn. Các chú các cô vẫn tiếp tục nâng đỡ. Chú thì tặc lưỡi nó đại tự mình công danh đứt gánh giữa đường. Cô thì chép miệng nó chẳng đại đâu khách sạn của nó to như thế cao như thế sang như thế. Biết ai đại biết ai khôn ở cõi đời này. Khôn cũng chết. Đại cũng chết. Chỉ có kẻ biết là sống. Nhưng biết được rồi, giác ngộ được rồi, thì không chết nhưng sống khổ sống sở về tinh thần. Tôi đã kể những năm tháng trên biển tôi đọc nhiều sách Phật. Đọc xong, tôi chỉ thấy thương Ngài. Ngài giác ngộ năm ba mươi lăm tuổi (tức là nếu tôi giác ngộ được thì đúng là vào năm nay), bốn mươi lăm năm sau đó, Ngài phải sống giữa cõi người tôn sùng

Ngài, kính phục Ngài, tin theo Ngài, nhưng không chắc đã hiểu Ngài. Ngài cô đơn và đáng thương là ở chỗ ấy.

Tôi ngẫm nghĩ. Tôi nhăm nháp ly cà phê. Tôi nghe anh Thế nói loáng thoáng. Bất chợt tôi giật mình, một cô gái đẩy cửa bước vào tiền sảnh, đi qua trước quầy tiếp tân, rồi theo cầu thang đi lên gác. Cô ta có cái vẻ của một người quen mà tôi không kịp nhớ ra. Sao gần đây tôi hay gặp những người quen quen. Ngày trước, đám bạn bè vẫn thường chọc tôi, đi đâu cũng gặp người quen, thấy trẻ hư ngoài đường không dám đánh, sợ lỡ đánh phải con mình. Thôi cho qua. Tôi mỉm cười lặng lẽ tập trung nghe chuyện của ông anh vốn tài ba hơn người.

Thế bảo rằng người ta cứ quen mồm gọi sai khách sạn này là Ngày Tận Thế. Thực ra Ngày Tận Thế chỉ đúng với tiệm ăn Apocalypse Now của lão Đắc Tùng, một kẻ đã bệ nguyên xi cái tên phim Bây giờ là lúc tận thế của Francis Ford Coppola về chiến tranh của Mỹ ở Việt Nam. Lão ấy còn dốt về chính trị tới mức trong tiệm ăn, lão cho trang trí các mô hình cánh quạt trực thăng, những tấm vải dù, những mũ sắt của lính Mỹ. Những người có trách nhiệm lại dốt hơn khi để mặc cho lão kinh doanh trong một môi trường sặc mùi chiến tranh như vậy. Anh Thế có khác, anh tỉnh đòn. Ngay từ đầu, anh đã cân nhắc và đặt tên khách sạn là The Apocalypse, chứ không phải là Apocalypse Now.

- Chiết tự thì The Apocalypse có nghĩa là Khải Huyền, khúc cuối cùng trong Kinh Thánh Tân ước, kể về việc Thánh John báo trước cho đồ đệ về ngày tận thế... Vậy nay mai, nếu không được phép mang tên nước ngoài, khách sạn nhà mình sẽ đổi thành Khải Huyền, hoặc Thiên Khải.

Thế dừng lại, nhìn tôi như giễu cợt. - Tôi sợ rằng Captain's Studio của chú cũng phải đổi thành xưởng vẽ của Thuyền trưởng.

Tôi hơi nhếch mép tỏ ý thế nào cũng được. Anh Thế phải bật cười rằng anh đùa tôi thế thôi. Đúng lúc ấy, thằng Phũ đẩy cửa lao vào.

- Bố. Chú Đông. Vào phòng con ngay...

Mặt nó trắng bệch, môi nó run run. Hai chúng tôi lật đật theo thằng Phũ về phòng quản trị. Nó thận trọng khoá trái cửa rồi mới dẫn chúng tôi chạy vào toilet.

Thằng Bóp đang đứng đưa như một hình nộm giữa phòng tắm khá rộng. Một sợi dây thừng siết quanh cổ nó, treo vào cái móc ở trên trần. Mặt nó bầm tụ máu, mắt nó trợn tròn, lưỡi nó thè lè.

Trong lúc kinh hoàng, tôi vẫn đủ tỉnh táo để tìm một con dao trong ngăn bàn làm việc của thằng Phũ. Tôi cắt dây, cùng anh Thế đỡ thằng Bóp xuống, đặt lên trên bộ xa lông dài. Thế nắm đôi bàn tay lạnh toát, kiểm tra khắp thân người lạnh toát của thằng Bóp một lát.

- Chết lâu rồi.

Anh nói và buông bàn tay cứng đờ của nó xuống mặt ghế. Thằng Phũ kể hai đứa vừa mới bàn nhau cách tiếp cận nhà con kia. Thằng Phũ sẽ canh giới bên ngoài, một mình Bóp sẽ vào hành sự. Phũ còn đùa Bóp nhớ cài đặt băng vệ sinh cẩn thận, kéo không thể rút ra ngoài đường với chiếc quần soóc ướt đầm. Rồi Phũ ra khỏi phòng chừng ba mươi phút, để thằng Bóp ở lại lục cục chuẩn bị trong phòng. Khi nó trở lại thì đã thấy thằng bạn treo lủng lẳng trong phòng tắm.

Bây giờ thì thằng Bóp đã nằm bất động trên ghế. Phũ vuốt mắt cho thằng bạn. Chiếc quần soóc quả là ướt đầm và toả mùi hạt dẻ.

- Giờ là lúc tính chuyện đưa thằng Bóp ra khỏi đây. Anh Thế bảo. Anh bao giờ cũng là người trở về với thực tế sớm nhất. Người chết thì đảng nào cũng đã chết rồi, nguyên nhân sẽ tìm hiểu sau. Anh không muốn có chuyện rầy rà với chính quyền. Anh lại càng không muốn loan cái tin có người chết trong khách sạn. Lộ ra thì khách sạn đúng là mang cái tên ngày tận thế.

Nhưng cũng không thể đưa thằng Bóp về nhà thằng Cốc, nơi nó vẫn đang sống với bình tro thằng bạn. Hàng xóm láng giềng đã không bị xôn xao vì cái chết của thằng Cốc. Hàng xóm láng giềng cũng sẽ không nháo nhác vì cái chết của bạn thằng Cốc. Chỉ có mỗi một cách là gửi thằng Bóp vào nhà xác bệnh viện, nằm úp lòng bàn để vô hiệu hoá cả lò nhà chuột hung hãn bên ngoài.

Thế đi gọi điện thoại cho giám đốc bệnh viện. Thế gọi điện thoại cho ba mẹ thằng Bóp ở Sài Gòn. Lại chính Thế phải chủ động sắp xếp giúp cho đám thân nhân hoảng loạn. Chú Đông và cháu Phũ sẽ đưa xác cháu vào theo chuyến máy bay sớm nhất. Tôi biết anh chị và các cháu không thể đi vào lúc này được. Tít tít.

Còn lại việc khó nhất: Đưa xác thằng Bóp ra khỏi khách sạn bằng cách nào. Tất nhiên không thể đi qua phòng tiếp tân như một vị khách làm thủ tục rời khách sạn. Tất nhiên không thể mang cái xác ra bằng cửa sau cho nhân viên khách sạn trông thấy. Tôi tìm được một cái hộp giấy đựng tủ lạnh trong nhà kho. Ba anh em chú cháu tôi hì hục bê cái xác tám mươi tám cân bỏ vào trong hộp giấy. Phải nắn lại chân tay cho cái xác ở trong tư thế ngồi, như vậy mới vừa kích cỡ của chiếc hộp tủ lạnh. Cái hộp được bỏ lên một chiếc xe đẩy cho thằng Phũ đẩy ra cửa sau, tôi đánh một chiếc minibus vào, đón cả hộp cả người lên xe đến cổng sau bệnh viện.

Đưa được cái hộp tủ lạnh vào trong nhà xác mới nảy ra chuyện. Cái xác cứ kiên định trong tư thế ngồi bó gối, nhất định không chịu ngã ra tư thế nằm. Cứ như thể vào phút cuối cùng của cuộc đời, thằng Bóp bỗng biết xấu hổ về cái quần soóc ướt của nó. Cái xác đã lạnh đã cứng đã co quắp này ai mà bỏ vào quan tài được. Tôi lập tức nhớ ra. Tôi đã có kinh nghiệm về cái chết kiểu này. Tôi đánh xe về khách sạn lấy mấy chai

rượu trắng, tạt qua tổ bếp lấy một ít gừng đập dập, một phích nước sôi và một cái xô. Chúng tôi đặt thẳng Bóp lên một cái bàn mặt granitô. Nó nằm vật nghiêng, co quắp. Ba anh em chú cháu tôi, mùi xoa bịt mũi cho giảm bớt cái tử khí trong nhà xác, dùng rượu và nước gừng nóng xoa bóp các khớp chân khớp tay cho thẳng Bóp. Lâu sau mới kéo được chân tay giãn ra, cho cái xác trở về tư thế nằm ngửa. Một cái thể nằm ngửa rất xấu. Hai bàn tay như thu thu giấu giấu trên bụng. Cặp giò vốn đẹp bây giờ cứ vẹo vọ, cái quặt ra cái quặt vào. Dù sao như vậy cũng đã có thể bỏ cái xác vào quan tài được rồi.

* * *

Tôi và thằng Phũ lên máy bay khá sớm. Cái quan tài kim loại đã được nhân viên hàng không lạng lẽ đưa vào khoang. Lên sớm, mà ghế bên cạnh đã có người ngồi. Một ông già độ tuổi về hưu, thoả thuê sung mãn. Ông già hơi nhượng mắt khi một cô chiêu đãi viên, tay bịt mũi, lật đật chạy qua các hàng ghế còn lác đác hành khách, xịt vào đó một thứ thuốc khử mùi như mùi bệnh viện. Ông chép miệng bắt chuyện với tôi rằng thời nay chúng nó làm ăn thế đấy, để hành khách lên đến nơi mới dọn dẹp mới làm vệ sinh mới cho máy điều hoà nhiệt độ làm việc.

Chúng tôi ngồi ngay cạnh buồng chuẩn bị của đám tiếp viên. Mấy anh chàng mặt hoa da phấn đang nắn bóp chí choé mấy cô nàng hơ hớ mời mọc. Một cô chấp tay đứng trước cái bát hương nhỏ, bên cạnh đặt một đĩa khẩu phần ăn của hành khách. Các oan hồn phù hộ cũng được bay miễn phí cùng cô chuyên này. Đám trai thanh nữ tú làm mặt nghiêm khi cùng cô lầm rầm khấn vái. Cô ta vừa khấn xong thì choé lên một cái và cả đám trai gái cười vỡ ra - một gã láu cá đã kịp xin phép các oan hồn thò tay vào bộ ngực cô gái thành tâm.

Lũ quái vật chứ không phải là người nữa, ông già tiếp tục bắt tôi hầu chuyện. Lại còn nẩy nòi ra cái tệ mê tín dị đoan. Mà sợ cũng phải. Ông rất sợ đi máy bay nước nhà. Chỉ khi nào máy bay tiếp đất mới tin chắc là mình còn sống. Có lần bay được chừng bốn mươi phút thì trong khoang nóng như lò nung, Tây đầm cởi hết áo ngoài nôn mửa toé loe. Nhìn ra cửa sổ lại thấy sông Hồng ở bên dưới, hoá ra máy bay trực trặc phải quay về. Nghe đâu hệ thống thông gió không làm việc, cứ bay tiếp thì chỉ còn nước chết cháy. Thế cũng chưa hết đâu. Có lần ông bay vào Sài Gòn bằng chuyên cơ của một đoàn cấp cao, máy bay đã được chăm nom chuẩn bị từ mấy ngày trước, vậy mà vòng đi vòng lại mấy lần mới bật được càng ra. Về sau cụ đi chuyến ấy cứ đòi đi đâu cũng phải để tổ lái ngoại quốc lái cho cụ. Đành rằng cụ vẫn kêu gọi dùng hàng nội, nhưng mạng sống thì phải được đảm bảo bằng phi công ngoại và thuốc ngoại.

Tôi không muốn nói chuyện. Tôi giả vờ nhìn chăm chăm vào tờ báo cầm tay dù không đọc được một chữ. Thằng Phũ thì mặt quàu quạu ngó đi chỗ khác. Vậy mà ông

già vẫn không buông tha. Ông nghi ngờ những chiếc máy bay mới mua này. Trông sáng sủa đẹp đẽ vậy thôi, thực ra nó là loại máy bay xé cần hen được mông má tân trang, được bán với giá hữu nghị đắt hơn máy bay cũ rẻ hơn máy bay mới. Các nước đang phát triển là đồng rác cho các nước phát triển vung tay ném đồ thải vào. Bọn người đứng ra mua hàng ầm về nhà riêng của chúng một đồng tiền. Người ta tin rằng tuổi thọ của chiếc máy bay là hàng chục năm. Đùng một cái nó từ trần trong lúc đang làm nhiệm vụ. Mê tín là phải thôi. Khẩn vái là phải thôi.

Như là ông bị cái chết ám ảnh, như là ông nói luôn mồm để tự trấn an. Nhưng từ những câu chuyện ám chỉ cái chết cho đến khi nói toẹt ra, vẻ mặt ông thoải mái như không thần nhiên như không. Một kẻ chỉ thích nói cho sướng mồm, thích hù dọa người khác. Tôi chỉ muốn nói cho ông ta biết rằng chuyến này ông đang đồng hành với một xác chết. Nhưng vừa lúc thằng Phũ kéo tôi đổi chỗ xuống một hàng ghế phía dưới. Chuyến này vắng khách, mỗi người ngồi mấy hàng ghế chả được.

Xác thằng Bóp được đón ở sân bay rồi đưa thẳng về địa điểm làm đám tang. Lại những vòng hoa trắng. Ba thằng Bóp mở tấm vải liệm nhìn mặt con rồi ôm mặt khóc. Chàng Tarzan cao mét tám tám nặng tám mươi tám cân, gương mặt đã được trang điểm cẩn thận trông như đang ngủ. Rồi ba cũng sẽ đi theo con thôi, sao con không ráng đợi?

Phường bát âm có cả kèn trống sáng loáng như một đội quân nhạc. Những khúc nhạc nổi lên, khúc nào cũng hơn hớn giậm giậm. Trái tim ngực tù trái tim ngực tù anh yêu em yêu đến ngàn thu... Đừng nghe những gì con gái nói đừng nghe những gì con gái nói đừng nghe những gì con gái nói... Đám ma ngoài bắc thì tấu lên toàn những bản nhạc não lòng. Nhạc ấy là dành cho những người sống đi đưa đám. Đám ma trong này rất những khúc nhạc vui. Để mua vui cho người chết thanh thản mà ra đi? Hay là ngược lại, nhạc buồn cho người chết, nhạc vui cho người sống?

Đêm đến, tôi và thằng Phũ đi qua những đường phố Sài Gòn bằng một con Tô-mét (Custom) 750 phân khối kênh cang như một con bọ cạp. Bất đồ thằng Phũ nhớ ra con chó của thằng Cốc ở nhà một mình, chắc là không được ai trông nom trong hai ngày qua. Nó chạy vào ô điện thoại tự động bên đường, gọi ra Hà Nội cho một thằng trong tổ bếp, nhờ đến nhà thằng Cốc cho con chó ăn. Đạo trước con chó của thằng Cốc không được hoà thuận lắm với thằng Bóp. Thằng Bóp thỉnh thoảng lên con lại bóp cổ con chó. Sau khi thằng Cốc chết, thằng Bóp mang bình tro của bạn về nhà, đặt lên bàn thờ. Con chó tru lên hoảng loạn. Ngày nào nó cũng đến nằm dưới bàn thờ, rầu rĩ gục đầu, mắt nhòe nước, trong khi thằng Bóp thắp hương cho bạn. Thằng Bóp cảm động vì hành vi có nghĩa của con chó và chúng bắt đầu chung sống hoà bình, chấm dứt hẳn những vụ bóp cổ. Từ nay cả hai ông chủ đều đã chết rồi, không hiểu con chó sẽ sống ra

sao?

Hai chú cháu đi vào một vũ trường. Hai cô vũ nữ nhã nhặn tiến đến mời nhảy. Phũ đưa cho hai cô một món tiền bảo rằng đang có công chuyện làm ăn. Hai cô cảm ơn và đi ngay. Đang uống cà phê thì một cô mang ly nước cam đến xin được ngồi cùng. Tôi đưa mắt hỏi thằng Phũ, nhưng nó lại lập tức lắc đầu. Xin lỗi nhỏ nghe, các anh không phải là Hồng Công Xinh ga po không phải Việt kiều, các anh đang bàn chuyện làm ăn chút xíu. Cô gái lại lịch sự rút lui. Sao trông cô ta quen quen. Sao tôi nhìn đâu cũng thấy những gương mặt đàn bà quen quen. Kiểu cách cô này thoáng nhìn cũng đã biết là một thứ gái cao cấp bán chuyên nghiệp và hành nghề theo ngẫu hứng, chỉ làm ăn với Tây Tàu Nhật Mỹ và Việt kiều thứ thiệt.

Không còn bị ai quấy rầy nữa, thằng Phũ mới bảo rằng chuyện thằng Bóp tự treo cổ là chuyện nhảm nhí. Phũ đã thấy điều mà mọi người không để ý: Quanh cổ thằng Bóp có dấu tay siết cổ. Có nghĩa là Bóp đã phải nhận đúng cái mà nó định làm để trừ khử đứa con gái kia. Phũ cho rằng không ai ngoài con khốn kiếp đã lên vào khách sạn để làm việc ấy. Không chỉ là một mình đứa con gái chân yếu tay mềm, nhất định là nó còn có cả một băng nhóm ghê mới đủ sức thực hiện một việc khó khăn trong thoáng chốc như vậy. Rất tiếc là Phũ đã không hỏi thằng Bóp cái địa chỉ mà chúng định hành sự. Nhưng không sao, Hà Nội chỉ bằng bàn tay, người Hà Nội vẫn va mặt nhau hàng ngày. Chuyện này trở ra, Phũ sẽ đi tìm con kia cho bằng được. Nhóm ba người nay chỉ còn mình nó. Phũ sẽ sống cho cả ba người. Phũ sẽ trả hận cho cả ba người.

Chúng tôi lại đi lòng vòng qua những đường phố Sài Gòn ban đêm. Sài Gòn by night. Nhiều gương mặt con gái trên đường. Lại có nhiều vẻ mặt quen quen trong những gương mặt lướt qua ấy.

Chương 3

Hai chú cháu không cần phải ra tới Hà Nội. Thủ phạm hiện đang có mặt ở Sài Gòn. Lại chính thằng Phũ phát hiện ra điều ấy. Nó thỉnh linh lao vào phòng, dựng tôi dậy, kéo đi luôn. Bàn tay rắn chắc của nó rung lên trong cơn thù hận hừng hực. Lại phóng đi trên con Tôm phân khối lớn. Chiếc xe mượn của gia đình thằng Bóp trong những ngày làm tang. Rồi sà vào một quán cóc bên đường. Xem ra đây có vẻ là điểm hẹn của những phần tử hạ lưu cò con. Quán xá đáng ngờ. Khách khứa đáng ngờ. Nước nổi giải khát đáng ngờ. Chỉ có một chút cà phê mà cả một núi đá lạnh dềnh lên một ly lớn như núi băng Bắc Cực.

Vậy mà vẫn phải kiên trì ngồi nhăm nháp. Nhăm nháp mà vẫn phải gọi mỗi người một ly cà phê, một ly chanh muối, một ly rau má. Mỗi ly bỏ thừa lại hai phần ba ly đá

lạnh. Thăng Phũ vừa nhắm nháp vừa không quên dõi mắt cảnh giới sang bên kia đường. Một con đường nhỏ. Bên ấy là một khách sạn mini người ra vào thưa vắng.

Bất chợt tôi ngẩn người ra. Cô gái vừa đẩy cửa bước vào khách sạn chính là người đã thuê xưởng vẽ của Thuyền trưởng hôm trước. Vẫn cùng một bộ váy áo. Vẫn cùng mái tóc sậy mì lẫn tăn.

Tôi liếc nhìn sang. Phũ vẫn thản nhiên ngồi đợi. Nếu không đi cùng nó, và nếu không phải rình phục một kẻ khác, có lẽ tôi đã sang bắt chuyện với cô gái kia.

Chừng mười phút sau, cánh cửa khách sạn mở ra. Người bước ra lần này cũng là một cô gái. Tôi lại ngẩn người một lần nữa. Tôi nhận ngay ra cô gái nọ, chẳng cần đến cái đặt tay của thằng Phũ lên đùi tôi tỏ ý ra hiệu. Đó chính là cô gái chúng tôi gặp ở bãi tắm Bình Sơn. Cô gái có cái tên không con gái: Mai Trùng. Kẻ bị thằng Bóp hôm trước và thằng Phũ hôm nay săn đuổi. Cô gái dắt chiếc xe honda 70 dựng trước cửa khách sạn, rõ ràng là một chiếc xe thuê, rồi nổ máy phóng đi.

- Về thôi, chú.

Thằng Phũ đứng dậy trả tiền, rồi thông thả đi ra chỗ dựng xe. Về mặt nó lúc này bằng lặng và bình tĩnh.

- Tối nay sẽ thanh toán xong.

Phũ nói khi hai chú cháu đã lướt đi trên đường phố. Khô khan và lạnh lùng. Đơn giản và dứt khoát. Không thể hiểu nhầm sang một chuyện khác.

Tim tôi đột ngột nhói lên. Tôi cũng muốn trả thù. Tôi cũng muốn dẹp hận thù lại cùng một lúc. Tôi cùng lúc linh cảm được cái kết cục thảm khốc của thằng cháu nếu nó cứ như con thiêu thân lao vào cái ngọn lửa là cô gái kia. Cô ta là ngọn lửa ư? Có phải chính cô ta đã thiêu cháy thằng Cốc trước, thằng Bóp sau? Giờ thì tôi đã hơi tin điều này, dù tôi không cảm thấy rằng cô ta hoạt động có tổ chức.

Thằng Phũ không đưa tôi bám theo sau con mồi. Nó đưa tôi về phòng nghỉ trong khách sạn. Dường như nó bình tĩnh biết rằng con mồi không thể thoát đi đâu được.

Tôi thử thuyết phục thằng Phũ. Đưa con gái kia không thể là thủ phạm trong cái chết của thằng Cốc trước thằng Bóp sau. Càng thuyết phục càng thấy lập luận của mình là vô lý. Tôi hiểu rằng mình đang lo sợ thằng Phũ cũng sẽ chết. Tôi mà còn biết sợ? Chẳng phải chính là tôi đã hùng hổ định đi trả thù sau cái chết của đứa con gái hai tuổi đó ư? Nếu anh Thế từng trải không can thiệp kịp thời thì chắc tôi đã gây ra một vài cái án mạng.

Nhưng bây giờ tôi không thể khoanh tay đứng nhìn thằng Phũ đi tới cái chết. Mừng năm Tết năm nay, hai chú cháu ngựa chân sục vào Hội gò Đống Đa. Mừng năm, mười bốn, hăm ba - Đi chơi cũng lỗ nữa là đi buôn. Nói thế chẳng hoá những người đi hội gò hàng năm đều lỗ. Thằng Phũ thì lãi ba cái bóp ngực, một cái nắn eo thừa cơ những

cô gái chen chúc mắc kẹt. Hai chú cháu hả hê tách khỏi đám đông, ngồi thụp xuống bên ông thầy bói đang đuổi ruồi và ngáp vặt. Bói bài Tây. Cậu tráo giúp bảy cái. Ông ta thoăn thoắt vật ngựa những con bài. Ông ta ngồi chờ ra. Mãi sau mới lắp bắp nói được. Cậu ơi, cậu về tìm cách giải hạn đi, năm nay cậu không chết thì cũng vướng vòng tù tội. Thăng Phũ thoi ngay một quả đấm vào giữa mặt ông thầy bói làm ông ta ngã ngựa. Cái đồ thầy bói nói mò, tao không giết ai thì thôi nhá đũa nào giết được tao. Nó hằm hằm đứng dậy đá cổ bài văng tung toé rồi kéo tôi đi.

Bây giờ tôi nhắc lại lời ông thầy bói cho Phũ nghe. Không chết thì cũng tù tội. Như thế tức là tôi vẫn muốn dọa dẫm nó chút ít. Thăng Phũ cười nhạt và cũng lặp lại lời nó đã hét vào mặt lão thầy bói. Nó không giết ai thì thôi, chứ đừng ai nghĩ đến chuyện giết được nó.

Tôi đầu hàng. Tôi bỏ mặc nó cho số phận. Nhân định thắng thiên. Biết đâu nó sẽ thành công. Vậy cũng xong, sẽ chấm dứt được cái vòng trả thù luẩn quẩn bấy lâu nay.

* * *

Chị dâu tôi sinh thăng Phũ ở nơi sơ tán năm 1972. Không kịp đến bệnh viện. Bệnh viện thời chiến ở xa hơn mười cây số mà phương tiện giao thông duy nhất là xe đạp. Trước đó chị tôi đã có lời nhờ bà đỡ trong làng. Một tay bà đã đỡ cho hầu như cả làng, chỉ trừ cái ông phó chủ tịch xã đã dám cầm đầu một nhóm thanh niên xung kích đá vào bát hương rồi phá sập đền thờ thành hoàng làng. Trừ một goá phụ tiết hạnh khả nghi, chồng chết được một thập niên thì cũng nổi tiếng thập thành, cặp mắt lúc nào cũng lúng liếng, vẻ mặt lúc nào cũng hơn hớn thoả mãn không thềm che giấu bằng vẻ âu sầu đức hạnh. Trừ dăm ba gã buôn bè buôn chuyến hành thêm nghề lừa đảo và cướp vặt...

Còn lại cả cái làng phúc đức này một tay bà đỡ hết. Nay đến lượt đưa cháu tôi.

Ở phía sau tấm cốt ép che tạm, chốc chốc chị dâu tôi lại rú lên. Anh Thế ơi là anh Thế ơi, anh giết em rồi. Tôi mới mười hai tuổi, nghe vậy thì hoảng lắm, sợ chị chết thật, bèn chạy bỏ vào. Chị tôi nằm ngửa trắng lôm lốp trên một tấm phản gỗ, cái bụng to kình vòng cao một cách kỳ dị. Bà đỡ vội bịt mắt tôi rồi tru tréo lên. Nhà này hay nhĩ, cho trẻ con ra ngoài. Bác gái chủ nhà vội chạy vào dẫn tôi ra. Chị dâu tôi vẫn rên rĩ. Anh Thế ơi là anh Thế ơi, anh giết em rồi. Anh Thế giờ này đang phục vụ đoàn ta ở Hội nghị Paris, mọi người đều ngóng về bên ấy chờ thằng Mỹ chấp nhận chấm dứt cái cú dấn cuối cùng trong vụ hành hung miền Bắc bằng không lực. Anh Thế sang Paris từ hồi đầu năm, anh có làm gì chị dâu mà chốc chốc chị lại khóc gào thảm thiết như thế.

Chị tôi đẻ chưa xong mà máy bay Mỹ đã ào đến. Mọi người nhảy hết xuống cái hầm ngay dưới tấm phản gỗ. Chỉ còn chị và bà đỡ kiên cường trụ lại ở bên trên, như thể chính họ đang phải đối đầu với lũ cướp trời ở bên trên. Tất cả giạt bắn người khi

một loạt bom nổ ầm ầm xung quanh và mặt đất rung bần bật như lên cơn sài giật. Ở phía trên đầu, chị tôi cũng thét một tiếng rồi tắt lịm. Thằng Phũ gan góc mãi không chịu ra giờ đã phải phọt ra, một phần là nhờ loạt bom quá gần, đến người thường cũng phải kinh hoàng vãi ra quần. Rồi tốp máy bay bỏ đi luôn, như thể nhiệm vụ của đợt tập kích này là làm cho chị tôi dễ được.

Bác chủ nhà và hai người đàn bà lật đặt lên khỏi hầm giúp cho bà đỡ. Tôi ngồi lại cùng mấy anh chị con bác chủ nhà. Cả lũ trẻ con dán mắt vào những đôi chân đàn bà quần đen chạy qua chạy lại ở phía trên. Từ mép tấm phản gỗ, những giọt nước màu đỏ bắt đầu giọt xuống như mưa giọt gianh.

Thằng Phũ đã ra đời như thế. Một thằng bé bầm tím nặng bốn cân chín lạng lòng mẹ nhất định không khóc. Bà đỡ đã nản lòng bỏ nó sang bên để quay sang cứu người mẹ đã lịm đi và có những dấu hiệu biến chứng rất xấu. Đám đàn bà bỏ xác thằng bé con vào một cái rổ sề trước hiên nhà cho khỏi vương lổ đi. Đúng lúc ấy thì ông phó chủ tịch phá đèn chạy xô vào, gọi thêm nhân công đi giải quyết mấy cái lò gạch ngoài đồng vừa bị trúng tên lửa Mỹ. Ông thấy thằng bé đen sì bị ruồi bâu bên trong cái rổ. Ông tiếc cái thằng bé mập mạp hiem có. Ông nắm hai cổ chân nó xách ngược lên như xách một con chó con. Rồi ông phát lia lia vào đít nó. Tiên sư mày, hôm nay là mừng một, trai mừng một to khỏe như thằng tướng cướp thế này mà chịu nằm cho kiến nó tha. Những câu kích động kiểu ấy có thể khiến hai gã thanh niên tự ái điên lên mà vác dao chém nhau, huống hồ một thằng bé mới chịu chết có hơn một phút. Thằng bé bỗng giật mình, vặn vẹo thân người, sặc sụa dớt dãi ở mũi ở miệng. Rồi nó bật khóc. Khóc say sưa và sáng khoái. Rốt cuộc nó đã chiến thắng định mệnh nhờ sự trợ giúp của một ông cán bộ vô thần.

Theo lời khuyên của bà đỡ, chị dâu tôi đi lấy cho thằng bé một lá số tử vi. Ông thầy tử vi đã lén lút lập số tử vi cho tất cả những người tử tế trong làng, chỉ trừ ông phó chủ tịch phá đèn, trừ goá phụ mà ông gọi là con đi thập thành và dăm ba gã buôn bè buôn chuyến. Tử vi dạy thằng Phũ có mệnh thổ, dễ chết vì đất. Ai mà không chết vì đất, đất luôn luôn tiêu huỷ mọi thi thể sang hèn, giàu nghèo, đức độ và vô đạo đức. Thằng Phũ có một cái hạn lớn vào năm hai mươi tư tuổi, thậm chí có thể sẽ chết, nếu qua được thì nó sẽ trở nên giàu sang bậc nhất, là trai mừng một nó sẽ thành tướng và luôn cầm chòm ở bất cứ nơi nào, chinh phục được bất kỳ ai. Chị tôi nể mà đi xem tử vi, những người được mang tiếng là cán bộ khoa học thời bao cấp quá kiêu hãnh, mấy ai tin những lá số nhảm nhí do những kẻ thất học vẽ vờ nguyệt ngoạc. Chị đã gần như quên mất chuyện tử vi cho đến thời kinh tế thị trường, cho đến khi bỏ tiền ra xây khách sạn, nói gọn lại là cho đến khi chuyển từ thân phận vô sản sang thân phận một người có sở hữu. Tài sản có tác dụng biến người sở hữu nó thành kẻ lúc nào cũng lo mất của, lúc

nào cũng ngay ngáy lo sợ hao hụt. Lo nhiều thì đâm ra mê tín, thôi thì vái cả bốn hương tám hướng, có thờ có thiêng có kiêng có lành. Khi lo sợ thì chớ ngồi yên một chỗ mà càng sợ, cứ lật đật chạy chỗ này chỗ khác xin số xin quẻ cũng là một cách tự trấn an. Những bà cốp ông cốp còn đang thấp thỏm leo cao, những túi lớn ví lớn còn muốn căng phòng hơn nữa, những mối tình lớn tình bé còn muốn thoả thuê hơn nữa, tất thấy đều tìm sự xác tín nơi những quẻ bói và những lá số.

Phải đến lúc ấy chị tôi mới bắt đầu tin chuyện bói toán. Trong tay anh chị là số phận một khách sạn tương đối lớn, đâu phải chuyện đùa. Rồi bất chợt chị thót tim nhớ lời ông thầy tử vi về số phận đứa con trai. Năm nay tính cả tuổi mẹ thì thằng Phũ đúng tuổi hăm tư. Chị lo chuyện ấy. Chị bị ám ảnh vì chuyện ấy. Nói với chồng thì chồng gạt đi, chuyện đàn bà. Anh Thế là người gia trưởng, anh tin vào vị trí độc tôn của người đàn ông thứ bậc cao nhất trong gia đình, anh không tin vào sự thu xếp việc lớn của người đàn bà. Từ Hải oanh liệt thế cũng chết đứng vì một cô Kiều đàn bà. Khổng Tử bảo gần đàn bà thì nó nhờn xa đàn bà thì nó oán. Thế ít khi để vợ can dự vào những việc mà anh tin là lớn và đúng đắn. Chị nổi khùng thì anh lặng lẽ bỏ đi đâu đó. Còn đến lượt chị phản ứng bỏ đi đâu đó thì anh bình tĩnh làm việc của mình cho tới khi chị chán ngán tự quay về. Lần này cũng vậy, anh Thế không nói cho vợ biết chuyện anh quyết định cho hai chú cháu tôi đưa xác thằng Bóp vào Sài Gòn. Chỉ khi chúng tôi đã bay đi rồi, chị mới biết. Chị hoảng hồn gọi điện thoại vào Sài Gòn liên tục. Chị phóng phòng chờ ngày hai chú cháu bay trở ra. Không ai nói cho chị biết chuyện gì xảy ra ở Sài Gòn. Thế mà khi tôi bước vào nhà, cố giữ vẻ mặt bình tĩnh dù vẫn hơi thất sắc, chị bất rất nhảy vẻ thất thần của tôi. Chị run run hỏi. Thằng Phũ làm sao rồi phải không? Rồi chị xỉu xuống.

Trở lại chuyện thằng Phũ ngày trước. Chị dâu tôi đã đặt tên con là Mạnh, nhưng một tháng sau nhận được thư chồng, chồng khẳng khẳng đòi đặt tên con là Phú. Mạnh thì chung chung quá. Phú mới cụ thể cái chí làm giàu và quyết làm giàu của một thế hệ phải chịu chiến tranh, ăn thì phải ăn độn mì có lúc tới ba phần tư khẩu phần, ngủ thì ngủ bụi nằm bờ như lũ vô gia cư. Ngay từ khi ấy anh Thế tôi đã quyết chí phải ngoi lên làm giàu. Anh nhất định đặt tên con là Phú. Tạ Đắc Phú. Về sau lũ bạn gọi chệch đi là Phũ. Tên Phũ hợp với nó hơn.

Giữa tôi và thằng Phũ không phải chỉ có tình chú cháu. Có khi là bạn bè, là anh em, phần nhiều có một thứ tình cảm gì đó giống như tình cha con. Tôi chứng kiến phút chào đời của nó, một thằng bé tím tái ngạt thở đầy dớt dãi. Tôi cõng nó đi chơi suốt cả tuổi thơ tôi. Tôi theo dõi từng sự đổi thay suốt cả tuổi thơ nó. Năm mười bốn tuổi, Phũ rủ thằng Cốc và thằng Bóp theo học võ ở tôi. Ba gã trai đồ sộ nhất lớp, hung tợn nhất lớp từ nay được sự yểm trợ của võ thuật. Cũng vào năm nó bước sang tuổi mười bốn,

một buổi sáng Phũ chỉ cho tôi những vết lốm đốm đầy cộp trên quần đùi của nó. Cháu đã trở thành đàn ông phải không chú? Chưa đâu, cháu mới bắt đầu dậy thì, còn trở thành đàn ông lại là chuyện khác. Từ đó thằng hoặc tôi giảng giải cho nó hiểu như thế nào là "trở thành đàn ông" và cần phải làm những gì trong cái bước ngoặt hiểm nghèo ấy của đời người. Đôi khi tôi phải kiểm tra theo kiểu trực quan để có những lời giải thích thiết thực. Đây chính là kinh nghiệm cụ thể mà anh Thế truyền cho tôi khi tôi bắt đầu trở thành người lớn. Gia đình tôi vốn ảnh hưởng Tây học. Giáo dục giới tính cho con trai là việc làm của cha chú hoặc của người anh lớn. Giáo dục giới tính cho con gái là việc của người mẹ. Cha mẹ chẳng may mất sớm, anh Thế trở thành người dạy tôi. Nay đến lượt tôi dạy cháu. Chỉ còn có cách đối thoại công khai, không né tránh gọi đúng tên sự vật. Người Ấn Độ thời cổ đại trong pho sử thi bách khoa toàn thư của mình còn bảo rằng đức hạnh chỉ được bảo vệ bằng sự bùng bít ngu dốt thì rất bấp bênh.

Băng đi một thời gian, tôi lên tàu đi xa. Khi tôi trở về, thằng Phũ đem khoe một chiếc quần lót phụ nữ. Cháu đã trở thành đàn ông. Cả lớp rủ nhau đi cắm trại xa Hà Nội. Phũ kéo được đưa con gái ra xa khu lửa trại bập bùng, vừa mới lột được chiếc quần lót của cô ta thì nó bỗng thấy cơ thể mình tan ra thành nước hết cả. Tôi lại phải giải thích rằng sự tan chảy ấy không giống như sự tan hoà trong nhau và như vậy vẫn chưa gọi là đã trở thành đàn ông. Rồi lại băng đi một dạo cho tới khi thằng Phũ đem trưng khoe có tới cả chục cái quần lót. Nó là kẻ mãi mê sưu tầm thứ đồ thâm lạng này. Lũ con gái không cưỡng được sự hùng hổ chiếm đoạt thân xác thì cũng không cưỡng được sự cướp đoạt cái thứ đồ nhỏ nhoi kia, cuối cùng đành chia tay với sự trống vắng từ thất lung trở xuống. Phũ thật thà kể cho tôi nghe lai lịch từng chiếc một, thứ đồ Thái có thể bóp gọn trong lòng bàn tay và rút nhanh vào túi quần khi từ giã. Màu xanh thiên lý là cái đầu tiên biến Phũ thành đàn ông. Màu nâu có một bộ ngực đồ sộ. Màu hồng thì vừa kéo Phũ vào vừa muốn đẩy nó ra. Màu da người làm nó đắm chìm suốt một đêm trắng u mê đến mức không nhớ nổi bao nhiêu lần... Thứ kiến thức giáo dục giới tính tôi truyền cho từ năm nó mười bốn tuổi đủ cho Phũ sống phóng đảng mà không một lần để lại hậu quả.

Một lần tôi vừa chân ướt chân ráo về đến Hà Nội thì thằng Phũ kéo đi luôn. Qua những đường phố tối. Qua những tiệm cà phê cổ tình để tối. Qua những đám người cũng tắm tối đứng ngồi trong tiệm, chúng tôi được đưa tuốt lên tầng ba. Mụ Tú Bà son phấn nước hoa và áo quần chải chuốt vẫn chưa giấu được gốc gác quê mùa. Chị mới vô được một con bò lạc trình nguyên, đơn thì chị xin chỉ rượu, kếp như thế này thì cho chị hai chỉ. Thằng Phũ không thèm mặc cả, ra hiệu dẫn mỗi vào. Nó nắn vai đưa con gái quay đằng trước, hát ra đằng sau, bóp cầm cho nó ngửa lên để nhìn vào cặp mắt như cái cân tiểu ly của Phũ. Đoạn nó ra hiệu cho đưa con gái và tôi cùng lúc cởi bỏ. Ba

đứa nằm trần trụi trên giường. Đứa con gái chột giữa, thân thể ấm nóng chốc chốc lại run giật như lên cơn động kinh mà không dám khóc. Phũ là kẻ thám hiểm đầu tiên, từ tốn và bình tĩnh dọc theo thềm lục địa đầy tiềm năng mà chưa được khai thác. Đứa con gái run lên từng đợt. Tay phải nó bấu chặt lấy tôi như sắp chết đuối bám chặt một tấm ván. Mặt thằng Phũ lộ vẻ ngờ vực. Nó lục cục gì đó ở nơi thềm lục địa một lát, tôi tưởng nó đang thành thạo kiểm tra lại dụng cụ bảo vệ một lần nữa. Về ngờ vực chuyển phắt sang căm giận. Phũ thỉnh thoảng đứng vụt dậy, đập liên tiếp mấy đập vào mặt đứa con gái. Nó xung bố với đứa con gái, nó luôn mồm gọi mẹ con kia ra để chửi, "bố mày" muốn lôi "mẹ mày" ra để làm cái việc đang định làm với đứa con gái. Tôi giữ được chân thằng Phũ tòng ngồng lại, không thì nó đập con kia nát bét. Con bé phải khai ngay. Em bị một tuần nay rồi, sau đó ngày nào cô Tì cũng bắt em phải nhận là còn trinh để bán tiếp cho khách đang háo. Đúng lúc ấy cô Tì đẩy được cửa ngách đi vào. Những loại phòng này thường có cửa phụ để thoát hiểm dù đã đều đặn đóng thuế cho công an và các loại bảo vệ phường quận. Thằng Phũ dí cái vật dính dấp trên ngón tay vào mặt cô Tì. Đây là bong bóng cá mè, định lừa bố mày à, bố mày đi làm một quả để thi cuối năm cho son mà mày dám đưa sọt thùng, lôi ngay con khác ra đền đi, không có à, vậy chạy ngay ra đường mà săn bò lạc, các bố mày chờ.

Cô Tì có tài thánh mới đi chộp được bò lạc vào lúc này. Thằng Phũ túm gáy cô Tì chửi rủa một lát thì bỗng nhận ra con mụ phốp pháp tái nhợt kia chính là sự bồi thường đậm đà mà giá lại rẻ bất ngờ. Nó quát cô Tì leo lên giường ngay, gái trinh không có thì nạ dòng thể thân, bằng không sẽ vấy tay cho đàn em đến đập nát cái tiệm cà phê xanh này ra. Đến mức ấy thì cô Tì đành phải cời bỏ vẻ tự tin và dáng hoàng bà chủ để leo lên giường.

Sau rốt cô Tì không nhận tiền, coi như kỉ niệm hai chú em một cái. Tất nhiên cô cũng ưng thuận kỉ niệm thêm cho thằng Phũ cái quần lót mà cô không mang sẵn trên người, phải chạy đi lục tủ để lấy.

Sau khi thằng Phũ chết, tôi thấy trong tủ quần áo của nó có một chiếc ca táp Nhật, kiểu xách tay của các vị quan chức, vật kỉ niệm quăng đời làm ngoại giao được ông bố trao lại cho đứa con trai. Trong chiếc cặp có 101 chiếc quần lót phụ nữ. Vậy là trong một quãng đời ngắn ngủi chín năm làm đàn ông, ông mãnh này đã sống bằng cuộc đời của 101 người đàn ông đạo đức suốt đời chỉ biết có một người đàn bà.

Và hiển nhiên là cũng giống như hai thằng bạn ra đi từ trước, đám tang thằng Phũ phủ đầy những vòng hoa trắng.

* * *

Lần ấy tàu cập bến cảng Đà Nẵng bốn ngày. Tôi lên bờ mua một tờ An ninh. Đám lính thủy, lái xe, phu phen, tiểu thương và xích lô ba gác đọc chung một tờ báo, loại

báo không dành cho đám trí thức tự coi là độc giả bậc trên, vốn hay nghĩ ngợi và yếu thần kinh. Lũ người yếu bóng vía chỉ cần một tháng liền đọc báo An ninh thì ban ngày không dám ra khỏi nhà, ban đêm không dám ra khỏi buồng để đi giải. Nhưng chỉ việc coi những vụ đâm cướp giết hiếp là chuyện giải trí thì có thể được mách bảo những thông tin không dễ kiếm. Bài phóng sự điều tra về việc hẻm phố này có hiệu cắt tóc thanh nữ, góc đường kia bán thuốc kích dục và bao cao su tăng thêm khoái cảm, ven xa lộ nọ có bán vũ khí và bình xịt thuốc mê... là một cách bán thông tin cho người đọc tiếp cận thị trường.

Tôi từng luyện được cách đọc báo rất nhanh, thành ra là một kẻ đọc rất tốn báo. Chỉ sau chừng nửa giờ tôi đã lấy được hết nội dung của bốn mươi tám trang báo, thực ra trừ đi mười hai trang quảng cáo thì chỉ còn ba mươi sáu trang, kể cả lá thư toà soạn như một câu rào đón trước. Đến trang tin vắn, tôi giật mình khi đọc phải cái tin vào đêm (cách đây năm ngày) cảnh sát quận Hoàn Kiếm bắt giữ TĐP (Tạ Đắc Phú) sinh năm 1972 trú quán tại (nhà anh Thế tôi) trong lúc đưa xe máy phân khối lớn quanh bờ hồ quét ngã một nữ sinh mười chín tuổi làm cô này bị gãy chân phải. Cuối mẫu tin có đôi ba lời bình về hiện tượng cậu ấm cô chiêu của những gia đình mới phát hoặc có thể lực đang lao vào những cuộc đua xe máy rồ dại làm cả xã hội nhức nhối. Tưởng hết lời bình thì hết, nhưng rồi mẫu tin lại được kéo dài bằng một thông tin cho thêm miễn phí rằng TĐP năm nay hăm ba tuổi (tự người đọc cũng nhằm tính được từ con số năm sinh đã viết ở trên) hiện là sinh viên năm thứ ba khoa Anh văn trường ĐHNN (chữ viết tắt này là thủ thuật bỏ ngỏ cho người đọc tự suy đoán).

Tôi lật đặt chạy vào trạm điện thoại công cộng. Anh Thế ở đầu dây bên kia. Chú Đông đấy à, chuyện xong rồi, có gì đâu. Con bé kia ấy à, chân phải được bó bột rồi, nằm vài ba tháng, có gì đâu. Thăng Phũ nhà mình ấy à, xe về rồi người về rồi, có gì đâu.

Có gì đâu, có gì đâu, mọi chuyện đối với anh Thế đều chỉ là có gì đâu. Anh có tài truyền sự bình tĩnh sang cho người đối thoại ngay cả trong lúc tang gia bối rối nhất. Vẫn biết anh có tài điều khiển và giật dây ngay cả những nhân vật có máu mặt, tôi vẫn thấy băn khoăn khi thấy anh giải quyết chóng vánh như thế vụ đua xe máy của thăng Phũ.

Rồi sẽ tới lúc người ta không hình dung nổi chuyện những năm đầu thập niên thứ chín của thế kỷ hai mươi có một lũ thanh niên choai choai phóng xe máy như mất trí trên những đường phố hẹp đủ mọi thành phần xe cộ. Đường hẹp thì mặc đường hẹp, đây là thời đại của tốc độ. Ăn uống thì có đủ mọi thứ ăn liền, học hành và công việc thì đều có lối đi tắt, vui chơi giải trí đều có thứ tàu nhanh, yêu thì cũng là thứ tình yêu tốc độ, đã được đảm bảo bằng tự do cá nhân và bao cao su OK Nhà Vô Địch cùng thuốc

tránh thai Choice. Chỉ còn mỗi phương tiện giao thông công cộng là chậm và thiếu. Vậy là ai có thể tự lo được đều rước về nhà một chiếc xe máy. Xe máy vào tay đám thanh niên mới lớn là thành chiếc máy bay vút đi trên đường như bay giữa không trung. Chúng lạng lách, chúng đánh võng, chúng cướp đường, chúng xô người đi đường ngã chết ngay tại chỗ. Tốc độ thôi chưa đủ, thanh niên cần những ấn tượng mạnh đánh thẳng vào màng nhĩ và tròng mắt. Chúng rọi đèn pha chói gắt, chúng cưa bô hoặc lắp loại bô không giảm thanh rồi phành phành lao qua, rải những vụ nổ dọc theo các đường phố. Đường phố không rộng càng kích động sức trai. Ở Sài Gòn, tụ điểm ưa thích của đám thanh niên đua xe gắn máy là đường Lê Lợi, Đồng Khởi và trước cửa chợ Bến Thành, sau này bị vây bắt, chúng chuyển sang 3-2, Nguyễn Hữu Cánh, Trường Sơn... Ở Hà Nội tuyến đường đua hấp dẫn là quanh Hồ Gươm, đủ mấy vòng Hồ Gươm rồi thì đâm vào một cái hành lang hun hút là phố Hàng Gai Hàng Bông, đổ oà vào đường Điện Biên Phủ, nghiêng cánh qua Ba Đình lịch sử, rồi rơi mất hút vào đường Thanh Niên giữa hai hồ nước lớn. Tất cả các tay đua đều giật hết phanh trước phanh sau ra, đội lên đầu một vành khăn trắng coi như đã vĩnh biệt mẹ đẻ thanh thản lao vào cuộc tỉ thí. Ngồi đằng sau chúng cũng là những đứa con gái choai choai, đầu cũng chít khăn trắng bày tỏ ý chí đồng quyết tâm, những cổ động viên đắc lực và cuồng nhiệt bậc nhất.

Đội tới chừng mười một mười hai giờ đêm, đường đã vắng và lực lượng cảnh sát giao thông đã hơi buồn ngủ, cuộc đua bắt đầu. Mấy chiếc xe máy nổ phành phành chạy vụt qua dọn đường. Tiếp đến là một đoàn xích lô nghiêng hẳn xe điệu đà đi trên hai bánh, một thứ đội danh dự theo kiểu lễ nghi cờ đèn kèn trống. Khi đám xích lô nghi lễ đã dẹp gọn vào đầu đó, những tay đua mới đồng loạt lao vút đi. Người hàng phố hiếu kỳ đổ ra vỉa hè, đổ ra ban công để xem. Một gã đua non tay chồm lên vỉa hè khi vận tốc đạt tới gần trăm cây số/giờ. Gã bị quật vào tường nát bét, chiếc xe trong cơn giãy chết cũng quăng quật mấy lần, cuốn theo những cẳng chân cẳng tay của những kẻ hiếu kỳ và đám cổ động viên ngẫu hứng. Nhiều xe trong chặng đua dài bị vỡ sọ cả chàng và nàng, vành khăn tự để tang cho mình lay nháy giữa đám hộp sọ toang hoác.

Máu chỉ càng làm say máu. Tai nạn chỉ càng thêm màu sắc mạo hiểm và iêng hùng cho cuộc đua. Dân lành phản đối càng làm cho các cuộc đua tài thêm độc đáo khác người. Cảnh sát rượt đuổi và lùng bắt càng khiến chúng kiêu hãnh vì tự coi là những phần tử ngoài vòng pháp luật. Cảnh sát huy động một lực lượng xe phân khối lớn mai phục đầu đó trên đường đua để sẵn sàng lao theo truy bắt. Sau mấy trận thì những tay đua dùng chiến thuật nghi binh. Chúng cho những chiếc xe bô không giảm thanh đoàn đoàn phóng qua như một trận đua thực sự. Lực lượng cảnh sát mỏng manh lập tức lộ diện đuổi theo bằng hết. Khi không còn xe cảnh sát nào mai phục nữa thì cuộc

đua thực sự mới bắt đầu.

Thằng Phũ nhảy vào đua xe ở giai đoạn chót của hiện tượng này. Nó đua không phải vì tiền, không phải vì gái (ngồi ở đằng sau), không phải vì một trăm thứ lý do linh tinh gì khác. Chỉ đơn giản là nó ngứa mắt nhìn lũ châu chấu ma bướm bướm ma cuồi trên xe máy vừa phóng vừa run, chưa dám liều mạng tới vận tốc tối cao, chưa đi đã ám ảnh bởi cái chết, đội sẵn khăn tang cho mình. Nó phải cho lũ liều thân kia lịm tim choáng đầu trước một tay đua không bịt khăn trắng trên một chiếc win mở hết tốc lực phóng vọt lên phệt vào mặt lũ nhóc con một luồng khói té re, rồi lao ngay về đích, nhảy vào tiệm cà phê xanh kiếm thêm một chiếc quần lót tàu nhanh lấy may, sau đó mới khoan khoái quay ra đón mấy chú em đang tới đích. Phũ thành công ở mấy hôm đầu. Nó cũng thành công ở hôm cuối cùng khi bị công an bắt, nếu không tính việc quẹt ngã một cô gái bất chợt phóng xe đạp từ một ngõ nhỏ ra. Con ranh hôm ấy đi học tiếng Anh về muộn bèn đâm bỏ lao đi, quá sợ bố mẹ mắng mà ngu ngơ ù tịt không nghe thấy tiếng động cơ phành phành đầy hăm dọa, không biết con đường bên ngoài ngõ nằm trên tuyến đường đua xe máy khét tiếng. Một giờ sáng anh Thế biết tin thằng Phũ bị giữ cả người cả xe ở đồn công an quận, thì tám giờ sáng anh đã đến đón cả xe cả người về. Ngay trong đêm anh đã gọi điện cho một ông thứ trưởng nội vụ thân tình. Gọi cho ông giám đốc bệnh viện để bó bột cẩn thận cho cái chân gãy của con bé. Sáng ra anh tìm đến nhà nó. Một gia đình công chức nghèo sống hoàn toàn bằng đồng lương còm của hai vợ chồng có hai đứa con. Chuyện rủi ro thì đã xảy ra rồi, cô chú hãy cho gia đình chúng tôi xin lỗi, chúng tôi xin chịu toàn bộ tiền thuốc thang viện phí cho tới khi cháu lành hẳn, nhưng không phải chỉ đến thế là xong, thôi thì số phận đã đẩy hai gia đình ta lại gần, tôi xin coi cháu như con cháu trong nhà, khi nào cháu học xong tôi sẽ tìm cho cháu một công việc phù hợp, cháu đang học khoa tiếng Anh ư, thế thì bài vở không phải lo, thằng anh nó sẽ có trách nhiệm phải tới phụ đạo, không thì tôi sẽ kiếm cho cháu một gia sư.

Nhưng không một gia sư nào dám qua mặt Phũ ở cái lãnh địa này, nơi mà nó đã nhanh chóng xác lập chủ quyền. Phũ bị bố bắt phải tới thăm con bé nạn nhân. Nó bàng hoàng thấy con bé ấy hoá ra có một thân hình khá đẹp, gương mặt cũng đẹp tuy có vẻ thiếu cá tính. Vẻ đẹp ấy nếu được bổ sung bằng một khiếm khuyết thì sẽ trở nên tuyệt vời. Nay thì khiếm khuyết là cái chân đi hơi chằm phẩy chút ít, cái chằm phẩy khiến cô gái trở nên duyên hơn đậm đà hơn, cá tính rõ nét hơn. Giống như một gương mặt mất mũi miệng răng đều chuẩn rằm rắp, như đáp án đề thi của nền giáo dục khô cứng, bỗng vì một lý do nào đó mà cặp mắt hơi bị hiềng đi. Hiềng đi có nghĩa là kiêu nữ sẽ có vẻ đẹp ấn tượng hơn trước. Thằng Phũ quen chân đến phụ đạo tiếng Anh cho em gái một chân bó bột. Vốn dĩ từ thời học phổ thông, thằng Phũ bị xếp vào lớp học tiếng

Anh. Thời ấy học tiếng Anh tiếng Pháp là phải cụp mặt xuống trước những lớp học tiếng Nga. Anh Thế phải ra tay can thiệp để đổi cho con về lớp học tiếng Nga, một cái thiên đường phích đá tủ lạnh nổi áp suất của rất nhiều người. Vào được lớp tiếng Nga khoa tiếng Nga là điều tất nhiên của những vị con ông cháu cha, là may mắn lớn của con nhà cua ốc bù loong. Thăng Phũ dĩ nhiên được chuyển sang lớp tiếng Nga và anh Thế đương nhiên sẽ rất dễ dàng lo cho nó một cái chân trong đoàn học sinh đi thi ôlimpich tiếng Nga, hoặc gửi nó sang một trường đại học nào bên đó. Đùng một cái thiên đường ấy rồi tỉnh rồi mù cả lên như có một quả mìn nổ giữa thiên triều và đám thiên thần tiên nữ. Ngày hội giả trang chấm dứt, chỉ còn trơ lại một bãi đất trống hơ trống hoác với những con người vừa đóng vai hoàng tử công chúa vội cởi bỏ đồ hoá trang để quay về lo miếng bánh mì và cơm áo hàng ngày. Năm ấy, những ai đã học xong đại học tiếng Nga bèn rất thức thời đổi dòng sang học tiếng Anh tiếng Pháp để kịp đi làm cho sở Mỹ sở Tây đang ùn ùn kéo vào. Cũng giống như họ đã bỏ bếng tiếng Tàu hơn mười năm trước để chuyển sang những ngoại ngữ khác, rồi bây giờ lại phải quay lại học chính tiếng Tàu để đi làm việc cho các ông chủ Đài Loan Hồng Công. Nhanh chóng thích nghi và xu thời là đặc điểm của homo sapiens, của giống người hiện đại. Cũng đúng năm ấy thăng Phũ thi đỗ vào Đại học Ngoại ngữ. Ông bố giỏi xoay xở chuyển ngay được cho thằng con vừa thi môn tiếng Nga sang khoa Anh văn. Giờ có vốn tiếng Anh năm thứ ba, nó thừa sức bồi dưỡng cho em gái bỏ bột đang học năm thứ nhất. Thăng Phũ thuộc loại không chịu kè kè bên một đứa con gái quá hai tuần mà không được thám hiểm vùng thêm lục địa bị phong tỏa. Lần này thì khác, cái chân con bé còn đau nên Phũ đành kiên nhẫn đợi bằng cách tạm thời đi kiếm ăn nơi khác.

Khi cái chân con bé đã lành, quả là cái chân bước đi có hơi co nhún một chút và dưới mắt thăng Phũ duyên hơn một chút, thì con bé đã thực sự rơi vào tay thăng Phũ. Phũ có đem khoe tôi cái vật kỉ niệm ấy, chẳng rõ là chiếc thứ bao nhiêu trong bộ sưu tập của nó.

* * *

Đường phố Sài Gòn về đêm như đã qua cơn sốt đua xe máy, người ta đi xe có vẻ trật tự và đúng luật hơn so với Hà Nội, hiếm khi thấy một gã ngựa non ngựa ngáy tứ chi phóng xe như phát rồ. Nhưng thói ham chuộng xe máy như một thứ lý tưởng, một thứ cứu cánh vẫn còn đó, còn trên khắp xứ này, gặp nhau người ta vẫn say sưa nói chuyện xe máy, chuyện lên một cái xe đời mới hơn bốc hơn, thanh niên thì vẫn nhất xì po nhì bảy số.

Tôi và thăng Phũ đỗ xe đối diện với cái khách sạn mini ấy, chỉ đỗ một lát thì cô gái bước ra và lên xe đi. Xem ra chỉ vài ngày qua Phũ đã nắm được quy luật đi lại của đối

tượng. Cô gái cho xe đi thông thả. Từ phía sau tôi hơi ngỡ ngàng tưởng đó là cô gái thuê xưởng vẽ của Thuyền trưởng hôm trước, chứ không phải đối tượng cần thanh toán của thằng Phũ. Cô ta cũng mang đúng bộ váy áo của cô gái ở xưởng vẽ của Thuyền trưởng. Và tôi bất chợt hiểu ra, hai cô này có liên quan tới nhau, có thể họ là bạn của nhau. Hôm nào trở về Hà Nội, tôi sẽ tìm tên và địa chỉ cô ta trong sổ ghi tên khách trọ của khách sạn The Apocalypse.

Cô gái đi chậm chậm ở đằng trước. Lấn vào những người đàn bà lương thiện đi làm về hoặc bắt đầu đi làm ca đêm. Lấn vào đám đàn bà ăn sương trá hình làm người đi dạo. Những nguồn giải trí chốc lát cho đàn ông không còn dám đứng tụ tập dưới những gốc cây những hẻm phố những khuôn viên nữa. Nơi ấy bây giờ đang là hiện trường của những đợt truy quét. Vậy thì chị em ơi lên xe ta lên đường, người có tiền thì xe máy kẻ ít tiền thì xe đạp, ta không đứng gốc cây thì ta thành người tiếp thị lưu động. Anh hai nào chịu chơi thì mời ngồi lên, em xin làm con nhỏ xe ôm.

Cô gái vẫn thản nhiên đi bên cạnh những chị em xe ôm và những người đàn bà tiết hạnh. Vẫn đi thông dong. Thằng Phũ kiên trì bám theo cho tới khi lọt vào một con đường vắng, chị em xe ôm lác đác, còn những người tiết hạnh biến đi đâu hết cả. Nhà chức trách và lực lượng cảnh sát cũng biến đi đâu hết cả. Thằng Phũ tăng tốc độ năm mươi cây số/giờ. Cô gái cứ ung dung đi trước. Sáu mươi cây số/giờ. Cô gái vẫn ở đằng trước, thản nhiên như không hề tăng tốc. Phũ rồ máy. Tám mươi cây số/giờ. Chiếc xe phân khối lớn nhằm thẳng mục tiêu mà lao tới. Chính khoảnh khắc ấy tôi mới hiểu thằng Phũ sẽ không dùng bất cứ một thứ vũ khí nào khác, vũ khí chính là chiếc xe kênh cang 750 phân khối này. Chiếc xe sẽ nghiền nát đứa con gái kia, coi như một vụ tai nạn va quệt, rồi bỏ chạy mất dạng.

Chiếc xe đã mở hết tốc lực. Tay đua xe máy cao thủ Hà Nội đang trở tài trên một con chim sắt là hiện thân của thần chết. Tóc tôi như bị đứt khỏi da đầu. Mái tóc bồng của thằng Phũ quật vào trán tôi rất bồng. Đám chị em xe ôm ré lên lánh dạt vào vệ đường. Cô gái kia vẫn ung dung ở đằng trước, trên một chiếc Cup 70 như thứ đồ chơi trẻ con. Như là một chiếc xe ma. Tôi cảm thấy đang sa bẫy bởi con mồi đằng trước. Tôi muốn bảo thằng Phũ chấm dứt cuộc rượt đuổi. Tôi không sao há miệng ra được. Thằng Phũ gầm gừ trong họng. Nó vẫn kiên trì với chiếc xe mở hết tốc lực. Nó vẫn cố gắng một cách tuyệt vọng. Hình như chúng tôi đã thu hẹp được khoảng cách. Mái tóc cô gái vờn nhẹ như thể gió trời hất hiu nhẹ nhẹ.

Bất chợt xe chúng tôi chồm lên thẳng đứng như một con tuần mã phát điên. Tôi thoáng hiểu cô gái kia thế là đi đứt. Chiếc xe giữ nguyên tư thế trên bánh sau như làm xiếc đi xe một bánh trên dây. Vòm me trên đầu bắt ánh đèn xanh mét quay tít như chong chóng. Vòng quay nghiêng dần xuống khiến các thân cây gốc cây cũng quay.

Các em xe ôm dạt vào bên đường cũng quay. Cô gái kia đang đi xa dần cũng quay. Thăng Phũ bật ra khỏi xe cũng quay tít, đầu quật vào một gốc cây vỡ toang sọ, lăn lông lốc mấy vòng rồi nằm vắt mình trên một miệng cống để ngó.

Tôi quay cuồng lồng lộn trong một vòng quay tóa hoa cà hoa cải, rừng rực lửa xăng và chất chứa tiếng kim loại va quật. Thoang thoang thấy chiếc xe như một con trâu đen, đâm bên này, húc bên nọ, quật chạn chát vào gốc cây bên kia, rồi tan tành một đồng sắt vụn hình thù kỳ dị.

Tôi ngất đi một lúc. Tôi bị văng lên một chiếc xe chở rác, loại xe đẩy tay, dừng ở bên đường. Đồng chất thải của con người văn minh gồm cả chua trứng thối cơm ôi, trong những túi những bọc ni lông lỏng bong đã cứu tôi. Tỉnh dậy, tôi lăn xuống khỏi chiếc xe, chạy chúi đầu về phía Thăng Phũ. Cả phần thân dưới của nó ngập trong cái cống nhớp nháp bùn rác khai khắm. Phần thân trên vắt trên miệng cống như người đang muốn gồng mình để leo lên. Cả phần hộp sọ phía sau, ở trên gáy một chút, biến đi đâu mất, giống như một cái gáo dừa rỗng không.

Tôi run bắn người thấy quanh cái gáo dừa ấy là một vành khăn trắng, quần vòng trước trán rồi thả lòng thông hai đầu khăn trắng ra khoảng đầu rỗng đằng sau. Giống hệt cái chết của một gã đua xe chết bỏ.

Nhưng Thăng Phũ không hề quần một cái khăn nào trước khi chết, khăn trắng lại càng không. Tôi vẫn còn đủ tỉnh táo để nhớ rõ điều ấy.

* * *

Ngày ngày hôm sau tôi đã ngồi trên một chiếc máy bay trở ra Hà Nội, mang theo xác Thăng Phũ. Chỉ trong vòng một tuần tôi phải bay hai chuyến áp tải hai xác chết. Xác ở Bắc đưa vào Nam. Xác Nam đưa ra Bắc. Hãng hàng không trở thành con thoi vận chuyển xác chết.

Cô gái ngồi bên cạnh nước mắt lã chã trong chiếc mùi xoa chỉ còn để hờ đôi mắt nhem nhếp mưa dầm. Khóc như thế chắc là khóc vì tình. Cô cứ thử ồm suýt chết một lần đi. Cô cứ thử đi đưa đám bạn bè người thân nhiều nhiều đi. Tình yêu trở thành không đáng kể. Thất tình thành chuyện không đáng kể. Bị lường gạt cũng thành chuyện vô nghĩa.

Mọi nỗi đau đều được thời gian xoa dịu. Mọi sai lầm đều có thể sửa chữa được. Chỉ trừ cái chết. Nửa tháng trời tôi phải chứng kiến ba cái chết. Trước đó mười tháng là cái chết thâm thẳm của con gái tôi. Sau khi đã chứng kiến nhiều cái chết, đã kề bên cái chết, có thể con người sẽ nhìn thấy mọi thứ trên đời thật hơn. Ví như cô chiêu đãi viên hàng không kia, nụ cười thường trực kia là để hành nghề, biết đâu cô có một bà mẹ già nằm liệt giường, mọi hoạt động trao đổi chất trong cơ thể đều tại chỗ, biết đâu cô có một người anh trai duy nhất đang vắt vẻo ở một góc trời Tây nào, nơm nớp lo những

bằng cướp châu á và cả đám cảnh sát xứ người. Ví như cô gái đang khóc dầm dề này, bây giờ thì tôi thấy rõ cô khóc vì bị mất của hoặc là bị cách chức. Tiền bạc không đáng để cô khóc như vậy. Chuyện công danh không đáng để cô tuyệt vọng như vậy. Cô sẽ hiểu điều này nếu cô bước đến thả một nắm đất xuống huyết một người thân.

Tới lúc này thì tôi đổi ý. Cô gái đang khóc một người thân mới chết. Sự đau đớn suy sụp ngày càng lộ rõ. Chỉ có cái chết mới làm cho cặp mắt to ấy ngập tràn bóng tối thê lương, gương mặt ấy xám ngoét như tử thi, tiếng nấc nhẹ ấy quặn quai đứt ruột. Tôi không làm bộ mặt cự tuyệt chia sẻ được nữa. Tôi trả lại cho bộ mặt mình cái vẻ thật nhất của nó là đau đớn và thù hận. Khi cô gái từ chối bữa ăn và chỉ xin một cốc nước, thì tôi cũng từ chối bữa ăn và chỉ xin một cốc nước.

- Xin anh cứ ăn tự nhiên, tôi sẽ cố không làm phiền anh nữa. Cô gái ngẹn ngào nói.
- Phiền gì đâu, tôi cũng đang có chuyện buồn.

Tôi nói giọng hơi lạc đi. Đó mới đích thực là giọng tôi lúc này. Cô gái tìm được người chia sẻ ngay trên chuyến bay. Hai chị em cô phải vào Sài Gòn mới xin được việc làm, cô đi làm tiếp thị cho một hãng nước ngọt, em gái cô làm văn thư cho một công ty nước ngoài. Ngày xưa dân Sài Gòn gọi lũ con gái đi làm cho ngoại quốc là gái sở Mỹ, một thứ gái chơi cho những ông chủ dâm dề mà thôi. Bây giờ cô nào xin được việc làm ở sở Mỹ sở Tây thì vênh váo lắm. Ông chủ động vào người mà hất tay ra thì ngay hôm sau mất việc. Em gái cô đã mấy lần phải đến bệnh viện Từ Dũ nạo hút thai. Lần nào cô cũng phải muối mặt đưa em đi. Lần này con bé tự đi một mình. Nó không dám chờ quá lâu, bèn đi theo mấy mục cò lảng vảng trước cổng bệnh viện, đến một con hẻm tăm tối. Một bà bác sĩ hành nghề ngoài giờ để tăng thu nhập đã làm con bé thủng dạ con, rồi nhiễm trùng, rồi chết hai ngày sau đó.

Cô gái lục chiếc túi xách tay ôm khư khư trong lòng, lấy cho tôi xem tám ảnh cô em gái đã chết. Một khuôn mặt tròn xoe như cái đĩa tây, một cái mũi tẹt và cặp mắt một mí húp híp. Lũ đàn ông Âu - Mỹ toàn bỏ bịch hoặc cười những vẻ đẹp thô dân Giao Chi kiểu này, những đứa con gái mà đám trai tráng Việt Nam cho là quê mùa và ngoảnh mặt đi ngay. Nói trộm vía, cái con nhãi nhép này làm sao sánh được với ba gã trai của tôi, lừng lững ba chàng đẹp trai cao trên dưới thước tám, đầy tràn dục vọng, đầy tràn sức sống. Tôi không sao hình dung được những thân hình lực lưỡng ấy, những gương mặt mê hồn ấy phải làm mỗi cho lửa, hoặc tan rữa trong lầy lụa bùn đất dưới những nắm mồ. Cũng không tin được rằng có thể oan hồn chúng đang lẫn khuất trong những cụm mây trắng ngoài kia, đang lướt gió bám theo chiếc phi cơ chở xác thẳng Phũ này.

Cô gái lại sụt sùi than vãn rằng cả nhà cô đều muốn đưa xác đứa em gái về Hà Nội làm tang, nhưng hãng hàng không chẳng chịu nhận vận chuyển. Thân cô thế cô ở Sài

Gòn, chẳng quen biết ai có thể lực giúp được, cuối cùng cô đành phải đưa xác em đi hỏa táng. Lọ tro cô bỏ trong chiếc túi xách tay đây. Chắc hẳn vì lọ tro của cô mà đám chiêu đãi viên hàng không lúc nãy đã xì sụp khăn vải. Tôi không nỡ vạch rõ sự thật rằng đám tiếp viên khăn vải cho cái tử thi của thằng Phũ. Nào có ai phát hiện được bình tro của cô, em gái cô sống thua thiệt thì chết cũng phải thua thiệt hơn người. Ngay khi tai họa xảy ra, tôi đã vác được xác thằng Phũ chạy lên đầu đường, gọi được một chiếc xích lô để vào viện. May là đường vắng tanh, đám gái làm tiền lưu động hoảng hồn lẫn ngay khỏi nơi dễ bị chôm làm nhân chứng, đám cảnh sát thì không có mặt ở con đường vắng, như thể đã thỏa thuận bỏ ngõ cho chị em làm ăn. Hiện trường chỉ còn dấu tích một vụ tai nạn thông thường. Đêm ấy anh Thế gọi điện vào thu xếp hết với bệnh viện, với hàng không. Con cháu của anh khi chết vẫn còn có đặc quyền. Hàng không dù không muốn chở xác chết thì vẫn phải chở, hai xác chết trong vòng một tuần.

Vậy là những bà cô ông mãnh chết đi rồi vẫn còn chia ngôi thứ như khi còn sống. Kẻ vẫn được đặc quyền. Kẻ thì hoàn toàn không.

Chương 4

Chú nói tôi nghe đi, chuyện gì xảy ra với thằng Phũ? Chuyện gì xảy ra với cả ba đứa chúng nó?

Hỏi như vậy tức là anh Thế đã sa sút lắm. Anh luôn bình thản trước mọi sự. Anh hiếm khi đặt câu hỏi, thói thường của một người biết hết tất cả, thấy trước tất cả. Anh đã từng làm phiên dịch hoặc tham gia vào những cuộc tiếp xúc bí mật giữa lãnh đạo các quốc gia, anh chơi đẹp với cả những nữ tướng nam tướng của xã hội đen. Các chính khách, các nhà khoa học, các văn nghệ sĩ và cả những người lao động chân tay đều là bạn của anh, khi anh cần thì họ đổ xô tới xúm vào mà giải quyết hộ. Nhưng bây giờ anh đã phải hỏi, hỏi một điều mà mọi người đều đã trả lời được, nhưng anh cứ hoang mang về cái sự thật không làm sao tin nổi.

Hai anh em ngồi đối diện trong tiệm cà phê của khách sạn The Apocalypse. Bồi bàn vẫn mang đến hai ly cà phê như thể chúng tôi là khách uống mới tới. Đám tang thằng Phũ đã được ba ngày. Chị dâu tôi hầu như không gượng dậy nổi. Thằng Phũ là con trai duy nhất của anh chị, trong nhà nó cũng là độc đinh, chẳng có anh chị em nào nữa. Thằng Cốc, thằng Bóp cũng là quý tử của gia đình chúng nó. Kể cả không là quý tử, kể cả có lúc phải đánh đuổi đi, thì có cha mẹ nào không đứt ruột trước tổn thất như vậy.

- Thăng Cốc chết vì bị cảm hàn ở dưới biển. Thăng Bóp treo cổ tự tử không rõ lý do. Thăng Phũ bị ngã xe máy khi phóng hết tốc lực.

Tôi hiểu ngay rằng anh Thế không tin. Một chuỗi cái chết đến liền trong vòng nửa tháng, xoá sạch một nhóm ba thằng bạn. Dù rằng anh vẫn tin là cái tệ phóng xe máy điên khùng của thằng Phũ để mang lại tai họa cho chính nó. Anh đã mua riêng cho nó một chiếc xe hơi cùng lúc với việc khai trương khách sạn. Xe hơi trên những con đường ngồn ngang xe đạp xe máy xích lô xe lam sẽ giúp thằng Phũ đầm lại, thận trọng hơn. Nhiều người tin rằng nên làm như thế với lũ trẻ đua xe máy, thậm chí nên xây dựng một khu trường đua để cho lũ người say tốc độ vào đấy mà đua. Họ đã nhầm, trường đua có rào chắn, có quy phạm sẽ triệt tiêu tính chất ngang tàng phá phách, mà lũ trẻ lại đang cần chính cái chất đó. Ngay cả khi có xe hơi rồi, thỉnh thoảng thằng Phũ vẫn lòi xe máy ra phóng một vòng nội thành cho đã.

Dù sao tôi vẫn không muốn kể cho Thế biết về đứa con gái nọ. Cũng giống như ba gã trai quá cố, tôi tin rằng những loại chuyện như thế này phải tự xử lý, không nên có công an, chính quyền, pháp y hay đám đàn em nào dính dáng vào đây cả. Hận thù kéo theo một chuỗi hận thù. Cái chết đòi trả bằng cái chết. Tôi nhớ lời đức Phật trong những cuốn sách đã đọc đã ngẫm ngợi đều ngược hẳn lại. Ngài còn nói tất cả những gì ta yêu quý nhất, ta được sở hữu, đều sẽ có lúc thay đổi, đều sẽ triệt tiêu, vậy thì chỉ thêm đau khổ nếu con người cứ khư khư những vật sở hữu, cứ tin rằng người thân của mình phải là bất tử. Ngài dạy chí lý. Nhưng mà con người quả thực hèn yếu khi khoanh tay ngồi nhìn người thân lần lượt bị tiêu diệt, miệng thì cầu nguyện xá tội cho kẻ giết người. Lời trong sách trả về cho sách, tôi phải hành động theo cái lý thực tế đang bùng bùng trong huyết quản của tôi.

- Này chú, có tiền thì cũng khổ, có tình khổ hơn, có danh là khổ nhất. Trong bằng ấy thứ, tôi đã từ bỏ hết để chỉ chọn lấy một thứ đỡ khổ hơn cả. Ngờ đâu kết cục lại bi thảm như vậy.

Anh Thế nói gì thế nhỉ? Anh sấm hời những lời sơ giản vậy sao? Cái chân lý ấy tôi ngộ được từ khá lâu trước anh cơ. Ngộ ra là một chuyện, vẫn cứ bị sa vào vòng luân hồi lại là chuyện khác. Tôi nhấp một ngụm cà phê. Đắng nghét. Đen kịt màu nước cống xác thằng Phũ ngập trong đó. Đứa con gái tinh quái bỏ chạy xa dần. Bộ váy áo của nó giống hệt trang phục của cô gái có mái tóc sậy bông lăn tăn... Tôi giật mình đánh thót. Tôi chạy bỏ ra quầy tiếp tân, đòi quyền sở ghi tên khách để tra tìm.

Ngày...

Ngày...

Ngày... Ở xưởng vẽ của Thuyền trưởng... Đây rồi, nghỉ tại Captain's Studio ngày hôm ấy là... Tim tôi nảy mạnh như một quả bóng sút thật căng vào lồng ngực. Một

dòng chữ do chính tay người khách viết: Mai Trùng, Công ty TNHH Hồng Hoang, Hà Nội. Chữ viết rõ ràng. Chữ ký rõ ràng.

Cô gái ở trong phòng thuyền trưởng hôm ấy phần son chì than nhem nhuốc trên mặt vẫn không che được một gương mặt đẹp. Khi đó tôi thậm chí cô không tự ý thức được lợi thế trời cho mà phải viện đến đồ mỹ phẩm bôi bác. Lúc này thì tôi hiểu ra rất nhanh. Mái tóc bông sậy theo kiểu sợi mì ăn liền lẫn tăn cũng là mái tóc giả. Cô ta và cái con bé mang tên Mai Trùng là một.

Đứa con gái ấy đã lẫn lút trong khách sạn này ngay sau ngày đưa tang thằng Cốc, rồi ra đi năm ngày trước cái chết của thằng Bóp.

Tôi căng thẳng trở lại bàn nước với anh Thế, cảm thấy gương mặt mình đã sắt lại.

Anh Thế đặt tay lên bàn tay tôi đã siết thành nắm đấm trên mặt bàn:

- Tùy chú, chú sẽ nói khi nào chú muốn nói. Chỉ xin chú nhớ cho một điều: Tôi chỉ còn mình chú, đàn ông nhà này chỉ còn hai anh em ta.

* * *

Sao tôi lại không nhớ? Cha mẹ mất trong chiến tranh, anh Thế phải vội lấy vợ, gửi em trai ở nhà cho vợ nuôi để ra đi phục vụ cuộc đàm phán ở nước Pháp xa xôi. Anh là người cha của tôi, là người thiết kế cuộc đời tôi và chắc có phần trách nhiệm về một sản phẩm dang dở không hoàn thiện như thế này.

Tôi còn nhớ sau những năm công cán trở về, anh Thế như phát hiện ra ngay trong nhà mình có hai kỳ quan. Kỳ quan thứ nhất là thằng con trai mập mập đang nói bập bẹ. Kỳ quan thứ hai là thằng em trai mười hai tuổi đã vẽ được gần một trăm bức tranh màu nước. Những bức tranh yên bình màu sắc cây cỏ và bầu trời, những nét vẽ dịu dàng trầm cảm. Anh nhanh chóng đánh giá đúng năng khiếu của một thằng bé ở tuổi ấy đã có được tư duy hội họa lặng thầm sâu sắc. Trong căn hộ nhỏ, còn hờ ra chỗ nào, anh treo tranh của tôi chỗ ấy. Bạn bè đến chơi, anh say sưa hướng dẫn họ đi qua cái rừng tranh êm đềm, phân tích tỉ mỉ từng đường nét, từng hình khối, từng gam màu, như chiêm ngưỡng tác phẩm của những bậc danh họa. Rồi anh nhờ một người bạn đi công tác nước ngoài mua về cho tôi những tuýp sơn dầu. Tôi yên trí rằng đời mình chỉ có một con đường là vẽ, chỉ việc vẽ.

Nhưng bất ngờ ở tuổi mười lăm, tôi bị anh Thế dẫn đến trao cho một ông thầy dạy võ. Thằng em tôi to xác, nhưng suốt ngày chỉ ngồi âm thầm trong xó nhà để vẽ, tính tình rụt rè, nhút nhát, hy vọng nhờ thầy bảo ban, em nó sẽ mạnh mẽ và tự tin hơn. Tôi theo thầy dạy võ một cách miễn cưỡng. Tôi tiếp thu nhanh, động tác nhanh gọn và chuẩn xác, nhưng là cái kiểu học cho xong, không mặn mà ham mê. Tôi thích nhất khoảng thời gian sau một buổi tập, chạy về căn nhà vắng người, ngồi một mình trong căn phòng mờ tối. Giờ ấy chẳng vẽ vờ gì được. Trái tim còn đập gấp sau một buổi tập,

máu vẫn còn chảy rùng rùng trong huyết quản và các tế bào đường như đang rần rần chuyển động. Lúc ấy ngồi âm thầm thì mới nghĩ ngợi được nhiều. Cả ý tưởng cho một bức tranh mới cũng có thể bất ngờ nảy ra vào khoảng thời gian ấy.

Không ngờ việc anh Thế cho tôi đi học võ là nằm trong một kế hoạch định hướng dài lâu cho cuộc đời tôi. Dao sắc không gọt được chuôi, sau này anh chẳng định hướng được gì cho thằng Phũ, chỉ đơn giản là khi thời thế thay đổi, anh chuyển cho nó từ tiếng Nga sang khoa tiếng Anh mà thôi. Còn với tôi khi ấy, Thế đã chủ tâm sẽ lôi tôi ra khỏi nỗi đam mê hội họa để đi một con đường ngắn nhất tới giàu sang. Con đường ấy không dung nạp một trái tim dịu dàng đa cảm. Trái tim dịu dàng đa cảm chỉ có thể được sửa chữa bằng võ thuật.

Mùa thu năm sau, tôi bắt đầu năm học cuối cùng ở trường phổ thông, anh Thế mới ngồi nói chuyện tay đôi giữa hai anh em. Tôi nói sẽ thi đại học mỹ thuật. Thế bảo tôi cứ việc vẽ, dù sau này làm nghề gì thì tôi cũng tiếp tục vẽ được, nhưng theo học nghề vẽ thì không nên. Hãy trông gương những ông thầy dạy vẽ của tôi, những bậc tài danh hiem hoi của đất nước mà ồm o xo xúi nhà rách vách nát, sống không bằng một ông đập xích lô. Anh muốn tôi thi vào ngoại giao ngoại thương hoặc hàng hải, những cái nghề đáng thèm ước của những năm tháng đời sống kinh tế như ngô cụt này. Anh nói thẳng ra rằng anh đã chọn rồi, sức học của tôi thì thi vào trường hàng hải là phù hợp, sau này ra làm thuyền trưởng tàu viễn dương. Tôi phát khùng lên, tôi hét toáng lên rằng tôi căm ghét những tên thuyền trưởng tàu viễn dương, những kẻ chỉ biết đại tiện xuống biển cho cá xoi, rồi chính thân xác họ cũng sẽ thành đặc sản cho cá xoi. Anh Thế giáng cho tôi một cái tát. Anh không kiềm được cơn giận dữ bất thần. Tôi dùng dùng bỏ nhà ra đi. Tôi ở lì tại nhà một thằng bạn hai ngày thì anh Thế sục tới lôi về. Anh cho tôi một cái tát nữa vào má bên kia. Rồi anh ứa nước mắt xin lỗi tôi. Không ai đã động tới chuyện tôi sẽ thi vào trường nào nữa.

Nhưng về sau này tôi mới hiểu, Thế sống lâu trong môi trường chính khách. Bản thân anh cũng có những thủ thuật của một chính khách cáo già. Tối hôm sau, anh mời cơm bố con ông tổng biên tập một tờ báo anh quen biết đã lâu. Ông tổng này cũng nhấp nhồm viết văn, mỗi bài viết như một bản lai lịch tội phạm, được cất nhắc theo kiểu người ta vẫn cất nhắc cán bộ quản lý ở những ngành xe khách, bưu điện, hoặc nuôi cá nước ngọt. Ông ta trở nên nổi tiếng vì có một đứa con gái lên mười tuổi làm được hơn năm trăm bài thơ, và gặp bất kỳ ai dù là một bà bán rau mừng tôi ghé chân trong một quán nước, ông cũng say sưa đọc thơ con như đọc thơ của chính mình. Thơ của con bé này thì đứa trẻ nào ngồi một lát cũng oẹ ra được cả đồng, đại loại là ông trăng ơi ông ở trên cao, ông xuống đây cho em véo một cái, ông nhăn mặt kêu ôi đau quá cóc thềm chơi với em nữa, ông cóc thềm chơi thì cứ ở trên ấy mà nhìn em.

Lúc hai bố con nhà thơ thần đồng bước vào nhà, anh Thế giới thiệu chủ khách và tất cả ngồi vào bàn ăn cơm. Nữ thi sĩ thần đồng kêu thất thanh lên rằng khoan hãy ăn, xin cho cháu một tờ giấy. Tôi hiểu con bé lên mười này bụng dạ bất an, bèn lấy một mảnh báo cũ và tỏ ý để tôi dẫn vào toilet ở phía trong công trình phụ. Con bé không hiểu ra cái chuyện công trình phụ, nên rướn mắt hỏi sao tôi lại đưa cho nó mảnh giấy báo này. Ở nhà anh mọi người đều dùng giấy này cả. Để viết ấy à? Thì ra em xin giấy để viết, em viết gì? Để em làm thơ, làm ngay tại đây. Con bé gạt đĩa thức ăn sang bên và diễn ngay bộ mặt của một thi sĩ thiên tài. Âm thầm, ngơ ngẩn.

Chỉ chút nữa là tôi đập vào mặt nữ sĩ ôn con đang to ve tỏ vẻ trầm ngâm và đắm chiêu. Tôi thoáng nhìn thấy cái nhếch mép cười nham hiểm của anh Thế.

Ngày hôm sau tôi quyết định sẽ thi vào trường Hàng hải. Tôi không muốn trở thành một thần đồng như cái con bé tâm thần nọ. Anh Thế đã thành công mỹ mãn trong cuộc đưa tôi tiếp kiến một nghệ sĩ mà nhiều năm sau nhớ lại tôi vẫn còn thấy hãi hùng.

Nhưng trường mới xem ra cũng không phải là môi trường của tôi. Đám bạn bè xa lạ, rồi rồi là chỉ bàn chuyện đi tàu viễn dương thơm hơn hay đi tàu trong nước thơm hơn hay là ngồi văn phòng ở cảng thơm hơn. Rồi rồi là tìm cách lên vào câu lạc bộ thủy thủ để thực hành dăm ba câu ngoại ngữ mới học và cóp nhặt bộ dạng mánh lới của thủy thủ. Cả năm đầu, gần như cái chất họa sĩ ẩn sĩ cách ly tôi với đám bạn bè cùng lớp xô bồ xóc nổi. Họ phục tãi tôi qua những lần làm báo tường hoặc vẽ áp phích cho trường. Bọn đầu gấu kiềng nể vẽ to con và cái thứ hạng karatê đai đen của tôi, không thì chúng đã dần tôi như xương vì thói âu sầu không chịu hòa nhập chơi bời với ai. Đám bạn bè cùng trường không hề biết rằng tôi sầu nào một phần là vì hoa khôi của trường hàng ngày cứ điếu qua mà không hề biết đến sự tồn tại của một gã đẹp trai buồn rầu. Hoa khôi học khoa khác, trên tôi hai lớp. Có cảm tưởng đó chính là người con gái lý tưởng của những bức tranh tôi vẽ, của chính cuộc đời tôi. Một gương mặt đức mẹ đồng trinh không thể nào bắt bụi trần tục. Vẻ đẹp ấy cho tôi niềm an ủi về môi trường đang sống. Lũ thanh niên và đám người đến già vẫn không trưởng thành thường khó sống được nếu không tự dựng lên cho mình một thần tượng.

Hoa khôi ở bên ký túc xá nữ, tôi ở bên nam, chúng tôi chạm mặt nhau ngày mấy bận. Nhưng tôi không dám nhìn. Nhưng nàng không thèm nhìn. Nàng thiếu gì người hâm mộ, săn đón, theo đuổi. Tôi thậm chí đã có lần liều mạng đứng từ trên tầng cao nhìn xuống dãy nhà tắm nữ có mấy gian bị tốc mái thử tìm xem có thấy nàng trong những thân hình lồ lộ kia hay không?

Rồi tôi đã được nhìn cái cơ thể hoàn toàn khỏa thân của nàng ở một nơi khác, trong một tư thế khác. Sau kỳ thi hết năm thứ hai, mấy thằng trong lớp muốn bày tỏ thiện chí bằng cách dung nạp tôi vào hội của chúng và rủ tôi đến nhà một thằng để ăn mừng.

Tôi bàng hoàng thấy hoa khôi mình tôn thờ cũng đến, cũng rượu thịt như đám con trai, không quản ngại một mình là gái giữa đám con trai. Cơm no rượu say rồi hoa khôi tuyên bố các anh đã chiêu đãi hoa khôi thì bây giờ đến lượt hoa khôi chiêu đãi các anh. Cả bọn kéo nhau vào phòng hậu chiêu đãi, tức là phòng ngủ của gã chủ nhà. Một mình hoa khôi chiến đấu cùng lúc với ba gã con trai trần trụi mà vẫn thừa ra hai gã. Tôi và một gã khác phải ngồi đợi, đúng hơn là được ngồi xem bốn cái thân hình kia cùng một lúc hùng hục lao vào nhau, quần quện lấy nhau. Rõ ràng là nàng chủ động chiêu đãi và làm thỏa mãn cả ba gã, nhưng tôi cứ thấy như là nàng đang bị chúng vật lộn, đè nén, giày vò. Tôi không chịu được cái cảnh một cô gái, một hoa khôi mang gương mặt đồng trinh đang bị ba gã trai thô lậu nháp nhồm leo lên leo xuống leo vào leo ra như vậy. Tôi bỏ ra phòng ngoài.

Nhóm ba đứa đã xong. Gã thứ tư sau đó cũng đã xong. Cả bốn đứa bước ra phòng ngoài, ra hiệu cho tôi, đến lượt cậu đấy. Tôi bước vào phòng như cái máy, cẩn thận đóng cửa lại. Không nên chiêu đãi ti vi màu miễn phí cho mấy đứa kia. Nàng nằm tênh hênh sòng sọt trên giường, nụ cười mệt mỏi và thỏa mãn. Anh là người cuối cùng phải không? Ô đẹp trai thế sao lại không mở miệng? Tôi hình dung ra nàng đang bị ba đứa con trai vật lộn vò xé. Tôi rùng mình, nước mắt ứa ra. Khóc bột phát không sao kìm nổi. Khóc cho nỗi đau đớn của một thân thể đồng trinh. Khóc cho gương mặt đồng trinh bỗng trở nên dâm dăng và tinh quái không ngờ.

Nàng kéo đầu tôi xuống định hôn, rồi lập tức đẩy phắt ra. Nước mắt tôi rơi lã chã trên mặt nàng. Thôi, đi đi. Tôi ghét nước mắt đàn ông. Tôi căm thù thấy đàn ông khóc. Nàng phá lên cười, cười sảng sặc, vẫn không thềm ngồi dậy mặc quần áo vào. Tôi mở cửa, ra phòng ngoài, rồi lẳng lẳng bỏ về.

Chỉ vài ngày sau, lũ con gái cùng khoa với nàng gọi tôi là đồng cô. Tôi hiểu cái biệt danh này là do hoa khôi đặt cho. Biết đâu cái chuyện tôi không hành sự mà chỉ chan hòa nước mắt cũng đã được nàng kể hết cho lũ bạn nghe. Chắc chắn là nàng đã kể. Chắc chắn là nàng muốn trả thù cái gã to cao nhất trường đẹp trai nhất trường mà lại không động vào người nàng.

Tôi bỏ đi lang thang, rồi ra ngồi nhìn những con tàu ngoại quốc vừa mới cập cảng. Đám thủy thủ lên bờ lăm le đi tìm gái. Một gã râu xồm mắt xanh chẳng rõ người nước nào tiến đến, làm một điệu bộ tục tĩu bằng ngón tay, ra hiệu nhờ tôi tìm giúp gã. Chắc vẻ mặt tôi giống hệt một thằng ma cô. Tôi chẳng nói chẳng rằng, lẳng lẳng quay đi. Lang thang qua những phố Hoa kiều ảm thấp. Lang thang bên bờ sông như một con kênh. Dân thành phố cảng nào cũng có cái chất sóng gió của biển, cũng lây cái chất tạm bợ ăn xổi và láu lỉnh ngang tàng của đám thủy thủ.

Một tháng trời về nghỉ hè ở Hà Nội, tôi ngồi vẽ những phố Tàu ảm mốc cũ kỹ, vẽ

những ấn tượng âm đậm của tôi về thành phố cảng. Tôi vẽ những gương mặt đồng trinh bị rạn vỡ, bị đập tan tành, bị lẫn lộn những mảnh vụn theo kiểu lập thể. Hết hè, tôi vẫn không chịu quay lại trường. Ở đó, tôi không có bạn. Ở đó lúc nào tôi cũng chỉ nghĩ đến hoa khôi, vừa căm ghét vừa thêm muốn.

Anh Thế hiếm khi chịu nhượng bộ ai, nữa là một gã trai thần sầu trái tính trái nết. Anh dùng dùng kéo tuột tôi xuống Hải Phòng, trở lại trường. Anh dẫn tôi đến gửi gắm cho một ông thầy võ Tàu. Những gã trai mềm yếu như tôi chỉ có thể sửa chữa cá tính bằng cách học võ cho thật nhiều. Giờ đây nghĩ lại, tôi thấy rằng quan điểm giáo dục của anh là sai lầm. Người giỏi võ nghệ hầu như ít khi bàn đến và dùng đến võ nghệ. Bậc cao thủ trong nghề cung kiếm như thần Arjuna mà cũng có lúc ngớ người khi nhìn thấy cây cung, không hiểu đó là vật gì.

Nhưng khi đó anh Thế cũng đã phần nào thành công. Tôi dần dần yên phận với ngôi trường theo kiểu lửa gần rơm lâu ngày cũng bén. Những buổi tập võ đều đặn hàng ngày cho tôi lòng tự tin. Võ nghệ chẳng để đánh ai, nhưng nó làm ta vững tâm và điều quan trọng là nó rút đi phần dương lực thừa thãi của gã trai mới lớn và si mộng. Một buổi tối, tôi đi dạo một mình bên bờ sông Lấp, đang đi thì một cô gái từ sau một gốc cây tiến ra chắn đường. Anh giai giúp em đi, anh giúp em một cái tức là anh giúp hai đứa em em chưa có tiền ăn bữa tối nay. Tôi mỉm lòng và cũng rạo rức khắp người. Tôi theo cô gái về căn nhà ổ chuột gần đó. Hai đứa em lên bảy lên mười quả là đang mếu máo kêu đói. Cô gái đưa cho chúng món tiền tôi trả trước, bảo chúng ra đầu ngõ ăn cơm bụi, rồi mới cài cửa quay vào.

Tôi bắt đầu trở thành đàn ông như thế.

Nhưng tôi không trở về phòng mình ngay. Tôi chạy sang ký túc xá nữ, xộc vào phòng của hoa khôi. Một cô bạn cho biết hoa khôi Yên Thanh sang chơi với cô bạn gái ở ký túc xá trường bên cạnh. Tôi đâm bồ sang, tìm cái số phòng vừa xin được. Yên Thanh quả thực đang trò chuyện cùng với cô bạn gái trong căn phòng ký túc xá nữ vắng tanh. A, anh đồng cô đẹp trai, anh tìm ai đấy? Tôi muốn gặp Yên Thanh. Vừa lúc bạn trai của cô kia bước vào phòng. Cô ta nháy mắt với Yên Thanh, cứ tự nhiên nhé, cái giường dưới ấy là của một cô bạn mới về quê rồi. Cô ta và anh bạn trai leo tót lên giường trên, kéo ngay tấm màn gió lại. Bây giờ Yên Thanh mới chiếu cặp mắt đồng trinh hút hồn vào mắt tôi. Anh đồng cô đi tìm Yên Thanh làm gì thế? Tôi yêu, đơn giản vậy thôi. Anh yêu, lấy gì làm bằng chứng? Anh có dám nhảy ngay từ trên tầng ba này xuống đất vì Yên Thanh không? Tôi nắm tay cô ta xăm xăm tiến ra hành lang, định thực hiện cú nhảy ngay lập tức. Hoa khôi vội giằng lại. Thôi, thôi, Yên Thanh đùa đấy mà, vui chơi một cái có đáng gì đâu. Chúng tôi chui vào chiếc giường tầng dưới của cô bạn về quê, rồi cũng kéo tấm màn gió mỏng manh che làm phép cho tất cả những

người chẳng hề biết hổ thẹn. Anh bạn tăng trên hỏi vọng xuống, đã có tất chưa, tứ kỉ niệm cho một cái đây này. Anh ta thò tay bỏ xuống cho tôi một chiếc. Chừng bốn mươi phút sau, anh ta lại bỏ xuống cho tôi một chiếc tất ngoại, như trục thẳng thả đồ tiếp viện cho đồng minh đang bị vây hãm. Khi đám sinh viên nữ đi xem ca nhạc về xông xáo một lát rồi leo lên những chiếc giường có ri đô che chắn, thì anh bạn hào phóng ở tầng trên ném xuống cho tôi hai chiếc áo mưa nữa. Hoa khôi khoan khoái rãi rời. Ôi, anh đồng cô, anh chẳng đồng cô một chút nào đâu. Vậy đây, có những điều người ta chỉ có thể ngộ ra được khi ở trên giường.

Cục diện trận tình đảo ngược hoàn toàn. Bắt đầu một thời kỳ Yên Thanh sục tìm tôi, săn lùng tôi. Đòi hỏi nhục dục của cô ta là thường xuyên và cuồng dại. Lũ bạn học ghen tị vì tôi đã sở hữu hoa khôi của cả trường. Yên Thanh tốt nghiệp trước tôi hai năm, ở lại làm việc trên cảng. Tôi tốt nghiệp sau hai năm, được anh Thế thu xếp đi theo tàu viễn dương luôn, tập sự, làm thuyền phó, thực tập thuyền trưởng, rồi làm thuyền trưởng. Có người bảo trợ thì mọi công đoạn đều êm trôi và đều được rút ngắn. Có những chuyến đi dài tới năm sáu tháng. Tôi khắc khoải nhớ bến cảng quê nhà. Tôi hiểu Yên Thanh không thể sống nổi một tháng mà không có đàn ông. Giờ này hẳn nàng đang tìm hơi ấm nơi một bạn tình thoáng qua nào đó. Tôi chỉ sốt ruột, tôi không ghen. Tôi cũng thế thôi, tôi vẫn tìm những nguồn vui chốc lát ở những cô gái các màu da trên những bến cảng ghé lại. Điều đó không có nghĩa tôi và Yên Thanh không ngong ngóng chờ ngày tàu về, không nồng nàn khi gặp lại. Sự xuất hiện trở lại oai hùng của tôi đủ khiến cho Yên Thanh xua dạt đi những gã bạn tình mưa bóng mây. Nhiều lúc tôi có gợn nghĩ đến những tai họa sẽ gặp phải giữa đại dương, nhưng gạt đi ngay. Yên Thanh chưa phải là vợ tôi. Những người đi biển tin rằng họ sẽ gặp tai nạn chết người, nếu người vợ ở nhà không chung thủy. Điềm dữ ấy ứng với người vợ chứ không phải với bạn tình.

Thực tế là chúng tôi đã chung sống như vợ chồng mà chưa cần cưới hỏi. Những món hàng giấu được mắt hải quan hoặc phải chia phần với hải quan đều được chuyển thành một căn nhà và tiện nghi trong đó. Yên Thanh cai quản ngôi nhà này cho tôi. Anh Thế chỉ còn biết kêu trời rằng tôi là thằng đại gái, không ai dám để toàn bộ tài sản cho người tình trông giữ, người tình lại là một kẻ tiết hạnh khả nghi như vậy. Thằng Phũ và hai đứa bạn chỉ gằm ghè chực xuống Hải Phòng để dùng luật rừng ra tay giải quyết.

Dù sao chúng vẫn còn nể tôi. Tôi xem ra luôn luôn thỏa mãn với cuộc sống riêng của mình. Tôi không hề kêu than điều gì để chúng có thể hành động.

* * *

Chuyến đi ấy là chuyến đi thăm họa bậc nhất trong tám năm đi biển của tôi.

Ban đầu trời yên biển lặng, tàu cứ theo đúng hướng đúng lịch trình mà đi. Chúng tôi không vượt đại dương, chỉ men theo bờ biển hình chữ S từ Nam ra Bắc. Đi mãi, đi mãi. Sang đến ngày thứ tư thì nhận ra trước mặt không phải là vùng biển của mình nữa. Trước mặt là đảo Hải Nam.

Tới lúc đó mới phát hiện ra tội là ở gã máy trưởng. Gã lên chỗ chúng tôi chuyển trò, rồi để quên chiếc đèn pin bên cạnh la bàn, la bàn lung lay chỉ sai hướng. Chúng tôi cho tàu quay lại. Viên thuyền phó luôn miệng nguyên rủa rằng gã máy trưởng là nguyên nhân của mọi tai họa chuyến này. Cho gã đi theo tàu chuyến này là một sai lầm khó cứu vãn. Vợ gã ở nhà đã rước giai về nhà. Con gái gã ở nhà cũng rước giai về nhà. Bên này là giường mẹ, bên kia là giường con, chúng cùng lúc thi đua lập thành tích chào mừng ngày ông chủ gia đình mang thêm hàng về.

Tôi đi qua phòng gã. Gã đang nghe một bài hát về nỗi lòng người đi biển. Nhưng anh đi xa vời - Nơi chân mây cuối trời - Để lại mình em với nỗi đơn côi - Rồi những ngày đông bão tràn qua - Biển thét gào giận dữ cuồng điên - Làm sao em giữ được bình yên... Tôi thấy mắt gã ươn ướt.

Tôi hơi rùng mình. Tôi linh cảm thấy một điều gì đó vận vào chính mình. Điều này về sau được chứng thực qua lời kể lại của anh Thế và mấy thằng cháu. Vậy khi ấy chúng tôi đã có phần chửi oan gã máy trưởng, dù gia cảnh nhà gã đúng như thế thật.

La bàn mất tác dụng. Con tàu mất phương hướng. Con tàu sai đường lối. Những thần dân trên tàu nháo nhác suy đoán rồi xì vả lẫn nhau. Gã máy trưởng cứ xong việc là không dám thò mặt ra, gã chui tọt vào phòng mình, khóc với cái bài hát nào nề kia. Tàu loanh quanh mất một ngày trong vùng biển đông bắc cho đến khi bão tố nổi lên.

Trong cơn tuyệt vọng, bất chợt một tia sáng chói loà rạch lằng nhằng trong đầu tôi, hiện rõ gương mặt đồng trinh và nụ cười đậm đặn. Tôi ớn lạnh toàn thân, có lẽ đời tôi đã hết. Tàu buông neo thì bị giật đứt neo. Tàu bị đông gió xô đi một đoạn thì va phải đá ngầm. Chúng tôi bỏ tàu, xuống chiếc xuồng cứu hộ. Một núi sóng lưng lửng dập xuống. Tôi bừng tỉnh lại đã thấy chỉ còn một mình bám được vào một mảnh ván trên mặt biển tối đen. Tôi gắng bơi cho đến khi cạn kiệt sức lực. Rồi tôi để mặc cho sóng dữ xô đẩy.

Chiều hôm sau tôi tỉnh dậy trong một căn nhà tranh trống vắng. Một bếp củi cháy lem nhem bên cạnh. Chắc là nó đã cháy suốt ngày để sưởi ấm cho tôi và hong khô quần áo cho tôi. Tôi cựa mình, ngồi phắt dậy, thì cả đám quần áo đã hong khô nhưng chưa được mặc vào như cũ liền rơi hết xuống đất. Tôi ở trong thế khóa thân hoàn hoàn. Mãi lúc này tôi mới nhận ra có một người đàn bà tựa lưng bên vách đất, ngồi hơi xa bếp lửa. Gương mặt tối và sần muện. Chỉ có cặp mắt hơi ánh lên tia vui mừng vì tôi đã tỉnh lại. Tôi vợ vội chiếc quần lót, xoay nghiêng người đi để mặc vào, rồi mặc lại

đầy đủ chỗ quần áo thơm mùi củi lửa.

- Anh nằm nghỉ đi. Bão vẫn còn. Biển vẫn động. Rõ ràng là tôi vẫn phải nằm xuống. Thân thể tôi bầm dập đã được xoa bóp bằng một thứ dầu thảo mộc nào đó. Tôi nằm nghe những cục than củi nổ lách tách trong bếp lửa kê bên. Thì ra tôi đã được sóng biển đẩy dạt vào hòn cù lao hoang vắng này. Sáng nay người đàn bà nhặt được tôi bất tỉnh trên bãi cát. Vất vả lắm chị ta mới vừa cõng vừa dìu được tôi về nhà. Đây là nếp nhà duy nhất trên hòn cù lao. Chị ta là cư dân tạm trú duy nhất. Nói là tạm trú vì mỗi tuần chị chỉ chèo thuyền ra đây một lần để chăm nom vườn nhãn và thả cho đàn dê ra khỏi chuồng, tự do kiếm ăn trên núi một ngày. Trong một ngày đó, chị đi cắt một lượng cỏ đủ cho lũ dê sống trong chuồng thêm mấy ngày sau.

Gương mặt người đàn bà không đẹp, nhưng cũng không thể gọi là xấu. Nó chỉ không đẹp ở vẻ héo hắt vì bị lãng quên. Thêm một chút lảm lì như không tin người. Nói thế cũng không đúng, lảm lì mà chị vẫn rả rích chuyện trò cho tới khuya, không tin người mà chị dám kể rằng chỉ có một mình trên hòn cù lao này.

Sáng hôm sau thì tôi đã dậy được. Bát cháo cá khô xoàng xĩnh nhưng nóng bỏng tiếp thêm năng lượng cho cái cơ thể vốn cường tráng của tôi. Trời vẫn mưa, biển vẫn xám xịt. Tôi lần mò đi ra chuồng dê. Người đàn bà đang đứng chỗ khu vực ngăn đôi chuồng thành hai khoang. Một con dê đực đứng chờ ở khoang bên kia. Mỗi lần chị ta mở cánh cửa nhỏ cho một con dê cái lọt sang thì con dê đực xông tới nhảy cõn lên. Chị ta đứng xem cái hành vi lặp đi lặp lại giữa một con dê đực và mấy con dê cái, vẻ âm thầm. Âm thầm khổ sở hay âm thầm sung sướng, khó mà đoán biết được.

Đột ngột người đàn bà quay lại và nhìn thấy tôi. Chị ta hoảng hốt đóng ngay cánh cửa ngăn lại, bỏ mặc lũ dê cái chưa đến lượt be be ầm ĩ, bỏ chạy về nhà.

Lúc tôi quay trở về thì người đàn bà đang khóc lặng lẽ bên bếp lửa. Tôi ngồi xuống bên cạnh, chẳng biết nói gì hơn là bóp chặt một bên vai chắc lắn của chị ta như an ủi cho chị ta bình tâm lại. Sự bình tâm trở lại thật. Lát sau chị ta ngả đầu lên vai tôi, và bây giờ mới bắt đầu câu chuyện về chị cùng hòn cù lao định mệnh của chị.

Nhìn từ trên cao xuống, cũng như nhìn từ hai bên sườn sang, hòn cù lao giống như một chiếc tàu biển. Những năm chiến tranh, máy bay Mỹ đã nhiều lần cất bom và bắn tên lửa nhằm xuống con tàu này. Làng chài của chị cách đó một ngày chèo thuyền, sáng sớm chèo đi thì chiều tối mới tới nơi. Người cha của chị khi ấy là dân quân, được điều động ra xây cho hòn cù lao một khối trụ, quét sơn trắng lên cho giống một ống khói tàu thủy. Công việc của ông là ngày ngày bám trụ trên hòn cù lao, cắm lên đó một lá cờ, biến nó thành một con tàu để thu hút tên lửa và bom Mỹ. Cờ này đổ, ông thay cờ khác. Ống khói bị đánh sập, ông xây ống khói khác. Ông trụ trên hòn cù lao được sáu năm. Đến tháng năm 1972 thì cái hang ông ẩn nấp bị đánh sập. Cái hang ấy bây giờ

thành nắm mồ của ông.

Người cha hy sinh như là một người dân chài được hợp tác xã điều động đi đánh cá và bỏ mạng ngoài khơi. Chẳng được một tấm bằng ghi công. Chẳng được một sự đãi ngộ nào. Khi cha hy sinh thì đứa con gái mới bắt đầu cấp sách đi học. Học cũng bữa đực bữa cái, chữ được chữ mất, học đến năm lớp bảy thì phải nghỉ luôn vì mẹ mất. Làng chài long đong, người ta chẳng còn tâm trí đâu để nhớ tới quyền lợi cho một đứa con gái mười bốn tuổi. Thế là cô bé một mình một thuyền chèo đi tìm cái hòn cù lao mà người cha đã đổ máu vì nó. Cô bé thấp hương khăn thâm vong hồn bố phù hộ. Cô phát quang vùng đất để trồng cây ăn quả. Bây giờ cô đã có một vườn nhãn và một đàn dê hai chục con. Trên hòn cù lao này cô là chủ. Trên con tàu này cô là thuyền trưởng với hai chục đầu dê thuyền viên. Còn ở làng, cô là một cô gái lỡ thì bị quên lãng.

Bây giờ tôi mới nhận ra rằng sau cái vẻ mặt của một người đàn bà luống tuổi là một cô gái lực điền gương mặt héo hon chỉ chừng hăm sáu tuổi. May phúc cho tôi đã dạt vào đây đúng ngày cô có mặt trên đảo. Tôi thấy ái ngại cho cô gái bị người đời quên lãng cứ phải làm cái công việc chăm nom nhân giống cho đàn dê.

Chúng tôi đến với nhau một cách tự nhiên. Xen ngang giữa những câu chuyện cô kể. Lần đầu tôi có hơi e ngại. Tôi không có trong người thứ dụng cụ phòng vệ mà nếu không có thì tôi chưa từng dám tiếp xúc với một người đàn bà lạ nào. Ngay cả trong giây phút đầy xúc động như vậy, cái kẻ tiểu thị dân là tôi vẫn còn đủ mảnh lối để dùng thủ thuật ranh mãnh kiểm tra. Không có gì đáng ngờ cả. Khi đã xâm nhập được rồi, tôi bàng hoàng biết cô hãy còn trinh. Tôi chưa bao giờ có được niềm hạnh phúc như thế. Không phải là tình yêu. Đó là sự ngưỡng vọng, sự biết ơn, nguồn vui sướng, tất cả những cảm xúc chân thật nhất. Thứ cảm xúc chưa chắc ta đã có được với người mình yêu.

- Anh kể về anh đi.

Cô gái áp má lên bộ ngực để trần của tôi và nói. Tôi ư? Tôi có gì để mà kể. Cô có một con tàu không bao giờ bị đánh đắm. Con tàu của tôi thì đã đắm rồi. Đám thủy thủ của tôi biết ai còn ai mất, người còn sống thì lưu lạc nơi nao. Tôi biết vẽ, nhất là vẽ biển. Nhưng bây giờ thì bút vẽ không có, màu vẽ cũng không.

Tôi bắt chọt vùng đùi. Tôi lấy một que nứa ở góc nhà, cày lên nền đất những đường nét thật sâu. Một gương mặt hiện ra. Một thiếu nữ của biển không còn vẻ héo hắt nữa, miệng nở một nụ cười vui lặng lẽ.

- Anh vẽ em đây ư?

Cô run run hỏi.

- Chính là em.

Tôi nói. Và chúng tôi lại lao vào nhau.

Hai ngày sau bão tan. Sóng lại yên. Biển lại lặng. Cô gái chèo thuyền đưa tôi rời hòn cù lao. Đi xa một quãng, ngoái nhìn lại, hòn đảo nhỏ thật giống một con tàu. Cái ống khói chắc vẫn được quét vôi trắng thường xuyên mới trắng được như thế. Ngày trước nó là nơi để kẻ thù dội bom xuống. Bây giờ, tôi cũng vừa dội xuống đó thêm một nỗi đau, một niềm bất hạnh. Hay là niềm hạnh phúc? Tôi xin chịu, không sao tự phán xét được.

Chiều tối nhá nhem, thuyền chúng tôi tới bên Quảng Nguyên. Tôi cởi chiếc áo khoác, trao cho cô giữ làm vật kỉ niệm những ngày chung sống ngắn ngủi trên hòn cù lao. Tôi lên bờ, vậy một chiếc xe tải, đi nhờ đến sáng sớm thì về tới Hải Phòng.

* * *

Người ra mở cửa cho tôi không phải là Yên Thanh như mọi lần. Thăng Phủ mắt nhắm mắt mở chào, chú đã về, rồi loạng quạng đi vào phòng ngủ. Thăng Phủ, thăng Cốc, thăng Bóp mỗi đứa chiếm một phòng. Tôi đành đi lên gác. Trong tất cả các phòng đều không thấy Yên Thanh. Không tiện đánh thức thăng Phủ dậy một lần nữa để hỏi cái điều lạ lùng nọ, tôi thay quần áo rồi cũng lẫn ra ngủ.

Trong hơn một tháng trời tôi đi vắng thì nguồn tin tình báo của anh Thế cho biết Yên Thanh đang chuẩn bị kết hôn với một gã trai vừa tốt nghiệp Đại học Y, chưa có công ăn việc làm. Hóa ra bấy lâu nay chị vẫn dùng tiền nuôi em ăn học, em vẫn thực hành những bài học về sinh lý người không phải trên những xác chết mà trên cơ thể chị. Anh Thế ngay lập tức hiểu ra rằng phải ngăn chặn bằng được cuộc hôn nhân của chúng lại. Toàn bộ tài sản mấy năm trời đi tàu viễn dương của thăng em đại gái đang nằm trong tay con nặc nô kia. Anh lập tức xoay được một cái vận đơn, làm như thể tôi gửi một lô hàng trị giá khoảng tám mươi ngàn đô từ Singapore về. Anh xuống Hải Phòng, chìa cho Yên Thanh xem cái vận đơn và chính thức đặt vấn đề muốn cưới cô ta làm vợ cho em trai mình. Yên Thanh buộc phải cân nhắc giữa một bên là núi tiền bỗng chốc đổ ập xuống đầu, với một bên là gã sinh viên Y khoa không lấy làm chồng thì giữ làm vốn nhân tình cũng được. Cô ta dễ dàng ký vào hai bản đăng ký kết hôn đã được anh tôi viết sẵn. Đàn bà có thể sắc sảo trong những tình huống có thời gian để mà nhắm nháp ngấm ngơi. Đàn bà khó tỉnh táo trong những lúc sự kiện dồn dập hàng họ dồn dập tuôn về. Cái giấy đăng ký kết hôn, anh Thế tôi giữ lại như một bằng chứng pháp lý để Yên Thanh không thể cưới cái thằng oắt con giỏi sò soạng xác chết kia được. Đây mới chỉ là đòn đầu tiên. Đòn thứ hai, anh Thế đề nghị "cô em dâu tương lai" trích ra chừng hai mươi ngàn đô để lo lót em xuôi lấy được số hàng từ cái vận đơn kia. Anh đã nhắm tính rằng Yên Thanh đã giữ của tôi một lượng tài sản có giá trị chừng ấy, cộng với căn nhà này. Kế hoạch đã được phác ra từ Hà Nội là nếu Yên Thanh không rơi vào cái bẫy này, ba thằng cháu tôi sẽ dùng đến luật rừng. Nhưng quả thật đàn bà

trong cơn hám lợi thì bỗng chốc trở nên mù quáng khác thường. Yên Thanh sốt sắng đi lấy tiền đưa cho anh Thế, cứ như đưa một khoản tiền mừng tuổi đầu xuân cho trẻ con.

Bây giờ mới sang đòn thứ ba. Mọi người đang ngồi bên bàn ăn bữa cơm khá thịnh soạn do Yên Thanh nấu, anh Thế mới đưa một văn bản nữa, bảo cô ta ký vào. Đó là văn bản chuyển nhượng quyền sở hữu căn nhà này sang cho thuyền trưởng Tạ Dương Đông. Văn bản cũng nói rõ anh Đông mới là người bỏ tiền ra mua nhà. Đến lúc này trí tuệ sắc sảo đàn bà mới đủ thời gian phát tiết. Yên Thanh uất nghẹn hòng. Cô ta ho sặc sụa với miếng ăn trong miệng. Ho giàn giụa nước mắt nước mũi. Giữa những đợt ho không sao dứt được là những tiếng "không" như nấc lên. Cô ký đi. Không. Ký vào. Không. Ký. Không. Có ký không thì bảo. Không.

Thằng Phũ đứng phắt dậy. Hai thằng bạn vẫn thản nhiên ngồi ăn, chờ đến lượt hành sự. Thằng Phũ sẽ ra tay trước. Không xong thì thằng Cốc sẽ đè nghiêng cô ta xuống. Không xong nữa thì thằng Bóp sẽ dùng đôi tay như gọng kìm của nó. Nhưng rốt cuộc chỉ ngón đòn của thằng Phũ đã chấm dứt tất cả. Nó túm tóc Yên Thanh dúi mặt cô ta vào bát canh măng to tướng. Nước canh dềnh lên, tràn xuống mặt bàn. Yên Thanh không giãy giụa được. Thằng Phũ dìm mặt cô ta vào bát canh đến lần thứ ba thì Yên Thanh đầu hàng. Thằng Cốc lấy khăn lau mặt lau tay cho cô ta, sau đó mới đưa bút cho cô ta ký vào tờ văn bản sạch sẽ.

Anh Thế trở về Hà Nội ngay. Ba thằng bạn ở lại trông giữ và rao bán căn nhà. Chúng cho phép Yên Thanh được cùng ở lại cho tới khi nào tìm được nơi ở mới với chú em kia. Ba lần bị dìm đầu vào bát canh là đã quá sức chịu đựng. Yên Thanh cầm hờn cuốn gói ra đi ngay lập tức.

* * *

Năm sau tôi lấy vợ. Đúng hơn là anh Thế lấy vợ cho tôi. Tôi đã ở cái tuổi băm hai nhất. Tôi cần có một gia đình êm ấm làm cái neo cho những chuyến tàu xuyên đại dương. Tôi yêu nhiều và cũng nhiều người yêu tôi. Nhưng anh Thế có cái lý của anh. Rất nhiều bạn bè anh, rất nhiều bạn bè tôi lấy nhau vì yêu, để rồi bỏ nhau sau năm năm, ba năm, thậm chí một năm chung sống. Một thằng bạn tôi sống chung với người yêu sáu năm, đến khi dờ dỏi ra quyết định đăng ký kết hôn thì bỏ nhau ba tháng sau đó. Anh Thế coi sự chung sống bền vững là tiêu chuẩn cao nhất của một gia đình. Anh cũng lấy vợ một cách vội vã để gửi lại đứa em trai bé dại mà yên tâm đi công tác nước ngoài. Hai mươi năm chung sống, chẳng mặn mà, nhưng cũng chẳng đến nỗi nào. Anh cho rằng tôi cũng hợp với một đời sống vợ chồng như thế. Còn hạnh phúc thực sự là điều không có - đó chỉ là mơ ước của loài người, là sản phẩm của thứ văn chương nghệ thuật đầy ảo giác.

Tôi tặc lưỡi cho xong. Đẳng nào cũng không tránh được cái cầu phải qua ấy. Hai

gia đình đều nhiệt tình vun vén vào. Vợ tôi là một cô giáo trung học phổ thông, nghĩa là vừa có thể làm người mẹ tốt vừa làm cô giáo tốt cho con cái tôi sau này. Anh Thế nghĩ vậy. Tôi nghĩ vậy. Nhiều người nghĩ vậy.

Nhưng cuộc sống gia đình là cái neo thả xuống không đúng lúc, cái neo thường xuyên giữ chặt lấy con tàu ngay cả khi tàu cần phải ra khơi. Cuộc sống triền miên với biển nông chiều chất lắng tử của tôi. Tính tự do kích thích ý muốn đập phá mọi ràng buộc của tôi. Tôi không sao quen được với việc có một sinh vật lạ đêm nào cũng động đậy trên giường mình. Không sao quen được tiếng thở của đàn bà thường xuyên trên giường mình. Thêm cả những điều mà dù có yêu nhau cả chục năm cũng không biết được bằng việc chỉ cần làm vợ chồng chừng vài ba tháng. Vợ tôi không phải là người phụ nữ khéo léo và tinh tế ở nhiều mặt. Cô ta cũng không được chuẩn bị đầy đủ kiến thức về giới tính để đi lấy chồng. Thế hệ ấy đi qua một thời cha mẹ chỉ lo ăn cho con cái còn chưa xong, nói gì đến chuyện giáo dục giới tính. Trong việc này xem ra người Kinh còn kém văn minh hơn một số dân tộc miền núi: Con gái miền núi đến tuổi dậy thì liền được người mẹ dạy cho cách dùng một thứ lá hái trong rừng để tránh thai và những kiến thức tình dục cơ bản.

Tóm lại là chỉ trong vòng nửa năm đầu lấy vợ, tôi hoàn toàn không thỏa mãn và mất hết thiện cảm với người mà tôi đã chịu cưới sau bảy tháng quen biết. Bảy tháng là quá dài so với cái tuổi băm của tôi, so với cái thời đại tốc độ này. Tôi bỏ xuống Hải Phòng, đi tìm để chuyện trò thù tạc với những đứa bạn chuẩn bị xuống tàu vượt đại dương. Tôi không còn vượt đi đâu được nữa. Căn nhà ở Hải Phòng đã bán. Nghề viễn dương đã bỏ. Anh Thế bảo rằng viễn dương thế là đủ rồi. Tôi góp toàn bộ vốn liếng vào khách sạn của anh. Tôi làm việc cho khách sạn của anh. Thế bảo cái nghề của anh là một, nghề của tôi là hai, đi rộng cho lắm về nước mà bỏ vợ bỏ chồng. Những kẻ ở nhà xài tiền xài đồ người gửi về như một thứ viện trợ khẩn cấp không hoàn lại của những nước phát triển cho những nước đang phát triển. Một ông bạn anh đi làm đại sứ, quanh năm ngày tháng loay hoay tìm một khoản vay lãi suất thấp cho đất nước, trong khi con gái ở nhà bán xe máy, bán đồ, bán tất tột những thứ bỏ gom góp gửi về để chi cho những cuộc ăn chơi và những lần nạo phá thai. Từ đó hể đọc trên báo chí nước nhà những bài viết giật gân về chuyện vợ chồng ly dị, con cái hoang đàng phá phách là ông cảm thấy như bị đập vào mặt. Ông quay ra thù ghét và nguyền rủa báo chí nước nhà.

Tôi nhìn đủ bốn phương tám hướng bạn bè để thấy rằng sinh con ra không hẳn đã sinh phúc. Tôi hiểu rằng người ta phải sinh con để trả cái nợ chính mình được sinh ra giữa đời này. Những kiếp trước của tôi chắc chẳng ra gì mới sinh ra tôi đau đớn nhường này. Kiếp hiện sinh của tôi không ra gì nên mới sinh ra một đứa con gái xinh đẹp nhường ấy và phải chịu cái chết oan uổng nhường ấy đúng vào lễ sinh nhật lần thứ

hai. Ngày nó ra đời, tôi chỉ dám tạt vào bệnh viện nhìn con một thoáng chốc. Nó nhìn xoáy vào tôi như trách móc, làm tôi ứa nước mắt. Nghe nói nó lọt lòng mẹ không gào khóc tầm thường như mọi đứa trẻ mà chỉ đưa cặp mắt thoi miên quét qua một lượt tất cả những người ở trước mặt như nhận diện cả cõi người. Như tỏ ý nhìn cả cõi người một lần thế là đủ. Tôi khóc vì trót mang tội, bắt thêm một sinh linh phải chịu khổ ải ở cõi trần ai.

Sinh nhật lần thứ hai của con gái, chúng tôi mời khá nhiều bạn bè và người thân. Mặc dù trên thực tế chúng tôi đã sống ly thân ngay trong cùng một nhà, cả tôi và người được coi là vợ tôi đều có ý mời cho thật nhiều. Như thể chúng tôi cố tình sắp xếp cho mọi người đến vĩnh biệt con bé. Đám học sinh lớp vợ tôi chủ nhiệm mang tới hoa, đồ chơi và kẹo. ánh mắt con bé cười bao dung như một nữ hoàng cười bằng mắt với thần dân của mình. ánh mắt màu nâu sáng lấp lánh nồng nàn theo kiểu bằng hữu với đám bạn bè của cha mẹ. ánh mắt trầm lắng u uẩn như một người đàn bà trung niên trau chuốt đã lắm gian nan đã nhiều với các bậc trưởng lão trong gia đình.

Tôi hơi giật mình khi một người đàn bà mới đến bế xốc nó lên để hôn. Cô ta chưa kịp hôn vào má nó thì con bé đã chủ động đặt môi lên trán người đàn bà. Một cái hôn của bề trên, ban tặng và làm ơn. Người đàn bà đưa cho con bé một bó hoa hồng. Ngay lập tức, con bé vướng gai hoa hồng vào cổ tay. Một chút máu rỉ ra. Con bé thả bó hoa hồng xuống nền nhà thương xót nhìn người đàn bà ra chiều đã hiểu cả. Mọi người xôn xao hỏi han. Mẹ nó đi lấy băng sát trùng. Con bé đẩy tay mẹ ra. Không đau đâu. Nó nhìn duyệt qua toàn bộ đám khách khứa như chào lần cuối cùng. Rồi nó bảo nó phải đi ngủ. Điều ấy có nghĩa là chúng dân hãy yên lòng mà vui chơi cho đến khi tàn cuộc, sự có mặt của nữ hoàng như thế đã là quá dài. Tôi lại giật mình một lần nữa khi nhận ra người đàn bà không còn ở trong phòng. Tôi chạy bỏ ra sân, ra cổng. Cửa ngõ mở toang, không một bóng người. Gió hắt hiu rên rĩ trên vòm cây xà cừ.

Tôi lật đật trở vào nhà. Đám thần dân vẫn đang hoan hỉ chúc tụng. Tôi đâm bổ vào phòng trong. Con bé nằm ngửa trên giường, một chiếc gối to úp lên mặt. Giật phắt chiếc gối ra thì thấy mắt nó mở to nhìn đi xa hút. Trên môi đọng một cái cười nhếch mép. Ở khóe mép là một nếp nhăn hằn sâu của người già. Cái cười và nếp nhăn của người đã ngộ, đã thành chính quả, đã hiểu hết và thấu suốt tất cả.

Đến thăm cõi đời này, nó nhìn xoáy như muốn lột vỏ con người. Giã biệt cõi đời này, nó nhìn xuyên thấu và nhếch mép cười mọi trò trẻ con nhăng nhố.

Anh Thế không cho phép mổ khám nghiệm tử thi, mặc dù anh cũng tin rằng con bé chết vì gai hoa hồng đâm độc, hoặc bị đè một chiếc gối to lên mặt. Cũng như tôi, anh đã nhận ra người đàn bà thoát xuất hiện thoát biến mất ấy là Yên Thanh. Cô ta đến để báo thù sau ba năm hoàn toàn không lộ diện. Khám nghiệm - tìm ra nguyên nhân - đi

báo thù - báo thù lại nối tiếp báo thù thành một cuộc chiến tương tàn không bao giờ dứt.

Anh Thế bước ra thông báo với các thần dân hoan hỉ rằng nữ hoàng của họ vừa băng hà vì một cơn cảm gió đột ngột. May là hôm ấy nhóm ba thằng cháu đi dự buổi trình diễn thời trang với thằng Cốc. Anh Thế cho là may vì chúng không biết nguyên nhân. Bằng không, chúng sẽ lòng sục và trừ khử được Yên Thanh trong vòng dăm ba ngày.

Quả thực đó cũng là điều tôi muốn. Nhưng anh Thế biết cách làm tôi nén lại, hơn nữa không hé một lời với ba gã trai kia. Anh kiểm soát được tôi. Anh ngỡ kiểm soát được mọi người và mọi việc. Vậy mà rốt cuộc anh không kiểm soát nổi chuyến đi của chúng tôi đến bãi tắm Bình Sơn, dẫn đến một chuỗi tiếp liền ba cái chết.

Sau cái chết của con gái, vợ tôi mới thực sự bỏ đi. Một đêm trong cơn ác mộng, tôi thấy con gái hiện về, dáng vẻ của một thiếu phụ, tay cầm một bó hoa hồng tua tủa gai. Con gái nói rằng nó bị đầu độc. Có gì lạ đâu, nó nói thêm, sự đầu độc vẫn đang diễn ra đây thôi.

Chương 5

Đầu óc tôi cứ lờn vờn câu nói cuối cùng của hoàng tử Hamlet. Thế thì độc được ời, hãy làm nhiệm vụ của mi đi thôi.

Đấy, chính đó là cái tôi cần sử dụng, đó chính là việc tôi phải làm. Của Caesar phải trả lại cho Caesar. Thuốc độc phải trả lại cho thuốc độc. Bây giờ thì tôi bất cần. Tôi không nghĩ tới hậu họa cho chính mình. Anh Thế nhắc tôi nhớ rằng nhà này chỉ còn hai người đàn ông. Con gái tôi đã chết. Thằng Phũ vừa mới chết. Cái vòng luân hồi khổ ải của dòng họ này có thể chấm dứt từ đây.

Trống vắng khủng khiếp. Dường như chỉ còn lại mình tôi. Đúng ra là thêm con chó béc giê của thằng Cốc. Sau đám tang thằng Phũ, tôi tới nhà thằng Cốc để mang con chó đi. Nó không chịu đi, nó nằm lì ở bên dưới cái bàn thờ để bình tro thằng Cốc. Co kéo mãi vô ích. Cuối cùng tôi bất chợt hiểu ra rằng phải thắp hương xin mang bình tro thằng Cốc ra đi. Tôi mang bình tro đi thì khi ấy con chó mới ngoan ngoãn theo tôi.

Bình tro tôi để trong phòng ngủ, cạnh xưởng vẽ của Thuyền trưởng. Con chó ở lại cùng tôi. Từ nay chỉ có xưởng vẽ vẫn được mở cửa cho khách tham quan, còn hai căn phòng riêng thông với nó thì không được cho thuê nữa. Ít ra thì cửa sẽ khóa chừng nào tôi còn sống.

Thế thì độc được ời, hãy làm nhiệm vụ của mi đi thôi. Độc được tôi đã có. Độc

được chính công, không phải thứ thuốc độc rởm giữa thời buổi hàng rởm và người rởm nhan nhản khắp nơi, uống thuốc độc tự tử thì một liều thấy ăn ngon miệng, hai liều thấy rạo rức hứng tình. Thuốc độc của tôi một liều cực mạnh chỉ bằng cái cốc áo có thể quật ngã tức thì một con trâu mộng. Mà nó giống một chiếc cốc thật, tôi luôn giữ trong túi quần để có thể sử dụng bất cứ lúc nào. Tôi cảm thấy có mối liên quan giữa con bé tên là Mai Trừng với Yên Thanh. Liều thuốc này nhằm vào cả hai đứa.

Tôi tra danh bạ điện thoại, tìm được số điện thoại của Công ty Trách nhiệm Hữu hạn Hồng Hoang. Một công ty buôn bán máy vi tính. Giám đốc là ông Quốc Đài. Chẳng biết ông là ông thật hay chỉ là một gã trai mới nứt mắt ra. Công ty trách nhiệm hữu hạn mọc lên như nấm. Giám đốc công ty trách nhiệm hữu hạn cũng đội đất chui lên như rươi. Thời bao cấp, cái chức danh giám đốc giống như một tước hiệu quý tộc, gia đình họ mạc có quyền tự hào trưng khoe. Thời ấy, đến anh gác cổng trong biên chế còn có quyền vênh váo, còn ông chủ thầu công trình xây dựng ngoài biên chế không phải là không có lúc cúi đầu xuống trước những người có biên chế. Sang thời kinh tế thị trường, công ty trách nhiệm hữu hạn là một tín hiệu về sự xuất hiện và trỗi dậy của thành phần kinh tế tư nhân. Cha lập công ty của cha, mẹ lập công ty của mẹ, con lập công ty của con. úm ba la, ba ta đều là giám đốc. Một tước hiệu quý tộc trở thành bình dân và phổ biến. Hễ có tước hiệu ấy là có quyền buông chữ ký giun đé, đóng dấu để xin kâu ta nhập xe, nhập thiết bị văn phòng, nhập hàng. Chẳng thiếu những công ty ma, văn phòng mái tôn trống hoác, giám đốc là một ông vừa mới thành niên đang vắn cong quyền vi tính cấp tốc và tiếng Anh nhập môn. Chẳng thiếu những công ty vô trách nhiệm vô hạn bỏ bằng khách hàng như đem con bỏ chợ. Chẳng thiếu những công ty chạy thẳng một mạch theo kiểu bái bai ông bà bà con đi di tản. Nhưng thực sự là trong đám bèo bọt xộp nổi cũng xuất hiện những cái đầu cao hơn người, những trí tuệ được giải phóng, những cỗ xe tư nhân được bật đèn xanh cho phép tăng tốc vượt lên. Có lẽ anh Thế tôi thuộc số đó. Anh còn hơn người ở cái chỗ đã từ bỏ chức vụ trưởng trong biên chế để ra làm giám đốc khách sạn ngoài biên chế.

Tôi nhìn chằm chằm vào dòng chữ thông tin về công ty TNHH Hồng Hoang. Nghi nghi hoặc hoặc, chẳng biết giám đốc Quốc Đài là ông hay là thằng. Việc của tôi không dính gì tới hắn, nhưng phải vòng qua hắn mới tiếp cận được đứa con gái kia. Tôi gọi điện ngay cho Quốc Đài, gặp được ngay, gặp giám đốc thời nay sừng thế. Tôi có kế hoạch trang bị máy vi tính cho cả cơ quan. Tôi cần sự giới thiệu và cổ vắn của ông về mẫu mã thích hợp. A lô, rất hân hạnh, xin mời ông đến, địa chỉ tin cậy của chúng tôi công ty TNHH Hồng Hoang. Sặc một mùi quảng cáo trên phương tiện thông tin đại chúng thô vụng. Giọng nam cao véo von trai lơ như giọng dĩ dục.

Tôi không vội vàng đến ngay chiều hôm ấy. Tôi hẹn sáng mai. Khoảng thời gian

kéo dài vờn nghịch khi con mèo đã chop được một con chuột nhưng chưa vội hóa kiếp cho nó. Tôi cũng chẳng đại đến văn phòng của hắn. Tôi hẹn một địa điểm trung lập.

Quốc Đài tuổi chừng bốn mươi, tác phong uồn ẻo điệu đà kéo lại được vài ba tuổi, tức là thoát trông hắn có vẻ là người đồng niên với tôi. Tôi nhẩn nại nghe hắn giới thiệu về các loại máy vi tính. Nửa chừng, tôi làm như bất chợt nhớ ra bèn hỏi hắn về một cô gái của công ty này tên là Mai Trùng, tôi có lần tình cờ gặp cô ta và được giới thiệu về công ty Hồng Hoang.

- Mai Trùng đã xin nghỉ việc, thưa ông. Thật đáng tiếc. Hắn nói thật đáng tiếc mà lại thờ phào nhẹ nhõm. Tôi cảm nhận tức thì cái thờ phào đầy uẩn khúc. Tôi dẫn hắn đi lạc lối ngay bằng cách quay trở về chuyện sẽ ký một hợp đồng mua máy tính của hắn. Hắn xin biểu tôi chừng mười phần trăm tổng giá trị hợp đồng và sẵn sàng viết cho một cái hóa đơn khác mà số tiền cơ quan tôi phải chi phí sẽ tăng thêm chừng mười phần trăm nữa. Như vậy là ăn cả hai mang tôi sẽ xơi hai mươi phần trăm. Tôi làm ra vẻ không thèm đếm xia đến hai mươi phần trăm còm cõi, mà lại hỏi hắn về địa chỉ của Mai Trùng. Hắn sốt sắng đọc cho tôi địa chỉ một bà Miên nào đó là bác của Mai Trùng. Hắn giải thích là Mai Trùng sống với bà bác duy nhất này.

- Nhưng vì sao ông lại quan tâm đến Mai Trùng? Nếu là một hợp đồng khác thì ông có thể chuyển sang cho tôi.

- Cô ta nợ tôi một khoản nợ khó trả.

Tôi nói đầy ngụ ý. Quốc Đài dờ người ra. Hắn bắt đầu cảm thấy một điều gì đó khác thường.

- Nếu là nợ nần về tài chính, tôi tin cô ta sẽ thanh toán đàng hoàng cho ông. Nhưng nếu là nợ nần những thứ khác thì tôi khuyên ông hãy tránh cho xa. Cô ta là một con người nguy hiểm.

Tôi tin cô ta là một kẻ nguy hiểm từ trước khi quyết định trừ khử. Bằng cớ là cái chết của ba thằng cháu. Nhưng tôi không phun ra một lời nào. Cứ tự cái con vẹt kia tuôn ra hết. Hắn kể cho tôi nghe câu chuyện của chính hắn với Mai Trùng, như một món quà tặng thêm cho khách hàng, bên cạnh khoản hai mươi phần trăm ăn hai mang hắn bày vẽ cho tôi.

* * *

Quốc Đài nhận Mai Trùng làm thư ký riêng cách đây hai năm. Trong số tám cô gái đến dự tuyển thư ký, hắn chấm ngay Mai Trùng. Cô gái có vẻ đẹp lồ lộ trên đôi mắt, cái mũi, cặp môi, trên cả dáng người mà không một trang phục xoàng xĩnh nào có thể che giấu được. Vẻ đẹp ấy khiến phụ nữ hoàn toàn tuyệt vọng, tự trong thâm tâm phải tuyên bố tụt hậu. Vẻ đẹp ấy hút đàn ông vào, khiến những đấng mày râu nghiêm túc nhất cũng phải nổi lòng dục ngay lần gặp gỡ đầu tiên. Toàn bộ đám nhân viên của

công ty, từ một nhà khoa học về hưu đi làm hợp đồng cho đến gã chạy giấy mười tám tuổi đều mắt tròn mắt dẹt kiểm có lượn tròn quanh bàn làm việc của Mai Trùng. Gã trai mười tám thì ôm tương tư, sầu não mà gầy rộc đi sau một tháng trời. Nhưng rồi tất cả bọn đều len lét lảng đi khi cảm thấy mỹ nhân thuộc quyền sở hữu của giám đốc. Quốc Đài hay kiểm có gọi Mai Trùng vào văn phòng riêng, kiểm có để cầm tay, để chạm vai, để hôn phớt lên tóc cô. Có lần hắn đã ôm được ngang lưng Mai Trùng. Lần nào Mai Trùng cũng khôn khéo lánh được. Lần nào cô cũng bật lên một câu nói đầy xót thương. Xin giám đốc đừng làm thế, nguy hiểm lắm. Điều hắn không hiểu nổi là cái giọng xót thương kia. Cứ như thể chuyện ấy sẽ gây nguy hiểm cho chính hắn. Mà đã không hiểu được thì người ta cứ hùng hục lao theo dục vọng của mình. Một lần trong phòng giám đốc, hắn đã đứng đối diện với Mai Trùng, đã vòng được hai tay ngang người cô. Vòng tay như một con trăn siết chặt lại. Đột ngột một cơn lạnh buốt chạy từ phía đốt xương cột dọc lên sống lưng rồi đâm nhói lên đầu. Hắn rùng mình dữ dội. Con trăn nới lỏng vòng quấn. Hắn hơi hoang mang vì chưa bao giờ trực trặc cơ quan sinh dục và hoạt động ái tình như vậy. Hắn rãi rời buông cho Mai Trùng đi ra. Hắn thầm tiếc rẻ. Hắn thầm tự an ủi cơm không ăn gạo còn đó.

Mãi về sau này, khi mọi chuyện đã rõ ràng, vợ hắn mới kể cho hắn biết rằng đã nhiều lần thị tìm cách đi đánh ghen Mai Trùng mà không thành công. Mọi chuyện đã đến tai thị. Thư ký mới của giám đốc là một cô gái đẹp mê hồn. Giám đốc suốt ngày lượn lờ, vờn vĩa, rập rình quanh thư ký. Thị đã nhiều lần nhìn thấy cô thư ký ấy. Thêm một lần nhìn là thêm một lần thất vọng sâu sắc cho dung nhan của mình, cho dung nhan của toàn bộ đàn bà nói chung. Đó là thứ nhan sắc chỉ kích thích ở đám người cùng giới ý muốn hủy hoại, giống như lũ người đang sục dưới bùn chỉ muốn ném bùn vào một kẻ áo trắng đứng trên bờ. Thị có lần gọi điện đến phòng thư ký thì mãi mới có người trả lời rằng thư ký đang trao đổi công việc với giám đốc. Gọi vào phòng giám đốc thì chẳng có ma nào trả lời. Nỗi ghen tuông cắn rứt thị, thành ác mộng ám ảnh thị, tiêu hao sinh lực thị. Sau nửa năm trời thị trở nên vật vờ, rộc rịch như một xác chết. Chỉ còn có cách thoát khỏi tình trạng thảm hại này là đi đánh ghen. Thị tâm niệm như thế. Thị tin như thế.

Lần ấy thị mang theo một lưỡi dao cạo, thị nhớ là đã bỏ lưỡi dao cạo vào chiếc ví da, vậy mà rốt cục nó lại nằm trong túi quần thị. Khi thị tới văn phòng công ty thì lưỡi dao cạo đã cứa một đường vào cái chỗ khá là tế nhị và làm rách cả chiếc quần. Các cô nhân viên phải xúm vào bông băng sát trùng cho thị. Lần khác thị xin được từ phòng thí nghiệm một lọ nhỏ axit sunphuric nồng độ cao. Thị cũng cho vào ví da bên hông. Vừa mới ra khỏi phòng thí nghiệm thì có tiếng nổ bục trong ví. Thị hoảng hồn quăng cái ví ra xa. Cả cái ví, cả hộp trang điểm, cả tiền bạc trong đó đều rách quần queo xoắn

vẫn ngay trước mắt thị.

Nhưng khi ấy Quốc Đài không hay biết gì cả. Hắn tổ chức một chuyến đi gặp bạn hàng ở một tỉnh miền núi. Coi như một chuyến nghỉ mát giữa mùa hè nóng bức, cơ hội thuận lợi để chiếm đoạt dứt điểm người đẹp. Hai người ở hai phòng liền nhau trong khách sạn. Đêm, có tiếng gõ cửa phòng hắn. Hắn mở cửa, rồi gạt vội cô gái làm tiền đang lẩn xả vào bắt khách. Rốt cuộc, hắn phải đưa tặng một món tiền để tổng khứ cô ta đi. Rùng rục ham muốn, hắn sang phòng Mai Trùng, lấy cớ bàn việc đột xuất. Chẳng nói chẳng rằng hắn ôm ghì lấy Mai Trùng và cả hai đổ xuống giường. Thành linh hắn thấy lạnh buốt ở chỗ ấy, như thể công cụ của hắn bỗng biến thành một khối đá lạnh. Chỉ trong một thoáng chốc tê dại, dục vọng thoát ra bay biến khỏi người hắn. Hắn ôm chỗ đau lặn lội co quắp trên giường chừng vài phút thì khỏi. Vừa mới lạnh đây mà bây giờ người đầm đìa mồ hôi.

Mai Trùng ngồi bên chứng kiến hắn trong cơn đau co rút cả người, mà không biết làm gì để cứu vãn. Cô đưa cho hắn chiếc khăn để lau mồ hôi.

- Em xin lỗi. Em không có cách gì giúp anh được. Cô nói, ái ngại và hối lỗi.

Hắn lại hiểu theo nghĩa là cô không phản đối, cô sẵn sàng giúp đỡ, nhưng lỗi là hắn bị trục trặc gì đó ở cái công cụ sung mãn chưa bao giờ bị trục trặc với những người đàn bà khác. Hắn cảm thấy xấu hổ ê chề cho mình. Hắn ngồi dậy, ngồi cạnh cô như ngồi cạnh một người bạn trai. Cô cũng xích lại ngồi cạnh hắn như ngồi với một người bạn gái. Rồi cô bảo:

- Em muốn được yên ổn làm ăn lâu dài ở công ty của anh. Em xin tiết lộ một điều chưa hề nói cho ai biết: Hễ có ai định làm điều xấu cho em thì người ấy gặp ngay tai nạn. Nhiều khi tai nạn rất khủng khiếp.

Quốc Đài hiểu ra rất nhanh. Ngay sau đó, hắn trở về phòng, hắn gặp một cô làm tiền ở hành lang và đồng ý để cho cô ta cùng vào phòng. Mọi chuyện diễn ra bình thường. Có nghĩa là hắn không bị hỏng hóc một bộ phận nào hết. Có nghĩa là Mai Trùng đã cho hắn biết một sự thực. Nhưng khốn cho thân hắn. Cô ta cứ xinh đẹp hơn người, hấp dẫn hơn người. Cô ta cứ ngày ngày hiện diện trước mặt hắn, buồn rầu hoặc mỉm cười với hắn. Hắn phải gồng mình lên, hắn phải vận hết lý trí để ghìm cái cơn ngứa chỉ chực tuột dây cương trong người hắn. Hắn vẫn còn nhớ những cơn đau buốt chạy dọc sống lưng, vẫn nhớ cái khối đá lạnh buốt tê tái giữa hai chân.

Vợ hắn không thể nào biết chuyện đó. Vợ chồng hắn hoàn toàn độc lập với nhau mà vòn vãi xung quanh Mai Trùng. Thị không nghĩ đến chuyện rạch mặt hay vấy axít nữa. Thị muốn đe dọa, muốn khủng bố tinh thần cô thư ký. Sau vụ khủng bố, cô ta chỉ còn cách ngậm miệng đưa đơn xin thôi việc rồi cuốn gói. Thị gọi điện thoại nhằm lúc Quốc Đài không có mặt ở công ty. Anh Đài đang ở nhà riêng đây, anh ấy nhắn em đến

ngay nhận tài liệu để chuyển đi, em đến ngay nhé.

Mai Trùng đến thì chỉ có một mình thị ở nhà. Thị đưa cô gái vào phòng khách. Thị cầm cái bình xịt hơi mê của Mỹ xịt vào mặt cô. Mai Trùng lăn ra bất tỉnh.

Mai Trùng tỉnh lại để thấy mình đã bị trói chặt chân tay, ở trong tư thế ngồi tựa lưng vào tường. Mụ đàn bà ghen tuông đang cầm một con dao nhọn lưỡi mỏng dính. Thị quét quét lưỡi dao lên mặt Mai Trùng như một tay thợ cạo mới học nghề, may mà chưa sơ sẩy một đường cạo. Thị hỏi chúng mày đã ăn nằm với nhau mấy lần rồi. Có nhớ xem chính xác là mấy lần. Mấy lần trong văn phòng giám đốc, mấy lần đi thuê khách sạn, mấy lần mượn nhà người quen. Có phải lần nào nó cũng thọc một cái vào hông cho mày cười rũ ra rồi mới hành sự hay không... Thị cứ lăm nhăm trong một cơn mê mẩn tâm thần. Rồi thị bảo thị sẽ rạch một nhát kỉ niệm lên mặt để cho cô gái nhớ đời. Thị đưa con dao lại gần mắt, ngắm nghía sẫm soi, khen con dao tốt. Sau đó thị mới từ từ dí con dao lại gần mặt cô gái.

Con dao đập xuống nền gạch hoa đánh choang một cái. Mụ đàn bà nấc lên, ngã vật ra, tay trái ôm lấy cái tay phải đã cứng đờ như khúc củi. Hóa ra con dao vẫn cắm chặt trong cái bàn tay co quắp như đã thành đá. Mụ đàn bà rên rỉ vì đau đớn. Mụ lẫn lộn kêu trời. Mụ quần quai run giật như lên cơn động kinh. Mụ khấn gào rằng mụ biết mình có tội, xin trời đất hãy động lòng tha thứ. Mụ sẽ ăn chay ngủ chay để sám hối.

Không ai có thể làm gì được. Cánh tay mụ vẫn cứng đờ đau đớn. Mai Trùng vẫn đang bị trói chặt. Giữa lúc ấy thì Quốc Đài về. Bấm chuông mãi không được, hắn phải leo cửa sau để vào nhà. Hắn kinh hoàng thấy Mai Trùng bị trói một bên, còn ngay bên cạnh là mụ vợ đang lẫn lóc giãy giụa. Con dao cũng hóa đá trong bàn tay hóa đá. Hắn hiểu ra ngay cách giải thoát cho vợ. Hắn lao đến cởi trói cho Mai Trùng trước, miệng cầu xin xá tội thay vợ. Dây trói vừa cởi ra hết thì mụ vợ ngồi dậy được. Hắn rút nốt con dao ra khỏi tay mụ, thì cả cánh tay mụ bỗng chốc mềm ra, co duỗi được. Lát sau thì cánh tay hết đau.

Thoát nạn, mụ vợ Quốc Đài sụp xuống khóc hu hu. Chị xin lấy sống em, chị biết tội của chị rồi, ác giả ác báo, từ nay chị không dám làm gì xấu cho em nữa, em hãy rộng lòng tha thứ.

Phút sám hối bao giờ cũng thiêng liêng, nhưng chỉ là những khoảnh khắc. Mà đời người thì dang dặc ngổn ngang mọi điều mọi sự. Quốc Đài vẫn phải ra sức kiềm chế lòng dục để không nhảy bổ vào Mai Trùng. Vợ hắn cũng phải ra sức kìm hãm lòng ghen để không tìm cách ám hại cô gái. Cả hai từng có ý nghĩ đuổi việc cô ta. Nhưng sau bằng ấy chuyện, ai mà dám làm ác với Mai Trùng nữa. Mới tuần trước, sau khi đi công tác ở Sài Gòn về, cô ta đến xin nghỉ việc. Hỏi cô ta sẽ chuyển đi đâu thì Mai Trùng không nói. Dù có hơi tiếc rẻ, Quốc Đài cũng thấy nhẹ cả người. Mụ vợ hắn thì

mừng rơn. Mụ thấp hương tạ ơn vì từ nay không còn phải kiềm chế, không phải ăn chay, không phải thấp thỏm sợ hãi.

Cô gái ấy chính là do trời đất sinh ra để đi trừng phạt cõi người đầy tội lỗi.

Chương 6

Thế thì độc được ời, hãy làm nhiệm vụ của mi đi thôi. Câu nói ấy từ giờ trở đi sẽ có một tác dụng ngược trở lại. Sẽ ứng nghiệm trở lại với chính tôi. Chính tôi là kẻ có ý định trừ khử Mai Trùng bằng thuốc độc. Viên thuốc độc bằng chiếc cúc áo, bọc trong một lần giấy ni lông, luôn nằm trong túi quần tôi. Gậy ông lại đập lưng ông. Kẻ chơi dao sẽ chết vì dao. Với một người như Mai Trùng thì những chuyện như thế là có thật. Tôi sẽ chết vì thuốc độc. Có thể chết vì viên thuốc của chính tôi. Có thể chết vì bất cứ một độc dược nào khác. Tôi đã tự lựa chọn cái chết cho chính mình mà không hay biết. Giống như thằng Cốc, thằng Bóp, thằng Phũ, đứa nào đã tự lựa chọn cách chết cho đứa ấy.

Tôi đi vào phòng karaoke của khách sạn. Một nhóm mấy gã đàn ông và mấy cô tiếp viên đang ôm ấp nhau, thay nhau cầm micrô mà gào lên. Nếu mai anh chết em có buồn không? Một bài rền rĩ mà nghe chỉ thấy vui vui tai. Thậm chí tôi đã suýt bật cười. Ngớ ngẩn câu hát. Người cứ việc chết đi, người tình duy nhất của người, một nửa cuộc đời của người, sẽ ngay lập tức đi hát karaoke với một người tình duy nhất khác. Ngớ ngẩn giọng hát. Một trò giải trí dành cho những kẻ muốn được thỏa mãn trong phút chốc cái ham muốn phá vỡ thế độc quyền rằng chỉ có ca sĩ đích thực mới được quyền cầm micrô mà hát. Miệng mình hát tai mình nghe thì hay. Miệng mình hát cho tai người khác nghe thì thực là một cuộc tra tấn tàn bạo cái màng nhĩ. Ngớ ngẩn cái phát minh vĩ đại của người Nhật. Kawabata chết rồi, Akira Kurosawa coi như chết rồi, Kitaro coi như chết rồi, nền văn hóa của họ rốt cục còn lại những thứ như karaoke này, một ngôi nhà văn hoá bị lún móng và sụt móng vì xây nhầm trên đầm lầy. Kỹ thuật điện tử, kỹ thuật vi tính, kỹ nghệ thương mại, văn hóa đầm lầy và nền giáo dục trọc phú cùng lúc xúm vào cưỡng dâm nghệ thuật âm nhạc.

Nhưng tôi cũng đang chết. Người đang chết và thứ văn hóa đang nát rữa dễ hiểu nhau hơn. Tôi cầm lấy một chiếc micrô hát theo lũ người kia. Yêu cứ yêu đi, yêu như chưa bao giờ, yêu như đại khờ, yêu như chậm giờ... Thế gian này chỉ còn đôi ta, ngào ngạt hương hoa, mây trời bao la, thiên đường cao xa... Một thứ giải trí khéo dẫn dụ bằng sự hơn hớn tí tởn của nó.

Tuy vậy một người đang chết cần cái đó. Những người đang chết cần cái đó.

Hát chán rồi, tôi bỏ micrô ra khỏi phòng mà không nhìn ai. Có một bóng người ra theo luôn. Tôi hơi rờn rợn. Tôi dừng chân, cảm thấy kẻ kia vẫn đang bước tới. Một bước, hai bước, ba bước. Tôi thành thạo tạt nhanh sang phải, xoay người lại.

Trước mặt tôi là gã máy trưởng. Năm xưa, trong cơn bão biển, cả tàu đổ tội cho gã vì vợ và con gái gã ở nhà theo giai. Gã thì mê mụ để quên chiếc đèn pin bên cạnh la bàn làm la bàn chỉ sai hướng.

Chúng tôi lao vào ôm lấy nhau.

Gã vỗ vỗ vào lưng tôi, rồi đẩy ra ngay. Cậu chờ ở đây đi, chừng một giờ nữa chúng ta gặp nhau. Gã nháy mắt theo kiểu thủy thủ. Trót đưa tiền rồi, trót hẹn với cô em trong phòng karaoke rồi, trót thuê phòng rồi, không nên thất hứa với đàn bà phải không nào, hay là cậu cùng vào đi? Tôi bảo gã cứ việc tự nhiên. Tôi sẽ đợi gã tại xưởng vẽ của Thuyền trưởng ở tầng hai, mà không nhất thiết phải sau một giờ, nếu thích gã cứ việc kéo dài công đoạn và tần số.

Tôi đi lên xưởng vẽ của Thuyền trưởng. Con Ki nằm phủ phục bên dưới bàn thờ để lộ tro trắng Cốc. Tôi xúc động vì sự thủy chung của nó. Người chết thì đảng nào cũng chết rồi. Đau đớn và nặng nề là kẻ ở lại. Tôi dắt con chó vào thang máy đi lên tầng thượng. Trời đã nhá nhem. Bầu trời phơn phớt tím, dịu dàng như một lời an ủi với hai kẻ cô đơn khủng khiếp. ít họa sĩ nào miêu tả đúng sắc độ của cái bầu trời tím phớt như vậy. Có lẽ đây là khoảng thời gian dễ chịu nhất trong ngày. Đường phố ngàn ngạt nghìn nghịt xe cộ chỉ lúc này mới thưa vắng, mới tạm lắng đi chút ít để chốc nữa lại bùng dậy, quăng mình vào một cuộc chơi thác loạn.

Nhưng đau khổ nhiều, chứng kiến chết chóc nhiều để rồi được sống mà quan sát, mà nhìn thấy tất cả những điều đang diễn ra dưới những mái nhà kia, những đường phố kia thì không vui, nhưng cũng có ích. Tôi không tin những người chưa từng chứng kiến một cái chết nào. Phải chứng kiến tận mắt, phải ôm người chết trong tay, phải khâm liệm cho một tử thi... người đó mới xem như thực hiểu đời, hiểu người, hiểu sự sống. Khi đã hiểu cái chết, anh mới bình thản và tự tin để quan sát tất cả những người không hiểu cái chết. Khi ấy anh thấy mình cần phải sống.

Tôi cần phải sống.

Chỉ mới trước đó một giờ, tôi đã chán nản buông xuôi cho cái chết, tôi thấy mình đang chết, tôi sẵn sàng chờ đón một liều thuốc độc đến thỉnh linh từ một nguồn nào đó.

Bây giờ thì tôi muốn sống. Dù phải sống theo kiểu hàng ngày ử tử phủ phục như con Ki này trước vong hồn những người đã chết. Dù đau khổ thì vẫn phải lấy làm may mắn vì đã được sinh ra làm người.

Tôi bỗng thấy thêm sống hơn bao giờ hết. Tôi dắt con Ki trở xuống xưởng vẽ của

Thuyền trưởng. Gã máy trưởng đang thông thả đi qua trước những bức tranh vẽ biển. Gã gặp lại những trạng thái biển khác nhau mà gã từng chứng kiến. Gã gặp lại những bức tranh đã từng xem trong phòng tôi ở trên tàu. Gã như gặp lại những người bạn cũ.

Gã bảo gã nóng lòng muốn gặp lại tôi ngay, cho nên đã tàu nhanh cho xong. Không ngờ ở đây lại có một căn phòng giống như trên tàu vậy. Gã ôn lại chuyện cũ, ngày ấy khi tàu đắm, chỉ có tôi và gã sống sót. Gã bị dạt sang một hòn đảo khác. Ở đó gã chẳng được ai cứu, chẳng có gì để ăn. May cho gã là hai ngày sau có một chiếc tàu lớn đi qua đảo. Người ta nhìn thấy gã cởi áo vẩy rồi rít, bèn cho xuống vào đón rồi đưa gã về Hải Phòng. Gã về nhà, bắt tận mặt vợ và con gái đang nuôi béo hai thằng đĩ đực xấp xỉ tuổi nhau, mỗi cặp ở một phòng, ra vào đụng mặt nhau tự nhiên như không. Gã vác dao đuổi chém hai thằng kia chạy tan tác. Gã đuổi chém mẹ vợ. Cắm hờn gấp bội vì gã tin rằng chính sự thất bại của mẹ đã làm biến nổi giận, nhấn chìm con tàu và chìm chết đồng nghiệp của gã. Gã đuổi chém con gái. Nhà đột từ nóc đột xuống. Gã uất vì dòng giống mình nảy nòi ra một thứ ngọm vô luân như thế.

Tôi ái ngại hỏi chen vào rằng vợ con gã bây giờ ra sao. Còn sao nữa, mẹ vợ từ hôm ấy chẳng còn dám vác mặt quay lại. Nghe đâu mẹ thành một thứ phò cao cấp cho đám thủy thủ ngoại quốc, về sau mẹ lấy một thương nhân Hồng Kông, đi biệt tích luôn. Gã khoe rớt cục cũng lừa được một thằng sinh viên nhà quê chịu cưới con gái gã. Sự đời thật trớ trêu, con này thời chưa chồng thì nạo thai lên nạo thai xuống, thành ra điếc tịt, nay có chồng muốn chữa không chữa được, hai năm rồi mà bụng vẫn xẹp như cái bánh đa nem.

Tôi hỏi bây giờ gã làm gì.

Còn làm gì nữa, gã sinh ra để mà đi biển. Biển dễ hiểu, biển thành thật và rộng lượng. Đi biển gã không hề say sóng. Vậy mà về đất liền gã mắc chứng say bờ. Đất dưới chân chung chiêng như sóng lượn. Nhìn người chỉ thấy những mặt người méo mó xám xịt như vụng về đập khuôn hàng loạt bằng chì. Một tấm con gái chẳng ra hồn người, nhưng coi như gia thất tạm yên một bề. Nợ đời gã đã trả xong. Gã phải quay về với biển. Hôm nay gã về Hà Nội ăn chơi quấy phá một ngày, hai ngày nữa tàu gã sẽ nhổ neo.

- Ngày ấy cậu bỏ nghề thuyền trưởng, anh em ai cũng tiếc. Gã bảo. Hai chúng tôi đứng bên chiếc bánh lái. Tôi tiện tay quay một vòng. Giống như cái bánh xe thời gian. Giống như cái bánh xe luân hồi.

- Anh biết đấy, chúng ta ai cũng đầy những điều đáng tiếc. Tôi nói.

- Đã đành vậy. Nhưng nhiều khi tớ cứ tự hỏi vì sao một thằng tài hoa như vậy, đang hoàng như vậy mà cũng gặp nhiều ngang trái. Cái hạng lem nhem dầu mỡ như tớ phải cắm mặt xuống bùn thì đã đành một nhẽ.

Tôi bảo gã đêm nay có thể ở lại phòng tôi, khỏi phải đi thuê phòng khác.

- Đồng ý. Nhưng để tớ quay lại với em gái kia một suất nữa. Xoi tích lũy cho một chuyến lên đên dài ngày mà.

Sau từng ấy tuần chuyên mà gã vẫn luôn miệng hồn nhiên đi, vô tư đi, nợ đời đã trả xong rồi, bây giờ được thêm phần nào tức là lãi phần ấy.

Đêm, khi cả hai người ngủ chung một phòng, gã kể có một lần bắt chợt gã nhớ đến tôi, gã bèn hỏi mọi người trên tàu xem tôi bây giờ ở đâu, làm ăn ra sao, nhưng không ai biết. Ấy là lần tàu đi qua vùng vịnh Lan Hải, gã thấy hai mẹ con một thiếu phụ chở một thuyền nhẵn đi bán. Đứa con trai chừng bốn tuổi ngược cặp mắt to sáng nhìn lên con tàu mà ao ước. Cặp mắt nó cũng màu nâu trong veo như mắt tôi. Gã đã có lần thấy tôi cũng ngược nhìn lên như thế, gương mặt cũng trong trẻo đầy khát khao như thế, khi tôi ngồi bên giá vẽ ở trên tàu.

Sáng hôm sau, gã chia tay tôi để trở lại Hải Phòng. Viễn dương bây giờ cũng khổ lắm. Tiền bạc nhiều đã thành chuyện vô nghĩa. Tiền bạc nhiều đã thành tai họa trong nhà. Kẻ ở trên bờ còn kiếm được nhiều tiền hơn. Đi biển không phải vì ních cho đầy túi nữa. Đi biển đã thành một thứ nghiệp chướng không tránh được. Một thứ ma túy không thể cai nghiện. Không nói ra, nhưng gã muốn rủ tôi quay trở lại tìm chích cái thứ ma túy say biển ấy. Gã bảo tôi trở lại tàu thì còn vẽ được nhiều tranh đẹp.

Trong thâm tâm, tôi đồng ý với gã. Nhưng trước mắt, tôi cần phải sống. Mà mạng sống của tôi lại đang nằm trong tay một người khác.

* * *

Việc đầu tiên là tôi phải ném viên thuốc độc đi, nhưng một thứ thuốc độc cực mạnh như thế biết ném đi đâu? Người theo đạo Lửa không dám chôn tử thi vì sợ ô uế đất, không dám hỏa táng vì sợ làm ô uế lửa, không dám thả xuống nước vì sợ làm ô uế nước. Viên độc được đối với tôi bây giờ cũng thế. Không thể ném xuống hồ nước. Không thể chôn xuống đất, chẳng may có con chó con mèo nào bơi lên. Không thể vứt vào bãi rác, nhờ có đứa trẻ nào đi kiếm tìm trong rác thải. Tôi loay hoay mãi, cuối cùng chọn cách ném viên thuốc xuống cống. Con người vẫn quen ném xuống cống tất cả những thứ bẩn thỉu, độc hại, thậm chí cả những thứ làm cống rãnh không lưu thông được.

Không còn viên thuốc độc nữa. Việc cùng lúc tôi phải làm là thanh lọc cái tâm hồn tội lỗi của mình. Từ giờ trở đi tôi sẽ không được phép nghĩ ác về Mai Trùng. Một điều ác người ta định làm cho cô, dù chỉ trong tâm tưởng, cũng sẽ rơi trở lại xuống đầu người đó.

Tôi thấp hươg sảm hối. Tôi cầu mong cho cô luôn gặp may mắn.

Xong xuôi tôi mới tìm đến nhà Mai Trùng theo địa chỉ gã Quốc Đài cho. Một căn

nhà từ thời Tây nay được chia năm xẻ bảy cho bao nhiêu gia đình. Cầu thang gỗ mấy chục năm các công dân đổi đời lên làm chủ chỉ biết nện những gót chân làm chủ mà không chịu tu bổ, nay cứ cọt kệt và rung giật như động kinh. Hành lang thành nơi tăng diện tích cho những căn hộ chật hẹp, người để cái bếp dầu, người để bếp than, người để rổ rau lên trên thùng nước.

Tôi đến trước căn phòng đã được những người ở tầng dưới chỉ cho. Gỗ gỗ mấy tiếng thiếu tự tin. Người mở cửa là một bà chừng hơn năm mươi tuổi, đeo kính lão, dáng vẻ như một bà giáo già mô phạm. Cô cho cháu hỏi Mai Trùng. Tôi thoát biến thành một cậu học trò, đây là do cái uy bà giáo của bà tác động tức thời đến người đối diện. Em nó đi rồi. Thưa cô, bao giờ thì Mai Trùng trở về? Là tôi nói em nó đi hẳn rồi, chẳng biết bao giờ mới trở lại. Cháu xin hỏi một câu nữa, cô có biết Mai Trùng đi đâu không? Giọng nói run run bức sức của tôi khiến người đàn bà hơi giật mình. Đôi con ngươi mờ nhạt sau cặp kính như sững lại một thoáng. Rồi bà tránh cái nhìn hoang mang của tôi. Rất tiếc là tôi không biết.

Cánh cửa đã khép lại. Tôi loạng choạng ngược trở lại hành lang. Hoàn toàn tuyệt vọng. Tôi sẽ chết. Một cái chết oan uổng. Mai Trùng sẽ không hề biết rằng tôi tìm đến cô để sám hối, để xin cô tha thứ cho tội lỗi của ba gã trai đã chết, tha thứ cho cái ý đồ ban đầu của tôi là định giết cô bằng thuốc độc. Tôi hầu như không bước đi nổi. Tới chỗ bắt đầu bước xuống cầu thang, tôi ngồi phệt xuống, ngay ở chỗ bậc đầu tiên. Ngay cạnh rổ rau muống đã rửa của ai đó đặt trên một thùng nước.

Hay là Mai Trùng có nhà, nhưng cố tình tránh mặt tôi? Cô đã biết mặt tôi, ít nhất là trong lần giỡn sóng ở bãi biển Bình Sơn. Cô đã đối diện và đối thoại với tôi trong xưởng vẽ của Thuyền trưởng. Bây giờ thoáng nhìn thấy tôi, chắc cô chỉ nghĩ là tôi đi lòng giết cô. Và Mai Trùng sẽ ra tay trừng phạt trước. Không, tôi còn muốn sống. Đầu óc tôi giờ đây hoàn toàn trong sạch, ở trong ấy không hề có một thứ độc dược nào.

Tôi gục đầu lên cái tay vịn cầu thang bằng gỗ, nhìn chăm chăm vào rổ rau muống để trên thùng nước. Một con sâu rau xanh lét uốn mình co thót bò lên những cuộng rau. Con sâu sẽ đầu độc bát canh nhà ai đó. Người ta sẽ ăn phải nó mà vẫn thân nhiên chẳng hay biết. Cả cuộc đời sẽ đầy những sự đầu độc nho nhỏ và dần dần như vậy. Chỉ nhìn một lúc đã không sao chịu nổi. Tôi nhắc cuộng rau lên, rồi búng con sâu văng ra. Nó rơi xuống, quằn quại trên một bậc cầu thang gỗ.

- Này cháu.

Bà giáo già đã đứng sau lưng tôi từ lúc nào. Bà đã nhìn thấy cảnh tôi nhắc cuộng rau muống và búng con sâu đi. Tôi thả vôi cuộng rau vào rổ, ngược nhìn lên. Có lẽ về mặt tôi đau đớn và tuyệt vọng lắm, khiến bà giáo hơi rùng mình.

- Cháu vào nhà đi, vào trong nhà một lát. Bà hơi tập tễnh dẫn tôi đi trở lại dọc theo

hành lang để vào nhà. Bà rót nước cho tôi uống. Nước chè tươi vàng sòng sánh làm tôi tỉnh táo hơn chút ít.

- Vậy anh với em nó là thế nào? - Dạ, cháu là bạn.

Bạn là một từ cực kỳ tế nhị khi người ta tránh nói những từ như bồ bịch, người yêu. Bà giáo hiểu theo đúng cái nghĩa tế nhị mà tôi không chủ tâm muốn bà hiểu thế.

- Vậy anh em có gì thì bảo nhau, nói cho nhau hiểu ra. Tôi tình gì mà giận đối đùng đùng bỏ đi như vậy.

Tôi không ngờ ở mình lại có cái vẻ đau khổ hối lỗi với người yêu đến mức được bà giáo thông cảm và quay ra khuyên nhủ chân tình. Tôi ngồi im, không dám lừa dối bà.

- Cô thấy em nó gần đây cũng khang khác. Nó buồn lắm, hỏi thì nói lảng là không có chuyện gì. Cô đoán nó đã có người yêu và xung khắc. Xung khắc thì tìm cách hòa giải. Làm gì đến nỗi phải bỏ việc và bỏ đi như thế.

Người đàn bà đã trào nước mắt từ bao giờ. Bà gỡ cặp kính mờ hơi nước ra để lau.

- Thừa cô, Mai Trùng bỏ đi đâu? Cháu sẽ đi tìm cô ấy về. - Phải đấy, yêu nhau thật lòng thì phải làm thế. Nó không nói sẽ đi những đâu nữa, nhưng trước mắt thì về thăm bà cô ở miền Trung, vùng Cửa Lớn.

Bà chấm mũi xoa vào khóe mắt, rồi hạ giọng:

- Thực ra chúng tôi không có quan hệ ruột thịt. Nhưng nó hăm sáu tuổi thì tôi cũng nuôi nó hăm sáu năm nay. Bỗng nhiên bây giờ nó khóc tạ lỗi tôi rồi xin được ra đi...

Bà dần dần bắt đầu câu chuyện của mình như thế. Đó là chuyện những ngày bà ở Trường Sơn. Bà là một, mẹ của Mai Trùng là hai, bà cô hiện đang ở vùng Cửa Lớn là ba, ba chị em trong tổ ba người của trạm M8 ngày ấy.

* * *

Ba cô gái có nhiệm vụ trông giữ một kho quân lương. Kho là một cái hang rộng, nhưng người lạ thì có đứng ngay trước cửa hang cũng khó phát hiện được lối vào. Vùng này xe ta qua lại cũng nhiều, nhưng thám báo địch lượn lờ cũng lắm. Ba chị em quyết định gài mìn bảo vệ xung quanh hang, phòng khi phải phản công trận cuối vì bị lộ. Nhưng lộ được không phải là chuyện dễ. Ở chiến trường được hơn hai năm, họ đã có kinh nghiệm đầy mình. Họ thực hiện nghiêm chỉnh mọi biện pháp giữ gìn bí mật, đi không dấu, nấu không khói, nói không gây ồn. Đã nhiều lần lữ thám báo loạt soạt lướt qua những bụi cây họ nằm ép mình trong đó mà vẫn yên trí rằng đây là vùng rừng hoang không có Việt Cộng. Chiến tranh nhiều khi là cả một vụ đánh lừa vĩ đại, đôi phương cứ bị đánh lạc hướng mãi cho đến khi nhận ra mình đã thua cuộc.

Chị Miên nhiều tuổi nhất, hai mươi sáu tuổi, quê ở vùng "cầu tằm". Đêm đêm quanh bếp lửa vào thời kỳ giá buốt, ba chị em tự kể chuyện tiếu lâm về quê mình. Ở vùng "cầu tằm" quê chị, người ta cứ việc ngồi cầu ao mà làm cái công việc giải thoát

cho dạ dày. Lũ cá ở bên dưới nhờ đó mà học được tính kiên nhẫn chờ đến lượt. Cũng chính ở quê chị có câu chuyện "chín bỏ làm mười". Một bà bê rổ khoai lang ra rửa, vừa rửa vừa nói chuyện với một ông đang ngồi làm công tác thanh lọc hệ tiêu hóa ở cầu ao bên cạnh. Rõ ràng rổ khoai của bà bồng bênh chín củ, thế mà khi vớt vào rổ đem lên thì lại hóa thành mười...

Hai cô gái trẻ cười ngả nghiêng câu chuyện "chín bỏ làm mười" của chị Miên. Giềng và Hoa đều ở tuổi hai mươi. Giềng kể chuyện xứ bọ quê mình. Riêng chuyện xứ bọ sau này ai có công sưu tầm thì phải được một pho sách lớn. Nó là sản phẩm tiểu lâm đầy màu sắc lỉnh tráng, một món ăn tinh thần phù hợp với lỉnh tráng, là thứ chuyện từ lỉnh, do lỉnh và vì lỉnh. Lẫn trong trăm ngàn câu chuyện ấy cũng có những dị bản người ta bỏ sung sau này. Có những chuyện lại do chính người xứ bọ sáng tác tự trào, tự giễu. Ba chị em thích nhất cái chuyện: "- Rửa ở ngoài đó các chú gọi bọ ra rằng? - Chúng con gọi bọ là dòi ạ - Rửa chừng mô các chú về, cho bọ gửi lời thăm dòi nghe mấy chú."

Hoa không biết nhiều chuyện tiểu lâm. Cô chỉ nhớ ở quê mình nổi tiếng về món đặc sản bánh chưng đất. Tất nhiên là nghe người ta nói thế, Hoa chưa từng thấy. Hoa thường ngơ ngác trước mọi chuyện, như thể một đứa trẻ lên năm, như thể cô chưa sống bao giờ. Gần mười bảy tuổi ở một làng quê chất phác, cô đi bộ đội rồi vào chiến trường ngay, nào đã kịp nhìn ngó gì xung quanh. Cái vẻ ngác ngơ tội nghiệp càng làm cho chị Miên và Giềng muốn che chở và chiều chuộng Hoa.

Về bờ ngõ thật thà ấy càng làm cho cánh đàn ông xúc động. Các anh lính đường dây, các anh lái xe có dịp đi qua bao giờ cũng hỏi thăm và gửi quà cho Hoa.

Một buổi chiều, có anh lính trẻ tên là Nguyễn Đức Hùng vừa đến được cửa lán thì ngã vật xuống. Anh lên cơn sốt rét, nhưng phải gượng mãi, gượng mãi để tìm tới trạm M8. Gục xuống giữa rừng một thân một mình thì nhiều khi coi như cầm chắc cái chết.

Ba chị em chạy ra gỡ ba lô, rồi vừa khiêng vừa lôi anh lính to như một con gấu dài như một con trăn vào trong lán. Họ chườm khăn ướt lên trán cho anh hạ hỏa. Họ đốt lửa sưởi khi anh lên cơn rét. Thuốc và cháo nóng kịp thời đã khiến anh tỉnh lại. Sáng hôm sau, Hùng đã ngồi dậy được, đã kể vùng quê anh nổi tiếng nhất cả nước về cái khoản ăn chơi, "tay gậy tay bị khắp nơi tung hoành". Thêm một ngày nữa, thì Hùng đã theo Hoa vào rừng hái măng về nấu canh.

Hoa như tức khắc biến thành người khác. Về ngơ ngác biến đi đâu mất. Thay vào đó là cái linh hoạt, láu lỉnh của một thiếu nữ tràn trề hạnh phúc. Cô mang về một bó hoa rừng, cắm vào một chiếc hăng gỗ. Rồi cô lú lú đòi Hùng chép cho vào sổ tay bài Tiếng đàn Ta lư. Rồi hai người cùng hòa giọng hát.

Ba cô gái giữ Hùng ở lại lán thêm mấy ngày. Họ chưa yên tâm để anh ra đi. Cũng

có một phần là Miên không đành lòng thấy đôi trẻ vừa quần vào nhau đã phải chia lìa sớm. Chị có hơi ái ngại cho tình cảnh Hoa sau này, nhưng không nỡ ngăn cản, đành buông trôi. Mãi đến bây giờ, bà giáo Miên vẫn còn hối tiếc. Giá mà hồi ấy bà bảo Hùng lên đường sớm một ngày thì anh đã không chết. Nhưng đó là số phận. Số phận sắp đặt từ trước rồi.

Hôm ấy Hùng và Hoa lại vào rừng hái rau. Đến gần trưa thì cô một mình chạy về lán. Cô vấp ngã, cô bò như hóa dại tới trước cửa. Cặp mắt thất thần điên loạn. Hoa đã gần như cầm khẩu, chỉ ú ớ rên rỉ được mấy tiếng. Miên và Giềng lay lắc cho Hoa tỉnh lại. Sao vậy Hoa? Anh Hùng đâu rồi? Nghe nhắc đến tên Hùng, Hoa như bừng tỉnh. Cô chồm ngay dậy, hai chị em phải giữ chặt lấy cô gái đang lòng lộn như phát điên. Hoa ú ớ chỉ ra rừng, làm hiệu sẽ đưa chị em đi. Miên đưa mắt cho Giềng, bảo lấy súng và lựu đạn cho cả ba người. Rồi cả tổ thận trọng len lỏi vào rừng, theo sau Hoa dẫn đường.

Sáng nay Hùng và Hoa lại vào rừng hái rau hái măng như mọi ngày. Như mọi ngày, họ lại có cố cho những phút được nằm bên nhau. Lần nào Hùng cũng bảo, có con ở nơi chiến trường này thì khổ thân em lắm, hay là để anh... Nhưng lần nào Hoa cũng giữ chặt lấy anh. Em chẳng ngại đâu, em và các chị sẽ nuôi con khôn lớn cho đến ngày hòa bình để đón anh trở về. Thực sự là Hoa cảm thấy trong người mình đã có một dòng máu khác, đã có một sinh vật chưa hiện hữu, nhưng run rẩy đâu đó trong tế bào, trong huyết quản, trong thớ thịt.

Hai người cứ nằm mãi cho đến khi nhớ ra còn phải đi tìm rau. Lúc này họ đang ở gần một con suối nhỏ. Hùng nấp ở trên bờ, cảnh giới cho Hoa xuống tắm trước. Sau đó đến lượt Hoa canh cho anh tắm. Khẩu súng ngắn, Hùng đưa cho Hoa giữ. Xuống đến bờ suối anh mới cởi hết quần áo, bỏ lại bờ, rồi nhảy xuống suối tắm tiên. Từ trên cao và ở một vị trí không xa lắm, Hoa nhìn rõ một cơ thể cân đối và cường tráng, cao gần một mét tám, nặng bảy mươi sáu cân. Những chàng trai như thế phải đi vào cuộc chiến này, vừa tự hào vừa đáng tiếc làm sao. Giây phút ấy, Hoa bất chợt có ý nghĩ như một người mẹ. Cô sẵn sàng chịu ngàn lần thương tích và tai họa mà chiến tranh đang dội xuống đầu mình, miễn sao những chàng trai như thế kia được đưa ngay về hậu phương, được gửi đi học nước ngoài. Hết chiến tranh, đất nước thực sự cần những chàng trai như vậy.

Thình lình Hoa run lên. Một tốp bốn thằng thám báo đã ập đến bên bờ suối từ lúc nào. Chúng giẫm lên bộ quần áo và phát hiện ra con dao găm để lẫn trong đó. Một thằng cúi nhặt con dao, rút ra khỏi vỏ, liếc liếc lưỡi dao vào bàn tay như thử độ sắc. Rồi chúng vẫy Hùng lên bờ.

Hùng vẫn đứng ngập nửa thân người dưới suối. Anh không có một vũ khí trong tay, lại trong tình trạng khoá thân hoàn toàn. Hoa định hét lên, định nhằm bắn lũ thám báo

cho Hùng chạy, nhưng lý trí kìm sự mạnh động lại. Lâu nay cánh rừng này vẫn được xem là không có Việt Cộng. Trong bộ quần áo của Hùng không có một thứ giấy tờ gì. Anh sẽ chỉ bị coi là một gã bộ đội Bắc Việt đi lạc đơn vị.

Hùng lao người bơi xuôi theo dòng suối tương đối cạn, xa hẻo lánh Hoa đang nấp. Lũ thám báo vẫn tục chạy men bờ đuổi theo. Có những chỗ suối cạn không bơi được, Hùng phải chạy. Bốn tên thám báo nhảy chồm chồm trên những tảng đá giữa lòng suối, rồi quây được Hùng vào giữa. Anh quật ngã một thằng. Nó cắm đầu xuống nước, không thấy động đậy gì. Nhưng những thằng kia đã xúm lại. Chỉ một lát sau, chúng đã lôi xềnh xệch Hùng lên bờ. Thân thể anh bầm dập đầm máu. Chúng đâm đá túi bụi để lấy cung cho tới khi anh ngất đi. Anh tỉnh lại, chúng đánh tiếp. Hoa hiểu vì sao chúng không dùng đến súng. Chúng cũng không muốn gây ra tiếng nổ ở vùng rừng này.

Cuối cùng, điều Hoa không ngờ đã tới. Cô chỉ nghĩ rằng bọn thám báo sẽ lôi Hùng đi làm tù binh để tiếp tục lấy khẩu cung. Nhưng thằng cầm con dao găm của anh đã cúi xuống rạch một đường thành thạo trên bụng Hùng. Anh quặn quai hét lên một tiếng rừng rợn. Ở trên cao, Hoa nghiêng chặt răng gần như ngất đi. Hai thằng kia đè chặt chân tay Hùng cho thằng mổ bụng moi tim gan ra. Chúng nôi lửa nướng tim gan ăn ngay tại chỗ. Hai hột tinh hoàn thì được phân chia cho hai thằng chắc là cấp cao hơn.

Bữa tiệc kéo dài quá sức chịu đựng cuối cùng cũng chấm dứt. Lũ thám báo bỏ xác Hùng lại trên bờ suối, rồi lôi thằng chiến hữu sống dở chết dở đi.

Ba chị em mang xác Hùng về, đắp một ngôi mộ ở gần lán. Hoa cứ lần thẩn vào ra. Lúc mang hoa đến đặt lên mộ. Lúc lại đến lấy hoa trên mộ đem về nhà, cắm vào ca nước.

* * *

Hơn tám tháng sau đó, mấy chị em tích trữ sữa bột và lương khô để chuẩn bị cho đứa bé ra đời. Sữa bột thì đã dành. Nhưng lương khô cũng cần thiết, phòng khi thiếu sữa thì đem ra nấu thành cháo. Họ tích góp, họ xin xỏ những chàng lái xe hào phóng ngang qua. Ai cũng ái ngại. Ai cũng thông cảm và thương xót. Người nào có gì cho nấy. Chẳng một ai từ chối.

Không người nào dám báo về đơn vị chuyện Hoa mang bầu. Hoa cũng sợ. Cô sợ bị kỷ luật đuổi về địa phương. Cả nước đang ào ào khí thế ra trận. Ngay cả những cô bé mười lăm, mười sáu tuổi còn viết đơn bằng máu xin vào chiến trường. Chỉ riêng một người đàn bà mang cái bụng to tướng đi ngược chiều đoàn quân ấy, bỏ về hậu phương. Hoa không chịu nổi hình ảnh này. Mặc dù cô vẫn thầm tự hào được mang trong mình giọt máu của người lính như Hùng. Giọt máu ấy sẽ lớn lên, đi trả thù cho cha nó.

Miên và Giềng không ai biết đỡ đẻ. Họ tần mẩn hỏi chuyện tất cả đàn ông đi qua trạm. Dễ lắm, một anh bảo, tớ đã hai lần phải đỡ đẻ không tình nguyện, chỉ vì bệnh

viện thì xa mà mụ vợ tớ lại dễ nhanh quá. Chưa kịp bước ra khỏi cửa thì mụ ấy đã kêu ôi anh ơi nó ra rồi. Tớ phải thò tay vào đỡ ngay lấy, không thì thằng bé rơi xuống đất. Cờ đến tay thì phất, mà phất giỏi, tớ cũng cắt rốn, cũng tự tay chôn cái nhau như ai.

Những người khác thì cung cấp cồn, thuốc kháng sinh, bông băng, dặn họ chuẩn bị sát trùng sẵn dao kéo.

Đêm ấy Hoa đau đẻ. Cô nghiến chặt răng, nước mắt giàn giụa âm thầm chịu đau. Hai chị em đã đốt một bếp lửa lớn ở giữa lán. Một xoong nước sôi sùng sục bên trong bỏ sẵn dao kéo. Hoa quần quai đến gần sáng mà vẫn không đẻ được. Giềng phải đốt ba nén hương, chạy ù ra cắm lên mộ Hùng. Anh Hùng ơi, anh sống khôn chết thiêng, anh phù hộ cho mẹ con nó mẹ tròn con vuông, rồi chúng em sẽ hương khói cho anh đều đặn, anh muốn gì chúng em cúng nấy. Bát hương đột ngột cháy bùng lên. Giềng chạy về hét toáng. Bát hương phát hỏa, anh Hùng anh ấy cho rồi, để đi Hoa.

Hoa rùng mình quẫy một cái. Tiếng trẻ con khóc ré lên. Cùng một lúc gộc củi trong bếp nổ đánh đùng. Lửa tóe hoa cà hoa cải lên những tấm dù che gió trên mấy bức vách. Những tấm vải dù bắt lửa, cháy bùng lên. Nồi nước sôi đổ ụp vào bếp lửa. Giềng vợ vội một tấm chăn, quật tới tấp lên những vật lửa. Miên quát:

- Đưa kéo đây.

Giềng bỏ đám cháy, chạy lại quờ tìm trong bếp lửa khói mù, rồi đưa cho Miên chiếc kéo dính đầy tro than. Không còn thời gian để rửa kéo nữa, Miên cắt rốn cho con bé bằng chiếc kéo lem nhem.

- Chỉ đâu?

Miên lại hét.

Giềng lại bỏ đám cháy bùng bùng trên cửa sổ, chạy đi tìm sợi chỉ. Đưa được sợi chỉ cho Miên rồi, cô lại quay ra lăn xả vào đám cháy. Mấy tấm dù cháy phùng phùng xung quanh, rọi một vòng hào quang xung quanh con bé mới chào đời. Trẻ con mới đẻ ứa nào cũng giống đứa nào, lẻo nhèo đỏ hồng và mặt nhăn như khi, lông mày lông mi nhạt thếch. Con bé này có khác. Mọi đường nét đều rõ ràng sâu đậm. Một vẻ đẹp định hình ngay từ phút chào đời.

- Pha nước nóng.

Miên lại đồng dặc ra lệnh. Thực ra chị cũng đang cuống lắm. Giềng không được phép tập trung hoàn toàn vào đám cháy. Cô cũng không được phép để cho cái lán này bị hỏa thiêu. Cô xách phích nước đến, đổ nước nóng vào chậu, pha thêm nước nguội. Rồi cô bỏ mặc chị Miên tắm cho đứa bé. Cô quay lại chiến đấu với những tấm vải dù cháy phùng phùng, lan sang cả phen nữa. Cô dội nước. Cô dùng chăn để quật. Cả căn lán nghi ngút khói. Ba chị em và cả con bé sơ sinh giàn giụa nước mắt.

Miên tắm xong cho đứa bé thì Giềng cũng dập được đám cháy. Giềng quay lại

thơm lên má con bé, để lại ngay một vết tro xám trên má nó.

- Tắm đi đã, người đầy tro than kia kìa.

Miên đẩy Giềng ra, gắt yêu. Hoa quay lại nhìn hai chị em và đứa con gái, mỉm cười yếu ớt.

Sáng ra, Miền đi chôn cái nhau của đứa bé ở gần mộ Hùng. Chị khẩn Hùng hãy đem lại may mắn cho mẹ con nó, cho tất cả mấy chị em bác cháu ở đây, khẩn cho chóng đến ngày hòa bình để chị em bác cháu chúng tôi trở về quê hương.

Hơn ba tháng sau, Hoa chết đột ngột. Một cái chết thê thảm. Chẳng hiểu mụ mẫn thế nào, cô đi lạc vào bãi mìn do chính ba chị em gài xung quanh cửa hang. Bãi mìn đề phòng một trận chiến đấu sống mái nếu cái kho bị quân thù phát hiện. Nay thì một quả mìn nổ xé toang phần bụng Hoa. Miền và Giềng chạy ra, bốc cả đồng gan ruột phập phồng sùi máu bỏ vào trong lòng bụng. Hoa rất tỉnh táo. Cô nén đau, phều phào dặn hai chị em:

- Chị Miền và Giềng nuôi cháu giúp em. Hết chiến tranh thì đưa cháu về quê nội quê ngoại để cháu nhận họ hàng.

Hoa hơi xỉu đi một lát, rồi tỉnh lại. Như thể cô đã đi, nhưng sức nhớ ra một điều hệ trọng, phải quay lại dặn nốt:

- Các chị khai sinh cho cháu là Nguyễn Thị Mai Trùng. Mai ngày cháu lớn, cháu sẽ đi trừng phạt những kẻ ác...

* * *

Bà Miền thú thật là khi ấy bà hơi hoảng sợ. Dù sau đó bà vẫn phải tôn trọng nguyện vọng cuối cùng của Hoa mà đặt tên cho con gái là Mai Trùng. Chẳng nhẽ Hoa lại nghĩ là chiến tranh có thể kéo dài đến thế, đến tận khi con bé trưởng thành và đi cầm súng trả thù cho cha mẹ? Con bé sẽ phải lớn lên trong hòa bình. Hòa bình rồi, sông núi trời đất là của ta rồi, người của ta về lại với ta rồi, còn đâu kẻ ác để mà đi trừng phạt?

Tôi nhìn lại bà giáo già cặp mắt giờ đã trở nên khô khốc sau chiếc kính lão. Tôi đã từng học những giáo viên như vậy. Họ tin mù quáng vào lòng tốt của con người. Họ khẳng khái tin rằng nhân chi sơ tính bản thiện. Họ tin rằng người xấu hoàn toàn có thể cảm hóa được. Họ tin rằng đức hạnh có thể đạt được thông qua sự giáo dục theo kiểu bung bít, chứ không phải là đối thoại công khai, thẳng thắn, không né tránh những khái niệm quá thô nhám quá thẳng thừng. Bà thuộc loại người đến tận những năm chín mươi này vẫn không tin chuyện trong xã hội ta lại có gái làm tiền, có bọn tiêm chích ma túy, có những nhóm xã hội đen khổng lồ chế trong một phường một quận. Bà phần nộ trước những sự bôi nhọ cường điệu kiểu ấy. Con đường đời của bà chỉ là quãng đường đi bộ từ nhà đến trường trung học cơ sở, sau giờ lên lớp bà lại đi đúng con đường cũ để trở về với tháp ngà của mình.

Có lẽ chính vì thế bà đã tin tôi ngay từ lần đầu gặp gỡ. Tôi là một gã trai tốt, chỉ vì không khéo léo mà gây ra va chạm với Mai Trùng để cô bỏ đi.

- Cô và cô Giềng mai táng cho mẹ Mai Trùng bên cạnh mộ chú Hùng. Thế là họ được ở bên nhau chỉ sau một thời gian ngắn. Một năm sau, trạm bị máy bay Mỹ phát hiện và ném bom dữ dội. Cô bị mất một chân, bị đưa về tuyến sau. Một mình Giềng ở lại với một đơn vị đến tăng cường.

Một người đàn bà cụt chân mang theo một đứa bé mười lăm tháng tuổi về Hà Nội. Đây là năm 1970. Miên đi học Cao đẳng sư phạm, sau trở thành cô giáo dạy văn, dạy những điều quá tốt đẹp, quá lý tưởng cho những thế hệ còn nhiều chất lý tưởng. Chỉ đến thời kinh tế thị trường thì những điều bà dạy thiếu mất một li thực tế. Còn những lớp dạy thêm bắt học trò học thêm mà bà rất căm ghét lại quá thừa yếu tố thực tế. Ở đó người thầy thân nhiên tính toán tiền thù lao tiền quà biếu với đám học sinh cũng thành thạo chuyện tiền nong không kém thầy.

Mang một chiếc chân giả, cô giáo Miên đã dẫn Mai Trùng về quê cha "có nhà máy cháo, có lò đúc muối". Cả làng ấy đã bị máy bay Mỹ hủy diệt hoàn toàn. Con bé cũng được về quê hương bánh chưng đất của mẹ. Gia đình nội ngoại của Hoa cũng tan tác hết cả. Có một vài anh chị em họ xa thì trong cảnh ăn bữa nay lo bữa mai. Cô Miên đưa Mai Trùng trở về Hà Nội, nói với chồng hãy cùng chăm lo con bé như con gái của chính mình. Cô cũng có một đứa con gái, năm nay nó đang học Đại học Ngoại ngữ tiếng Anh.

- Cháu hãy về chỗ cô Giềng, nói chuyện với em nó. Cháu mà biết cách nói cho êm thì em nó nghe ra thôi.

Bà giáo Miên dặn thêm khi tiễn tôi ra đến chân cầu thang. Bỗng nhiên tôi được bà tin cậy gửi gắm.

Chương 7

Phải nhanh lên đi gặp Mai Trùng. Khoảng thời gian sống của tôi đang dần dần bị thu hẹp. Nếu không nhanh chân, chưa biết chừng tôi không thể đến kịp để xin được sám hối. Biết đâu cô vẫn nghĩ là tôi đang săn đuổi cô. Không đâu, nếu Mai Trùng có khả năng linh cảm siêu nhiên, xin cô hãy chứng giám và ghi nhận tấm lòng thành và lương thiện của tôi. Ở đó không còn hận thù và độc dược nữa.

Tôi thấy mình đang cạn kiệt sức lực. Tôi đang yếu dần đi. Nhưng tôi sẽ cố gắng tới nơi bằng chiếc xe Toyota Corona thẳng Phủ để lại.

Tôi bỏ lên ghế sau hai hộp nước khoáng và hai hộp giấy đựng thực phẩm. Bánh mì,

thịt hộp và rau quả hộp... Nước sôi và thực phẩm đủ dùng cho hai tuần mà không phải mua bất cứ một thứ gì bên đường. Biết đâu những thứ bên đường ấy lại có độc được dành để hoá kiếp cho tôi?

Tôi mang theo con Ki. Người bạn duy nhất và đáng tin cậy nhất còn lại. Tôi muốn viết cho anh Thế một bức thư. Thư sẽ được đặt vào một chỗ nào đấy để sau mấy ngày anh mới tìm thấy.

Nếu có chuyện gì không hay xảy ra cho em thì anh cũng đừng ngạc nhiên. Nhân nào quả ấy, em gieo gió thì phải gặt bão. Thằng Phũ và hai đứa bạn nó cũng vậy thôi (Viết như vậy bí hiểm quá. Nói chuyện nhân quả với những người theo khoa học duy vật thì khác nào đánh quả tù mù). Không ai phải chịu trách nhiệm trong những tai họa này hết. Cái ác phải chịu trách nhiệm về những hành vi tàn ác của chính nó (Lại càng thêm mù mờ. Bằng ấy mạng người mà lại không có ai phải chịu trách nhiệm, mà lại đổ hết cho cái ác. Người đọc thư sẽ không hiểu anh em họ, con cháu họ ác ở chỗ nào). Cũng có thể em sẽ trở về, nếu như em được tha thứ (Ai là người có quyền tha thứ trong chuyện này?) Xin anh đừng có tìm kiếm ồn ào lên (Dặn anh Thế điều này là thừa).

Tôi đã viết. Rồi tôi xé đi. Lý trí mang tính vật chất không hiểu nổi bức thư nửa như thông báo nửa như tuyệt mệnh kiểu ấy.

Giấy tờ tùy thân tôi mang theo đủ. Tôi có mệnh hệ nào, người ta sẽ gọi điện báo về ngay cho anh Thế.

Tôi chỉ nói với anh rất đơn giản. Em có việc phải đi ít ngày. Không nói nhiều. Không giải thích. Bao nhiêu lần tôi đã đi như vậy. Anh Thế không hỏi gì. Nhưng tôi thấy một ánh thẳng thốt trong mắt anh. Anh vốn có gương mặt chính khách. Không một chút xao động. Không một chút biểu cảm. Càng không bao giờ lộ vẻ vui mừng, giận giữ, lo âu. Thẳng thốt lại càng không.

Tôi phóng xe dọc theo Quốc lộ Một, xuôi về hướng nam. Con đường này xưa kia bà giáo Miên từng đi, cha mẹ Mai Trùng từng đi. Cô cũng vừa đi qua. Chẳng biết tôi có theo được dấu Mai Trùng mà tìm ra cô hay không. Phải tìm cho bằng được để sám hối, bằng không số phận tôi sẽ bị kết liễu chỉ trong vòng ít ngày nữa.

Buổi trưa, tôi dừng lại ở Thanh Hoá để ăn trưa. Buổi tối, tôi dừng ở Vinh để ăn tối. Rồi nghỉ lại một nhà trọ đơn giản và sạch sẽ. Bữa nào tôi cũng cho con Ki ăn trước, uống trước. Nó xong bữa thì tôi mới ăn. Như vậy là an toàn. Thức ăn của tôi không hề bị đầu độc. Ai nhìn vào cũng thấy một ông chủ yếu chó. Ông ta âu yếm ngồi nhìn người bạn đường của mình ăn cho bằng hết. Nhưng người bạn đường thuỷ chung bây giờ có khác gì thân phận một kẻ hầu, một gã đầu bếp của một tên bạo chúa đa nghi. Hoá ra tôi thực lòng tha thiết sống. Tôi còn quý cái mạng sống của mình lắm lắm.

Nhưng ngày thứ hai đi trên đường, tôi đã bắt đầu thấy uể oải. Phản ứng trên đường đã kém tinh nhạy. Cơ thể cũng dần dần tê mõi, rã rời, sa sút hẳn. Hình như càng tiến đến gần nơi Mai Trùng ở thì tôi càng đến gần cái chết. Sao vội vàng thế? Cô hãy để cho tôi được gặp, cho tôi được nói hết, cho tôi được cầu xin. Rồi sau đó cô hãy cân nhắc mà phán xử.

Chiều tà, tôi đến vùng Cửa Lớn. Một vùng nửa nông nghiệp nửa ngư nghiệp. Ở phía bờ biển, người ta làm nghề chài lưới, thu nhập thấp mà thân phận bọt bèo đem gửi chung thân cho biển, biển thương cho ngày nào được ngày ấy. Vài năm gần đây, đám dân chúng thành thị và khách du lịch đột ngột phát hiện ra rằng Cửa Lớn có một bãi cát phẳng và rộng thoải, đẹp vào bậc nhất, sạch sẽ vào bậc nhất. Thế là Cửa Lớn trở thành một bãi tắm nức tiếng. Người khắp nơi ùn ùn kéo về. Hợp tác xã ngư nghiệp cắt cử các đội thay nhau ra làm dịch vụ cho bãi tắm, thu nhập cao hơn nghề chài lưới đầy bất trắc. Đàn ông ra cho thuê phao, canh bãi tắm và cứu người. Đàn bà đi bán cá, bán quần áo tắm và những đồ thiết yếu. Du khách đổ tới thì gái làng chơi cũng đổ tới. Một khi cầu lớn hơn cung thì sử dụng lực lượng phụ nữ ngay tại địa phương.

Nửa vùng nông nghiệp phía trong đất liền vẫn ghen với sự phát lên đột ngột của nửa vùng ngư nghiệp. Ở phía trong, đất đai canh tác được, người dân vẫn trồng rau cấy lúa, cam chịu số kiếp bán mặt cho đất bán lưng cho trời. Thời chiến tranh tất cả đều nghèo. Bây giờ thành thị khá lên, bãi biển khá lên, chỉ có người nông dân nghèo vẫn hoàn nghèo.

Tôi đang phóng xe đi trên vùng đất nông nghiệp. Những gương mặt tối sầm sầm muộn. Những đôi vai gầy oằn dưới đòn gánh kéo kẹt. Những chiếc nón lá tả tơi. áo quần tả tơi.

Thốt nhiên có mấy tiếng súng nổ đoàng đoàng ở đằng trước. Cánh đồng lúa đang làm đồng tràn ngập dân thường cầm cuốc xẻng, đòn gánh. Bóng áo vàng công an đang dàn ra. Một dòng người từ dưới ruộng chạy rầm rập lên trên đường. Một vụ án mạng? Một vụ cướp bóc? Tôi vội dừng xe, rồi cho xe quay đầu, định chạy cho xa cái nơi rắc rối chẳng phải đầu cũng phải tai.

Những người nông dân ào ào chạy tới. Người ta quây lấy xe tôi. Người ta tranh nhau nói, thứ ngôn ngữ mà họ nói chậm chưa chắc tôi nghe ra. Nhưng nhìn hai người đàn ông nhuế nhoã máu, người ôm đầu, kẻ ôm tay, tôi đã hơi hiểu. Chú ơi chú làm ơn làm phúc đưa giúp bây tui hai người ni tới bệnh viện, nỏ xa mô.

Con Ki ngồi ở ghế trước. Tôi mở cửa sau cho hai người đàn ông dìu hai người bị thương vào ghế sau. Họ dẹp mấy hộp nước khoáng và thực phẩm của tôi xuống dưới chỗ để chân và ngồi được. Tôi cho xe phóng vút đi.

Bốn người đàn ông, người nọ chêm lời cắt lời người kia. Đoạn đường hơn mười

cây số tới bệnh viện đủ cho tôi hiểu chuyện gì đang xảy ra. Nông dân Cửa Lớn bình quân mỗi người chỉ còn một sào đất canh tác, không đủ lúa gạo để sống, đã phải kéo nhau đi tìm nghề phụ. Phải lên núi, phá núi lấy đá đem bán. Phải phá hết cả núi Bút, non Nghiên, hòn Bàng, là biểu tượng một thời học hành khoa cử của quê hương, để đến nỗi con cháu bây giờ, cả huyện mỗi năm chỉ còn vài ba đứa được vào đại học. Cùng đường rồi vẫn không được yên thân, mới đây ông tỉnh lại quyết định cắt của Cửa Lớn máy héc ta đất để thực hiện một công trình kinh tế - thương mại - du lịch. Kinh tế gì đâu, thương mại gì đâu, du lịch gì đâu. Máy héc ta nguồn sống của người nông dân Cửa Lớn sẽ biến thành khu vực đệm cho bãi tắm. Từ đây tới bãi tắm chỉ có mấy cây số. Khách ăn chơi sau một ngày ngụp lặn dưới biển sẽ kéo về đây nghỉ ngơi giải trí. Người nông dân bỗng nhiên bị mất đất gieo trồng.

Hôm nay, người ta huy động lực lượng công an và chính quyền tới. Chính quyền đứng trên đường, công an đứng dưới bờ ruộng. Lúa đang đâm bông, dân làng kéo ra chăm lúa thì bị chặn lại. Cả làng bèn mang gậy gộc cuộc xêng đồ ra. Công an dưới bờ ruộng dùng dùi cui. Dùi cui chán, họ bắn chi thiên. Như ong vỡ tổ. Lúa con gái bị dày xéo quăn quại. Người bị ngắt. Kẻ bị thương.

Cái lão chủ tịch đứng trên bờ đó, một người bảo, hồi chiến tranh hấn hoạt động ở bờ bên kia, được bà dì tôi nuôi giấu dưới hầm bí mật. Vậy mà sau này khoán nông nghiệp, hấn cho người tới bắt gà bắt lợn nhà tôi để thế chấp, vì nhà tôi không đủ thóc để nộp khoán.

Cái lão công an đứng dưới ruộng đó, người khác tiếp lời, hấn tới nhà tôi bảo cần mấy cây gỗ để lót đường cho xe tải đi qua quãng đường lầy lội. Tháo cột gỗ thì phải dỡ cả cái nhà. Cả gia đình tôi sẽ phải xuống hầm để ở. Nhưng mà, nhà tan cửa nát cũng ừ, quyết tâm đánh Mỹ cực chừ sướng sau. Rồi mới trắng mắt ra đó, chừ đã cực mà sau vẫn cực. Hấn còn cho người đánh tôi toang máu đầu ra ri.

Tôi đưa họ đến bệnh viện. Họ được băng bó qua loa. Cũng chẳng có tiền đâu trả viện phí mà ở lại bệnh viện. Tôi biết họ sẽ phải đi bộ trở về, nên nán lại chờ. Đưa họ về gần đến nơi xảy ra vụ đụng độ, tôi cho họ xuống. Tôi vòng sang đường khác, đi về phía bãi tắm Cửa Lớn.

Tôi dừng xe trên một quãng đường vắng, bên một hàng dương. Phải ăn tối đã, rồi mới đi tìm chỗ nghỉ. Tôi lấy nước, lấy bánh, lấy đồ hộp ra cho con Ki ăn trước. Xin người bạn đường hãy thứ lỗi. Ta biết rằng biến bạn bè thành vật thử nghiệm, thành vật hy sinh như thế là không phải lẽ một chút nào. Nhưng thử hỏi ở đời này đã mấy ai dám hy sinh mạng sống vì bạn bè. Thời nay thật khó tìm ra một tình bạn dám xả thân cho nhau.

Tôi lại đang thèm sống hơn bao giờ hết.

Lòng đầy căng rứt, tôi lặng lẽ ăn bữa tối trong đêm. Bất chợt, con Ki chồm dậy, hướng về phía đuôi xe mà sửa. Tiếng đàn bà lao xao đến gần. Họ dừng lại ở một quãng cách an toàn để không khiêu khích con chó. Rồi một người gọi. Anh ơi một phát tàu nhanh, năm đồng thôi mà.

Tôi thu dọn đồ ăn thức uống. Tôi mở cửa bên phải cho con Ki lên ghế trước và phóng xe đi. Đến một chỗ vắng hơn. Một bên là ngọn núi tím thẫm in hình trên trời sao chi chít. Một bên là hàng dương chạy dần xuống bãi cát. Những con sóng biển lấp lánh lân tinh ngoài xa.

Tôi càng cảm thấy Mai Trùng đang ở gần đâu đây. Có cái gì như lời mách bảo từ phía ngọn núi, từ phía hàng dương, từ phía bãi cát và từ phía những con sóng lân tinh. Tôi gục đầu xuống vô lăng, ngủ quên mất một lát.

Tiếng sửa của con Ki đánh thức tôi dậy. Lại có mấy bóng đen cưỡi rúc rích bên một cây dương. Lại những tiếng mời chào không một chút màu mè. Tôi thoáng chốc thấy thèm muốn. Biết đâu đây là lần cuối cùng của đời tôi. Với người đàn ông chừng nào còn có thể thì hãy tận dụng ngay cơ hội, vì anh ta lúc nào cũng muốn nhưng không phải lúc nào cũng có thể.

Nhưng cũng trong thoáng chốc tôi nhớ ra hoàn cảnh của mình lúc này. Có thể ngày mai tôi sẽ gặp được Mai Trùng. Có thể ngày mai tôi sẽ phải xưng tội. Trước một cuộc xưng tội, người ta phải thụ trai, phải dọn mình cho thật sạch sẽ thanh khiết.

Tôi lại phóng xe đi, vòng theo chân quả núi nhỏ. Đến dưới một lùm cây thực sự hoang vắng. Chỉ có tiếng tắc kè vang lên từng chập và tiếng dế ri ri. Bây giờ tôi mới thực sự cảm thấy được yên tĩnh. Tôi nằm co người trên chiếc ghế sau. Con Ki nằm ở ghế trước. Hầu như đã kiệt sức, tôi rơi ngay vào một giấc ngủ mê mệt.

Tôi choàng tỉnh dậy lúc gần sáng. Tiếng chuông chùa rung. Một tiếng chuông lớn và những tiếng chuông con. Một bản hoà âm những tiếng chuông xôn xao, phấp phồng, vang động những lời cảnh báo. Tiếng chuông đổ tràn từ trên đỉnh núi xuống, vung vãi khắp bờ cát xung quanh, rơi vỡ vụn khắp trên mặt đất như những mảnh thủy tinh. Không gian đầy chật những mảnh vỡ lạnh canh, loang choang, loảng xoảng.

Chuông báo ngày tận thế rồi chẳng?

Tôi hầu như không cất mình dậy nổi. Không mở mắt ra nổi. Có lẽ tôi đã thực sự kiệt sức. Tôi sẽ không đến kịp giờ sám hối. Tôi đã rơi vào cõi huỷ diệt. Chuông vẫn khua dồn dập xung quanh. Một núi mảnh thủy tinh vỡ vụn đổ ập xuống xung quanh. Tôi cứ lịm dần, lịm dần đi.

* * *

- Chú ơi, chú đã dậy chưa? Sao chú không vô nhà khách mà lại ngủ ở đây?

Tiếng một đứa bé con gọi. Gọi năm lần bảy lượt tôi mới hơi tỉnh lại. Thoạt đầu tôi

vẫn ngỡ là mình nằm mơ. Bên một chân núi nhỏ. Trong cái thế nằm ngửa nhìn lên, tôi thấy sườn núi là cả một rừng thông xanh óng ả. Trên đỉnh núi có một ngôi chùa. Lác đác mấy người khách ra bãi biển sớm đã bắt đầu len lỏi theo lối mòn leo lên vãng cảnh chùa. Phía ngoài biển, mặt trời bắt đầu nhô lên. Một mặt trời bầm tím như lời cảnh báo về thảm họa sắp tới.

Giờ tôi mới ngồi dậy. Bên cửa xe là một thằng bé đội mũ lá. Khắp người nó đeo đầy những chuỗi hạt vỏ ốc, những dây chìa khoá, những vòng, những hoa tai lưu niệm làm bằng vỏ ốc, vỏ sò. Tay nó cầm những túi mực khô cá khô. Đi bán hàng, gương mặt đen nhẻm của thằng bé lại có vẻ chất phác lạ lùng. Cặp mắt màu nâu trong veo. Trời ơi, lại một cặp mắt nâu như mắt tôi. Lạ lùng nữa là thằng bé có thể tiến đến sát cửa xe mà con Ki không sủa, cũng không đuổi. Dường như cảm thấy nó là người quen. Dường như cảm thấy nó vô hại.

- Này cháu, đây vẫn là Cửa Lớn phải không? Tôi dụi mắt hỏi.

- Chứ không phải Cửa Lớn thì là nơi mô?

- Chùa trên núi là chùa gì?

- Núi ni là núi Bảo Sơn. Chùa trên núi gọi là chùa Bảo Sơn. Thằng bé cười. Như cười một đứa bé đang học bài vỡ lòng.

Tôi bước ra khỏi xe. Ngửa mặt nhìn núi. Ngưỡng vọng và có chút run rẩy trong lòng. Tôi nhìn ra biển. Bãi cát phẳng và trắng tinh. Sóng phập phồng thấp thỏm rút ra ngoài xa.

- Cháu có biết nhà cô Giềng không?

Tôi hỏi.

Thằng bé như đang loay hoay bỏ bớt mấy túi cá khô vào trong cái bị đeo trên vai.

- Chú đi theo cháu.

Không nhìn tôi, nó bảo. - Có chỗ để xe không?

- Chú đánh xe ra gần bãi tắm. Chỗ nớ có nơi gửi xe. Thằng bé ngồi ở ghế sau. Tôi đưa xe ra gửi trước một nhà nghỉ gần bãi tắm. Xong xuôi, hai chú cháu đi bộ cắt qua hàng dương. Thằng bé đi sau tôi vài bước chân. Tôi có ý đi chậm để chờ. Nhưng nó vẫn đi lùi lại một chút. Có cảm giác như nó đang ngắm nghía tôi từ sau lưng.

- Chú là ai mà lại biết o Giềng?

Thằng bé bắt chợt hỏi.

Tôi quay lại. Cặp mắt trong veo của thằng bé thoáng rung lên.

- Hay chú là cha cháu?

Giọng nó như lên cơn sốt.

Tới đó thì lòng tôi cũng run lên. Lại thêm một điều ngang trái gì nữa đây? Tôi từng là kẻ gieo nhiều ngang trái. Nhưng ở đây thì không. Tôi xót xa vì thấy mình bất lực,

không làm gì được cho thằng bé.

- Chú đi tìm chị Trùng. Nghe nói chị Trùng đang ở với cô Giềng.

Thằng bé sập mắt xuống, khô lạnh, đầy thất vọng. - O Giềng là mạ cháu. Chị Trùng thì đang ở trên chùa. Mỗi bước leo lên núi là một bước nặng nề. Thằng bé thú thật là đã mừng hụt, tưởng tôi là cha nó về đây tìm lại mẹ con nó. Cha nó trở về trong dáng vẻ ấy thì thật đúng như nó từng mơ thấy. Đi bằng ô tô riêng. Có một con chó béc giê bảo vệ.

Lần cuối cùng gặp cha, nó mới lên bốn. Bây giờ nó không nhớ nổi gương mặt ông ta nữa. Mẹ nó gặp ông ta khi đi làm công nhân đập đá ở công trường núi Bút. Sau chiến tranh, mẹ nó được giải ngũ. Không công ăn việc làm. Trình độ văn hoá mới lớp bảy. Mẹ nó phải đi làm công trường. Ông ta làm thầu khoán ở đó. Hai người đưa nhau về chung sống ở căn nhà tranh của Giềng. Trong năm năm, Giềng sinh được ba đứa con, hai con trai đầu, nay một đứa con trai mười hai tuổi là nó, một đứa lên mười, và một đứa em gái lên tám. Trong năm năm ấy, anh ta đi đi về về, nhưng họ chỉ sống chung mà không cheo cưới. Anh ta vẫn thú thật rằng đã có vợ con ở làng quê ngoài đất Bắc. Giềng chấp nhận cảnh sống ấy. Chấp nhận cái cảnh đầu tắt mặt tối mà nuôi con. Sung sướng vì ít ra mình cũng còn có ba mặt con. Nhiều chị em cùng đơn vị với cô năm xưa chồng chẳng có mà con cũng không. Đứa con gái thứ ba được chừng sáu tháng thì công trường hoàn thành việc phá sập núi Bút. Người đàn ông cũng biệt tích luôn từ đấy.

- Mới rồi, cháu trốn mạ, đi tàu ra Bắc, tìm về làng Keo... - Cháu mà đi được sao?

Tôi sững sờ nhìn lại thằng bé. Mười hai tuổi, bé nhỏ nhom nhem.

- Cháu vào làng, hỏi khắp mọi người, hỏi cả ông chủ tịch. Chẳng ai biết ở làng có một người đàn ông tên là Quế, cũng chẳng có ai từng đi làm thầu khoán ở công trường núi Bút... Cháu đi lang thang trong làng hai ngày. Bà con cho cháu ăn. Mỗi người cho cháu năm trăm một ngàn để mua vé tàu trở về quê...

Giọng thằng bé nghèn nghẹn. Nhưng cặp mắt nó khô khốc. Những đứa trẻ như thế thuộc loại không có nước mắt.

Chúng tôi đã tới trước cửa chùa. Một ngôi chùa không lớn nhưng có đủ ba dãy chùa thượng, chùa trung, chùa hạ. Chùa được ưu đãi một vị thế đẹp. Biển trải dài dưới kia, thồn thức và hồi hộp.

Tôi đứng khuất sau những cây đại và những khóm mẫu đơn. Tôi dặn thằng bé hãy vào gọi Mai Trùng ra, chớ nói là để gặp ai, chỉ đơn giản là gọi cô ra đây có chút việc.

Mai Trùng từ đâu đó sau chùa đi tới. Cô đứng sững lại khi nhận ra tôi. Có một ánh vui mừng trong mắt. Tôi bắt kịp ánh mắt ấy và bất chợt thấy tự tin hơn. Nhưng ánh mắt cô chuyển ngay sang lo ngại. Rõ ràng không phải lo ngại cho cô, mà lo cho tôi.

ánh mắt ấy, giống như mọi lần và với những người đàn ông khác, như muốn nói: Anh đừng lại gần, nguy hiểm lắm.

Tôi sợ cô bỏ đi ngay. Tôi vội sụp xuống trên hai đầu gối. - Tôi đến để ăn năn. Tôi không còn dám nghĩ điều ác về Mai Trùng nữa.

Một người thuyền trưởng không bao giờ quỳ gối. Ngay cả trước thủy quái và bão tố đại dương. Nhưng sám hối và cầu xin tha tội thì phải quỳ.

Mai Trùng cuống quít bước tới đỡ tôi dậy. - Trong lòng anh không còn điều ác nữa thì anh không còn gì phải sợ. Tôi cũng không còn phải sợ.

Thằng bé này giờ đứng ngậy người xem cái cảnh lạ lùng. Thấy tôi đã đứng lên, nó liền lảng đi.

- Tôi cũng sợ anh bị chết - Mai Trùng nói thêm. Cô như vừa trút được một gánh nặng.

Sinh lực như bỗng chốc rót đầy vào cái thân hình trống rỗng và cạn kiệt của tôi. Tôi bừng tỉnh thấy ánh dương bắt đầu dát ánh vàng lên khắp chùa và cây lá. Mặt trời sáng rạng chứ không đỏ bầm máu như lúc này. Cái tai ù của tôi bất chợt nghe thấy tiếng chim ríu ran xung quanh.

- Tôi cũng cần phải ăn năn. Vì tôi mà bao nhiêu người phải chết.

Mai Trùng nói. Cô dẫn tôi theo một lối đi khuất ra xa chùa. - Nhưng đó là những kẻ ác, những kẻ định làm điều ác cho cô cơ mà.

Tôi ngỡ ngàng nói lại. Chúng tôi cùng ngồi xuống một tảng đá phẳng như cái bàn cờ tiên.

- Đã đành là thế. Nhưng tôi không chịu nổi khi luôn phải nhìn thấy kẻ ác bị trừng phạt tàn khốc, ngay trước mặt mình. Dù có thế nào, tôi vẫn thấy thương xót cho họ. Tôi bỏ đến đây là để tránh gây thêm những cái chết khác.

- Cô định đi tu ư?

- Tôi thì tu sao được. Tôi đến ở với cô Giềng. Cô Giềng hàng ngày vẫn đi gánh nước từ dưới giếng lên núi cho chùa. Tôi xin lên đây làm công quả cho chùa. Bà sư cụ trụ trì vui lòng nhận. Vậy là tôi có chỗ tạm lánh mắt người đời.

Tôi kể cho cô nghe chuyện thằng Cốc ở bãi tắm Bình Sơn. Mai Trùng bảo cô vẫn còn nhớ mặt anh chàng ấy. Cô còn nhớ rằng giữa đám bốn người đàn ông quây lại, chỉ có tôi định can ngăn trò chơi nguy hiểm mà không ngăn được. Sau cái chết của thằng Cốc, cô hoảng sợ bỏ chạy ngay về Hà Nội. Ngày trước hôm đó, cô cũng đã làm cho một gã trai khác phải chết như vậy. Mai Trùng không dám về nhà. Cô phải trốn vào khách sạn The Apocalypse, phải trang điểm bôi bác cho xấu đi, phải thỉnh thoảng đội tóc giả. Cô sợ bị chúng tôi săn đuổi. Đâu ngờ cô lại gặp chính tôi tại khách sạn, ngay trong xưởng vẽ của Thuyền trưởng. Cô phải bỏ khách sạn để về nhà. Cô thăm cầu

nguyện cho tác giả của những bức tranh biển không vì cô mà phải chết. Nhưng Mai Trùng hoàn toàn không biết những cái chết xảy ra sau đó của thằng Bóp và thằng Phũ. Hình như ở Sài Gòn, cô cũng mang máng biết có một tai nạn xe máy ở phía sau lưng. Lúc ấy cô đang hoảng loạn về một việc khác, nên không dám quay đầu lại nhìn, vội bỏ đi cho nhanh.

Giờ đây mới biết thêm rằng có những người chết khuất mắt cô, chết vì điều ác vừa mới manh nha trong ý thức, chưa cần phải trực tiếp và trực diện hành động.

Ngày hôm ấy, tôi kể cho Mai Trùng nghe chuyện cuộc đời đi biển chìm nổi lên đến đỉnh. Mai Trùng thì kể chuyện của mình. Chúng tôi như hai linh hồn vật vờ trên biển. Tàu đắm. Thuyền nát. Cùng bám được vào một cái phao. Cùng dạt vào một hoang đảo. Chẳng còn cách nào khác hơn là phải nương tựa vào nhau. Tin cậy lẫn nhau.

* * *

Mười lăm tháng tuổi, Mai Trùng được bác Miên bế về Hà Nội. Người con gái hai mươi bảy tuổi bị cụt chân trái, phải chống nạng, lưng đeo một cái ba lô tay bế một đứa con gái. Không ai không cảm thấy xót thương khi nhìn cảnh ấy. Mãi mấy năm sau, Miên mới được lắp cho một cái chân giả. Đi đứng dễ dàng hơn. Đỡ vương vãi hơn. Bạn bè kể ít người nhiều chi viện cho chút tem phiếu đường sữa thực phẩm để nuôi con bé.

Con bé xinh đẹp lạ lùng. Một thứ tiên nữ bị oan trái sao đó mà bị giáng xuống làm người trần. Nó đi học, được thầy yêu bạn mến. Ai cũng nhìn nó không chán mắt. Nhưng hễ có người yêu cái đẹp, thì cùng lúc phải có người lòng lộn lên vì cái đẹp. Có những người bẩm sinh là kẻ khát máu, ngứa ngáy chân tay muốn đâm chém người khác. Có những kẻ thấy giấy trắng thì thích vấy mực vào. Trong lớp vỡ lòng của Mai Trùng có một con bé như vậy. Nó gầy quắt như một quả mướp sâu. Cặp mắt lồi to đầy lòng trắng, nhìn đâu cũng ngờ vực và đầy ánh nham hiểm. Nó không hề có một chút thiện cảm nào với Mai Trùng. Một hôm, vừa mới bắt đầu giờ giải lao, Mai Trùng thấy nó ở bàn sau chen lên để ra trước, bèn đứng nép lại để nhường. Con bé nọ đi qua, còn quay lại hếch sách vì sao Mai Trùng không đi mà lại nhường đường. Mai Trùng đứng im, nhẫn chịu. Con bé kia lập tức tuyên bố mày phải làm lính cho tao, từ hôm nay tan học, phải vác cặp sách về tận nhà tao, sau đó mới được về nhà. Hết giờ học, Mai Trùng phải khệ nệ ôm cặp sách cho con bé kia. Vừa mới ra tới cổng, con bé lại hoành hoệ sao lại ôm cặp sách khó nhọc như thế. Rồi nó xông vào túm tóc Mai Trùng định đánh.

Chưa kịp đánh thì con bé ngã vật ra. Mắt trợn trừng. Mép sùi bọt.

Đám bạn cùng lớp chứng kiến cả. Nếu không, Mai Trùng khéo mà mắc tội hành hung bạn.

Mai Trùng về kể chuyện với bác Miên. Nó muốn đi thăm đứa bạn ốm nằm nhà. Bác

Miên khuyên nó nên rủ bạn bè cùng lớp đi luôn một thể. Cả lớp bước vào nhà thì không sao. Chỉ đến khi Mai Trùng bước vào thì con bé kia chồm dậy. Nó vồ lấy con dao và quả cam đặt bên cạnh giường, định ném vào mặt Mai Trùng. Nhưng con bé đổ ngay xuống giường. Con dao và quả cam văng ra. Nó co quắp, ằng ặc giãy giụa. Không ai nghĩ Mai Trùng có liên quan tới căn bệnh của con bé. Có người lại nghĩ con bé mắc chứng loạn thần kinh.

Sau này con bé phải chuyển đi trường khác. Chắc là tâm tính của nó từ ấy trở lại bình thường. Chỉ có Mai Trùng là không quên được cái ấn tượng rùng rợn khi con bé nọ lăn ra, giãy đành đạch.

Mai Trùng không hiểu ở mình có điều gì không phải mà làm cho đứa bạn căm ghét đến thế. Kỷ niệm thời học trò vỡ lòng in một khoảng tối trong ký ức Mai Trùng mãi cho tới bây giờ.

Cùng phố có một ông cán bộ tổ chức ngành điện góa vợ. Ông hay bày tỏ quan tâm tới bác Miên bằng cách biếu một cái tem gạo 2 kg đúng lúc nhà hết gạo, một cái phiếu đường hay cái phiếu dầu... Những thứ tình cảm mang tính thực phẩm vào thời buổi khó khăn phần nhiều có tác dụng tốt. Tuy vậy, không phải lúc nào Miên cũng dám nhận. Chị sợ mang nợ, lại nợ một người đàn ông. Chị đã băm ba tuổi. Đây là một nhược điểm. Chưa chồng là nhược điểm thứ hai. Mang một cái chân giả là nhược điểm thứ ba. Nuôi một đứa bé gái, chẳng biết cháu hay con, là nhược điểm thứ tư. Biết chị có những bốn nhược điểm như vậy mà ông cán bộ điện vẫn năng lui tới. Miên không dám tin là ông thích chị. Cũng chẳng dám nghĩ ông có ý đồ u tối. U tối thì những khi cả dãy phố bị cúp điện, ông đã chẳng để riêng cho khu nhà Miên sáng đèn. Máy căn hộ cùng số nhà được ăn theo nguồn ánh sáng đặc ân. Bao cấp là thời những người cửa quyền được tự do ban phát đặc ân và sử dụng cảm tình cá nhân nhằm trục lợi.

Một buổi tối, cả dãy phố đột ngột mất điện. Khu nhà Miên cũng mất điện nốt. Chị vừa thắp ngọn đèn dầu lên thì ông cán bộ điện tới. Ông chấp tay sau đít, gật gù kẻ cả:

- Để tôi bảo mấy cậu nhân viên đem ánh sáng tới cho cô. Mấy cậu nhân viên chưa kịp đem ánh sáng tới thì chính ông đã lăm le thổi tắt ngọn đèn dầu. Ông thổi trượt. Ông điện không phải là xạ thủ để mà thực hiện trăm phát trăm trúng. Miên bê vội ngọn đèn dầu, đặt ra chỗ khác. Ông điện từ bỏ việc lấy đường ngắm vào ngọn đèn dầu. Mặc thây cái ngọn đèn dầu tù mù. Ông lấy xạ kích vào mục tiêu chính. Ông sấn lại, xốc Miên lên một cách dễ dàng, hùng hục lao tới và ngã chúi lên giường. Miên hoảng hồn. Thực ra nếu ông điện từ tốn hơn thì chưa chừng chị đã chịu xuôi. Lúc bình thường, chị thấy ông chẳng đến nỗi nào. Nhưng bây giờ ông ta cứ sùng sục như trâu húc mả. Cái mồm đầy dốt dãi lại phát xạ hành tởm. Chị ghê tởm lẫn lộn vòng tránh.

Đúng lúc con bé Trùng lao vào phòng. Chúng nó đang chuẩn bị sinh hoạt nhi đồng

khu phố thì mất điện. Đành giải tán. Nó xông vào túm tóc ông điện giật ra. Cùng lúc đèn điện sáng bừng lên. Đám nhân viên canh bắt điện xem ra không tính đủ khoảng thời gian dư dật cho thủ trưởng hành sự.

Ông điện xốc lại quần áo, đi ra hành lang. Mấy người ở tầng dưới xôn xao kéo lên. Ông run run cười với họ rằng cái thứ gái già khi đã lên con thì đàn ông phải chống chọi quyết liệt lắm mới bảo toàn được nhân phẩm. Thị đã đè nghiêng ông ra. Thị đã tụt ra, chỉ một lần mà tụt được cả hai, vừa tụt được quần, vừa tụt được chân giả...

- Ông cút đi.

Con bé Trùng hét lên. Nó xông từ trong nhà ra, mắt quắc lên. Cặp mắt ấy là của một thiếu phụ bị xúc phạm, không phải là mắt một con bé lên bảy. Người biết điều chỉ nhìn ánh mắt ấy đã rút lui có trật tự.

Ông điện thuộc loại đàn ông khác, không thỏa mãn dục vọng thì trở nên đều cẳng lèm nhèm theo kiểu đàn bà hàng tôm hàng cá. Ông quay lại cười với cái con bé đang xù lên dữ tợn. A, con bé này hả, nó gọi bằng bác Miên xưng bằng cháu hả, bác cháu gì đâu, nó là đứa con hoang.

- Ông im đi.

Con bé gào lên. Câu trước ông điện nhằm vào Miên. Câu này mới đánh thẳng vào con bé.

Chẳng cần con bé Trùng phải quát cho ông điện im. Đang nói dở câu thoả mạ, miệng ông bỗng cứng đờ, răng lợi như hoá đá. Ông đã hoàn toàn câm khẩu. Ông ôm cái mồm đau buốt loạng choạng đi xuống cầu thang. Ông nằm liệt ở nhà mấy ngày. Không nói năng gì được. Phải sau mấy ngày, đủ thời gian cho một chút ân hận, ông mới khỏi.

Mấy năm sau lại xảy ra một chuyện khác. Lần này sự va chạm lại do mấy người láng giềng sát vách gây ra. Gia đình ấy từ lâu đã bỏ tất cả những gì có thể bỏ được ra hành lang để chiếm thêm diện tích. Hành lang sàn gỗ trở thành cái bếp của họ, là nơi rửa rau vo gạo, thậm chí còn tiếp khách trên cả ghế băng kê sát tường. Ngày tết, hành lang biến thành nơi đun bánh chưng, suýt nữa làm cháy cái sàn gỗ đen bóng có từ thời Pháp.

Đến thế, người láng giềng vẫn chưa cho là đủ. Một hôm họ tuyên bố trống không với vợ chồng Miên rằng từ ngày mai họ sẽ mở rộng diện tích ra tận hành lang. Lên khỏi cầu thang là bước ngay vào nhà của họ. Nhưng gia đình cô chú cứ tự nhiên, chúng tôi cho phép cô chú đi qua căn phòng mới xây để về phòng mình.

Vợ chồng Miên đều là giáo viên. Điều hiền lành, ngại va chạm âm ỉ. Vô lý như vậy, bất tiện như vậy, mà họ chẳng biết tính sao. Sáng hôm sau, bốn thằng con trai nhà ấy khuân về một đồng tre nửa và mấy cuộn giấy dầu, cốt ép, quyết biến cái hành lang

chung thành căn phòng riêng. Con bé Trùng thấy thế không chịu được. Khi bốn gã con trai cộng thêm bố chúng là năm, bắt đầu dựng cọc làm khung cho căn phòng, thì con bé chạy ra. Nó đứng ngay giữa nơi bốn người đang hì hục xây dựng phòng tuyến. Nó bảo sẽ đứng mãi cho tới khi mọi người không làm nữa.

Một thằng kéo tay con bé ra. Nó dịch trở lại chỗ cũ. Một thằng thúc vào lưng con bé, đẩy về nhà. Nó quay lại. Một thằng văng tục, túm tay áo lôi xềnh xệch con bé đi. Trùng giăng ra, bướng bỉnh đứng vào chỗ nó đã đứng.

Cả bốn gã trai phát khùng. Chẳng lẽ chúng chịu thua một đứa con gái mười lăm tuổi? Chúng vỗ lấy những khúc tre khúc nứa, nhất loạt quật cho con bé một trận toí bời.

Vũ khí tức khắc tuột khỏi tay chúng. Một cái gậy tre văng lên cao, rơi xuống, đập đánh bốp vào đầu một thằng. Một cây nứa vót nhọn tự quay đầu, xiên vào bắp đùi một thằng khác. Hai thằng kia ngã vật ra giãy đành đạch như đồng loạt trúng gió. Bốn thằng con trai to con rên rĩ gào thét động nhà. Hàng xóm phải đổ lên chạy chữa. Thằng bị thương thì băng bó. Thằng phải gió thì đánh gió giải cảm. Chắc là chúng bị ông trời trừng phạt vì một việc làm quá đối ngang ngược.

Gia đình ấy phải lẳng lặng từ bỏ ý đồ độc chiếm cái hành lang.

Vụ tai nạn tập thể lần này khiến Mai Trùng suy nghĩ. Vì sao từ tuổi thơ, hễ có ai định tấn công con bé thì ngay lập tức gặp điều bất trắc? Một lần còn là sự lạ. Hai lần còn là ngẫu nhiên. Nhưng bỗng nhiên cả bốn gã trai cùng lăn đùng ra như thế thì thật khó hiểu. Mai Trùng cảm thấy ở nó có một điều gì đó thật bí ẩn, thật khác người.

Bác Miên lại không nhận ra điều đó. Bác tin người. Bác không nghĩ xấu về con người. Bác thậm chí đã đi thăm ông điện cấm khẩu. Bác thậm chí còn mang dầu cao và cam chuối sang cho bốn gã nhà bên.

Càng lớn, Mai Trùng càng hiểu ra rằng ở mình có một nguồn nhân điện chết người đối với kẻ muốn đến gây điều ác. Một lần cô đọc sách nói về con cá đuối điện. Cô đột ngột rùng mình. Tự phát hiện là mình giống như một con cá đuối điện.

Đám sinh viên, đám trí thức và thương nhân không hay biết điều đó. Họ cứ như thiêu thân lao vào lửa và bị trừng phạt. Rồi bác Miên cũng cho Mai Trùng biết về cái chết thảm của cha mẹ cô. Bác cũng nhắc lại lời người mẹ đòi đặt tên cho con gái là Mai Trùng - ngày mai lớn lên, nó sẽ đi trừng phạt, diệt trừ kẻ ác để báo thù cho cha mẹ. Không có những con người mà sứ mệnh duy nhất là tiêu diệt kẻ ác, thì cái ác trùm lấp và tràn ngập cả thế gian này. Cái ác sẽ đè nguyền lên thống trị cả một dân tộc. Cái ác sẽ diệt chủng cả một giống nòi, sẽ tàn sát những gia đình, sẽ hãm hiếp những cô gái.

Phải có người lĩnh sứ mệnh trừng phạt kẻ ác. Dù sao Mai Trùng cũng thấy số phận nghiệt ngã khi chọn cô làm việc ấy. Cô không dám cho bác Miên biết lời nguyện của mẹ, ý nguyện của mẹ đã thành hiện thực. Bác Miên còn sợ sự trừng phạt ấy hơn cả

Mai Trùng. Con người chưa đến nỗi phải bị trừng phạt đau đớn như thế. Con người dù sao vẫn có thể cảm hoá và cải biến được bằng con đường giáo dục.

Khoảng nửa năm trước, Mai Trùng suýt trúng kế của một tên kinh địch với công ty Hồng Hoang. Tên này cầm Quốc Đài đã phổng tay trên một số hợp đồng béo bở. Cầm hơn nữa vì Quốc Đài ngày trước là nhân viên của hắn. Khi từ bỏ công ty của hắn để lập công ty riêng, Quốc Đài mang theo cả một danh sách bạn hàng đầy tiềm năng và những tài liệu, những thông số kỹ thuật mới nhất mà chỉ công ty của hắn mới có được. Hắn ngấm ngấm tiếp xúc với Mai Trùng. Không thể dùng mỹ nhân kế trong việc này. Bản thân con người hào hoa hấp dẫn của hắn là một cái kế. Hắn lấy một cái tên khác, đổi tên một công ty trung lập và hứa hẹn một hợp đồng lớn với Mai Trùng. Hợp đồng ấy đủ sức thổi công ty Hồng Hoang lên hàng đầu. Hợp đồng mặt khác sẽ quật ngã Hồng Hoang chết hẵn trong cơn vỡ nợ. Quốc Đài và Mai Trùng sẽ phải ra tòa vì khoản nợ kèch xù không thể trả được cho nhà băng.

Tra cẩn thận mọi số liệu về cái công ty đứng trung lập mà vẫn cho phép đổi tên kia. Rót cuộc cái hợp đồng Mai Trùng đem về cho hắn xem ra hoàn toàn đáng tin cậy. Mai Trùng đến trao đổi với gã nợ về cái biên bản ghi nhớ, tức là hợp đồng chính thức chỉ sau vài ngày nữa sẽ nằm chắc trong tay hắn. Đúng cái khoảnh khắc ăn chắc, trong đầu hắn lóe lên ý nghĩ rằng con bé này đã vào tròng, thì chính cái tia chớp sáng lóe đó đánh thẳng vào não bộ của hắn. Đang ngồi bên bàn ăn, hắn giật nảy người rồi đổ vật xuống, vục mặt vào bát mắm tôm. Đám đàn em nhón nháo xô ghế chạy tới đưa hắn đi bệnh viện.

Hắn bị xuất huyết não. Cái sào huyết của một mưu mô hiểm ác bị tan rã. Liệt nửa người, lần đầu tiên tỉnh lại, câu duy nhất hắn phều phào là hãy chấm dứt việc ký hợp đồng.

Sau sự cố ở bãi tắm Bình Sơn, về đến Hà Nội, Mai Trùng được quyết định vào Sài Gòn nửa tháng để làm việc với một đối tác mới. Cô đi luôn. Như vậy còn trốn được sự săn lùng của đám bạn bè thằng Cốc. Ở Sài Gòn cô gặp Duy, một chàng trai gốc Sài Gòn đã quen từ trước. Mai Trùng thích nghe cái giọng Sài Gòn dễ thương của Duy. Cũng như các cô gái Nam bộ thích nghe cái giọng dễ thương của một chàng trai Hà Nội. Mai Trùng còn thích Duy ở chỗ không lần nào anh rủ cô đến vũ trường, đến quán karaoke, đến những tụ điểm ồn ào toàn những gương mặt như được đúc hàng loạt từ một khuôn. Duy đưa cô đến khu Đầm Sen, mua vé ngồi câu cá cả buổi. Vừa giải trí, lại coi như được ngồi thiền cả buổi giữa cái thời không thể ngồi thiền được. Thiền xong, họ quyết định xả hết cỡ. Hai người đổ cái bình cá câu được xuống hồ, rồi leo lên một chiếc đu quay. Như chỉ có hai người với nhau trong chiếc ghế kiểu lồng sắt. Hét vang lên, cười vô tư, cười sáng khoái. Mai Trùng ôm chặt lấy Duy mỗi khi bị nhấc lên điểm

cao nhất, thoáng thấy cả một khoảng thành phố phía xa, rồi bị ném xuống vun vút như sắp chui vào lòng đất.

Có một trò hề mỗi lần Mai Trùng vào Sài Gòn là Duy đưa cô đi xem lại. Anh thích múa rối nước. Nhưng xem múa rối nước thì anh chỉ thích đi với em. Vì sao vậy? Không biết, chắc có sự đồng cảm. Duy trả lời đơn giản và thẳng thắn. Thế thì anh cứ tiếp tục đi xem đi. Tất nhiên rồi, chờ đến lần sau em vào, hoặc anh ra Hà Nội.

Cái trò nghệ thuật dân dã có một không hai trên thế gian này, cái trò độc đáo sản phẩm của văn minh lúa nước đồng bằng Bắc bộ này cuối cùng cũng đến được sông nước Nam bộ. Nó cũng được Nam bộ hoá đi một cách ngộ nghĩnh và hồn nhiên. Trò bơi thuyền câu cá với phần nhạc chèo nhộn nhịp sóng nước được thay bằng điệu lý kéo chài đến là dễ thương. Dễ thương như chàng trai Nam bộ đang cười rộ lên trước những con rối hiếu động nghịch nước. Dễ thương như lúc Duy dắt tay cô, đi vòng ra sau sân khấu, xem các nghệ sĩ thu dọn con rối và đạo cụ, gạn hỏi xem vì sao con rối có thể bất chợt chui từ dưới nước lên, vì sao chúng có thể nổi bập bềnh trên mặt nước và di chuyển sinh động như thế.

Tối muộn, Duy đưa Mai Trùng về phòng cô ở khách sạn. Họ nằm ôm nhau, chuyện trò giản dị. Chẳng nói chuyện tương lai, cũng chẳng nói đến một dự định cụ thể nào. Mặc dù trong thâm tâm Duy rất muốn nói. Cả hai cùng hiểu rằng họ rất cần nhau. Hiểu rằng họ phải cùng cởi bỏ mọi ngăn trở gián cách giữa hai người để đến với nhau, hoang sơ và nguyên vẹn. Đến với nhau mãi mãi.

Thì tất cả những gì ngăn cách đã được gỡ bỏ. Em cần cho đời anh. Duy nói đơn giản. Anh không nói anh yêu. Từ yêu thời buổi này hiếm hoi quá thành ra xa xỉ, được nói ra dễ dãi quá đến mức trơ trẽn. Trơ trẽn quá đến mức khó đánh động được những trái tim té nhị dễ bị tổn thương.

Em cũng cần anh. Mai Trùng nói đơn giản. Họ nhẹ nhàng và âu yếm trườn sát vào nhau. Môi tìm được môi. Da thịt tìm được da thịt. Hơi ấm tìm được hơi ấm. Hoà làm một cùng chung một nhiệt độ, chung một nhịp thở, chung một thể xác.

Nhưng.

Cái bước cuối cùng để hai người thực sự xâm nhập, thực sự tan hoà trong nhau chưa kịp tới. Duy bỗng bật ngửa như bị xé ra rất mạnh. Toàn thân anh ưỡn lên, vặn vẹo như sắp bị bẻ gãy. Rồi anh co quắp lại tư thế một con tôm. Mai Trùng hoảng hốt bật ngọn đèn ở đầu giường. Thân thể vạm vỡ của một chàng trai phơi lộ, trần trụi và ê chề.

Duy không kêu lên. Không rên rỉ. Anh cắn răng chịu đau đớn. Đau ứa nước mắt. Nước mắt vì đau thì không ghìm nổi.

- Em có lỗi. Đây là tại em. Không phải tại anh đâu.

Mai Trùng cũng không ghìm được nước mắt. Cô hầu như chưa bao giờ khóc. Có

khóc cũng không ra nước mắt. Bây giờ cô chảy nước mắt lần đầu tiên. Người yêu cô cũng không được phép yêu. Không được yêu mà vẫn phải nghĩ rằng mình có lỗi. Và nếu anh cứ kiên trì theo đuổi mãi cái tình yêu này nghĩa là anh sẽ còn tiếp tục đau đớn và thất bại.

Không thể nào giải thích cho anh hiểu được. Không thể chịu nổi cái ý nghĩ phải từ bỏ anh. Mai Trùng rời Sài Gòn trong tâm trạng ấy. Cô không thể sống tiếp trong những đô thị đề ngày ngày chứng kiến những con người vật vã đau đớn ngay trước mắt mình. Mai Trùng phải đi cho khuất cái cỗi người chỉ muốn gây tai họa cho cô, và đến lượt mình, cô lại gieo tai họa trở lại cho chính họ.

Và còn những người như Duy? Lẽ nào những chàng trai như thế, hành động như thế mà cũng bị xếp vào loại phải chịu trừng phạt?

Chương 8

Tôi nghỉ lại một nhà khách dành cho những người đến Cửa Lớn tắm biển. Tôi đến đây không phải để tắm biển. Mục đích chuyến đi của tôi coi như đã hoàn tất. Tôi lãnh đạm nhìn những kẻ mặc đồ tắm ôm phao chạy ra chạy vô. Nhảy nhót hí hửng giống sóng như một đám bọt bèo biển mới xô dạt vào bờ. Rồi tôi sẽ quăng mình vào những chuyến tàu xuyên đại dương cơ. Đám người kia có trong mơ cũng chẳng dám mơ những chuyến đi xa như vậy, mạo hiểm như vậy.

Thế mà tôi chưa muốn về ngay. Có một cái gì đó níu chân tôi lại. Sáng hôm sau, tôi lại leo lên núi, đến chùa Bảo Sơn. Mai Trùng đưa tôi đến gặp sư cụ, giới thiệu có anh Đông là bạn mới ở ngoài Hà Nội vào chơi. Sư cụ mắt đã kém, chỉ Nam Mô A Di Đà Phật, quý hoá quá, rồi cho phép Mai Trùng dẫn tôi đi ngắm cảnh chùa.

Chúng tôi lại ra ngồi chỗ bàn cờ tiên. - Đêm qua, em lại mơ đúng giấc mơ ấy. Mai Trùng nói.

Giấc mơ ấy cô đã kể với tôi. Những ngày ở đây, thỉnh thoảng Mai Trùng lại mơ thấy có một bóng người đến dẫn cô đi. Đi qua một con đường lớn và dài. Rồi rẽ ngoặt vào một lối đi nhỏ trong rừng. Lướt qua những bụi cây cành cây gai góc bùng nhùng. Bay trên một cánh rừng đã dày rậm xanh lá, dù thẳng hoặc vẫn chen lẫn những thân cây bị cháy thiêu tro trụi. Đến bên một con suối cạn thì bóng người dẫn đường biến mất. Mai Trùng cũng tỉnh dậy. Phấp phồng và hoang mang. Cảm thấy một điều linh báo mà không hiểu thực sự có chuyện gì.

- Đêm qua, em lại đến bên con suối cạn. Như vậy là lần thứ tư em mơ thấy nó. Lần này em đã leo lên những tảng đá to bị bào trơn tròn trĩnh như những trái cây khổng lồ.

Em ngồi trên một hòn đá ấy. Người dẫn đường ra hiệu vẫy em đi tiếp. Em chưa kịp đứng dậy thì cái bóng biến mất...

Mai Trùng hơi gục đầu xuống. Hai bàn tay đỡ lấy gương mặt đang chìm đắm vào cõi rất xa nào. Tôi ngồi yên, chẳng biết giúp gì được cho cô.

Bất chợt có tiếng chân thành thịch đi tới. Mai Trùng giật mình, trở về với thực tại. Giềng mang đến một rổ khoai lang luộc còn nóng. Ăn đi em, ăn đi cháu. Chị đưa rổ khoai cho chúng tôi. Vùng này chỉ có thứ khoai này là đặc sản. Ruột vàng nghệ và chắc, ngọt và bùi. Uống với nước chè xanh vàng sánh chỉ một lần cũng khó quên.

Tôi đã gặp Giềng từ chiều hôm qua. Người đàn bà tầm thước, đôi bàn chân to lạ lùng. Chị cứ đi chân trần, một ngày gánh mấy gánh nước từ dưới chân núi lên chùa. Đang lúc khô hạn. Trời không cho một hạt mưa. Nhà chùa lâu nay chỉ cần dùng nước mưa chứa trong một cái bể lớn. Nước mưa giờ đã hết, phải nhờ vào người đàn bà lực điền sốt sắng làm công quả. Tôi ái ngại đưa cho Giềng đôi giày bata cỡ 42 của mình. Chị cố thọc đôi bàn chân to dầy vào mà không được. Chân chị phải lớn hơn thể chừng hai số. Đôi bàn chân không cân đối với người. Đôi bàn chân nặng nề phiền muộn, sứt sẹo thương tích và chai sạn nổi đau.

Giềng định đi luôn, nhưng Mai Trùng vội giữ tay chị lại: - Cô Giềng, bác Miên kể rằng ngày trước ở gần trạm có một con suối. Cô có nhớ không?

- Đúng rồi, có một con suối. Thịnh thoảng ba chị em vẫn ra đó tắm giặt. Thì cha cháu cũng hy sinh ở đó.

- Cô có nhớ đường đi tới nơi ấy không? - Lâu quá rồi. Hết chiến tranh, ai quay lại màn chi. Nhớ đường sao nổi.

Người đàn bà lắc đầu. Chị định quay về chùa với chiếc đòn gánh và đôi thùng gánh nước. Mai Trùng vẫn nắm chặt tay chị. Cô nói như đang dò theo một con đường trong trí nhớ.

- Cháu đã tới bên con suối. Nhưng suối biến thành suối cạn rồi. Lòng suối có những tảng đá to. Có ba hòn đá lớn, như ba trái xoài chụm vào nhau...

- Rứa thì đúng rồi.

Giềng thẳng thốt kêu lên. Chị kể cả bọn ngày ấy vẫn bảo ba hòn đá đó là chỗ dành riêng cho ba chị em ngồi tắm. Cởi hết quần áo ra, mỗi đứa leo lên ngồi trên một hòn đá, có khác gì ba nàng tiên cá. Nhưng có bao giờ được tắm cả ba người cùng một lúc đâu. Một người tắm thì hai người phải cầm súng canh chừng ở hai đầu khúc suối.

- Con suối ấy cạn rồi sao?

Giềng như tự hỏi, như luyến tiếc. - Vậy thì cháu mơ nữa đi. Coi xem đường đi ra sao. Linh ứng lắm đó. O chỉ nhớ tên vùng đó là A Si. Đường sá thì quên mất rồi.

Giềng ân cần dặn thêm.

Tôi cũng thực lòng mong như vậy. Mai Trùng sẽ tìm ra lối cũ để thu lượm được dấu tích của mẹ của cha. Nhưng tôi cảm thấy mỗi giấc mơ là một hành trình thực sự khổ ải đối với cô. Người ta bay trong mơ cũng hao tâm tổn lực như trèo đèo lội suối vậy thôi.

Sáng hôm sau, Mai Trùng nói đêm qua cô đã trèo lên ba hòn đá như ba trái xoài. Sau đó, cô đi men theo bên tả của con suối cạn, ngược lên phía thượng nguồn. Đến bên một gốc cây rêu phủ xanh rì thì rẽ trái đi về phía vách đá. Tới đây thì gặp dấu tích của một lán tranh đổ nát. Văng vẳng tiếng nói của người dẫn lối, một giọng nam trầm ấm. Con đã tìm ra đường rồi đó, lên đường đi con.

Vậy là đã rõ. Mai Trùng phải lên đường. Cô sẽ tìm được hài cốt của cha mẹ. Tôi giở sổ tay, ghi lại tên vùng A Si, đến cây số bao nhiêu thì rẽ trái khỏi đường quốc lộ, xuyên qua những mớ nào để tới con suối cạn, quãng đường từ con suối cạn đi lên ra sao... Quãng đường từ con suối cạn ngược lên được chị Giềng xác nhận. Trong trí nhớ ít ỏi của chị, chỉ còn lại rõ ràng khoảng cách ấy.

Tôi nói sẽ đi cùng Mai Trùng. Cô nắm tay tôi. Im lặng. Tôi đi sắm một bộ quần áo, xà beng. Hai con dao đi rừng. Hai chiếc áo mưa và mấy tấm vải nilông. Giày vải và ủng cao su cho hai người. Đèn pin và một tá bật lửa ga dắt khắp người. Thực phẩm khô và nước uống. Kem bôi chống muỗi và chống vắt. Tất cả được bỏ gọn vào hai chiếc ba lô du lịch. Địa bàn đã có sẵn bên chiếc đồng hồ đeo tay.

Giờ đã đến lúc lên đường. Một chiếc xe, hai chúng tôi cùng với con Ki. Chúng tôi đi trở lại con đường vào chiến trường năm xưa. Dáng vẻ như cán bộ cấp tỉnh đi công tác. Càng đi sâu vào, con đường càng trở nên heo hút. Thảng hoặc gặp những tốp người dân tộc lẻ tẻ trên đường. Da dẻ đen sạm, héo hắt. Con đường bị lãng quên. Con người bị lãng quên. Một vùng rừng núi bị lãng quên.

Sau hai ngày, chúng tôi đến gần vùng A Si. Không nên đi tiếp bằng ô tô. Tôi cho xe rẽ vào một thị trấn vùng cao. Thực ra chỉ là hai dãy nhà xây hai bên một con đường. Trẻ con, người lớn kéo ra xem một chiếc xe với họ là quá sang trọng. Mấy nhà trọ không nhận trông xe. Ở thị trấn này chiếc xe là cái đĩa bay từ hành tinh khác đến. Người ta sẽ kéo tới, trèo lên tường, lên cây, lên mái nhà để nhìn ngắm. Cả ngày. Cả đêm.

Rốt cuộc, tôi phải đánh xe đến đồn công an thị trấn. Tôi xuất trình chứng minh thư, bằng lái xe, giấy chứng nhận sở hữu xe. Tôi giới thiệu Mai Trùng là người đi tìm hài cốt cha mẹ hy sinh ở vùng A Si trong chiến tranh. Trưởng đồn công an đồng ý cho gửi chiếc xe. Anh bảo nếu chúng tôi cần sẽ cử một chiến sĩ tên là A Dai quê ở vùng đó dẫn đường đi tiếp.

Còn gì hơn thế nữa?

Chúng tôi (tính cả con Ki) mang ba lô xẻng cuốc xà beng, đi bằng bốn chiếc xe ôm, loại xe Minsk, lên vùng A Si. Xe phóng qua một cái cột mốc thì Mai Trùng kêu xe dừng lại. Cô bảo đã nhận ra lối rẽ giống như lối rẽ cô đã thấy nhiều lần trong mơ.

Chúng tôi thả cho bốn người xe ôm quay về. A Dai giành mang giúp ba lô và xẻng cuốc cho Mai Trùng. Anh ta và tôi đi trước, dùng dao phát quang các bụi cây và dây leo. Đi được một lát thì Mai Trùng trở nên bối rối.

- Không được. Các anh phải để em đi trước. A Dai nói có nhớ mang máng một con suối cạn đâu đây. Hãy để anh đi trước dẫn đường. Anh thăm thăm định đi theo một lối mòn mờ mờ phía bên phải. Nhưng Mai Trùng bỗng reo lên:

- Em đã nhận ra đường rồi.

Cô chỉ tay về phía bên trái. Phía ấy không có lối mòn. Dây leo chằng chịt. Phải mất một thời gian khá lâu, chúng tôi mới chém chặt được các bụi cây, mở ra một lối đi.

Loay hoay mãi cho tới trưa. Mai Trùng tiến lên, lùi lại, tạt sang phải thì gặp vực sâu, tạt sang trái thì phát hiện ra một con đường mòn bỏ quên đã lâu. Cỏ mọc cao và dây leo bò ngổn ngang. Cô như người đã bị nhập đồng, cứ lao đầu về phía trước. Đi như người mộng du. Đi như có người cầm tay dẫn đi thì đúng hơn. Chúng tôi bước gần theo cô mà nhiều lúc không theo kịp.

Khoảng hai giờ chiều thì gặp con suối cạn. Đúng như trong giấc mơ của Mai Trùng. Đúng như trong ký ức giản đơn của chị Giềng. Giữa lòng suối có rất nhiều tảng đá bị bào cho trơn nhẵn. Nổi lên giữa chúng là một cụm ba hòn đá lớn như ba trái xoài chụm đầu vào nhau. Tôi bất chợt tưởng thấy có ba nàng tiên cá nổi nà ngồi trên đó. Họ mỉm cười bí ẩn đằng sau một màn khói mờ ảo.

Dòng suối nay chỉ còn là một dòng đá cuội màu trắng, có những viên sáng lấp lánh. Những hòn đá bằng nắm tay, bằng trái bưởi, bằng quả bí ngô. Những tảng đá to bằng cái chum nước rải rác đây đó. To nhất là ba trái xoài chụm đầu thành chùm. Cả một dòng suối đá khô khốc uốn mình len lỏi trong rừng.

Mai Trùng lật đật chạy qua con suối đá. Sang đến bờ bên tả, cô chạy men theo bờ. Đang chạy, bất đồ cô vấp một cái, tung mình lên rồi ngã vật xuống cùng một tiếng thét vỡ toang lồng ngực. Cô nằm ngửa trên mặt đất, thân người quằn quại, thở hồng hộc như một người đang bị rạch bụng, bị moi sạch tim gan. Chân tay cô bất động như bị giữ rất chặt.

A Dai và con Ki định lao tới, nhưng tôi ra hiệu cho tất cả đứng yên và giữ im lặng. Mai Trùng oằn người lên từng đợt. Oằn lên từng đợt. Cuối cùng, cô xụi hấn chân tay ra. Nằm bất động.

Thình lình Mai Trùng đứng vụt dậy. Không còn là cô gái ấy nữa. Đó là một linh hồn đang lao vút về phía thượng nguồn. Chúng tôi tức tốc đuổi theo. Cô băng qua

những bụi cây, đâm đầu vào một gốc cây rêu phủ xanh rì. Cô ngã xuống, rồi đứng dậy ngay. Rồi rẽ trái, lao về phía một bức tường thành bằng đá.. Chạy qua dấu tích một cái lán tranh đồ sập đã lâu, chỉ còn ngổn ngang những cành tre nửa bầm dập, Mai Trùng cũng không dừng lại. Cô chạy thêm một quãng nữa. Cuối cùng cô hốt hển dừng lại bên một khoảng đất trống, cỏ mọc lút đầy.

Hai tay sờ soạng về phía trước như một người mù. Mai Trùng lẩm bẩm điều gì đó. Người cô run lên. Run nhẹ nhẹ. Con rung lắc mạnh dần lên. Rồi cả thân người rung bần bật. Cô đổ vật xuống, nằm sấp trên mặt đất. Hai tay dang ra như ôm ngang một vật nào đó.

Một lát, cô động dậy tay chân. Ngồi dậy. Rồi cô bò sang khoảng đất bên cạnh. Lại nằm sấp xuống. Lại dang hai tay như ôm một ngôi mộ.

Con Ki hơi khịt khịt mũi. Mắt nó nhoèm nước. Tức là nó đã phát hiện ra nơi có hài cốt. Nó vốn thính nhạy với di hài của những người quá cố.

Lâu sau. Mai Trùng bò dậy. Cô không còn biết đến chúng tôi đang đứng cách một quãng ở đằng sau. Cô quỳ gối, chắp tay khấn vái những gì nghe không rõ. Sau một lúc, giọng cô bỗng cao dần lên:

- Con lạy cha, con lạy mẹ, cha mẹ hãy giải thoát cho con khỏi sứ mệnh đi trừng phạt cái ác. Hai mươi sáu năm con phải đi trừng phạt như vậy là dài quá rồi.

Gió thổi xao xác. Từng lớp cỏ bị đè rạp như có người đang bước qua bước lại trên đó và suy nghĩ lung lăm. Có tiếng rì rào như bàn bạc, như khuyên nhủ.

- Nhưng mẹ ơi, chừng nào còn cõi người thì còn cái ác, cũng như cái thiện vậy thôi. Diệt trừ cái ác là việc của mọi người, sao lại bắt một đứa con gái đơn độc như con phải làm việc ấy?

Gió lại giận dữ thổi qua. Toàn thân Mai Trùng run lẩy bẩy. - Xin cha mẹ cho con trở về làm một đứa con gái bình thường. Con cũng muốn yêu và được yêu. Người ta yêu con thì đâu có gì là ác độc, có sao người ấy cũng bị xuống tay trừng phạt?

Một tiếng gió âm trầm tràn qua. Một tiếng gió thanh thanh yếu ớt phản bác. Những lớp cỏ vừa ngóc lên lại bị đè rạp xuống.

- Lần này con xin phép đưa cha mẹ về chùa Bảo Sơn. Cha mẹ hãy yên nghỉ vĩnh viễn ở đó. Cô Giềng cũng đang ở đó. Cô ấy sẽ chăm sóc khói hương cho cha mẹ thường xuyên.

Mai Trùng cúi gục đầu rất lâu. Cô đang lắng nghe lời căn dặn của bậc phụ mẫu ở cõi vĩnh hằng. Hai luồng gió trầm ấm và thanh thanh cứ nối tiếp nhau tràn qua.

- Con xin nghe theo lời cha mẹ... Hạnh phúc chỉ thực sự có chừng nào cha mẹ cho con thoát khỏi sứ mệnh ấy... Ôi, con biết là cha mẹ sẽ bằng lòng mà. Cô bỗng đổ vật xuống. Lại giãy giụa trong cơn run quặn quại. Một cái gì đó đang bị xé rách trong

người cô, bị giật ra từng mảng, bị rút dần ra như một sợi dây mảnh và bất tận.

Rồi vút một cái, tất cả bay thoát lên khỏi người cô. Mai Trùng quẫy đạp mấy cái nữa rồi lật nghiêng người. Cặp mắt lơ lơ hết hồn của cô dần dần trở lại tỉnh táo và tỉnh nhay. Cô từ từ ngồi dậy.

- Đây là cha em. Đây là mẹ em.

Cô chỉ hai khoảng đất bằng, cách nhau chừng vài mét, chẳng có vẻ gì là hai năm mộ.

Con Ki lập tức xông đến. Nó hít nó ngửi cả hai nơi. Đuôi nó vẫy rồi rít. Như vậy là nó đã xác nhận điều Mai Trùng nói.

Ba chúng tôi dùng dụng cụ mang theo để khai quật hai năm mộ. Những tấm vải ni lông quấn quanh tử thi vẫn chưa mục nát. Chúng tôi dùng những tấm ni lông mới bọc gọn hai bộ hài cốt lại. Xong xuôi thì đã xế chiều, nhưng tất cả đều quyết tâm quay trở ra. Chúng tôi có đèn pin và A Dai đã dự phòng mang theo mấy khúc nứa khô làm đuốc.

* * *

Mai Trùng dường như đã trở thành một cô gái khác. Tôi đánh xe đưa cô trở về vùng Cửa Lớn. Ngang qua một quãng rừng vắng, cô bất chợt bảo tôi dừng xe. Cô chạy sang bên đường nở đầy hoa dại sặc sỡ. Cô lom khom cúi tìm trong những lùm hoa, bụi hoa, vòng hoa. Tất cả đều phô phang mời gọi.

Sau rốt, cô ôm một bó hoa trên ngực, nhảy chân sáo quay trở về, đó là bước chân của một bé gái vừa mới trở thành thiếu nữ. Mái tóc tung bay tinh nghịch trong nắng sớm. gương mặt rạng rỡ, vô tội và hồn nhiên. Cả thân hình thiếu nữ mới lớn tràn ngập mùi hoa rừng. Lắc lư uyển chuyển theo những nhịp chân sáo.

- Đây là hoa cho anh.

Cô nói đơn giản như biết chắc là tôi sẽ nhận. Giữa cả triền hoa rực rỡ và chói gắt, cô chỉ chọn những cành hoa li ti bông nhỏ. Phơn phớt tím. Phơn phớt vàng. Phơn phớt hồng. Nhiều nhất là những bông hoa trắng thơ dại. Tất cả đều là hoa dại, thứ hoa đánh động lòng trắc ẩn vì không có tên.

Về đến vùng Cửa Lớn, tôi cho xe chạy men theo hàng dương ngăn cách con đường với bãi tắm. Mai Trùng nhớ ra hôm nay là ngày mười bốn, ngày mai rằm tháng bảy xá tội vong nhân. Rằm tháng bảy, cô sẽ phải giúp sư cụ làm lễ cúng những vong hồn vô gia cư không nơi nương tựa. Cô sẽ phải đồ cháo vào những chiếc phễu quần bằng lá đa, rồi đặt phễu cháo lá đa khắp trong vườn chùa. Những cô hồn mỗi năm sẽ được một bữa no vào rằm tháng bảy. Thế còn những cô hồn đang sống đây kia trong cõi người này, mỗi năm họ không được riêng một ngày bố thí. Ngày nào là để tưởng nhớ họ? Liệu có mấy ai nhớ rằng họ đang còn sống, sống vật vờ?

Chưa đi hết hàng dương. Tôi bỗng giật mình, phanh xe đột ngột. Một bóng người quen quen lẩn trong đám người trên bãi tắm. Tôi lao ra khỏi xe, nhưng chạy chậm dần lại, rồi giả vờ tha thần tản bộ qua chỗ đám người kia. Tôi vừa nhìn thấy một người đàn bà trông giống Yên Thanh. Hay chính là cô ta? Phát hiện ra tôi, cô ta vội vàng lẩn đi mất?

Tôi không gặp cô ta để trả thù. Hận thù sẽ gây ra liên tiếp một chuỗi hận thù theo vòng tròn. Hận thù sẽ thiêu đốt tim gan chính kẻ đang ôm hận. Tôi muốn gặp cô ta, đối thoại và đối chất. Cô ta đã được gì, đã mất gì? Cô ta có thấy bình yên và hạnh phúc hay không?

Nhưng Yên Thanh đã lẩn tránh. Đây có thể cũng là một câu trả lời?

Chúng tôi đến nhà chị Giềng trước.

Chuyện gì xảy ra thế này? Không khí tang tóc trùm lên căn nhà nhỏ. Mấy người láng giềng chạy qua chạy lại. Một bà xé tấm vải xô, quấn lên đầu ba đứa trẻ ba vòng khăn tang trắng. Giữa nhà đặt một chiếc quan tài gỗ loại xấu. Những đường bào sứt sọc, cong vênh.

Người ta đang chuẩn bị đưa ma cho chị Giềng. Cái chết đến không ai có thể ngờ. Như một thứ tai bay vạ gió. Như một mảnh thiên thạch vó vẩn trong vũ trụ bỗng rơi đập xuống đầu ta. Giềng kêu đau bụng. Sau rồi đau quá, chị mới chịu để xe ôm đưa đến bệnh viện. Người ta khám qua loa, chẩn đoán là viêm túi mật, phải mổ. Gia đình hăng cẳng bệnh nhân ra ngoài, tự đi mua máu và đóng đủ viện phí mới làm thủ tục nhập viện được.

Gia đình có ai đâu? Chỉ có thằng con lớn mười hai tuổi và bà hàng xóm theo giúp.

Số tiền chạy chữa ngang bằng vài ba tạ thóc. Ở thành thị thì chỉ bằng một bữa ăn nhậu đặc sản tằm tằm cho vài ba người. Nhưng người nông thôn như gia đình chị Giềng có bao giờ nhìn thấy khoản tiền to như thế. Bà hàng xóm và đứa con trai đặt chị nằm dưới một gốc cây khuất lối gần cổng sau bệnh viện. Chỉ còn có cách mong cho chị đỡ đau dần, rồi đi về. Người tuyệt vọng chỉ biết chờ phép lạ. Nhưng càng lúc Giềng càng đau hơn. Có phải viêm túi mật gì đâu. Một cái bệnh đơn giản cần một ca mổ đơn giản và kịp thời: Đau ruột thừa. Người không có tiền trong thời buổi kinh tế thị trường tiền trao cháo múc dễ được chọn một cái quyền là quyền chết. Giềng quần quai kêu la. Bàn tay bóp chặt tay thằng con như truyền bớt cái đau sang nó. Bàn tay chị cứ nổi lông. Lông dần. Rồi tuột ra. Xuội xuống.

Mai Trùng cũng tự đội cho mình một vành khăn tang. Chỉ có dân xóm giềng đi đưa tang. Những hình hài gầy guộc, xiêu vẹo, như chính họ mới là những hồn ma. Con đường cát đôi chỗ lộ ra những khoảng đất thịt trơn lẹp nhép sau trận mưa hôm trước. Bao nhiêu lâu khô hạn, hôm qua bỗng được một trận mưa. Cái huyết đào từ trước, giờ

đã lũng bùng nước. Quan tài thả xuống cứ nổi lênh bênh. Lại phải kéo quan tài lên. Phải tát cho hết nước. Khi ấy mới hạ huyệt được.

Đám ma không kèn trống. Bà sư cụ già yếu, không xuống núi được. Bà ngồi trên chùa gõ mõ tụng kinh cầu siêu. Rồi bà cho đánh chuông lớn chuông bé khắp chùa. âm thanh như một núi mảnh thủy tinh sắc vụn trút xuống. Núi âm thanh lấp đầy, xây thành mộ cho một linh hồn đột tử oan uổng. Người nghèo ở đâu chả vậy. Họ sống ngơ ngác giữa đời, không một nguồn bảo hiểm, số mạng có thể kết liễu bất cứ lúc nào bằng thiên tai, bằng một mảnh chai cửa vào chân gây nhiễm trùng, bằng đủ mọi thứ tai bay vạ gió mà những người sung túc hơn có thể chữa chạy được.

Sau đám tang, mọi người về hết. Thằng bé ngồi lại một mình. Tôi ngồi lại cùng nó. Mười hai tuổi, nó đã bị buộc trở thành chủ gia đình. Nó còn hai đứa em thiếu ăn, thiếu học. Nó không được quyền ngồi im tự hỏi, phải làm gì đây? Nó chỉ được phép đứng lên ngay lập tức, hùng hục lao vào dòng đời để kiếm ăn từng bữa cho cả nhà. Người cha nó ở nơi đâu? Anh ta có bị động lòng, có bị giật mình, có bị máy mất, có bị vấp ngã vào ngày hôm nay không? Ngay cả tôi, tôi có bị giật mình, bị máy mất bao giờ không nhỉ? Bạn bè tôi vẫn nói con cái tôi rải rác khắp nơi. Những người đàn ông bốn ba nhiều, khắp các đại dương, khắp cái gầm trời này, ai mà chả có những lần đánh rơi thân nhiên như thế.

- Mạ cháu chỉ bị ruột thừa. Có tiền thì mạ cháu không chết. Thằng bé bắt chọt nói. Giọng nó khô sặc.

- Người ta bảo khi đó bệnh viện bận cấp cứu cho một người tắm biển bị đau tim. Bọn tắm biển có tiền.

Lại sinh thêm một mối hận. Lại nuôi thêm một mối hận. Dân làm nông nghiệp ở vùng Cửa Lớn kéo ra chặn đường, không cho khách du lịch đi qua để tới bãi tắm. Xe ô tô phải đi vòng thêm mấy cây số. Người ta cũng kéo tới bãi tắm này để ngăn cản du khách. Giận cá chém thớt. Mối hận với người này lại trút lên đầu người khác. Hận thù thành một cái vòng luẩn quẩn.

- Người ta chỉ cứu bọn tắm biển. Bọn tắm biển có tiền. Thằng bé lẩm bẩm nhắc lại.

Không thể an ủi gì được vào lúc này. Những cái chết thảm khốc nhất mà tôi đã từng chứng kiến, những nỗi đau tôi từng phải chịu, những lần bị phản bội, bị lừa đảo... thấy đều vô nghĩa, đều bé nhỏ so với nỗi đau khổ hiện hữu quá sức chịu đựng trên đầu, trên vai thằng bé này.

* * *

Ngày hôm sau, chúng tôi giúp sư cụ cúng rằm tháng bảy. Ba đứa bé đội khăn tang cũng lên chùa làm công quả. Khách đi tắm biển kéo lên chùa rất đông. Có những bộ mặt hiếu kỳ, xem cho biết. Có những bộ mặt thành tâm, thành tâm trong chốc lát. Có

những bộ mặt ám tối tín điều, mê muội khổ sở. Họ vào chùa thắp hương, nghe kinh nghe kệ, cúng dường cho chùa rồi xin lại chút lộc thánh. Họ tha thẩn khắp vườn chùa, chỗ nào giắt được que hương vào là giắt để mà khăn vái, chỉ mong cầu được ước thấy, ăn nên làm ra. Có một nhà thì xây được ba nhà. Một vốn bốn trăm lời.

Tôi thoáng thoáng nghe được một lời cầu khẩn như thế. Định đi cướp giật hay sao mà đòi một vốn bốn trăm lời? Sự thật là có những tên kẻ cướp, trước mỗi vụ làm ăn đều rất thành tâm đến nơi nhà thờ chùa chiền xin được phù hộ. Hành sự xong rồi thì tới lễ tạ và xưng tội sám hối.

Mai Trùng và tôi cùng mấy đứa trẻ và con Ki đi khắp cái vườn chùa rộng um tùm cây lá. Chúng tôi giắt những chiếc phễu cháo lá đa vào khắp các gốc cây, các kẽ cây, các bụi song mây và dừa dại, vào các kẽ đá. Đám cô hồn được ngày no đủ. Có mấy người ăn mày tới nhặt cháo lá đa húp ngay. Đám khách du lịch có kẻ vô ý đá phải làm đổ cả phễu cháo.

Thình lình, có một kẻ nhảy bổ vào tôi từ phía sau. Dù từ phía sau thì tôi vẫn cảm thấy. Tôi tức thì tạt sang bên, khéo léo tung lại cái chân trái để gạt căng đối phương. Cùng lúc Mai Trùng nhìn thấy kẻ nọ cầm dao xông vào tôi, nên vội lao lên để che chắn và đẩy tôi ra. Kẻ cầm dao bị tôi gạt ngã, nhưng đang đà lao tới, đâm sầm vào Mai Trùng. Cả hai ngã vật xuống đất.

Con Ki lao tới cản vào tay kẻ nọ và tước được con dao. Tôi vận tay kẻ xoắn tóc kia, lôi dậy. Một mụn đàn bà. Một cặp mắt căm thù đến mức cuồng dại. Mụn ta hất mớ tóc lấp đầy trên bộ mặt nhóp nhép mồ hôi ra. Yên Thanh.

- Tao căm thù mày.

Cô ta rít lên. Thách thức. Sẵn sàng chịu sự trừng phạt tột tệ nhất.

Thì sự trừng phạt đã hiện ngay trên gương mặt Yên Thanh. Nét đẹp hoa khôi vẫn thoáng thoáng còn, nhưng tàn tạ héo úa. Chẳng rõ vì ngọn lửa hận thù trong lòng đốt cháy dần những gì tươi tắn? Hay là vì sự trác táng đàng điếm thâm quầng trên mắt, khô héo trên da mặt? Hay là vì cả hai.

Tôi đẩy cô ta về phía mấy người bảo vệ cùng một đám đông đang xúm lại.

Mai Trùng bị một vết chém vào cánh tay. Vết chém khá sâu, nhưng không chạm xương. Máu ra nhiều, chúng tôi đưa cô vào chùa, dùng bông băng để cầm máu. Sư cụ chỉ nhìn thấy mờ mờ. Cụ luôn miệng kêu Nam Mô A Di Đà Phật, sao lại ngay ở nơi cửa Phật thế này? Sao lại vào ngày xá tội vong nhân thế này?

Không trầm trọng. Băng bó một chút là ổn. Tôi và Mai Trùng đi ra sau chùa. Tránh những lời xót thương của sư cụ. Tránh ba đứa trẻ vừa mới chịu tang lại suýt phải chứng kiến một cái chết nữa. Tránh xa đám người ồn ào hiếu kỳ.

- Rốt cuộc nữ thần đồng trinh đã bị chảy máu. Tôi nói đùa. Tôi nhớ chuyện ở một

nước Nam á, người ta có tục tôn những bé gái lên làm nữ thần sông, làm nữ thần đồng trinh. Thần thánh không bao giờ chảy máu như người phàm trần. Nữ thần cũng sẽ bị phế truất khi nào đến tuổi dậy thì, hoặc bị tai nạn xước da chảy máu.

Nữ thần đang ngồi bên tôi cũng vậy. Chỉ trước đây mấy ngày thôi thì dùng hòng lưỡi dao kia chạm được vào người cô. Con mụ Yên Thanh sẽ phải lăn quay ra với cánh tay đau đớn bất động.

- Em có tiếc vì không trừng phạt được nữa hay không? - Em sung sướng vì được làm người bình thường.

Mai Trùng lại trả lời đơn giản. Cô ngả đầu lên vai tôi. Hình như cô thiu thiu ngủ. Gió xào xạc trên này. Biển rì rào dưới kia. Tất cả đều như đang hát ru.

Chương 9

Chúng tôi hỏa táng hài cốt cha mẹ Mai Trùng ở trong vườn chùa. Hai chiếc chảo gang lớn đựng hai bộ hài cốt ngập trong dầu hoả. Dầu hoả cháy, thiêu huỷ dần chỗ hài cốt thành tro. Phải rót thêm mấy lượt dầu cho đầy chảo. Đêm xuống rồi mà xương vẫn chưa rục ra hết. Mai Trùng và tôi phải ngồi canh hai cái chảo bốc lửa.

Rồi ít ngày nữa, chúng tôi sẽ rời chùa Bảo Sơn. Mai Trùng sẽ trở về với cõi người. Tôi sẽ trở về với biển. Cũng có thể dự định sẽ thay đổi. Chẳng có điều gì dám chắc. Cả hai nơi ấy đều có sóng ngầm, sóng dữ, sóng thần. Cả hai nơi đều đầy bất trắc. Cả hai nơi đều có những kẻ chán làm người, và những kẻ sung sướng vì được làm người bình thường.

Tôi đưa mắt nhìn xuống mặt biển đêm lấp lánh những con sóng lân tinh. Đằng sau một gềnh đá lại có những đốm lửa như hoa cà hoa cải. Mỗi đốm lửa quét một hình bầu dục hoặc một hình tròn méo mó. Những người đàn bà bán dâm đang đốt vía trong tư thế compa mở hai mươi lăm độ. Tất nhiên từ trên này, không ai nhìn thấy họ. Chỉ thấy những đốm lửa quay tròn như một vũ điệu lửa.

Đột ngột một đám lửa bùng lên ở chỗ con đường bên cạnh rừng dương. Soi rõ một đám người hú hét bỏ chạy cho xa cột lửa. Soi rõ cột lửa chính là chiếc xe Toyota Corona của tôi đang bùng cháy. Tôi đã bỏ xe lại đó, định lát nữa mới đánh xe về nhà trọ.

Tôi đứng bật dậy.

Nhưng không kịp rồi.

Chiếc xe đã nổ tung. Khung xe cháy lăn cuộn tròn trên mặt đường, rồi mắc vào hai cây dương. Hai cây dương cũng bắt lửa, cháy bùng như hai bó đuốc.

Mai Trùng đứng dậy. Bám chặt lấy tôi. Hai chúng tôi thành kẻ bất lực, chỉ còn biết đứng nhìn chiếc xe bốc cháy.

Ai là kẻ đốt xe? Yên Thanh? Lũ du côn tìm đến bãi tắm để hành lạc và thỏa chí nông cuồng? Hay là những người dân quê bị mất đất quay ra trả thù bọn có tiền? Với họ, tất cả những người đi tắm biển đều là bọn có tiền ăn trắng mặc trơn, là kẻ ra đi để lại rác rưởi và chất thải trên vùng đất của họ, để lại những đứa con hoang và căn bệnh khó chữa chạy cho đám đàn bà địa phương. Để lại những căn bệnh truyền nhiễm trong lối sống cho đám đàn ông và lũ trẻ.

Bất đồ chuông chùa rung thảng thốt. Chuông rung hoảng loạn. Sư cụ đã bị cướp mất bình yên. Chuông giận dữ đổ ập vào không gian. Không còn là đồng thủy tinh vỡ lan canh. Lần này là cơn mưa loảng xoảng của mảnh gang mảnh thép. Cả cõi người sụp xuống dưới một cơn mưa kim loại. Cả cõi người bị nhấn chìm trong một trận hồng thủy ngập tràn kim loại.

Cõi nhân gian như đang kẻ bên bờ vực huỷ diệt. Động đất ở Nhật. Lụt lớn ở Trung Quốc. Sóng thần ở Bangladesh. Những trận nóng kinh hồn và bất thường ở những xứ như Pháp, Anh, thậm chí cả ở Mỹ, làm chết hàng ngàn người. Vậy thì chẳng phải cái hố đen diệt vong đã bắt đầu hiện ra rồi sao?

Dưới núi, phía bên phải là vũ điệu những đóm lửa xoay tròn của những người đàn bà bán dâm. Ở bên trái là chiếc xe ô tô của tôi vẫn đang cháy phừng phừng. Ở trên cao này có hai ngọn lửa đang cháy trong hai chiếc chảo gang. Những mảnh vụn kim loại vẫn bay mù mịt trong không gian.

Tôi ba mươi lăm tuổi. Tuổi ấy Đức Phật được giác ngộ. Có nhiều người đi qua tuổi ba mươi lăm mà mãi mãi không giác ngộ. Có những người giác ngộ trước cả tuổi ba mươi lăm. Ngộ muộn hay ngộ sớm, họ tất thấy đều đáng thương.

Hết

Bãi tắm

Cô ngồi giữa. Xung quanh cô là lũ trẻ con cái những người cùng cơ quan. Một lát sau thì lâu đài bằng cát ở giữa. Xung quanh là cô và lũ trẻ. Hi hục xây đắp bằng cát ẩm. Trên cát ẩm. Sóng biển ngập ngừng đe dọa xóa sạch thành quả của đám người ngây thơ. Cả cháu và cô sắp được bài triết học sơ khai đầu đời về lâu đài trên cát.

Cô đầu đời thật. Hai mươi tuổi vừa tốt nghiệp, cháu của một người quen của vợ của thủ trưởng của cơ quan, thủ trưởng cơ quan ở cái thế nhất thiết nên nhận. Con gái ngày nay không ai dạy nữ công gia chánh. Mỗi ngày một người trực phòng, chỉ việc đến sớm đun nước, pha trà cho cả phòng uống. Hôm nào phiên cô thì đến muộn, hồn nhiên: Cháu ngủ quên. Hồn nhiên khác: Cháu bị tắc đường. Hồn nhiên nữa, có đến sớm cũng không rửa chén đun nước: Cháu không uống chè, báo người ta viết uống chè hại tim đẩy các anh các chị các chú các bác ạ.

Đầu giờ buổi sáng, cô huỳnh huych đôi giày bánh mì xách túi đến rồi ra đứng chắn trước lối ra vào cửa mở toang, tận dụng làn gió trời thổi vào qua hành lang và luồng gió điều hòa nhiệt độ thốc từ trong ra. Nghiên cứu viên Một cảm thán: Chao ôi cơn gió cái. Nghiên cứu viên Hai bẻ vắn: Cô kia mặc lụa Hà Đông, đứng ra trước gió tôi trông rõ ... rồi. Đến thế vẫn đứng nguyên trước cửa không hiểu gì. Hồn nhiên.

Khi cô vắng mặt trong phòng, nghiên cứu viên Hai gật gù, đúng là nhìn rất rõ, đùi đĩa tươm ra phết. Nghiên cứu viên Một vẫn cảm thán: Nhưng mà hôi lách cực kỳ. Nghiên cứu viên Ba lúc này mới nhảy vào giữa cuộc hội thảo: Ngày trước tớ cũng hôi lách, may mà tìm đúng thuốc. Cả phòng mười bốn người thì tám người buột miệng đồng thanh: Thuốc gì? Chỉ một câu mà làm những tám người phải tự thú lúc bình minh.

Kết thúc hội thảo người ta đi đến nghị quyết, từ này mùi hành tây ủng ủ trong đồng rác nhiệt đới trước những công chợ được mã hóa thành thổ lon (thổ lon = hôi lách). Chữ thổ lon hợp với một cô gái hồn nhiên hơn.

Rồi cô Thổ Lon được bầu vào công đoàn. Ở cơ quan nào khác được bầu vào công đoàn là niềm vinh quang. Cô Thổ Lon được bầu ở đây là để rèn luyện lao động và rèn luyện tính hồn nhiên. Cô rèn luyện bằng cách cừ vạ cho ông chánh và chị phó công đoàn. Đi công tác đường xa với thủ trưởng, cô nôn ọe rũ rượi trong xe hơi. Đến nơi thì anh lái xe đẹp giai phải nhảy vội đi thay quần áo vì bị cô nôn vào. Thủ trưởng thì phải mở cửa xe cho cô nhân viên, thủ trưởng phải đỡ cho nhân viên ra khỏi xe, thủ trưởng phải xách cặp xách dép cho nhân viên.

Thế rồi công đoàn tổ chức đi biển bốn ngày, đặc biệt khuyến khích đám mầm non trước khi vào năm học mới. Cô Thỏ Lon phải đổi đi xe, nhưng không ai ủng hộ phương án của cô đi tàu hỏa. Đổi lại với hai mươi bốn con người trên xe phải chịu thua mình cô chịu hít bụi đường xa vì cô đòi mở cửa sổ tắt điều hòa.

Đến bãi tắm cô Thỏ Lon mới lấy lại được sinh khí công đoàn. Cô giật bằng được hai đứa con của Nghiên cứu viên Hai khỏi tay mẹ và bà ngoại của chúng. Bà già mặc áo tắm hoa cúc, tóc bạc phơ như ma nữ đầu bạc đành thả hai đứa trẻ ra, chuyển sang dắt tay bà con gái như một củ tam thất lùn chạy xuống giỡn sóng. Cô Thỏ Lon rỗng rần toàn bộ sáu đứa trẻ đi xây lâu đài trên cát, vẫn chưa thôi lắm bắm ra đến đây mà vẫn nhà nào riêng nhà ấy thì tan cả công đoàn.

Nghiên cứu viên Hai nhìn theo vợ và mẹ vợ tăng tăng nhảy sóng, lại nhìn hai đứa con trong nhóm xây cát. Nháy mắt: Cô đứng, ra biển mà cứ mỗi nhà một cụm thì ở nhà mà cụm cho xong, còn gì là tập thể. Anh ta nói vậy nhưng không xuống tắm, vẫn vờ trên bãi tắm đầy người. Quần soóc cây dừa.

Quần soóc cây dừa ở bãi tắm là tiện nhất. Muốn tắm thì cứ thế mà nhúng, cần gì phải quần bơi. Không tắm thì cứ khô quần lang thang trên bãi biển. Rộng rãi mát mẻ, lại là quần chun dễ tụt. Chả khó khăn như quần soóc có cạp luồn dây lưng được.

Cũng vẫn quần soóc cây dừa, Nghiên cứu viên Hai quay về nhà nghỉ nhập vào nhóm tá lả. Nhóm này ra biển chỉ để tá lả, tá lả thay cho tắm biển, tá lả đến mức cứ một tiếng lại đi đổ gạt tàn một lần. Văn hóa may rủi có tá lả là đỉnh cao của một chạng tiếp sức từ chần, tiến lên, ba cây, cho đến bây giờ là tá lả. Văn hóa bình dân bây giờ có tá lả là hình thức giải trí khắp nơi nơi. Mấy ngày ở biển, đám công chức tá lả suốt ngày tá lả thâu đêm. Mười hai giờ đêm còn bị vợ mò sang gọi về đi ngủ, Nghiên cứu viên Hai mắt vẫn không rời quân bài: Tạm ứng lúc trưa rồi, còn đòi gì nữa, về cho con nó ngủ đi. Vợ ngồi ám được hơn một tiếng không chịu nổi phải ngúng nguẩy bỏ về mách mẹ. Tất nhiên bà ma nữ đầu bạc, hay như ông con rể thường gọi là bà Bạch Cốt Tinh, cũng chỉ an ủi con gái đôi câu. Rồi bà lại chìm tiếp vào cơn mơ đang chụp ảnh trên bãi biển, chiếc áo tắm đã đổi sang màu hoa đào.

Mỗi ngày tắm biển hai lần, hai ngày là bốn lần, cộng thêm hai lần của ngày đầu và ngày cuối, tổng cộng là sáu lần. Sáu lần bà Bạch Cốt Tinh thay sáu cái áo, sáu màu sáu đi-dai khác nhau. Gã thợ ảnh bám theo bà ăn theo vào sáu lần áo tắm mười lăm kiểu ảnh. Gã cũng quần soóc cây dừa, áo phông Kiss Me đeo huy hiệu thương binh tróc sơn, gặp khách nào cũng bảo mình thuộc diện chính sách. Mấy bà bán quán thì bảo chính sách gì nó, nó có tiền sử động kinh, cả đời nó chẳng đi ra khỏi hiệu ảnh tầm nhìn xa trên mười ki lô mét, ảnh viện của nó ngay đằng sau cây dừa cụt ngọn kia kia. Ảnh viện của gã có hai cái phông. Một là đứng che nón nghiêng nghiêng bên cây liễu Bờ

Hồ, xa xa có Tháp Rùa đền Ngọc Sơn cầu Thê Húc. Một nửa ngôi ghé xích đu trước tòa lầu đài cột đá trắng Hy Lạp. Bao giờ giờ máy lên gã cũng hét như đại đội trưởng thúc quân xông lên quyết tử. Bà Bạch Cốt Tinh cũng bị gã thúc như thế. Hân hoan đi. Mơ màng đi. Âm u đi. Rồi gã cũng chẳng thêm đếm xỉa đến tuổi tác của bà, gã hét như thể với những cặp tình nhân vừa là tình cuối vừa là tình đầu. Đắm thắm đi. Lả lơi đi. Lãng mạn đi. Bà con gái thấy mẹ rộn ràng quá cảm lòng không được cũng chạy tới đòi chụp. Chụp riêng hẳn hoi một mình củ tam thất. Chỉ có một kiểu chụp chung cho mẹ khỏi phật lòng. Mọi rắc rối bắt đầu từ mấy kiểu ảnh này.

Cô Thỏ Lon và sáu đứa trẻ vẫn mãi mê xây lầu đài trên cát. Trò chơi này cũng như đánh bạc, càng thua càng ham. Hôm sau ra bãi biển, thấy thành quả của mình đã bị sóng xóa sạch không còn một dấu vết, cô cháu lại hùng hục lao vào xây mới. Cô Thỏ Lon bắt đầu linh cảm rằng muốn được lòng công đoàn viên thì phải yêu con cái họ. Chuyến đi này của công đoàn mà tốt thì mới gây dựng được uy tín ban đầu cho cô.

Thằng con bé của Nghiên cứu viên Hai đang cầm những vỏ ốc trang trí cho lầu đài, bất chợt dừng tay. Nó mở mở con ốc giáo dài như một cái tàu thuốc về phía ngực cô, thản nhiên đòi cho cháu sờ ti cô một cái. Thằng anh ngượng, mắng át, mày im đi. Thế là thằng bé sáu tuổi gào lên đòi sờ ti. Thằng anh đập cho thằng em một cái, thanh minh, ngày nào cũng thế đấy, cứ năm giờ chiều là nó đòi sờ ti. Có hôm mẹ cháu bận, bà cháu đi đón thay, giữa đường nó cứ gào lên đòi, bà cháu cố đập xe về nhà cho nhanh mà cũng chẳng được. Cuối cùng bà cháu đành phải xuống xe, che nón cho nó sờ ti mới thôi khóc. Thằng anh mới mười tuổi mà đã biết kể chuyện cho cô Thỏ Lon đỡ ngượng, khôn thế. Nhưng cô đỡ ngượng không có nghĩa là thằng em đỡ đòi. Nó dọa không chơi với cô nữa, nó sẽ bỏ đi tìm bà tìm mẹ để sờ. Nó không dọa, nó bỏ đi thật, chạy lao vào đám người chen chúc trên bãi. Cô Thỏ Lon phải chạy theo. Một lát sau hai cô cháu tung tăng trở lại. Cô Thỏ Lon thật khéo dỗ trẻ. Không tìm được bà và mẹ, nhưng thằng bé vui vẻ lắm.

Đến buổi chiều thứ ba thì hội xây nhà có nguy cơ tan rã. Củ tam thất bấm bỏ chạy tới lôi xềnh xệch hai thằng con về. Chị ta nước mắt ngấn nước mắt dài đòi đi xe khách về Hà Nội ngay. Bà Bạch Cốt Tinh mới thay được năm cái áo tắm trong tổng số sáu áo, bà còn tiếc rẻ, bà tỉ tê mãi bà con gái mới nằm vật ra không dọa về nữa. Nhưng không cho hai đứa trẻ đi xây nhà ban ngày hát hò thiếu nhi buổi tối. Giờ ăn thì không ăn với cả đoàn. Không khéo chỉ một tay con mụ này mà công của công đoàn thành công cốc. Chánh phó công đoàn họp với cô Thỏ Lon, sau rút cả ba người đến gặp củ tam thất. Người lớn giận dữ gì nhau chúng tôi không cần biết, nhưng nên nhớ trong đoàn còn có trẻ con, chuyến đi này chủ yếu là cho trẻ con.

Bấy giờ củ tam thất mới sụt sùi kể chuyện. Chiều nay ở bãi tắm, gã thợ ảnh đem

ảnh gã chụp buổi sách ra trả. Bà Bạch Cốt Tinh mừng rú, ảnh nào bà cũng đẹp hơn trẻ hơn. Củ tam thất thì càng xem ảnh càng tím tái cả người, chả còn chỗ nào mà tím tái hơn được nữa. Ảnh nào của chị ta cũng bị chụp hầu như ngược sáng, chỉ thấy một cái rễ cây bu bẫm đen đen trên nền biển xanh lơ. Chị ta uất quá, dứt khoát không lấy ảnh, dứt khoát không trả tiền, mồm cứ nhai nhai ảnh xấu quá, xấu quá. Gã thợ ảnh uất hơn, ở thế cố cùn, gã quàng quạc. Mặt như mặt chó mà còn đòi ảnh đẹp. Câu này gã đã thành công rất nhiều lần với những cô gái trẻ dễ ngượng. Nhưng lần này không may cho gã. Nghiên cứu viên Hai không tắm nhưng đang loanh quanh gần đó, chen qua đám đông hiếu kỳ để xem thì hóa ra vợ mình. Một dịp tốt cho anh ta chứng tỏ tinh thần hiệp sĩ thấy sự bất bằng chẳng tha. Anh ta túm cổ áo gã thợ ảnh, chỉ dọa thôi, nhưng gã cứ leo lẻo, tao thuộc diện chính sách, tao bao nhiêu năm hy sinh xương máu, đừng động vào tao, tao mà lên cơn thì mày bỏ mẹ. Gã làm luôn. Gã trợn mắt lăn đùng ra cát, giẫy giẫy mấy cái, nhưng mồm khô khốc không sao sùi được tí bọt mép. Thấy không lên cơn động kinh được, gã lồm cồm bò dậy, đánh một đòn khác hẳn. Đừng tưởng tao đi chụp ảnh tao không biết gì, chúng mày xua vợ con ra biển, giả vờ lãng vãng ở gần rồi biến mất, chúng mày đi thuê phòng với mấy con mắt xanh mỏ đỏ một vài tiếng rồi quay lại. Cứ quần soóc cây dừa mà dễ tụt.

Phút chốc người ta quên bằng gã thợ ảnh. Người ta tính ra có đến sáu mươi phần trăm đàn ông trên bãi tắm mặc quần soóc cây dừa hoặc kiểu dây chun như cây dừa. Củ tam thất rú lên khóc khi nhìn thấy rành rành hình vẽ trên cái quần chồng đang mặc. Lại nhớ anh ta hầu như bỏ mặc vợ đi tắm với mẹ vợ. Ba chị khác trong đoàn có chồng mặc cùng một loại quần soóc thì điềm đạm hơn, không khóc nức lên, không giằng con về, không bỏ cơm chung với cả đoàn, nhưng sáng hôm sau ra tắm gỡ lần cuối thì cứ bắt chồng kê kê cầm tay cùng nhảy giỡn sóng. Nhảy tung tung mà mặt cứ nặng như đeo đá cho đến buổi chiều lên xe về Hà Nội.

Trên xe trở về chả ai nói gì với ai. Sáu lần tắm đã lấy hết sinh lực hào hứng. Bốn ngày tắm chung chơi chung ăn chung đã chán phè. Hiểu nhau hơn là nhờ những chuyến đi. Ngán nhau hơn cũng là vì những chuyến đi.

Các bà các chị dứt khoát đòi đóng cửa sổ bật điều hòa, không nhượng bộ như lượt đi nữa. Họ hiểu chỉ một mình cô Thỏ Lon chịu trận. Như thể bằng cách ấy họ đã trả đũa công đoàn bày ra chuyến đi này. Làm như công đoàn chỉ là cô Thỏ Lon. Làm như mọi chuyện rắc rối là từ cô Thỏ Lon mà ra cả.

Cô Thỏ Lon nôn ra một đồng túi ni lông. Mắt lơ dờ, mí mắt sưng húp, tóc tai rũ rượi, cô lả lướt ngoẹo đầu nhắm mắt cho quên nỗi đường còn dài. Mấy đứa trẻ con bây giờ mới quay sang mời cô nước, vuốt tóc cho cô, bị mẹ chúng lườm nguýt. Thằng bé con nhà Nghiên cứu viên Hai nhìn ngực áo xộc xệch của cô Thỏ Lon rồi ngang nhiên

tuyên bố: Con đã sờ ti cô Thỏ Lon rồi. Thằng anh hét lên: Mày im đi. Thằng em cúi kinh: Hai lần cơ. Em nói điều em chết. Cô ấy cho mà. Củ tam thất giật thằng bé ngã ngửa sang ghế mình, phát vào đít nó mấy cái, hăm hừ lườm sang chồng: Con với cái, rõ rau nào sâu ấy.

Cả cháu cả cô đều khóc. Cháu khóc ré lên. Cô khóc âm thầm trong cơn say xe.

Bỗng rầm một cái. Chiếc xe đâm phải cái gì đó. Một vật cứng quật xuống nền đường, còn chiếc xe lạng sang bên phải, cắt xiên qua mép đường rồi mất thăng bằng. Rất từ từ nó nghiêng mình đặt sườn bên phải xuống bờ ruộng, lại đang đà lặn thêm cho nó xe áp hẳn lên mặt ruộng, bốn bánh chổng lên trời.

Hai mươi bốn con người bị lắc xúc xắc trong xe. Sây sát nhẹ. Sưng phồng rất nhẹ. Đập vỡ cửa kính chui ra được hết. Chỉ có mỗi củ tam thất bị khung ghế đè lên chân cứ nằm kẹt trong xe mà gào. Chết tôi rồi. Cứu tôi với. Anh ơi anh đừng lấy vợ mới, anh nuôi lấy hai con. Nghiên cứu viên Hai mặt tái mét, chạy quần chạy quanh bên ngoài khung xe. Cứu vợ tôi. Xăng đang chảy kia kìa. Xe sắp nổ rồi.

Kêu lên thùng xăng sắp nổ thì rõ ràng anh ta thường xuyên nghiên cứu phim Mỹ. Số hành khách vừa chui ra cộng với đám thanh niên bên đường nhảy xuống ruộng, nâng cái khung xe lên từng chút một. Củ tam thất rút được cái chân ra, tưởng mất hóa ra chỉ bị kẹt phần mềm. Chị ta vỗ lấy chồng, ôm chặt lấy chồng mà khóc, nhất định không bỏ ra nữa. Trong lúc ấy bà Bạch Cốt Tinh đã như một nữ tướng sắp xếp đám hành khách đứng thành một dãy chuyển hết số hành lý từ trong xe lên mặt đường. Cô Thỏ Lon thì cứ ra khỏi xe là tỉnh, cô dẫn hết lũ trẻ con vào ngồi nhờ một căn nhà ven đường, cô cháu vạch áo nhau tìm xem có thương tích gì không.

Gần hai giờ sau cả đoàn đã ngồi trên một chiếc xe khách chạy tiếp về Hà Nội. Ông chủ tịch thị trấn đã xuống tận hiện trường, ông điều ngay chiếc xe khách đường dài này đưa đoàn về. Xe của đoàn vẫn nằm dưới ruộng chờ cầu lên. Lái xe còn phải làm việc với cảnh sát giao thông. Ông lái mới mặt mũi hằm hằm, vừa lái vừa oang oang độc thoại: Cẩu nắm rồi đây. Hận đời nắm rồi đây. Vừa mới ở Đà Nẵng ra tưởng được ngủ ngon một giấc thì cái nào cha căng chú kiết dựng ngay đây.

Ông ta vừa chạy đường dài về. Lại đang buồn ngủ. Cả xe thế là im re. Nhưng chỉ im được một lúc. Hóa ra xe mình đâm phải một thằng xe ôm. Nó từ đằng sau vượt lên, cứ nhùng nhằng mãi trước mũi xe mình, không chịu nhường đường. Rồi đáng lẽ tạt vào bên phải để nhường thì bất đồ nó tạt sang trái để sang đường. Xe mình đâm phải đít xe nó, ông lái tạt vào trong để cứu mạng nó nên mới lặn xuống ruộng đấy. Nghe đầu thằng ấy cũng là người thị trấn, vợ nó mới chết bệnh, thấy cái xe máy chục người xuống ruộng, nó càng hoảng loạn, bỏ cả xe máy đấy chạy trốn. Mà tay xế cũng lạ, đổi hai mươi tư nhân mạng trên xe lấy một thằng xe ôm.

Chuyện trò cứ thế râm ran cả lên. Cứ như có phép thần, chẳng ai bị mất cái chân cái tay. Bấy giờ một chị mới nghĩ ra. Có cái Đèn Cô thiêng lắm, hôm đi cả xe mình đều ngủ mê một lúc đi qua đèn, không ai vào trình Cô, chắc cô phạt. Củ tam thất vội vàng mô phạt rồi bảo chồng, thôi đúng rồi, lát nữa tới Đèn Cô, chúng mình mua hương hoa rồi anh lên với em, chúng mình xin cô tha cho, cô giờ cao đánh sẽ. Thảo nào.

Báo

Sao chúng mình không cùng nhau ra một tờ báo nhỉ. Một câu buông bắt chợt vào giữa hội. Rộn ràng hẳn. Hội ăn nhậu chị em, nhân sự gồm mấy chị và một em. Mấy chị đều ăn nên làm ra, buôn bán từ bất động sản cho đến đánh hàng xuyên quốc gia, mỗi người mấy nhà nội thành kèm mấy miếng đất ngoại thành ngoại tỉnh. Một em trai chưa đến tuổi tam thập nhi lập, thuộc diện sống bằng thừa kế, cha mẹ ki cốp cho cốp con xoi, lên đời xe máy từ uyn đến a còng, lên đời xe hơi từ Tô sang Pho sang Métxidet. Thanh niên sành điệu từ đầu đến chân toàn hàng hiệu, phụ tùng trên người ước tính cả chục cây vàng, chân đi giày da đen lại mang tất trắng. Lấp ló cổ chân trắng phớt như chân sản phụ.

Khoan vội nói chuyện chị em xuất thần nổi hứng rủ nhau đi làm báo. Báo chí là chủ đề dềnh dàng trong toàn bộ trước tác này. Xin tuần tự bắt đầu từ chuyện họ là hội ăn nhậu. Ăn cho đến không còn gì mà không ăn nữa. Đám nouveaux riche nhà giàu mới phát ban đầu gắng gượng ăn Âu, gắng mãi chuyển sang ăn Á, cố ăn Á dần qua Nhật bắt về Tàu, cuối cùng cáo chết quay đầu về nơi đặc sản đồng quê An nam. Miến ngan, bún cua, bún đậu mắm tôm thực sự khoái khẩu. Người châu Á ăn sạch những con hai chân, bốn chân, nhiều chân kền cang như cua đến không chân như sâu rằn, các loại bộ xít cào cào châu chấu biết bay cho đến chuột rết không biết bay. Xoi hết.

Từ thực phẩm xác thân sang thực phẩm làm hồn. Xoi đến báo cả chị lẫn em đều thực sự hào hứng. Em trai duy nhất trong nhóm báo em quen một chị nhà văn đang sáng chói văn đàn, chị này đứng sau rất nhiều tờ báo. Bốc điện thoại gọi ngay. Chị nhà văn đứng đình đi đến. Cần nhàn buổi chiều đang ngồi viết tiểu thuyết, đang cho nhân vật chửi thẳng cò đất thì em gọi. Sà ngay xuống bên nồi nước dùng bún ốc. Tờ báo coi như hoài thai bên nồi nước dùng nghi ngút mùi gừng mùi sả sực nức.

*

* *

Chị nhà văn bảo chị thường trực có thái độ ngần ngại trước báo chí. Phản ứng đầu tiên của chị là can thẳng em đứng đấm đầu làm báo. Bên phương Tây người ta bảo muốn giết ai thì xui người đó bỏ tiền ra làm báo. Mỗi năm có hàng trăm tờ báo chết yếu cùng lúc hàng trăm tờ báo mới mở ra thiêu thân tự lao mình vào lửa. Bên ta báo phát hành nhiều nóng số lượng lên nhiều hơn nữa, báo phát hành ít thì xít ra nhiều. Để xin được quảng cáo. Phát hành được một vài ngàn bản cũng vẫn ra báo, thu nhập nhân viên mỗi tháng trăm ngàn cũng còn hơn không, lừa được thằng quảng cáo nào thì lừa

lấy tiền nuôi nhau. Nhưng mấy chị một em hăng máu lên rồi, sẵn sàng mất cả một cái nhà để chơi báo. Chơi. Ô kê, thì chơi.

Tài chính là chuyện hàng đầu coi như đã yên tâm. Mấy chị một em ai cũng có thể lo được mỗi kì nguyệt san mấy trang quảng cáo. Công ty của chính mình, của cha mẹ anh chị em mình. Các ngân hàng xí nghiệp của người thân thiết hoặc của đối tác. Điều đều mỗi tháng mười cái quảng cáo là đủ tiền in báo. Nhưng nói chuyện sẵn sàng bán nhà chỉ là để yên tâm mà chơi xông vào trường văn trận báo thì phải có quyết tâm làm ăn có lãi. Lãi không chỉ vì mình hám tiền, lãi vì báo mình bán được, bán được tức là có người đọc, có người đọc thì mới có động cơ có cảm hứng để tiếp tục. Ai đủ can đảm đứng hét to mãi vào một bãi trống, không tiếng vọng?

Tính đến đây tức là phải lo việc phát hành. Chị nhà văn đồn đảo dẫn mấy chị một em đi gặp trùm phát hành. Một nhà báo quyền thế, trong tay có tập đoàn cả đường dây phát hành trong nam ngoài bắc. Ông từng từ chối chức tổng biên tập một tờ báo, ông chỉ thích đứng đằng sau tất cả mà điều khiển tất cả. Ô kê, ông bảo êkíp làm báo này khiến tôi tin tưởng.

Báo ra đời bên một nồi nước ốc. Sau này chị nhà văn bảo đây là tín hiệu buộc ta phải cường lại, báo chí quyết không được quyền nhạt. Trong văn chương báo chí, trăm thứ tội đều tha thứ được, hãnh tiến quê mùa dốt nát, trắng trợn trâng tráo đều giả, uỷ mị cải lương lạc thời đều tha thứ được. Nhạt thì không. Nhạt nhẽo bị kết tội đóng đinh câu rút vĩnh viễn, ném đá triền miên, thả bè trôi sông đời đời. Chị nhà văn bảo nội dung sẽ còn phải bàn nhiều, sinh ra con thì trước tiên hãy đặt tên cho con đã. Đừng đặt những cái tên kếp, tam tứ ngũ ngôn, không ấn tượng. Cứ trần một chữ mà choáng. Mới. Tức là không cũ không quá đắt không lạc hậu. Trẻ. Tức là không già không nhăn nhéo không thủ cựu, nhưng cái tên này bị nhiều nơi xài quá rồi sống. Tức là không chết không ươn không thối. Chơi. Tức là không tắt bật bươn chải bần tiện vương vãn sự đời. Chơi. Là phong lưu là tiêu xài là nghệ thuật thưởng thức là cái đích của mọi cái đích ở kiếp người. Chơi.

Chơi được chọn.

*

* *

Tạp chí Chơi. Chị nhà văn cung kính mời đến một nhà thơ lão luyện trong làng báo. Ông về hưu đã lâu, chẳng thiếu tiền, ông chỉ cần được làm báo cho đỡ nhớ nghề, cho có cảm giác không bị gạt ra bên lề đời sống. Từ lão tướng cầm chòm này mà ra một êkíp làm báo thành thực. Toàn là những cây bút viết chuyên mục, nhuận bút bảy chữ số. Họ bắt đầu lập ra đề án. Chơi là tạp chí văn hóa văn nghệ lối sống. Lần đầu tiên xứ ta có một tạp chí toàn diện theo kiểu Pari Mát hoặc Niu Oóckơ và hơn thế nữa.

Mọi vấn đề đều có ở đó, từ văn hóa văn nghệ cho đến lịch sử đến khoa học và kinh tế thế giới, từ xu thế thời đại cho đến lối sống, cái ăn mặc cái ở cái làm cái giải trí cổ kim đông tây, tức là tất cả những gì tạo nên con người và xã hội, không có một giới hạn nào. Chỉ trừ chính trị nhà nước và tôn giáo. Báo chí như thế là bổ ích và an toàn. Các mảng nội dung được phân công ngay. Nhà phê bình A giữ mảng Văn học, chêm cho đẹp vào, văn chương chữ nghĩa đang trên đà biến thành câu lạc bộ phường xã. Nhà báo B giữ phần Truyền hình Điện ảnh. Không, lâu nay tôi vẫn thường làm các mục trả lời bạn đọc, trả lời quê quê tếu tếu. Thì quê quê tếu tếu mới đúng là truyền hình điện ảnh, B giữ mảng ấy là phải rồi. Tiến sĩ C, thạc sĩ D, cử nhân E lo phần Khoa học và Kinh tế thế giới. Dịch giả G làm chuyên mục Chữ S to tướng trên hành tinh nhỏ bé. Một tay chơi nức tiếng bạn của nhà thơ thì cho giữ mục Chơi, chưa hề viết bao bao giờ thì bây giờ viết, chơi được thì viết được. Chơi rụng rời thì viết rơi rụng.

Họ muốn mời thêm những cây bút thời thượng như Lâm Thị Hoan Hỉ hay Hai Cắc Có viết chuyên mục nhưng nhà thơ trưởng lão bác ngay. Ông ghét các cây bút nổi tiếng, họ cũ mòn rất nhanh. Ta đây còn nổi tiếng gấp vạn lần. Không cần. Người chưa viết bao giờ như tay chơi kia làm sao cho hấn viết được thì ra ngay cái lạ. Sướng hơn.

Mấy chị một em lo phần trị sự phát hành. Máy chị chạy quảng cáo tổ chức phát hành, thằng em làm chủ nhiệm báo. Máy chị một em lâu nay đầu tư vào khách sạn nhà hàng, khi nào muốn làm giàu văn hóa thì nhập phim Mỹ, phim Trương Nghệ Mưu, Trần Khải Ca, khi nào muốn gia ân cho phim Việt Nam thì mua quyền phát hành bộ phim chiếu một ngày rồi đứt. Bây giờ đang rục rịch ra báo thì có ngay một ông bạn tài phiệt đầu tư cho bộ phim nội hóa mang tên Cửa lạ mời cả bộ sậu đến họp báo. Ông tài phiệt cứ tưởng cái phong bì cho nhà báo là to, ông đi xa hơn dạy các nhà báo cách viết sao cho ngọt cho khán giả kéo đến chiếu cổ phim nội. Ôi giới dạy khỉ đu cây. Cuộc họp báo đầu tiên của cả bộ sậu kết thúc bằng một liều thuốc ngủ tại cái rạp mênh mông mang tên Thung sâu vắng lặng.

*

* *

Nhân sự xem thế đã dần dần hình thành. Nhà thơ trưởng lão và chị nhà văn gọi đến một nhà báo trẻ làm thư kí tòa soạn thường trực bên cạnh chú em chủ nhiệm báo. Thư kí tòa soạn như một thứ cửu vạn cho cả tổng biên tập trên và ban biên tập dưới. Phải có sức mạnh cơ bắp. Chị nhà văn giới thiệu dăm ba ứng cử viên, người nào chị cũng chú thích là thanh niên to cao, đến mức trưởng lão phải vận lại cô chọn thư kí tòa soạn hay cô đi mua thịt. Cuối cùng thư kí tòa soạn được chọn cao to đen tuyền, cao mét tám nặng bảy mươi sáu cân. Chàng chọn khoa báo chí vì báo chí đang thịnh, nghe đâu là quyền lực thứ tư, đất nước có gần sáu trăm tờ báo viết kiểu gì cũng chẳng lo không xin

được việc. Qua cầu qua phà đến cơ sở chia thẻ nhà báo là khối kẻ hãi hùng.

Một đồng nghiệp xui chàng chuyển sang viết kinh tế, xuân hạ thu đông tứ kì các nhà máy xí nghiệp công ty doanh nhân tự ý cống nộp, coi như đóng thuế báo chí để cho yên thân. Nhà báo không cần thiên tài vào nghề dăm năm đã có quyền hóa phép ra đất xây nhà. Dịp Tết lại các doanh nhân vẩy ra cái quảng cáo, mấy chóp bu làm báo bội thu, còn lại cái móng tay đến nhà báo cũng đủ xơi tạm, đến ông nhà văn cộng tác còn lại hạt mảy hạt tấm lột dạ. Chàng chí khí máu mê văn nghệ, trót dại chưa nghiên cứu kinh tế như người bị bắt nạt trót dại chưa học võ, chàng vững vàng kiên định với văn nghệ, chàng bèn chuyển sang đầu quân cho báo này.

Ngày đầu đến văn phòng, chàng thư kí chia ngay ra một bài báo cho mục Du lịch, bài báo giải thích về lừ đừ như chuột phải thuốc của chàng. Chuyển đi lên miền núi Thái Nguyên, gần một giờ chiều mới đến uỷ ban huyện. Một ông cán bộ văn phòng xin lỗi đoàn lên đột ngột không kịp chuẩn bị cơm nước: mời đoàn ra quán dùng tạm. Cơm dọn ra chàng ăn một bát thấy hai thái dương buồn buồn nghẹn ngào buồn nôn. Chàng chống đũa nhìn mâm cơm đăm đũa. Lại còn hỏi xin quả ớt may ra xơi thêm được bát nữa. Chủ quán bảo vùng này không trồng ớt cũng không nhập ớt nơi khác về. Cơm nước xong đoàn lên xe đi tiếp vào bản. Mấy nhà báo đi cùng kêu ngọt ngọt nóng bức lột hết xống áo ra chỉ còn may ô. Lái xe thì kêu buồn ngủ không cưỡng nổi, cố chạy thêm hai chục cây số rồi rúc xe vào dưới bóng cây gục xuống lịm đi. Sau buổi chiều tắt cả đèn vắng vất nghẹn ngào, buổi tối về đến thành phố, kể chuyện ăn trưa ở vùng nọ, dân địa phương ai cũng tròn mắt. Dám ăn cơm ở đó cơ à? Chúng tôi người ở đây mà đi công tác về đây cũng phải mang thức ăn theo, có chết đói cũng không dám ăn cơm hàng cháo chợ. Một ông cán bộ thành phố tổ chức cưới vợ cho con ở đây, mời quan khách trên tỉnh về phải mời cả công an đứng vòng trong vòng ngoài các bàn ăn. Dân vùng ấy có kẻ bỏ bùa, tán bột từ lõi cây, và nhót sâu, phơi sương hạ thổ mấy lần, mỗi năm bắt lấy một nhân mạng lơ ngơ đi lạc vào vùng. Nhân mạng ấy sẽ làm ma nhà họ, trông nhà, trông nương rẫy cho họ, bảo toàn sinh mạng cho họ không bị người hành giới vật. Bùa của họ ăn vào có người ba ngày chết ngay. Không chết ngay thì thành kén trong bụng một tháng sau mới chết. Có ớt ăn vào thì giải độc bùa ấy nhưng cả vùng đó bói không ra một quả ớt.

Mọi triệu chứng thông tin trùng khớp. Chàng thư kí tòa soạn muốn đưa bài vào mục Giữa đường thấy chuyện. Chàng chất vấn chính quyền huyện xã, nếu không có thì phải chính thức xua tan những lời đồn đại về bùa, ngải, nếu có thì phải cho biết họ đã có biện pháp xử lí ra sao.

Chàng thư kí không thuộc diện chết sau ba ngày. Như vậy chàng mất thêm một tháng pháp phòng chờ bùa độc làm kén trong người. Một tháng chàng lừ đừ ngồi trong

văn phòng đúng triệu chứng say thuốc. Văn phòng là nhà của chàng chủ nhiệm báo, một phòng xịn trong khách sạn của gia đình. Điện thoại kéo vào văn phòng không hiểu sao toàn người gọi đến nói chán chê mới biết nhầm máy. Chàng thư kí tòa soạn trực cái điện thoại ấy. Reng reng reng. A lô anh Tèo đấy à? Thư kí xằng giọng: Tèo thua đề bán nhà này cho tôi rồi. Chết, thua nhiều không anh. Tám trăm triệu. Anh có biết anh Tèo chuyển đi đâu không. Trốn rồi. Thằng Tí nhà anh ấy đi đâu. Cũng trốn hết rồi, ở lại có chết cả lũ. Dập máy.

Tạp chí có đủ bộ sậu từ chủ nhiệm sang tổng biên tập đến thư kí tòa soạn. Đó là nhân sự thực tế, nhưng muốn xuất bản được phải đi tìm một cơ quan chủ quản, phải là phụ trương cuối tháng của một tờ báo có giấy phép. Phụ trương báo Người đô thị còn đang bỏ trống. Đúng ra là nó đã từng do một ông đầu nậu làm theo kiểu chơi thử, làm được một năm thì hết hơi sập tiệm. Sau đó một bà nhà văn cấp quận lao vào. Thiếu ảnh bà xông vào các cuộc họp, gí máy tự động vào mặt các quan chức văn nghệ mà chụp. Thiếu truyện bà in truyện ngắn của bà. Thiếu thơ bà in thơ của bà. Trang âm nhạc bà thâu ca khúc của bà luôn. Còn trống mấy trang nữa bà in kịch bản phim tài liệu của bà lấp đầy chỗ trống. Báo Tết tổng biên tập còn không dám cho đăng ảnh của mình, sợ mang tiếng hâm hoảng, thế vào bà in ảnh bà to như lãnh tụ cùng lời chúc mừng năm mới. Trình bày bà làm lẩy nột. Tờ báo như tập san độc quyền của các ngành thủy lợi thủy nông đường sông đường mía. Cũng một năm thì thở hắt ra.

Báo như thế là đã có dóp. Không hết hơi thì cũng dẹp tiệm. Cái chính là nó đã mất tên đã chết trong lòng độc giả từ lâu, không nên chơi trò xác ướp trở lại. Mọi người quay sang báo Ngày đẹp. Phụ trương Chơi của báo Ngày đẹp, nghe ngon tai. Nhưng Ngày đẹp lâu nay chỉ in được 1.000 bản vừa bán vừa cho, chủ thầu trước thua lỗ bỏ trốn sang Đông Âu mang theo nợ nần truyền kiếp. Tai tiếng ấy có đáng cho bộ sậu những nhà báo hàng đầu như ta ghề vai vào đi tiếp chặng đường dứt gánh? Rốt cục toàn những người cấp tiến cời mở với nhau, ngại ngần dẹp sang bên, ta chọn báo Ngày đẹp. Toàn bộ Ngày đẹp do một ông phó tổng tung hoành tổng biên tập và tòa soạn không ai biết làm báo, chẳng qua cơ quan chủ quản bỏ nhiệm thì phải làm. Ông phó tổng có thực quyền. Ông sốt sắng. Ông động viên ông nhiệt tình hợp tác cho tạp chí Chơi về làm dưới vòm ông.

Bộ sậu Chơi được mời đến nhà ông tổng biên tập Ngày đẹp. Ăn lươn nướng ống bơng kiểu Nghệ An. Lươn nướng chui hết ra khỏi ống bơng thì ông tổng mới oang oang nói như nói vào nơi không người rằng phó tổng Ngày đẹp đã qua mặt ông, lâu nay ông vẫn xử sự theo kiểu nhà có con gái bị trêu ghẹo là để yên xem sao. Người ta khinh ông không biết làm báo ông cũng để yên xem sao. Người ta định ra một tờ báo mới không báo cáo ông cũng để yên xem sao. Bộ cứ để yên xem các chú còn kéo con

gái bỏ đi đến đâu nữa.

Bạc trưởng lão nghe báo và bộ sậu Chơí đã xơi hết lưon. Ra về mặt thì yên mà trong lòng lưon quẩn quại. Một cô nhà báo ãngti ghen ghét với bộ sậu ở lại kích ông tổng. Chú đẹp bọn này là phải. Chúng nó đã tai tiếng với trên với dưới từ lâu. Chúng nó có tài phiệt đứng sau, cây trường lực, chúng nó gây hấn nội dung, ba bữa người ta đẹp. Nếu không đẹp được âm binh nổi loạn, Chơí là báo non tuổi hơn Ngày đẹp báo mẹ thì cũng phiền chú. Đẹp.

*

* *

Thời hạn án treo một tháng chưa hết, chàng thư kí Chơí ngày ngày ngồi ôm bàn trực diện thoại. Chờ bùa ngải làm kén. Chờ chết làm ma cho một miền rừng. Ngày ngày ra vào pháp phòng. Bút rút. Tức tối. Ngồi chờ mãi như thế ai mà chịu nổi, chàng lừ lừ lên đường ra quần đảo đông bắc viết thêm bài du kí. Một tay xe ôm chở chàng đi trên con đường xuyên đảo. Thao tác kiểu gai hướng dẫn viên du lịch anh xe ôm chở thư kí vào làng, chỉ hai cái giếng cổ dưới chân núi. Đúng lúc một đám con gái đang tắm tiên dưới suối thấy động chạy toé bốn phương tám hướng. Cứ nồng nồng thế mà chạy, hai bàn tay úp mặt chứ không che hai điểm trên một điểm dưới. Họ cho rằng con người chỗ ấy ai cũng như ai, chỉ có cái mặt lộ ra mới phải ngượng. Tay xe ôm bảo đây là giếng Long Nhãn mắt rồng, có từ ngày xưa ngày xưa. Con gái làng này chỉ ăn nước giếng ấy mà đẹp nổi tiếng, đẹp nhất quần đảo. Từ ngày có đường ống nước, nước máy vào tận nhà, người ta ngửa tay thế nào lấp giếng đi. Thế là hai chục năm qua làng thành trại cá sấu, con gái làng mất lời răng vồ. Cả làng sợ quá phải khơi lại giếng, nước càng trong leo lẻo mà chẳng ai dám lấy về dùng. Thư kí thử phản biện, cậu nói thế nào ấy chứ. Thật mà, em thề, vợ em cũng người xã này. Vợ cậu làm sao? Vợ em cũng vồ. Vồ cũng có duyên đấy. Anh nói thế nào, em tưởng rằng khềnh mới có duyên chứ?

Đi cơ sở, chàng chỉ thích lân la với những nhân vật như thế. Chán người, chàng chỉ thích viết về thiên nhiên du lịch sinh thái lịch sử. Theo đường công tác chính thức, phải chia thẻ nhà báo, lòng cứ tê tê vì đọc được ý nghĩ trong đầu người địa phương: nhà báo à, chắc lại đến xin quảng cáo hoặc moi móc nã tiền; nhà văn à, vừa mới có mấy ông nhà văn chả thấy nổi tiếng bao giờ đến bình văn bình thơ xin phong bì nặng.

Chàng thư kí về lại văn phòng. Lại điện thoại nhảm số. Gọi đến cho người ta mà lại quát hỏi a lô ai đấy. Thư kí lạnh tanh: Đội tra tấn xét hỏi hình sự số Năm đây. Một lát lại reng reng a lô chị Cây đấy à. Thư kí: Chị Cây chết rồi. Ôi, em vừa gặp chị ấy sáng nay mà. Chết lúc chiều rồi. Em đang chờ chị ấy mang hàng đến, khách đang chờ. Thế thì xuống âm phủ mà chờ.

Mấy người ngồi quanh ai cũng lắc đầu. Điện thoại bu chính viễn thông độc quyền thế đấy. Thư kí tòa soạn nói năng thế đấy. Trông vẫn chưa ra một tòa soạn báo.

*

* *

Cuối cùng xin được giấy phép ở báo Tiếng vọng. Cái tên hơi hoài cổ. Bù lại báo con tên Chơi nghe rất hậu hiện đại, rất mới.

Thư kí lao vào làm ngày làm đêm. Dựng trang với họa sĩ trình bày. Gào thét các ban bộ nộp bài. Nhà phê bình bỏ đi kinh doanh công ty nước ngoài vớt mảng Văn học lại cho một nhà thơ trẻ đang thất nghiệp. Thơ chàng chết yểu năm chàng hai mươi tuổi. Uất ức Làng vẫn không xếp chàng vào chiều nào. Cấm hờn. Chàng chủ trương trang văn học chỉ có tiêu khí xô xiên đánh đấm tất cả những kẻ thành đạt. Chàng kí đủ mọi bút danh nấp trong bụi rậm mà vãi đạn ra. Làm sao cho báo mình số nào cánh văn nghệ sĩ cũng phải thấp thỏm liếc qua một cái, xem họ có bị lên thớt hay không. Chỉ có chàng nộp bài hăng hái sớm nhất. Các trang khác thì thư kí hò như hò đò, vò đầu bứt tai như ngựa gầu ngựa chầy. Chàng đề nghị chủ nhiệm trói buộc các trưởng trang bằng cách kí hợp đồng trả thù lao để họ không biến được. Chị nhà văn thấy bộ sậu bắt đầu khởi động được chị bèn lẳng lặng rút về viết tiếp tiểu thuyết, không biết thằng cò bắt động sản trong bản thảo của chị còn lươn lẹo những mảnh lời gì nữa. Ai cũng bảo vui thì làm báo thôi chứ không muốn nhận tiền ràng buộc. Không ràng buộc. Vậy thì lấy ai nộp bài bây giờ? Ông trưởng lão bảo chính vì thế ông không thích mời các cây bút nổi danh hoặc nhà văn nhà thơ. Ông chỉ thích nhà báo thuần túy. Họ không có sự nghiệp nào khác ngoài làm báo, họ sẽ không tạt ngang tạt ngựa khơi khơi amatør, họ chỉ duy nhất tâm niệm làm báo mà thôi.

Đang nước sôi lửa bỏng thì được tiếp hai ông nhà thơ. Ông đi xe hơi của con trai đến, dừng quần ướt đầm khai mù, răng lợi xiên xẹo mắt đầy lá hành nhánh tỏi. Ông bảo chưa bao giờ ông sáng tác sung sức như bây giờ. Ông đưa thư kí một chùm mười bài thơ bảo đăng cho nhà thơ lớn. Ông thơ thứ hai không danh không tiếng, một đời ngơ ngẩn mất hồn vì thơ. Nhà ông xập xệ bão sập, ông chui vào lòi được cái tập bản thảo ra bỏ đi luôn. Đến nhà bạn ngồi làm thơ. Vợ con ông nhếch nhác bỗng bề nhau về nhà ngoại ở nhờ mấy năm coi như không có ông. Sau này vợ buôn bán giàu phồng lên. Thằng con ba mươi tuổi thì có hẳn công ty riêng. Ông thơ mò về xin tiền vợ in tuyển tập thơ. Bà vợ bảo là cấm thơ. Ông xin tiền con trai. Chàng doanh nhân bảo bố muốn gì con cũng chiều nhưng in thơ thì không. Con hận thơ. Thơ của bố suýt nữa làm mẹ con con đi ăn mày. Thế mà ông vẫn in được tập thơ, con không cho tiền thì lấy trộm tiền của con, mỗi tập tiền rút ruột vài tờ 100 nghìn, con trai nghi ngờ đuổi việc mấy đời thù quỹ. Thế mà còn kể lại cho tòa soạn nghe. Thế mà cứ ra vẻ quân sư tha thiết

khuyên tạp chí Chơi mở trang thơ, in thơ của ông mở hàng. Việt Nam là đất nước thơ ca, báo chí không in thơ là giết đi một lượng lớn độc giả tiềm tàng.

Điện thoại gọi đến reng reng reng. Chẳng biết người ta có nhầm không mà thư kí nhắc ông nghe lên nói ngay, không, không nhận thơ đâu, thơ ca thời này bốc mùi lắm. Dập máy luôn.

*

* *

Báo ra. Cuốn tạp chí cầm nặng tay cũng sắc sỡ bìa người mẫu trong nước và nước ngoài. Mấy đêm liền thư kí cùng trưởng lão làm ngày làm đêm, hai ba giờ sáng lẫn ra ngủ trên bàn làm việc dưới nền nhà. Báo đưa phát hành vào các sạp báo, những sạp nhỏ chỉ xin nhận ba cuốn bán thử, hết sẽ lấy nữa, nhờ bán không được tối lại khiêng về nặng gãy lưng em. Thư kí qua các sạp báo đánh mắt liếc vào sản phẩm của mình nằm tênh hênh thiếu nữ ngủ ngày theo kiểu thiếu nữ vô hồn, vô tư và hồn nhiên. Cẩn thận liếc thêm một cái xem sạp báo có dán áp phích quảng cáo Chơi hay không.

Về văn phòng vừa lúc có chuông điện thoại. Thư kí vui vẻ cầm ống nghe đúng bài bản: Tòa soạn báo Chơi xin nghe. Đầu tiên bên kia xối xả một tràng. Báo cái đầu bờ bố mày đây này. Chúng mày bảo chị Cậy chết làm suốt một buổi chiều bố mày chạy đi khắp nhà xác bệnh viện tìm. Rồi bố mày sẽ cho báo chúng mày không còn chỗ mà chôn.

Ngẩn ngơ một lúc sau mới nhớ ra hiểu ra. Trong một ngày vui thế này ai còn nhớ chuyện nhảm nhăng của những ngày hoang mang chưa biết bùa bả có làm kén trong bụng hay không. Chiều cả bọn kéo nhau đi bún ốc. Trùng hợp thế nào, ngày báo hoài thai cũng đã bún ốc. Lại thấy chàng chủ nhiệm báo cười cười khi mọi người nhắc chuyện hôm nay có thằng mô mở hàng gọi điện thoại chửi báo. Chủ nhiệm lại còn nháy mắt hỏi thư kí có thấy giọng thằng chửi quen quen. Bỏ cha giọng ấy quen thật. Hay chính là chủ nhiệm chửi đều chửi đùa? Bọn tài phiệt bị khinh thường nhân văn đôi khi không từ cơ hội để xô xiên cánh chữ nghĩa. Mà đúng là lúc ấy tay chủ nhiệm không có trong văn phòng. Hay chính là hắn?./.

Bến Ôsin

Cô đầu tiên xin cứ gọi là cô Nhất, một phim truyền hình Trung Quốc nhiều tập thì cả nhà gọi cô là Lâm Nhất Nhất. Nhất vừa mới đến một buổi sáng đã nghe huỳnh huych bôm bốp từ phòng ăn sang phòng khách, vợ và con gái anh tái xanh tái mét chạy dúi vào phòng ngủ.

Nhất theo vào ngay, miệng cười đắc thắng, tay giơ cao đuôi con chuột vừa bị cô đánh hộc máu ra đặng mồm chìa cả răng. Phải xua mãi Nhất mới chịu ra. Lát sau nhác thấy một con chuột chạy men theo chân tường, cô lại đuổi nó toi bời chạy ra khỏi bếp men theo lan can lên cầu thang. Lại bài cũ, cô rút phất cái dép cầm tay ném một phát ăn ngay. Con chuột quay lơ ngất xỉu. Con thứ ba bị cô đá một phát không còn biết trời đất là gì ngay trong phòng khách. Một buổi sáng đi tong ba mạng chuột. Rồi Nhất vừa nấu cơm vừa kể ngày bé đi chăn trâu cô nổi tiếng là tay sát chuột. Hun được một ổ chuột đồng, vợ một ít rơm rạ cỏ khô nổi lửa lên là được bữa thom lừng ấm bụng. Nhưng đây là chuột thành phố, chuột thành phố độc hại không ăn được, một ổ dịch hạch đấy. Cô rành rẽ thế.

Đến được vài ngày, cô dặn cả nhà hễ bạn cô gọi đến thì phải nói đây là Xí nghiệp bánh kẹo Hà Nội. Cô đã nói với mọi người rằng lên Hà Nội làm công nhân. Một hôm đi chợ, cô gặp một con bé người làng mang gà lên bán đang tí tê trò chuyện với mấy bà hàng ngày vẫn bán rau cho cô. Cô bảo mày về làng mà nói thấy tao đi chợ thế này, tao cầu đầu rút ruột mày vút vào nồi canh. Báu bỏ gì cái nghề đi ở.

Bà nội cô ngày trước cũng ở cho nhà anh. Lúc bà bằng tuổi cô bây giờ. Làm quản gia tay hòm chìa khóa, được tin cẩn như người nhà. Toàn quốc kháng chiến, ông bà cha mẹ anh đưa nhau ra vùng Việt Bắc kháng chiến, còn một hộp đồ nữ trang và những đồ quý sót lại trong nhà, bà cho vào thúng gánh về quê, về sau hòa bình bà gánh lên hoàn chủ, không suy chuyển mảy may. Nhất kể lại. Kể xong cô bình, cũng là một thứ trung thành theo kiểu nô bộc nô tài.

Hôm khác lại bảo cách mạng đưa bà cháu từ thân phận thẳng ở con sen lên địa vị làm chủ, có thời bà cháu còn làm đội trưởng sản xuất. Thế mà hôm cháu đi bà cháu lại mừng. Ra đây có cô chú chăm nom bà cháu yên tâm lắm, chứ ở nhà làm cái mảnh ruộng bằng viên gạch, lấy gì mà đút mồm.

Tình nghĩa cũ hai nhà. Anh chị định nuôi Nhất dăm ba năm rồi cho cô đi học may có cái nghề mà lấy chồng. Làm Ôsin mới được vài tháng cô đòi đổi ngược quy trình: học may trước, vừa học vừa làm. Thế là học may. Về nhà trải báo cũ ra đo đo cắt cắt.

Nhưng không quên nấu nướng. Bảo rau gì nấu với thịt gì, cá gì cho gia vị gì, rau thơm gì, cô tiếp thu nhanh làm đúng ngay. Không lẫn. Tuy nhiên thỉnh thoảng cô lại chế tác ra những món cải tiến. Làm phở đã rất ổn, cô lại còn cho thêm những viên mọc vào. Anh đi nhìn ngó thì hóa ra không phải một mình cô nghĩ ra, các cô Ôsin đã cho gần hết cả Hà Nội ăn phở mọc. Rau sống cô mua về, rau muống chẻ là món chính thì ít, rau thơm là món ăn hương ăn hoa thì lại thành món chính, ăn cả cây. Lại đi nhìn ngó thì hóa ra cả Hà Nội thanh lịch bây giờ ăn cả cây rau húng rau kinh giới um tùm sum suê. Ấm thực Ôsin thịt vịt thịt ngan cười hân lên đám giỗ đám cưới. Tự chế mãi, một hôm Nhất xoay ra bảo cô chú mua cho cháu quyển sách dạy nấu đặc sản, cháu làm đặc sản cho cả nhà ăn. Mua sách về. Cho thực hành. Vợ anh khen, con bé này mai ngày về quê lấy chồng không muốn làm ruộng mở quán cơm bụi đất hàng đấy. Nhất bảo cháu xin thưa lại hai điều: Một, những đứa như cháu đòi đòi ra phố rồi, đồ mà quay về quê được. Hai, mở hàng cơm củi lửa dầu mỡ nhem nhuốc, không sang. Vợ anh hỏi thế nào thì sang. Nhất chỉ tay lên bức tranh phiên bản treo ở phòng khách: sang là như cô tiểu thư kia kia.

Một bức danh họa châu Âu. Một cô gái áo váy tươm tất, mái tóc rẽ ngôi còn in đường lược, hai tay nâng cái khay trên có một cốc nước không hề sóng sánh, chân thì đang khoan thai bước đi. Nhất gọi cô gái trong tranh là cô tiểu thư.

Nhất học hết lớp dạy cắt may. Thực hành hết quyển sách dạy nấu ăn. Một hôm cô xin phép ra đi. Người ta nhận cô vào một xí nghiệp may mặc liên doanh. Mấy chị em công nhân thuê chung một chỗ ở. Vợ anh tiếc con bé nấu ăn ngon. Tiếc cái công đào tạo. Anh bảo tiếc gì. Nó như con cháu trong nhà.

Hôm cô đi, cô còn rút dép đập chết được một con chuột nữa.

* * * * *

Cô thứ hai cứ coi như tên Nhị, Khuất Nhị Nhị. Theo một phim truyền hình Trung Quốc nhiều tập, bốn cô lần lượt đến đổ tạm bợ vào cái bến Ôsin này đã và sẽ là Lâm Nhất Nhất, Khuất Nhị Nhị, Lý Tam Tam, Đàm Tứ Tứ, có thể sẽ có một cô thập thò ngấp nghé ở cuối truyện mang tên Ngũ Nương Nương.

Cô Nhị, tiếng Việt nặng nhệch đại từ nhân xưng phân cấp ngôi thứ thì phải gọi bằng chị, chị Nhị xấp xỉ tứ tuần ở quê mấp mé lên bà ngoại. Chồng chết, ba đưa con gửi lại nhà mình. Nhị đi ở nhà người. Kêu chị nấu canh nhạt, hôm sau nôi canh mặn chút muối iốt cho cả nhà phát triển trí tuệ. Kêu mặn thì hôm sau chị cho ăn nhạt trở lại. Cứ như thế cho đến khi cả nhà đều biết sợ, không kêu nữa. Khen nôi canh cua rau rút khoai sọ ngon, ngon à, Nhị cho ăn canh khoai sọ ba ngày liền đến mức con bé nhìn thấy khoai sọ thì bảo là khoai đầu lâu.

Nhị mê mẩn những bộ váy áo của vợ anh. Con bé đi học về sớm thấy Nhị mở nhạc

Thái Lan tung bùng giậm giậm, khoác trên người dăm ba bộ cánh của vợ anh, giày cao gót cũng của vợ anh, đi một vòng lại kéo vạt áo một cái, nghiêng mình như người mẫu trên sàn diễn. Đi qua một vòng Nhị cởi một bộ trút xuống dưới chân. Đi lại một vòng Nhị cởi bộ nữa. Dăm ba lần cởi như lột vỏ hành. Sắp sửa lột đến phần áo tắm thì con bé về. Nhị nhìn mấy bộ xống áo xõa xươi trên nền nhà thờ dài với con bé, thật là kẻ ăn không hết người lần chẳng ra.

Lần sau không phải con gái mà là anh bắt gặp. Nhị mặc cái váy ngủ màu kem của vợ anh, nằm trên giường ngủ của vợ chồng anh. Em nằm chờ anh đấy. Anh xem bộ này em mặc dứt khoát đẹp hơn cảnh sát mặc váy của anh. Anh lơ đi như không nghe thấy gì, bỏ ra ngoài. Hôm sau anh khen nhà cửa dọn dẹp trang hoàng đẹp mắt. Nhị lúng liếng đưa cặp mắt, em làm được thế là nhờ có tình yêu.

Phải bảo vợ gặp nói chuyện riêng với Nhị. Vâng, em cũng định nói chuyện riêng với chị từ lâu. Chị cầm tù anh ấy làm gì. Chị hãy buông tha cho anh ấy. Cô đã xem cho em rất kỹ, cô bói bài tây, cô giúp em viết số gieo quẻ, cô xem tay cho em, xem tướng mặt, vạch cả mắt em ra mà xem, cô bảo chỉ cần em kiên trì là muốn gì được nấy. Bây giờ em chỉ muốn anh ấy mà thôi. Cô điên à? Chị đừng hét lên như thế, em còn có thể hét to hơn chị nhiều.

Hai vợ chồng bảo nhau cho Nhị nghỉ. Chờ thêm vài ngày nữa để tìm một con bé khác. Nhưng ngay ngày hôm sau Nhị chủ động bảo cho em thôi việc, em sang làm cho nhà bác Nhữ đối diện nhà mình, em sẽ ở đó chờ cho tới ngày anh được chị tha bổng, bao lâu em cũng chờ.

Từ hôm đó, hễ anh chở chị trên cùng một xe, lại thấy ánh mắt hàng phố thương cảm một cặp vợ chồng cầm tù lẫn nhau mà không buông được nhau ra. Thời gian ở với anh chị, Nhị đã kịp lân la truyền tin trong mạng lưới Ôsin khắp dãy phố, mạng lưới Ôsin truyền sang mạng lưới các bà nội trợ, các ông về hưu, truyền vào những bữa cơm gia đình đủ mặt mọi thế hệ.

Rút kinh nghiệm. Không đến trung tâm dịch vụ việc làm tìm người nhiều tuổi nữa. Cứ trẻ con mà hay. Cháu của người quen của bạn. Họ về quê đón một xâu ba bốn đứa, chia cho mỗi nhà một đứa.

Lý Tam Tam không còn là trẻ con nữa. Mười bảy tuổi rồi. Ở quê cũng là tuổi đã cuống lên đua đòi chúng bạn lấy chồng. Buổi tối ăn uống rửa bát đĩa xong, không thấy Tam đâu, vợ anh cuống lên sợ nó lạ nước lạ cái bị mẹ mìn bắt sang Trung Quốc. Tắt tả đi tìm thì thấy đang đứng nói chuyện với mấy chú thợ ở căn nhà đang xây. Giai trứng cá gái má hồng. Mồm miệng tung hứng đối đáp. Mắt đung đưa. Ngồi xem phim truyền hình nhiều tập hễ thấy trai gái cầm tay kẻ vai áp má là mắt nhìn đắm đuối mồm xuýt

xoa như ăn me ăn sấu.

Mê giai biểu hiện ra tính lú lẫn. Không tập trung được vào một việc gì. Để cháy nồi cá. Vặn nhầm nút điều chỉnh làm cháy cái nồi cơm điện gần hai triệu bạc. Bảo đi mua thịt thì mua ốc. Bảo chạy ra mua gừng luộc ốc thì mua riêng. Nhà cửa cứ lộn xộn rối tinh cả lên vì cái quên quên nhớ nhớ của Tam. Ngày thường đã thế, chủ nhật đòi cho cháu đi thăm người cùng quê. Chủ nhật nào cũng đòi đi. Hôm nào không đi được thì ngồi khóc. Giời ơi, sao cháu khổ thế này. Người ta được đi học đi chơi, cháu phải làm con ở.

Một hôm Tam lại hờ khóc ai oán. Chắc lại không được đi chơi. Anh hỏi vợ, chị bảo chơi cho lắm bây giờ ngồi khóc, cái bụng lùm lùm kia gần bốn tháng rồi, hỏi của đứa nào nhất định không nói. Khó xử. Nhỡ mà hàng xóm biết, một mất mười ngờ. Anh vẫn được tiếng là đẹp giai nhất nhà. Còn lại trong nhà tất cả đều là nữ: vợ, con gái, bà mẹ già thỉnh thoảng đến chơi. Gia súc cũng đều là giống cái: một con chó và một con mèo.

Gọi cho bố Tam ở quê ra. Bố nó bảo bác đi với em nói chuyện với thằng ấy. Chú thợ xây. Bây giờ mày tính thế nào? Chả thế nào cả, mê giai cho lắm thì nó chết. Mày chài nó thì mày phải giải quyết chứ. Chả biết ai chài ai. Chúng mày không định lấy nhau à? Lấy nhau? Tôi ở trong cái nhà đang xây dở với một lũ đàn ông thế này, lấy là lấy thế nào? Mày không sợ tao kiện à, nó là con gái vị thành niên? Tôi cũng vị thành niên đây, còn lâu mới đủ mười tám tuổi, tôi cũng đi kiện.

Bố con nó khăn gói về quê. Tam mếu máo van nài vợ anh, cô xin bố cháu cho cháu ở lại. Về quê đi qua sông bố cháu dìm cháu chết.

Con thuyền đi được chứ cái bến không đi được. Có thuyền nào lại tính chuyện ăn đời ở kiếp trung thành với bến nào. Theo thứ tự thì bây giờ là Đàm Tứ Tứ. Không đàn đúm. Không sênh ra là lên khỏi nhà. Không mấy khi mở mồm, có lẽ vì giọng nó nặng quá, lại khê như giọng bà già. Mặt trắng bệch. Mắt mờ sương đơ đơ man man. Bê bát canh từ bếp vào phòng ăn bao giờ cũng bê nghiêng, té xuống đất nửa bát. Nhìn thế biết thần kinh nó có vấn đề.

Vợ anh đã bắt đầu chán cái việc làm thầy Ôsin. Cô nào cũng bảo ban cẩn thận việc nữ công gia chánh, vừa mới hơi tiến bộ thì ra đi. Chán chả buồn nói. Mặc kệ Tứ muốn làm gì thì làm. Thế là ai cũng sợ ăn cơm nhà. Công dung ngôn hạnh phải rèn phải học. Nữ công gia chánh phải học. Ấm thực không biết ăn thì sao biết làm. Nghề giúp việc châu Âu có hàng trăm năm truyền thống. Nghề giúp việc ở đây có tới nửa thế kỷ đứt đoạn.

Vào bữa Tứ ngồi gắp thức ăn như giả vờ. Gắp gắp gọt gọt. Sơ sai một bát đứng dậy.

Cứ sợ nó ăn ít không làm được. Nhưng cơm nguội bữa trưa thừa trong nồi đến bữa tối chả thấy đâu. Nồi thịt đủ ăn ba bữa, mới ăn bữa trưa, bữa tối đã không còn. Mua một bát táo phớ bê vào phải húp một hơi làm phép mà quên mất vật táo phớ trắng lem nhem quanh mép. Càng thế ngồi vào bàn ăn lại càng như thể không muốn ăn.

Dần dần bắt đầu nhận ra đồ đạc trong nhà hao hụt lạ lùng. Mất lọ nước hoa thối son cái gương cái lược. Ba chục cái bát sứ Nhật mua được vài tháng chỉ còn mười hai cái. Mùa đông đến lôi quần áo rét ra mặc thì thiếu hết cả quần cha áo mẹ váy con. Có hôm thấy cả một cuộn tiền giấu dưới gầm tủ lạnh. Hỏi. Tứ trả lời tiền ấy của người cùng quê hôm qua đến gửi mua thuốc.

Vừa may có cô Nhất đến chơi. Cô bây giờ đã ra dáng cô thợ may, áo váy đã biết chọn kiểu dáng, biết chọn màu. Nghe vợ anh than thở mất đồ, Nhất nói để cháu bảo nó.

Cô rút cái dép đi trong nhà ra cầm tay, đảo mắt nghiêng tai nghe ngóng. Thành linh cô chồm tới cúi người đập đánh chát. Mày chết này. Chết thật. Một con chuột quay lơ chân cầu thang. Nhất quay sang quát Tứ, nhặt con chuột lên.

Tứ loay hoay định tìm một tờ báo lót tay. Nhất quát, nhặt bằng tay, đừng có học đòi tiểu thư. Tứ hoảng quá vội dùng tay xách đuôi con chuột lên. Nhất lấy một cái đĩa sạch đặt trên mặt bàn, hất hàm, bỏ nó vào đĩa.

Hai cô ngồi đối mặt. Giữa là con chuột chết trên cái đĩa. Chưa chết hẳn. Cứ một lát nó lại co rúm hai chân trước, cái bụng rùng lông rùng bần bật. Nhất quát bây giờ mày khai hết tao nghe. Nhất bắt nó hai tay cầm cái đĩa con chuột chết mà xưng tội. Tứ ồng ộc nôn thốc nôn tháo. Tổng tộc khai bằng hết. Quần bò áo len áo da cho hết vào túi ni lông, sáu giờ chiều xách ra cùng với túi rác. Túi rác bỏ vào thùng rác. Túi đồ thì gửi con bé Ôsin nhà bên. Vài bữa đóng gói một lần ra bưu điện gửi về quê. Thìa đĩa bát mang ra chợ bán rẻ.

Sự thành khẩn quá mức có khi gây xúc động. Nhất giật lấy cái đĩa con chuột chết từ tay Tứ đem đổ sọt rác. Mày ngu lắm, giờ trò gian dối với người cho mày nương tựa. Mày thích ở đây nhà cao cửa rộng, mưa không tới mặt nắng không tới đầu, ăn trắng mặc trơn, hay là thích về quê mò cua bắt ốc cấy một sào lúa mỗi năm chỉ đủ gạo ăn ba tháng. Nhất đổi giọng dạy dỗ. Đừng tưởng người thành phố tiền bạc vút đầy mặt bàn, quần áo lền chặt tú là người ta hờ hênh. Bầy cả đấy. Người ta để đấy mời mọc, thử xem mình thật thà đến mức nào, thực ra người ta tính đếm cả rồi.

Dạy dỗ chán, Nhất hạ giọng thân tình. Thôi vấp ngã thì đứng dậy. Bà nội chị bảo đói thì khó sạch rách thì khó thơm cho nên ngày xưa các cụ mới phải dạy đói cho sạch rách cho thơm. Giấy rách phải giữ lấy lề. Phải đàn ông hoàng đế người thành phố người ta không coi thường mình. Ví dụ, vào bữa thì đừng có hùng hục vực mặt vào mà ăn, ra

về khảnh ăn càng tốt. Vắng mặt người ta tha hồ mà ăn nếm ăn thêm. Nếm lúc nấu và thêm sau bữa chính. Lọt sàng xuống nia đi đâu mà thiệt.

Dạy xong được con Tứ, Nhất sang cười đắc thắng với vợ chồng anh. Khen cô dạo này nhanh nhẹn hoạt bát, cô bảo cháu bị đuổi khỏi xí nghiệp may mặc liên doanh rồi. Ông chủ ngoại quốc bắt công nhân làm ngày mười hai tiếng không cho nghỉ thứ bảy chủ nhật, bắt công nhân xếp hàng giữa nắng chào vợ ông ấy, dàn hàng ngang như đội danh dự chào nguyên thủ quốc gia. Mụ này hàng ngày đến nhà máy ăn trưa với ông chủ vào lúc chính Ngọ. Cháu vẽ tranh biếm họa dán báo tường nhà máy. Cháu sang các phân xưởng tuyên truyền đấu tranh chống áp bức bắt công. Thế là cháu bị đuổi. Nhất giở cái túi du lịch cô mang theo, đem khoe mấy tập giấy, mỗi tập gói trong một cái túi ni lông như gói tiền vàng mã. Đây là tranh biếm họa phê tồ cốp pi thành nhiều bản. Đây là tập truyền đơn. Đây là quần áo và đồ dùng của cháu, cô chú cho cháu gửi nhờ cháu đi hoạt động ít hôm. Cháu đã xin được sang một công ty tư nhân. Rồi cháu sẽ quay lại thanh toán lão chủ ngoại quốc.

Vợ anh đùa bảo Nhất cho con Tứ đi theo kiếm việc làm. Nhất lắc đầu, con này cháu dạy là dạy thế thôi, còn u mê chán, không bao giờ giác ngộ được đâu.

Vợ anh khen cô xinh ra. Nhất bảo chưa xinh đâu, bao giờ cháu phải được như cô tiểu thư kia kìa. Tay chỉ vào bức tranh cô gái ở trên tường.

Cô đi rồi. Anh không kịp nói cho cô biết đây không phải là cô tiểu thư. Đây là bức tranh Cô đầy tớ. Chân cô đang bước đi mà cái khay trên tay có một cốc nước không hề nghiêng chao. Điều đó chứng tỏ cô thạo việc, ngôn ngữ ngày nay gọi là giỏi chuyên môn. Trang phục tươm tất, mái tóc còn in đường lược. Điều đó chứng tỏ cô có ý thức tự trọng và biết giữ uy tín nghề nghiệp. Một cô đầy tớ thế kỷ mười chín bên châu Âu. Không phải là cô tiểu thư./.

Bốn khúc một bản tình ca

Giới thiệu nhân vật

A - Chàng

Chàng vốn là một người làm nghề xoa đầu trẻ tại một trường sư phạm mà tới 95% học trò là nữ. Sau mười năm có vẻ lẫn lộn với nghề (và cả với đám học trò thân yêu) mà chẳng thấy nên cơm nên cháo gì, vào một ngày đẹp trời chàng quyết định dứt áo ra đi tìm một chân trời mới. Số phận run rủi đã xô đẩy chàng tới một văn phòng báo chí có cái tên rất ấn tượng là “Chân trời lúc rạng đông” đến từ tận đất nước Phù tang, với chức danh được in trang trọng ngay chính giữa tấm các visit bằng tiếng Anh là “Press Servant”. Nhiều người cứ thắc mắc rằng tại sao một con người thông minh sáng láng như chàng lại chưa tìm được người nâng khăn sửa túi trong số mười mấy khoá học trò mà chàng đã bỏ bao công sức vừa dạy vừa dỗ đó. Hay là chàng có vấn đề bệnh lý gì đó tế nhị mà các cô gái không dám gần? Hoàn toàn ngược lại.

Theo lời chàng tâm sự, trong một lần nhậu hơi quá chén, cái hành trang tình yêu của chàng cũng nặng ra phết, nói phải tội chứ nếu chàng xuất cảnh theo diện đoàn tụ gia đình “hựt” (nghe bảo một trong những cô học trò yêu của thầy đi xuất khẩu lao động sang Nga hiện vẫn đang đánh hàng chủ yếu là đồ lót từ Mát về các vùng quê xa xôi) thì chắc chắn phải thuê hẳn một công tai nơ loại 40 feet chiều cao mới chứa hết. Thế nhưng cái số chàng nó mạt, cứ muộn nhất là đến cuối năm học thầy lại đường thầy, trò đường trò. Cũng chẳng dám bận tâm lắm bởi “con chị nó đi, con dì nó lớn”, cứ mỗi năm chàng nhúp một cô. Xin phép được trích dẫn ra đây một vài mối tình để khỏi mang tiếng cho chàng là người điêu ngoa, ăn không nói có, một căn bệnh nghề nghiệp mà thiên hạ thường ác ý gán cho những người làm báo như chàng.

Mối tình thứ nhất đến khi lần đầu tiên chàng bước chân lên bục giảng. Cái giọng trầm, ấm áp và cái phong thái có vẻ phớt học trò của chàng khi dạy một bài thơ tình nổi tiếng của Đại Thi hào Puskin đã làm rung động trái tim khờ dại của một thôn nữ ngây thơ lần đầu tiên bước chân ra Thủ Đô. Suốt năm học đó, trong suốt các tiết học cô nàng chẳng làm được điều gì khác ngoài việc ngược cặp mắt đắm đuối nhìn thầy, đôi môi luôn mở trong tư thế sẵn sàng ăn vãi từng “lời vàng ý ngọc” phát ra từ miệng thầy. Sự đam mê đến cuồng dại của cô học trò như tiếp thêm lửa cho những lời giảng của thầy, làm bùng lên tình yêu nghề nghiệp vốn đã rất dễ bén lửa của một thầy giáo mới ra trường, và kết quả là hầu như tiết nào thầy cũng bị cháy giáo án. Mối tình đầu bốc lửa đó bị dội một xô nước rửa bát, chuyện thường ngày ở khu nội trú sinh viên,

vào một buổi chiều cuối năm tây. Hôm đó, cô nàng vào phòng thi vấn đáp, nói tiếng “lào” ra tiếng “ý”, bị đánh trượt, phải trở về quê làm nông nghiệp. Vài tháng sau, chắc vì vẫn chưa nguôi ngoai được cái kỷ niệm vừa giàu chất thơ vừa phũ phàng của mối tình đầu, nàng quyết định lấy quách một anh chồng làm nghề xe thô. Nghe đầu bị ngược đãi kinh lắm: cứ trung bình một tuần một trận đòn, nửa tháng một lần bị dìm xuống ao, và một quý một lần bị quần tóc treo lên xà nhà. Kể cũng tội, vì nàng chăm oi là chăm: chăm làm, chăm ăn, chăm khuyên nhủ chồng, chăm răn dạy con cái, chăm góp ý với hàng xóm, và cả chăm đẻ nữa (thấy bảo hai vợ chồng đã có với nhau năm thằng cu cái hĩm rồi). Phải mỗi cái tính lơ đễnh: ai đòi đang ngồi quấy cám lợn, hay nhồi bánh đúc vào điều vịt cho chồng thô ra Hà Nội bán, thỉnh thoảng lại đàn mặt ra, rồi bất thần ngâm vồng lên mấy câu thơ (thầy đã đọc tặng khi nàng từ tận quê lên trường mời thầy về ăn cỗ cưới), làm thằng chồng cứ tưởng xỏ xiên gì nó, nó đánh cho.

Thương lắm! Xin được mạn phép thầy được đọc ra hai câu thơ đó ở đây để mọi người cùng phán xét cái bệnh ghen vô lý của một gã chồng thượng cẳng chân hạ cẳng tay:

Tôi yêu em, yêu chân thành, đắm thắm

Cầu cho em được người chồng như tôi đã yêu em

Mối tình thứ hai là với một cô nhà ở làng hoa Nhật Tân, có cái tính cách mạnh mẽ đặc thù của dân ngoại đô. Mến thầy, bằng cái giọng vừa năn nỉ, vừa nũng nịu, cô nàng nặc xin được đến nhà thầy học phù đạo vào buổi tối. Cứ sau mỗi buổi học (thường kết thúc vào gần mười giờ đêm), cô lại chom chớp mắt tỏ vẻ nhờ thầy đưa về. Tuy lúc đầu hơi ngại, nhưng nghĩ thân gái hờ hớ như thế đi đêm trên đê một mình nói phải tội chứ ngộ nhờ có thằng nào nó liều thì phí một đời hoa, mà mang tiếng cho mình, thầy cũng tặc lưỡi gật bừa. Những cuộc đi dạo dọc con đê của hai con người “già nhân ngãi non thầy trò” này đã không may bị gián đoạn vô thời hạn do một sự cố bất ngờ. Đó là vào một đêm tháng Cũ Mật, trời không giăng không sao. Sau khi đưa cô học trò yêu về nhà, đang túc tắc vừa đạp xe vừa chóp chép cái dư vị ngọt như mật hoa, hít hít cái dư hương thơm như hương như hoa của nụ hôn chia tay (thời đó nụ hôn không bị pha trộn vị gây gây của thịt chó và mùi găng gắt của mắm tôm như bây giờ - chú thích của tác giả), thầy bỗng cảm thấy có một vật gì cứng đập đánh bốp một cái vào trán. Một giải sao băng bỗng phụt loé lên trước mắt thầy trước khi đưa thầy vào cõi vô thức. Khi tỉnh dậy, quờ quạng khắp nơi thì thấy đầu, cổ, chân tay vẫn còn đủ cả. Chỉ có cái xe “Sputnik”, chiếc đồng hồ “Raketa”, chiếc áo bay và đôi giày cô-xu-ghin, gia tài dành dụm suốt một năm đi Nga của thầy, đã theo giải sao băng bay vào vũ trụ bao la. May mà chiếc quần xibata sồn do đã bị tích kê hai miếng ở mông là còn sót lại. “Thôi của đi thay người” - thầy tự an ủi. Thế rồi bước thấp bước cao, co ro cúm rúm, thầy quá bộ

về nhà, vừa đi vừa hát, hát cho đỡ lạnh, hát cho đỡ sợ,

Đêm đông, ta lê bước chân không giày trên đê

Có ai thấu tình cô lữ đêm đông lưng trần

Thầy phải nghỉ mất hai tuần để đi bệnh viện thăm mỗ lại cái trán, nhưng dấu tích của chấn thương xương sọ thì vẫn còn lại đến tận bây giờ: phần tóc phải cạo khi giải phẫu đã không thể nào mọc lại được nữa.

Mỗi tình thứ ba là với cô gái thuộc một gia đình Hà Nội cổ, nền nếp, gia giáo. Sau hơn nửa năm quen nhau, cô mới nhận lời đi chơi công viên Thủ Lệ với thầy, và dứt khoát đòi được ngồi ở chiếc ghế đá đặt dưới cột đèn cao áp. Trong lúc thầy đang say sưa thổ lộ tình cảm, cô học trò cứ cúi gầm mặt xuống đất. Thầy hỏi gì cô cũng cứ im lặng, dứt khoát không ngẩng đầu lên thầy lấy làm lạ, bèn ngó thử xuống xem dưới chân có cái gì thu hút mạnh hơn cả giọng nói, nét mặt và cả đôi tay đang miệt mài bộc lộ tình cảm của mình. Thầy chợt choáng váng khi nhận ra rằng, trong khi vội vã đến điểm hẹn của tình yêu, thầy đã mang nhầm đôi bít tất rách, thò cả hai ngón chân cái ra ngoài. Vừa xấu hổ, vừa tự ái, thầy đứng bật dậy, phăm phăm ra lấy xe về một mình. Khi một người bạn đã nhiều lần trải qua những ca hiểu lầm kiểu này chân tình khuyên nhủ chàng thì chàng quát lên:

- Với tư cách cá nhân tôi có thể tha thứ được sự thiếu nghiêm túc đó, nhưng với tư cách một người thầy thì không đời nào. Không thể nào chấp nhận được cái thái độ thiếu tôn trọng đối với một nghề nghiệp cao quý như nghề của chúng ta. Đây thuộc về phạm trù quan điểm. Đây rồi ông xem, còn tôi, còn ông, cô này mà trở thành một cô giáo tử tế thì tôi sẵn sàng nuốt chửng đôi bít tất hôm nọ.

- Ông dốt bỏ mẹ, chẳng hiểu tâm lý phụ nữ gì cả, anh bạn phá lên cười, thế mà cũng mang tiếng là kỹ sư tâm hồn. Người ta đường đường là con gái nhà lành, mới đi chơi lần đầu tiên mà ông tỏ tình bằng một dose mạnh như thế, bé sợ, không dám ngẩng lên nhìn cái mặt ông là phải. Tôi nói cho ông biết nhớ, không hạ đường huyết rồi ngất xỉu ngay tại chỗ là phúc tổ mấy đời nhà ông rồi đấy. Cô bạn của bé vừa mới mách nhỏ cho tôi là bé rất thích ông. Mà con gái là thích thì áo rách, quần rách họ cũng chấp nhận được chứ đừng kể đến bít tất rách như ông. Thôi đừng sĩ diện hão nữa, ông giáo Thứ, đến làm lành với bé đi. Nếu chưa mua bít tất, lấy bít tất mới của tôi mà xỏ. Hàng ngoại nhè Made in China hân hoi.

Nhưng không không là không, đáng quân tử nhất ngôn nay vẫn kiên quyết bảo lưu ý kiến của mình.

B - Nàng

Nàng, từng là một cô giáo nuôi dạy hổ, do chán chinh phục cái thế giới đầy những tiếng quạ khóc, la hét đơn ngữ, sắc cái mùi tanh đặc trưng của mồ hôi trẻ con pha lẫn

mùi toa lét, đã tìm đến một nơi huyền ảo hơn với những tiếng ồn đa ngữ và mùi thơm của khói thuốc lá, cùng với một thách thức mới là chinh phục thế giới người nhón. Cho đến thời điểm chàng xuất hiện, nàng cũng kịp nhét vội vào trong cái rương đựng của hồi môn mang về nhà chồng của mình vài ba cái bọc tương tự.

Anh chàng thứ nhất làm phù rể cho một đám cưới mà tình cờ nàng được mời làm phù dâu. Trong khi chú rể trao hoa, trao nhẫn và trao nạm hôn cho cô dâu, chàng phù rể cũng kịp trao cho nàng phù dâu mười cái nhìn tình tứ, một tá nụ cười đầy ẩn ý, và thậm chí còn kịp dẫm vào chân nàng một cái. Họ cũng có dịp đi chơi với nhau dăm bảy lần trước khi chàng phải đi Sài Gòn công tác khoảng nửa năm.

Thấy nàng chạy chiếc xe 81 đời đầu đã lên tới cột 3, lại còn bị lệch càng (do đâm vào vỉa hè khi nhận được lời tỏ tình một gã lái xe lam), anh chàng có nhã ý muốn cho nàng mượn chiếc xe Astrea chưa hết thời hạn rất đa. Nàng từ chối, nhưng anh chàng cứ để xe lại ở cơ quan nàng, và gửi chìa khoá lại chỗ thường trực nhờ chuyển hộ. Lòng tự trọng của một người con gái không cho phép nàng dùng chiếc xe của một người con trai mà nàng chưa nhận lời chính thức, tuy trong lòng đã cảm thấy xôn xang. Chiếc xe có lẽ cứ đành phải nằm suu tầm bụi giết thời gian ở nhà để xe cho tới khi anh chàng từ Sài Gòn ra, nếu như ba tháng sau ông thường trực không chìa ra cho nàng tờ invoice báo tiền gửi xe quý. Tính ra mỗi tháng nàng phải trả hơn 300 ngàn đồng (ở đây người ta tính tiền trông xe là 1 Mỹ một ngày đêm). Làm cho người nước ngoài cũng có cái khổ thế đấy! (Chứ không phải như ai vẫn tưởng bỏ?!) Phải công nhận cái nhà anh Xuân Diệu là hơi bị giỏi khi thốt lên:

Yêu là mất ở trong mình một tí

Vì mỗi khi yêu thì ví lại rơi...

Của đau con xót, xót cho cả mình, xót cho cả anh bạn ngày nào cũng tốn tiền điện thoại liên tỉnh gọi ra thúc giục, van nài dùng xe, nàng nhắc ngay phone gọi đến cơ quan anh chàng hỏi thăm địa chỉ nhà riêng, và thuê hẳn một chuyến taxi tải Thành Hưng chở chiếc kỷ vật của tình yêu mang trả. Kết cục câu chuyện tình theo cách đó làm cả hai sau này đều thấy hụt hẫng. Chỉ có cha mẹ chàng trai là mừng, mừng như bắt được của! Chả là khi con đi Sài Gòn, không thấy để xe ở nhà, gọi điện hỏi thì cu cậu cứ ầm ă ầm ớ, hai cụ nghi ngay. Cụ bà tru tréo lên với cụ ông:

- Tôi biết ngay mà, cái thằng gà gô nhà mình lại phải lòng con phải gió nào rồi, hồn vía để trên mây, quên khoá xe để trộm nó lấy mất. Thảo nào, suốt một tuần thấy con về muộn, tôi hỏi thì nó cứ nhe nhón ra cười. Hôm trước khi nó ra tàu, tôi cứ hỏi một đằng nó trả lời một nẻo, tôi đã thấy ngờ ngợ. Thật khổ cái thân già này, có mấy mẩu đất hương hoả ở quê bán tất cho con mua xe. Chúng con ăn ở xưa nay có đều tiếng gì đâu mà giờ lại hại chúng con thế này, hờ giờ! Cái thằng ôn vật kia, mà mà vác cái mặt

thót của mày về thì mày biết tay bà!

Bỗng dưng hôm đó, có một cô mặt mũi nghiêm trang như chụp ảnh chứng minh thư đến hỏi đúng tên tuổi, địa chỉ con mình, lại đề nghị được xem hộ khẩu, và trước khi giao xe còn bảo làm giấy biên nhận ghi rõ các bộ phận để tháo như cốp, xi nhan, gương, mặt nạ, đồng hồ, hay ổ khoá điện vẫn đầy đủ, hai cụ đoán ngay ra nàng là cảnh sát hình sự ăn mặc cải trang. Có mấy cân khoai sọ và một hũ tương ở quê mang ra biếu, cụ bà cho hết vào cái bị coi, và dúi vào tay nàng bắt nhận cho bằng được. Cụ bà còn xin địa chỉ “để khi nào em nó đi công tác về, vợ chồng chúng tôi sẽ bảo ngay nó đến cảm ơn và hậu tạ chị”. Nàng chỉ lí nhí từ chối, và leo lên xe đi thẳng.

- Các anh chị công an bây giờ tốt tốt là, thiên hạ họ nói thế nào ấy chứ, - hai cụ cứ tấm tắc khen mãi.

Ngay hôm đó cụ ông đã viết lời cảm ơn gửi cho Đài THTW và Đài THHN, và tận cả mấy báo của ngành công an nữa.

Anh chàng thứ hai là một thợ chuyên chữa máy photocopy. Khi lần đầu tiên đến chữa máy cho văn phòng nàng, uống có mỗi cốc sữa tươi do nàng pha mà anh chàng này đã như bị bỏ bùa mê, thuốc lú. Ai đòi máy vừa chữa xong được ba ngày đã vội gọi điện hỏi xem đã hỏng lại chưa. Và từ đó cứ đều đặn mỗi tuần hai lần, vào thứ tư và thứ bảy, văn phòng đều nhận được lời hỏi thăm đầy tinh thần trách nhiệm về tình trạng sức khoẻ của chiếc máy photocopy. Vô phúc cho anh cu này là mấy lần sau gọi đến văn phòng đều gặp phải ông phân xã trưởng, một người đàn ông đầu tròn như quả bí ngô, tóc lơ thơ mấy sợi, mặt lúc nào cũng xị ra như bị, lại xa vợ đã lâu nên rất ghét nghe những chuyện trai gái tầm phào. Đến lần thứ ba trong vòng có mười ngày mà phải trả lời cùng một câu hỏi, ông này đã gần giọng xuống trong máy điện thoại:

- Anh hãy nhớ kỹ điều này: máy Nhật là siêu bền, chỉ có sức chịu đựng của người Nhật là có hạn thôi.

Nghe nói sau này mỗi khi máy có trục trặc cái nhà ông Nhật Săng này lại đích thân vác máy đến cửa hàng để sửa.

Anh chàng thứ ba là một văn sĩ khá nổi tiếng, học cao biết rộng, viết lắm in nhiều, chỉ có mỗi cái tật nhỏ là không biết đi xe máy. Cứ mỗi lần đi chơi là nàng phải đèo, còn anh chàng ngồi sau ôm chặt lấy nàng chắc vì sợ ngã. Lúc đầu nàng cũng thấy chướng vì bị mọi người trêu chọc, nhưng anh chàng rất khéo vỗ về, nên nàng cũng đánh chữ “kệ” cho xong. Duy có một lần vào mùa mưa ở Hà Nội, xe bị ngập hết bánh, chết máy, nàng phải xuống đẩy bộ. Anh chàng văn sĩ đã không nhảy xuống đẩy giúp nàng thì thôi lại còn co chân lên ngồi xồm trên yên sau (chắc là sợ nước làm bung đế đôi giày nàng vừa mua tặng). Sau khi đã an toạ ở vị thế mới, cảm hứng nghệ sĩ nổi lên, anh chàng vừa rung đầu gối đánh nhịp, vừa cất tiếng hát náo nùng, xót xa cho những

vắt vả, gian truân mà nàng đang trải qua:

Hà Nội mùa này lắm những cơn mưa
Váy ngắn, giày cao, chân em dầm trong nước lạnh
Mưa vẫn rơi rơi, ta bên nhau một chiều lướt thướt
Thật khổ em tôi, lặn lội cái thân cò...

Dân tình đi đường trông thấy nghịch cảnh đấy đã không nhin được cười, lại nghe anh chàng ngẫu hứng hát thì đồng loạt vỗ tay, hò reo “bis, bis...”, ầm cả hai bên đường. Nàng chẳng nói chẳng rằng đẩy nghiêng xe một cái làm chàng vẫn sĩ ngã tùm xuồng nước. Chàng ta phải hụp lặn ở cái bể bơi lưu động đó mất hơn nửa tiếng mới tìm thấy cái kính cận đã bị vỡ mất một mắt, và đến gần nửa đêm cũng lần mò về được tới nhà. Nghe bảo anh chàng ngã bệnh, nằm liệt giường mất gần một tháng, trong cơn mê sáng cứ hát đi hát lại điệp khúc về mưa. Con người cao thượng này chẳng những không giận gì nàng mà trái lại còn yêu tha thiết hơn, tuy nhiên từ đây chỉ là tình yêu đơn phương, vì chẳng bao giờ nàng còn đến đón chàng đi chơi nữa. Ngày nàng lên xe hoa, tuy không được mời nhưng dò biết được qua bạn bè nàng, bắt chập cái cảm giác nhức nhối của vết thương lòng đang ngày một há to miệng, chàng vẫn sĩ thuê hẳn một chuyến xe ôm khứ hồi, hiệu Angel đòi chót, đến dự đám cưới. Sau khi com rượu no say, vẫn sĩ lừ lừ khiêng bộ mặt đưa đám tới gần bàn cô dâu chú rể chúc mừng hạnh phúc, và tất nhiên là không quên dúi vào tay nàng một chiếc phong bì. Sau tuần trăng mật, khi kiểm kê chiến lợi phẩm, nàng phát hiện ra trong chiếc phong bì đó thay vì tiền mừng là một mảnh giấy được cắt tĩa theo hình một trái tim đã te tua, trên đó ghi đôi dòng thơ:

Sông đã ra biển rồi, sao dòng vẫn thao thiết chảy
Em đã có chồng, sao tôi vẫn tương tư

Những mối tình như vậy đi qua đời nàng để lại một chút xao xuyến, băng khuâng cộng với một tí ti hột hắng, nhưng không hề khiến nàng thất vọng, hay tìm đến làm bạn với seduxen. Thử một tí chơi cho biết, chứ nàng không thể quên được cái mục tiêu đã được khôi óc, con tim và cái bản năng đàn bà của nàng thông qua với 66% phiếu thuận là tìm một tấm chồng cho ra tấm chồng, “bõ công trang điểm má hồng, môi son”! Câu hát ru của bà ngoại khi nàng còn bé vẫn còn như văng vẳng bên tai:

Tình như bát bún riêu cua
Trông qua đầy hụ, ba lùa hết ngay!

Ai đã từng ăn bún riêu cua hẳn không thể quên được cái bát có hình dáng đặc biệt dành riêng cho loại đặc sản vỉa hè truyền thống này, được gọi bằng một cái tên rất “mơi” là bát yêu! Đó là một cái bát có miệng loe to tướng, lòng hóp lại đột ngột. Trên cái miệng loe đó, người ta nhìn thấy đủ cả bảy sắc cầu vồng: sắc tím của tía tô, sắc

xám của mắt tôm, sắc xanh của hành lá, sắc nâu của thịt cua, sắc đỏ của cà chua, sắc da cam của gạch cua và sắc vàng của váng mỡ, tất cả nổi bật trên cái phồng trắng mịn của sợi bún. Người chưa từng ăn bún riêu cứ ngỡ sẽ thỏa mãn được cái dạ dày háu đói của mình khi nhìn thấy một bát bún riêu đầy đặn như vậy. Nhưng, chẳng phải nói ngoa, đúng ba lần dùng đũa lùa bún vào mồm là sạch sành sanh bát. Nàng đã ăn đến bát thứ ba mà vẫn chưa thấy bổ bèn gì. Đúng là các cụ nói phải, chẳng gì bằng cơm, phải có tí bụng mới khỏi sôi. Sau này chán cơm ăn bún thì lại đi một nhẽ!

Hà nội đêm trở gió

Chàng gặp nàng ở phòng thường trực một khu building cho các văn phòng nước ngoài thuê, khi ra đó lấy báo. Ngay từ cái nhìn đầu tiên, linh tính đã mách bảo với chàng rằng Con Tàu Mùa Xuân của chàng sẽ đổ hẫng ở cái ga thứ 13 này. Chàng là người có đạo nên không bao giờ dám cưỡng lại số mệnh. Vả lại, đã thấy một mối nên chàng không muốn kéo dài thời gian trên đường làm gì nữa.

Chàng mua ngay hai vé nghe nhạc giao hưởng thánh phòng, cho vào hai chiếc phong bì, rồi cộp hai cái dấu “Kính Biểu” lên đó. Nhét một chiếc vào ngăn báo của mình, một chiếc bỏ vào ngăn báo của nàng, chàng chờ nàng xuống lấy báo, rồi làm như tình cờ, bước vào mở ngăn báo mình ra. Chàng reo lên khi mở phong bì:

- Ô, tuyệt vời quá! Gửi mua mãi không được vé, hết hy vọng rồi lại nhận được vé mời. Chương trình này cực kỳ, toàn những bản nhạc nổi tiếng thế giới, - chàng giải thích cho ông thường trực lúc đó đang ngủ gà ngủ gật vì người thay ca đã quá ba tiếng rồi vẫn chưa chịu đến.

Nàng biết tông cái vở bắt quên của anh chàng, nhưng vẫn thấy hơi hiếu kỳ. Lần đầu tiên, nàng gặp một người chưa già lắm mà lại thích nhạc giao hưởng.

- Ủ, cứ để yên xem sao, - nàng mỉm cười.

Chiều thứ bảy đó, sau khi đá bóng xong, chàng từ chối đi uống bia với anh em đội bóng, phóng ngay về nhà tắm gội sạch sẽ. Chỉnh trang quần áo xong, xịt tí gôm lên đầu, xúc tí nước hoa vào người, chàng đến Nhà Hát Lớn đợi từ sáu rưỡi, tuy buổi hoà nhạc bắt đầu từ 8 giờ. Chàng mua một bịch hạt bí, chọn một chỗ khuất đứng đợi. Vừa chờ đợi, chàng vừa lo nàng không đến, bởi nếu thế không tiến hành test được. Yêu đương gió thoảng thì thôi, chứ một khi đã quyết định xe duyên vợ chồng, ăn đời ở kiếp với nhau thì phải “tét tiết” cho nó đàng hoàng.

Ai đã từng một lần đi nghe giao hưởng đều có thể rút ra một nhận xét này: trong cái tĩnh lặng rất có ý thức của phòng hoà nhạc, và trên cái nền rất du dương của những giai điệu cổ điển, người ta rất dễ buồn ngủ nếu không cảm thụ được loại hình âm nhạc bác học này. Theo ba rem mới của chàng, sau nhiều lần sửa đổi và bổ sung, nếu nàng có ngủ, vẫn có thể chiêm chước được. Đã từng là một người thầy, chàng đã quá hiểu sự

què quặt của nền giáo dục nước nhà. Nhưng điều quan trọng là khi ngủ nàng không được ngáy; chàng là người rất thính tai, một tiếng hắt xì hơi của con thạch sùng cũng có thể làm chàng tỉnh giấc.

Tám giờ kém năm phút, nàng lững thững bước lên bậc cổng nhà hát. Thế là yên tâm, cái test có thể thực hiện được rồi.

Hai tiếng đồng hồ đã trôi qua, chắc độc giả cũng hồi hộp chẳng kém gì người viết, bởi vì nếu nàng không qua được cái test này thì chắc người viết phải vĩnh biệt độc giả ở đây. Rất may là mọi thứ đã trôi qua suôn sẻ, thậm chí nàng còn đạt điểm xuất sắc đến mức one-man jury, sau khi tranh luận một cách căng thẳng nhưng vẫn công tâm, đã đi đến thống nhất là nàng được miễn examination. Hôm đó, lần đầu tiên trong đời, nàng có người mời đi dạo dưới ánh trăng thơ mộng xứ Bavaria, xuôi thuyền theo dòng Đa nuyép, cười lạc đà đi shopping ở Phiên chợ Ba tư..., và phóng xe đi ăn cháo cả quả ở Mai Hắc Đế!!!

Tuy chỉ đi nghe nhạc vào thứ bảy, nhưng thực ra tối nào họ cũng có thời gian ở bên nhau, vì bốn buổi một tuần, chàng luôn đến đón nàng lúc tan học ngoại ngữ, sau khi đi chơi tennis về. Hai tối còn lại chàng đến nhà nàng.

Cách đây một năm, nàng đã ghi danh theo học chương trình “Spoken English for tonight” (Tiếng Anh Nói Đêm Nay). Đây là chương trình tiếng Anh vào loại nổi tiếng nhất thế giới dưới góc độ tiện dụng. Nó tạo cho người học một tâm lý cực kỳ thoải mái và chủ động, tự mình cảm thấy khi nào đã đạt đủ trình độ thì xin thi lấy bằng. Chả thế mà có những người mới học có một nửa, thậm chí 1/3 khoá đã được cấp bằng loại ưu. Lại cũng có những người khác, số này ít hơn, học đi học lại tới bốn, năm khoá mà vẫn chưa được cấp bằng. Người ta cứ gọi tắt đó là chứng chỉ “Ai si em?” (ICM), chứ tên đầy đủ của nó là “The International Certificate of Multimedia”, dịch ra tiếng Việt nghĩa là “Chứng chỉ Quốc Tế về Truyền Thông Đa Phương Tiện”. Tệ cái thiên hạ cũng có lắm kẻ rồi hơi cứ nghĩ xiên nghĩ xẹo, rồi đọc chệch ra thành “The Informal Certificate of Marriage”, tức là Giấy Đăng Ký Kết Hôn Không Chính Thức. Thành thử, đôi khi cũng có những ông bố, bà mẹ nhẹ dạ cả tin, nghe theo luận điệu tuyên truyền của những phần tử xấu, cấm con cái theo học những khoá này. Họ, vô hình trung, đã làm cản trở quá trình hội nhập của lớp trẻ ở Việt Nam. Nhưng mà thôi, ta hãy quên họ đi, hãy để cho lịch sử phán xét họ.

Đến nhà nàng chơi, chàng cảm thấy rất ngại hai ông bà già, người mà chàng đã thâm nhắm làm bố mẹ vợ, nên chẳng dám nói năng gì cả, ngoài hai câu chào lúc đến và lúc về. Ngồi không cũng vô duyên, chàng đành dán mắt vào chiếc TV 14 inches nội địa, màu chập chờn lúc có lúc không. Lâu lâu rồi cũng thành quen, chàng chăm chú theo dõi TV một cách thực sự. Đôi khi gặp những vấn đề hay hay, chàng còn lấy bút

chỉ ra ghi chép để ngày hôm sau có tin cho sếp.

Sau hơn nửa năm, mẹ nàng gọi nàng vào bếp:

- Trong đám bạn bè con tới đây chơi, mẹ trông thấy có mỗi cái nhà bác này là ưng mắt mẹ. Trông đàng hoàng, tử tế lắm. Phải mỗi cái tội nghèo.

- Mẹ biết gì mà bảo người ta nghèo? - nàng hỏi lại.

- Thì mẹ thấy đến đây cứ chúi mũi vào cái vô tuyến, chẳng nói, chẳng rằng gì cả, mẹ biết ngay, - bà mẹ phân bua. - Thịnh thoảng lại còn ghi ghi, chép chép nữa, con ạ. Đàn ông chịu khó học hành, phấn đấu như vậy là có phúc đấy, con ạ.

- Nhưng mà con với anh ấy đã có gì đâu mà mẹ cứ cuống lên, - nàng giãy nảy lên, mặt đỏ ửng.

- Cha bố nhà chị, tôi ngần này tuổi đầu, đã ba lần gả chồng cho các chị của chị, hai lần cưới vợ cho các anh của chị, tôi mà lại không đi guốc trong bụng chị à? Cứ nhìn cái vẻ mừng rỡ của chị khi anh ấy đến, rồi ánh mắt nuối tiếc của chị khi anh ấy về là tôi đoán được hết. Chả phải đợi chị thừa với tôi, - bà vừa nói vừa nheo nheo mắt nhìn cô con gái út.

- Mẹ này, - nàng nũng nịu gục đầu vào vai mẹ. - Anh ấy đã nói gì với con đâu.

- Thôi chả phải nói. Đàn ông nói in ít thôi. Bố chị ngày xưa cũng thế, - bà trầm ngâm nhớ lại, - Hồi đó, chúng tôi đâu có nhiều thời gian tìm hiểu như anh chị bây giờ. Người ta dẫn ông ấy đến nhà ông bà ngoại chị chơi để làm mối cho tôi. Ông ấy ngồi yên một lúc mà chẳng biết nói câu gì, hay tay cứ hết vịn vào rồi lại vịn ra. Bỗng nhiên, thấy cái điều cày của ông ngoại chị để gần đó, ông ấy vồ lấy, vồ thuốc, châm lửa rồi rít lên sòng sọc. Thấy vẫn chưa biết nói gì, ông ấy làm tiếp hai vớ nữa, khói phả vào mắt tôi cay cay là. Xong vớ thứ ba thì hình như ông ấy hơi say, lại đâm ra dạn. Ông ấy mời tiếp một vớ nữa, châm đóm rồi đưa điều cho tôi: “Em thử đi, cái tăng điều này hút đượm lắm!”. Tôi lúc đó chẳng nhìn được cười, ông ấy cũng cười. Rồi phải lòng nhau từ đấy. Chị xem, sống với nhau đã năm mươi năm rồi, có với nhau sáu mặt con, mà đã lần nào to tiếng với nhau đâu.

Bà ngừng một tí để nhấp ngụm nước rồi nói thêm:

- Chị với anh ấy bàn bạc với nhau liệu lúc nào tổ chức thì tùy, nhưng tôi nói trước là sang năm chị Kim Lâu không cưới được đâu nhá. Biết anh ấy nghèo, tôi cũng chẳng thách gì cho nó to tát cả, chỉ lo giúp tôi ít trâu cau, với cân chè Thái để chia cho hàng xóm, họ mạc là được. Cưới xong, nếu bên ấy chật, anh chị dọn về luôn đây mà ở cho vui, còn có cái vô tuyến cho anh ấy nghiên cứu tình hình.

Nàng vừa buồn cười vì mẹ “bé cái nhâm”, vừa vui vì thế là mẹ đồng ý. Nhưng mà tại sao chàng chẳng chịu nói gì cả? Hay là...

Chẳng có “hay là” gì cả, chàng cũng muốn nói lắm, nhưng chẳng biết nói thế nào.

Những lời tỏ tình trước kia chàng đều cảm thấy không thể diễn tả được cảm xúc của chàng lúc này, cảm xúc của một người rất muốn lấy vợ. Chàng cứ băn khoăn suy nghĩ mãi, mà ngày Nhà Giáo Việt Nam, thời điểm chàng thấy thích hợp nhất để tỏ tình (vì chàng và nàng đều xuất thân từ nghề giáo), đang đến gần.

Sáng 20/11, chàng dậy từ 5 giờ sáng, ngồi vào bàn. Viết rồi lại vò đi, vứt sọt rác. Trong gần ba tiếng đồng hồ chàng đã làm hỏng tới 99 cái bưu thiếp. Còn chiếc cuối cùng, chàng đành viết bừa tâm trạng của mình lúc đó:

Mỗi thu đi đòi anh lại bầm thêm một nhát

Bởi bầm nhiều nên nhát lắm em ơi

(Năm nay chàng đã nhận nhát bầm thứ bảy - Chú thích của tác giả)

Rồi quên cả rửa mặt, chàng phóng vội đến chỗ làm để kịp nhét chiếc phong bì vào ngăn thư báo trước khi nàng đến. Sáng hôm đó, chàng bị sếp phê bình vì điểm nhầm báo ngày hôm trước.

Trước khi ra về, chàng nhận được một bức FAX được gửi đi từ Bưu Điện Bờ Hồ, trên đó ghi vền vẹn có một câu: “Mẹ em bảo sang năm em Kim Lâu đấy!”.

Đám cưới của họ có rất nhiều người tham dự, ai cũng vui mừng trước hạnh phúc của họ, chỉ trừ có anh chàng văn sĩ mà ta đã có dịp đề cập ở phần trên. Hạnh phúc đến quá nhanh làm cả hai đều thấy ngỡ ngàng, không biết là mơ hay thật. Ngay sau đêm tân hôn, chàng phải ra hiệu đặt in tấm ảnh cưới theo cỡ người thật, thuê đóng khung, và treo lên tường, ngay bên trên giường cưới.

Kiểm kê xong tiền mừng, sau khi trừ đi các khoản đầu tư và trả nợ, chàng mua tặng bố mẹ vợ một chiếc Panasonic 21 inches, loại stereo đời mới nhất.

Hà Nội ơi, sông sênh mùa cưới đợi chờ,

Vẫn con đường Khâm Thiên ngày đó

Có đôi uyên ương đi dạo trời đêm.

Hồng hà ơi, ngực ai khe khẽ phập phồng,

Chàng trai ngượng ngùng dụi đầu vào thiếu nữ,

Tiếng yêu ngân vang trong trái tim nàng

Mộng mơ nay hẹn ước cùng mùa xuân.

Cây hoàng lan hóa thành cây si

Mẹ càng đến tuổi về hưu thì bao nhiêu duyên lặn vào đang lặn vào trong bong hết ra ngoài, thoáng nhìn lại tưởng người đàn bà hồi xuân tuổi bốn mươi. Trong nhà xưa nay duy trì một không khí cực kỳ dân chủ. Như mọi gia đình không có trụ cột đàn ông. Em gái tôi thông thạo tiếng Anh bảo là mẹ charming & attractive, ngày càng hấp dẫn và quyến rũ. Mẹ bảo cô nịnh thể chứ nịnh nữa thì con cô cứ phải đi nhà trẻ cho nó cứng cáp, xã hội hóa cho nó từ bé đi, tôi chẳng làm vú em bé con cho cô đâu, không nghe dân gian người ta nói à, càng già càng dẻo càng dai, bé cháu kêu nặng công trai trèo tường.

Tôi thì không nịnh mẹ. Dứt khoát không. Đơn giản vì tôi chưa con, còn lâu mới lấy vợ. Tôi phòng không, ngang hàng với mẹ.

Một đời mẹ vất vả. Tôi chắc thế. Hăm hai tuổi lấy chồng, hăm lăm tuổi chồng mất. Sinh được hai anh em tôi. Gái một con trông mơn con mắt, gái hai con mơn axít. Muốn ở yên mà nuôi con cũng chẳng xong. Tem phiếu bao cấp gạo nước không đủ. Tường đông ong bướm bay về. Vo ve. Nhặng xì cả lên. Có hẳn mấy anh trai tơ, mê lẫn mê lóc. Anh hung hãn nhất dọa không lấy tôi, tôi xin tý tiết cả đôi ta, thế là em thủ tiết mà tôi khí tiết. Anh yếu tướng nhất thì thức suốt ba đêm bên giường trông tôi sốt li bì, đến mức mẹ đã mển lòng gặt đầu cho xong. Đàn ông dễ thành công bằng chiến thuật thương con ăn mòn lòng mẹ. Chàng trai tân sắp đạt được mục đích với góa phụ, chàng cúi xuống định hôn nàng thì món ăn quá nhiều tỏi hôm ấy hại chàng. Hồi đó chưa có sing-gum với cun-e như bây giờ. Bị mẹ từ chối, chàng quay ra đòi uống thuốc ngủ tự tử, chàng không hung hăng bặm trợn, chàng yếu đuối chọn cách chết êm.

Rồi chẳng chàng nào chết. Mấy chàng trai tân ngày ấy về sau cũng lấy vợ, không đẹp lắm, con cũng không khôn lắm, nhà cửa chẳng biết làm sao mà bây giờ đều rơi vào một khuôn công thức, thành một đám ngũ tuần chuyên gia đi hát karaoke đoạt giải Bàn tay vàng. Tôi bình luận ngày ấy mẹ lấy họ chắc bây giờ khổ nữa. Mẹ cười, biết đâu họ lấy được mẹ, bây giờ họ nên người.

Phụ nữ đẹp, lại thêm hoạt bát, thường có chút tự tin hoang tưởng. Chút hoang tưởng ở người đẹp khiến họ dễ quên cay đắng. Nó cũng là một thứ nội gián của đàn ông ở ngay trong lòng đàn bà. Tấn công một pháo đài hoang tưởng chỉ cần ranh mãnh một chút, thậm chí pháo đài thất thủ mà mà vẫn không tự biết. Mẹ rốt cục thất thủ trước một người đàn ông ra dáng đàn ông. Một kiểu đàn ông bất cứ người đàn bà nào cũng mơ ước. Chàng đưa nàng vi vu đi đó đi đây. Chàng đưa đón anh em chúng tôi đi

học, kèm cặp bài vở cho cả hai đứa. Sửa từ cái bếp dầu cho đến cái mái nhà mưa dột. Các loại châu châu ma, cào cào ma lượn lờ quanh nòng, chàng làm một bữa rượu mời tất. Mấy bồ âm mưu, mấy bồ dục vọng được dịp thổ lộ trút bỏ, rượu vào ôm nhau khóc bây giờ mày mới hiểu tao, bây giờ em mới hiểu anh. Xong rồi tan hết mỗi người một phương.

Chàng và nàng đang mặn nồng thì một hôm vợ chàng xông xộc xông đến cơ quan nàng. Bà thợ dệt kiện tướng đứng mấy chục cái máy dệt, chẳng nói chẳng rằng, chồm vào cô kiều mảnh mai lả lướt, hai tay tát vun vút như thoi đưa. Đòn ghen kết thúc bằng một chương độc: bà vợ túm tóc nàng dúm xuống. Nàng cũng quờ quạng theo bản năng, túm được tóc tai đối phương. Hai cái đầu chúi xuống gần sát đất, hai cái phao câu chổng lên trời. Hai đối thủ trùng trùng trong hội chơi trâu ở Đồ Sơn, ngoắc sừng ghìm đầu nhau xuống, biểu diễn miễn phí cho cả cơ quan nàng đứng xem.

Mọi cuộc đánh ghen đều kết thúc bằng sự can thiệp của đàn ông. Người can thiệp là một đồng nghiệp của nàng, biệt danh Đại dương, không phải vì yêu biển lớn mà có nghĩa là một con dê to. Ông dê to đi vòng ra sau cái phao câu đang chổng lên của bà Họa Thu, thò tay vào giữa hai chân bà ta, thành thạo làm động tác móc lốp. Bà kia trúng hiểm giật mình đánh thót, rú lên ối giời ơi thằng khốn nạn. Buông ngay tình địch ra. Ông Dê To đắc ý lắm với miếng võ cứu người đẹp. Ngày thường, ông Dê to vẫn bị coi là bệnh họa, các nữ đồng nghiệp ai cũng bị ông lợi dụng sờ mó, động chạm. Nhưng sau cú ngăn chặn có hiệu quả trận đánh ghen, ông Dê to được cánh đàn ông trong công ty học hỏi, nghiên cứu, đúc rút kinh nghiệm.

Những vết thâm tím trên mặt mẹ chưa kịp tan hết thì người tình của mẹ bị bắt. Chàng cho vợ uống một bát thuốc bắc sắc cùng bã chuột. Tất nhiên là chết đứ đừ. Chàng nàng bị điệu ra tòa. Nàng có nhân chứng, bằng chứng ngoại phạm. Nàng cũng chẳng biết tí gì về âm mưu thanh toán vợ của chàng. Tuyệt nhiên không. Chàng một mình đi tù.

Nàng từ đấy thề độc, không bao giờ yêu đương là lời nữa.

Được gần hai chục năm cho đến bây giờ. Càng già càng duyên. Lại tưởng đồng ong bướm bay về. Lại các ứng cử viên nô nức đến nhà. Đối tượng của mẹ toàn mầm non công ty nghĩa trang hoàn vũ, đa số là hội viên bể bơi người cao tuổi, sân vận động tình nghĩa. Các bậc phụ huynh càng cao tuổi, càng kiểng chân tươi duyên, rướn cổ tình tứ, gồng mình lãng mạn. Mẹ xiêu lòng, thâm xóa bỏ lời nguyện. Tôi cũng xiêu lòng theo, con chăm cha không bằng bà chăm ông, con chăm mẹ không bằng ông ké chăm bà già. Tôi gật đầu bật đèn xanh. Từ nay mẹ được phép mở cuộc kén rể. Trong khuôn viên gia đình có cây hoàng lan từ thời ông ngoại tôi. Tôi đặt dưới gốc cây bộ bàn ghế mây kiểu Louis XIV.

Địa điểm: dưới gốc hoàng lan

Thời gian: một ngày cuối tháng

Đối tượng: mỗi tháng một người

Nội dung: chuyện đời tôi

Tên chương trình: chân dung cuối tháng

Mỗi đối tượng được mời đều phải theo quy định kể chuyện đời mình trước. mẹ có nhiệm vụ lắng nghe truyền đạt lại cho tôi.

Câu chuyện thứ nhất ...

Chân dung thứ nhất,

Ông tên là A. Tên thật. Không phải tôi sợ phiền viết tắt. Tên ông như một tiếng reo ngạc nhiên bất ngờ vỡ lẽ. Sáu mươi hai tuổi. Ly dị vợ. Con cái đều đã có gia đình không tróc nã gì ông. Nghĩa là nếu mẹ về theo ông thì con cái ông không đứa nào đến ăn theo, quấy phá, đòi chia tài sản vân vân. Chân dung A đến đây là hết. Đơn giản.

Nhưng ngay tối hôm đó, mẹ vừa kể chuyện xong cho tôi biết cái chân dung đầu tiên thì ông A gọi điện. Đã khuya. Hai mẹ con tôi nháy nhau, cầu hôn gì mà vội vàng thế, đánh nhanh thắng nhanh thế. Mẹ hỏi có chuyện gì vậy anh? Tôi nhận thấy ngay từ cái nhìn đầu tiên rằng cô và tôi có cùng chung quan điểm hoài bão lý tưởng, cùng chung sở thích, chung gu, chung thú vui. Em đâu dám. Không, tôi nói thật, có cái này tôi viết nhờ cảm hứng sau buổi gặp gỡ duyên số chiều nay, tôi đọc cô nghe. Thôi anh ơi, tâm trạng em lúc này chưa sẵn sàng đọc thơ, anh để cho khi khác.

Không gì uy hiếp mẹ bằng dọa đọc thơ cho bà nghe. Mấy ông nhà thơ bạn mẹ hai giờ sáng gọi điện thoại, tôi vừa làm bài thơ trong cơn xuất thần, tôi đọc nhé. Mẹ gà gât ôm máy ừ hừ à há như Tây. Mọi thứ thơ lang thang trong vườn cảm xúc, có thể nở máy bất kỳ từ đâu, có thể dừng lại hái hoa bắt bướm ở bất kỳ đâu cũng được. Mẹ mơ màng chìm đắm một lát, giật mình tỉnh dậy, xong rồi hả anh. Xong rồi, bây giờ để tôi đọc cô nghe bài này, bài này hay hơn bài trước. Hết bài thứ hai, ông bảo còn bài nữa, bài này mới thật là hay. Bài thứ tư ông bảo hay một cách độc đáo. Bài thứ năm thì tuyệt đỉnh. Bài thứ sáu thì tuyệt vời. Cứ thế, ông tranh thủ xuất bản miệng. Một thời gian sau xuất bản photocopied, tự trình bày vẽ minh họa chim lá cá gái. Công đoạn cuối cùng là bỏ ra năm bảy triệu in thành tập, vừa biếu vừa cho cũng đắt hàng. Một người làm quan cả họ được nhờ, một người làm thơ cả họ bơ phờ. Mẹ dặn tôi hãy thấy mấy ông thơ gọi điện đến thì phải nói mẹ vắng nhà. Mẹ dạy tôi nói dối kể từ ngày ấy.

Bây giờ nghe ông A đòi đọc, mẹ hoảng lắm. Ông A bị từ chối phũ phàng thì hung hãn lên. Ông dám nói những lời một người ngày đầu ra mắt chưa dám nói. Cô điên à, thơ thần đồng nát nào ở đây, thơ nào so sánh được. Mẹ giật mình. Tò mò nổi lên. Thế là ông chớp thời cơ đọc luôn.

Bản kiến nghị dài của một con người tâm huyết luôn ưu tư trước tình hình đất nước gửi lãnh đạo Đảng và chính phủ. Ông chê tất, chẳng còn gì mà không chê, từ quản lý kinh tế cho đến quản lý đô thị, từ truyền hình văn hóa tầm thường bình dân cho đến giáo dục tùy tiện, từ y tế không nhân cho đến giao thông hỗn loạn nhân chi chít. Mẹ ôm cái điện thoại không dây chạy khắp nhà một lúc, vừa nghe vừa bật bếp ga hâm lại đồ ăn cho tôi đi học tại chức bằng hai về muộn, sau vương vীu quá, mẹ đưa phát điện thoại cho tôi nghe tiếp. Tôi áp ống tay vào nghe, cũng chạy khắp nhà, việc mình mình làm. Lúc này đã sang chương phê phán lối sống tiêu thụ thiếu lý tưởng của thanh niên thời đại. Tôi mà không làm xong bài tập trên màn hình vi tính hôm nay thì ngày mai tôi cũng xa rời lý tưởng. Thế mà thỉnh thoảng cũng phải đệm thêm mấy âm thanh như thể mẹ đang nghe. Định ừ hử giọng bass nam trầm mới giật mình nhớ ra, phải đổi giọng à há cho ra vẻ soprano nữ cao.

Một tháng liền ông đến luôn luôn. Ôm theo một cặp giấy tờ những kiến nghị tâm huyết. Xuất trình cho mẹ những giấy biên nhận của các cơ quan chức năng hứa sẽ nghiên cứu trả lời. Trước khi ra về, ông tặng mẹ một cái chén uống trà ma-de-in Ý Đại lợi. Sao không tặng cả bộ mà chỉ tặng một chiếc? Mẹ tự giải thích là chàng muốn nàng chỉ uống trà một mình mà vờ vờ đợi chàng.

Vài ngày sau, ông lại đến. Lần này là đơn kiện ông thứ trưởng cơ quan ông. Bốn năm trước ông đã biết tay này lợi dụng chức quyền đưa một đồng bà con đồng hương vào bộ, tay này ôm gọn cô trò nước tạp vụ, tay này có biểu hiện vọng ngoại diễn biến hòa bình, nhưng lúc ấy ông mũ ni che tai tai mồm lắm nhằm mình còn hai năm nữa hạ cánh an toàn. Sợ người ta moi ra mình khai bớt tuổi trì hoãn về hưu. Bây giờ cái dằm cũ trong da thịt mới nhức nhối, tái phát. Bây giờ ông mới thực sự là chiến sĩ đấu tranh cho công lý. Hăng hái, dòn dập, bền bỉ, mạnh mẽ, không khoan nhượng. Trước khi ra về, ông tặng thêm một cái chén uống trà. Mẹ giải thích đây là ông muốn nàng chỉ được phép uống trà với con trai nàng.

Đến cái chén thứ ba thì mẹ bảo chàng gửi gắm thông điệp mong muốn được trở thành thành viên thứ ba trong gia đình ngồi uống trà cùng với mẹ con tôi. Lần này ông xuất trình một đơn kiện nữa. Nghe nói cả cơ quan đang tang gia bối rối như đưa đám, lao đao lảo đảo như xoi quả nóc ao.

Mẹ con tôi chờ đến cái chén thứ tư. Nhưng ông không đến mà gọi điện. Trong đồng giấy tờ hôm qua tôi để lại nhà cô có cái thư kiến nghị bổ sung, hôm nay cô cầm lên đưa cho tay vụ trưởng chuyển giúp tôi. Đêm qua tôi thức cả đêm thảo kiến nghị mới, bây giờ đầu đau quá không đi được. Cực chẳng đã, mẹ đi chuyển thư theo lời ông. Nhận là em gái chuyển thư giúp anh.

Ông vụ trưởng nhận thư, chân tình bảo, chị là em gái chị nên khuyên anh ấy. về

hưu rồi ở nhà nghỉ ngơi cho nó khỏe, chơi với cháu, đi dưỡng sinh, đi du lịch. Thiếu gì việc làm, mò đến cơ quan cũ làm gì. Anh em tiếp chuyện được vài hôm là sợ, thoáng thấy bóng ông A là bỏ chạy hết như chạy giặc. Đùn đẩy nhau ra tiếp. Không phải tiếp mà phải hầu. Hầu chuyện. Toàn dạy bảo với chê bai thời thế. Cơ quan họp, ông cũng nhảy vào họp cùng, thủ trưởng mới nói một, ông là thủ trưởng cũ để vào hai ba, ông không còn là vua nhưng cứ làm thái thượng hoàng bổ vua.

Nhờ chị nói với anh ấy, giả sử không có chuyện gì làm, buồn chân buồn tay thì yêu đi. Già yêu mới đầm thắm, sẽ không còn hậm hực tức tối nữa.

Nói đến chuyện yêu đúng là đề tài ưa thích của mẹ. Mẹ long lanh ngôn ngữ đưa đầy một lát thì chợt nhận ra cái chén trà đang cầm trên tay giống một cái gì đó. Súyt nữa nông nổi đường đột kêu nhà em cũng có ba cái giống hệt như thế này. Kịp nhớ ra người ta bảo gái đẹp không biết giữ mồm. Mẹ trầm ngâm uốn lưỡi bảy lần rồi mới khen cái chén đẹp thật. Ông vụ trưởng bảo cơ quan có cả bộ sáu chiếc, một cán bộ đi Ý, công tác mang về, gần đây rơi vỡ mất đi đâu mất ba chiếc. Mẹ ngậm tăm im thin thít rồi chào ra về.

Nếu câu chuyện tiến diễn biết đâu nhà tôi sẽ có đủ bộ chén. Thói tắt mắt Kiều Trinh, kêu được cái gì là kêu được của ông A sẽ làm lợi cho người đẹp ngũ tuần. Nhưng mẹ đã mệt với đồng giấy tờ bẽ bộn của ông. Lại cũng gần hết tháng thứ nhất. Giờ thì ông phải nhường chỗ cho chân dung cuối tháng thứ hai....

Ông đại tá về hưu...

Chân dung cuối tháng thứ hai...

Ông tên là Bê. Tên thật. Không phải tôi sợ phiền viết tắt. Đại tá về hưu. Vợ chết. Hai đứa con, đứa học phổ thông, đứa học đại học năm thứ ba. Nghe thế, tôi đã bảo mẹ không đủ lực chăm nom ăn học cho chúng nó đâu, cũng không thể theo được cho đến khi dựng vợ gả chồng cho chúng nó. Đây là chưa kể ông ấy chết trước, chúng nó đòi nhà đuổi mẹ ra đường.

Lính tráng, má văn công, mông bộ đội, thấy cô văn công đang đưa lẳng lơ bao giờ cũng rạo rực hơn một cô hát nghiêm trang. Một nữ văn nghệ sĩ lúng liếng đưa đẩy hoạt ngôn một tý là đoạt giải của lính. Thành ra mẹ lọt ngay vào tầm ngắm ông chỉ huy của lính.

Hôm đầu theo đúng quy định trần thuật chuyện đời tôi. Hôm thứ hai ông kể chuyện tình yêu của lính, tranh thủ tạt qua nhà ba ngày lấy được vợ, ở với vợ một đêm cũng có con. Lính thì đá vào gốc chuối, chuối phải chữa. Kể xong lại bảo biết hát, ngày xưa đoạt giải trung đoàn. Hát quan họ luyến láy ới a, đàn ông hát quan họ lại còn nhắm mắt, lắc người, trai lơ dĩ thế nào. Bướm lượn là bướm ới a nó bay. Mẹ buộc miệng sao hát bậy thế. Ông phạt ý không hát nữa, có thể em đã kêu bậy, em làm người nhà của

lính thể nào được.

Lần thứ ba ông đến sinh nhật mẹ. Tôi đứng bên cửa sổ tầng hai nhìn xuống đường thấy ông đi xe máy tới. Ngồi xe máy hai chân khùynh khoảng, bẻ tõe ra hai bên đón gió muôn phương. Hai ống quần pho màu quân phục, kéo xéch lên tận đầu gối, hở một đoạn bắp chân, trước khi cổ chân mất hút vào trong đôi bít tất cũng màu quân phục. Đến gần nhà tôi, ông xuống xe dựng chân chống xuống rồi quay lưng ra đường, người ộp sát vào gốc cây. A, ngày xưa lính trẻ đái gốc chuối, bây giờ suy thận, đi thăm người yêu tiểu tiện gốc xà cừ. Xin đổ bạn đọc khi quay lại trên người ông có thêm vật gì? Nghe đó, sao cũng có người bảo tôi sắp sửa nói bậy. Thực sự là ông đứng ộp vào gốc cây để không có ai nhìn thấy ông thất cựa vạt trước khi vào nhà người đẹp. Một cái cà vạt màu xanh lá cây thẫm.

Ông vào nhà, bẻ hộp bánh ga tô to như cái quả đi ăn hỏi cho ai. Cái bánh ga tô trang trí các loại dây leo khá là diêm dúa. Thằng con đưa em gái tôi trèo lên để đánh vần dòng chữ sô cô la trên chiếc bánh. Mừng sinh nhật, 1949- 2002. Nó hỏi hai con số này là gì hả bà? Con vẹt ghi âm trong tay nó léo nhéo theo, hai con số này là gì hả bà? Mẹ ré lên sao lại ghi số má giống năm sinh, năm mất thế này? Năm sinh của em là 1950 chứ? Anh tặng thêm cho em một tuổi, anh chỉ muốn em già. Con vẹt léo nhéo, anh chỉ muốn em già, anh chỉ muốn em già. Ông Bê tặc lưỡi, hàng bánh chúng nó nhảm đấy. Mẹ đối đáp, anh phải bảo nó chứ. Con vẹt lại eo éo, anh phải bảo nó chứ, anh phải bảo nó chứ.

Ông Bê chỉ còn biết nhìn con vẹt máy trưng trưng.

Hôm sau mẹ theo ông đi sinh hoạt Hội EM YÊU CHIẾN SĨ. Nghe tên tưởng Đội đoàn Thanh thiếu nhi. Đến nơi mới thấy toàn em gái ngấp nghé tuổi lục tuần, toàn văn công về hưu. Đầu tiên đồng diễn thể dục. Một em gái quay sang bảo mẹ, con kia nó xoay được bàn tay quanh cổ tay, rồi khước rộng ra sau lưng là phải thôi, ngày xưa nó là diễn viên múa, bấu bở gì một lũ đào già kếp ế. Rồi em quay sang chỉ em gái bộ áo nâu sòng nhà chùa, đang hô một hai ba sang sảng, giọng nó lạnh lạnh chuông đồng vì ngày xưa nó là diễn viên ca, thất tình chán đời nó đi tu, các sư ưu ái, các vãi cầm hờn. Hòn ghen vì giọng nó thâm niên luyện thanh mấy chục năm, bây giờ đọc kinh, giảng kinh, phát âm nhả chữ điêu luyện truyền cảm. Nó vẫn đi tu nhưng không bỏ buổi sinh hoạt nào của EM YÊU CHIẾN SĨ. Đi tu rồi mà vẫn tham như mõ, nó giữ tiền quỹ hội, đi thăm hội viên ốm, mua cam táo hai chục nó khai ba chục.

Tiết lộ đầu ngọn cuối ngành các loại lý lịch đàn bà xong, em gái này chuyển sang đề tài thế giới đàn ông. Em chỉ đúng ông Bê cho lên thót đầu tiên, vô tư không biết chàng là người dẫn mẹ đến đây. Ở quê, anh chàng tên là Nguyễn Họa, tên đặt theo cái nghề gia truyền của gia đình, có biệt tài tịnh thân, biến tất cả các loại lợn thành hợn

quan công công, đồng cô ái này ái nọ. Nghề vận vào thân, để mãi không được mụn con trai chống gậy, phải cầu tự xin con gái, bây giờ con gái lớn rồi vẫn pháp phông, giới thương giới để, giới không thương giới xin lại bất cứ lúc nào. Nhưng chàng đâu có theo nghề gia đình, đến bây giờ bà mẹ chàng vẫn trách chàng không nối nghiệp gia đình.

Mới đây chàng về quê, bà mẹ chín mươi tư tuổi bảo chàng, con ơi làm thượng thọ đi, tuổi mẹ năm nay sáu chín rồi, con vay một tuổi mà làm, mẹ cho con lợn một tạ mà làm. Chàng lễ phép kính thưa mẹ, mẹ còn đó con làm thượng thọ hàng xóm bảo con chơi trò bắt hiểu. Con vay một tuổi thì đầy thất tuần nhưng con vẫn thỉnh giảng trường bồi dưỡng, nhiều gái non vẫn tay bắt mặt mừng nhờ con hướng dẫn tốt nghiệp, nhiều giai non giai già viết bài phê bình bảo vệ giá trị chủ Tể đồng ruộng truyền thống.

Kể đến đây, em gái chuyển sang giọng, một phần kín, chín phần hở, này tớ nói cho ấy biết, chàng này toàn chọn con xinh rồi mới hướng dẫn luận văn, ngồi cạnh nữ sinh, tai bốc bãi tung tung như gậy đàn, ban đầu bốc tay, sau bốc linh tinh một số thứ. Chẳng làm được gì nữa đâu, chỉ mở ra rồi lại đập vào, thì thế, nhưng vẫn muốn nhìn xem trong nôi có gì cho bồ công.

Sau đồng diễn thể dục kiểm côn quyền là thi bơi. Sau thi bơi là thi chạy. Sau thi chạy là đốt lửa trại. Tất cả các em mặc quân phục tựa vào nhau, đứng đưa như lúa mà hát. Em đi lên rừng cây xanh mở lối, em đi lên núi núi ngả cúi đầu, em đi bắc những nhíp cầu.

Nhưng hoạt động sau đó của hội, mẹ không biết nữa, đã hết tháng thứ hai...

Rồi cây hoàng lan, có biến thành cây si?

Chân dung cuối tháng lần này là ông Xê. Tên thật, không phải tôi sợ phiền viết tắt. Vợ bỏ đi làm ăn với ở Đông Âu với đứa con trai cũng đã hơn mười năm.

Hôm đầu ông đến, cứ đứng mãi bên gốc cây hoàng lan. Cái cây có tội tình gì đâu, chỉ vì ông cứ si tình đứng mãi như vậy, mời ngồi mấy lần vẫn đứng, mà cây hoàng lan hóa thành cây si. Si thật. Mái tóc nhuộm, tóc đen nhánh đáng ngờ như thế gọi là một đảo ngói. Rốt cuộc, ông cũng ngồi. Đeo thêm một câu rất triết học: đời tôi đâu có thiếu chỗ ngồi, chỉ thiếu một chỗ đứng.

Một câu nói như vậy có thể khiến khối kẻ ngu ngơ nửa mừng nửa lo.

Ông kể hơn ba chục năm nhà ông đã trải qua mấy lần bị kiểm tra hành chính. Tư thương buôn bán vàng bạc. Có lần vừa mới bê mâm cơm lên thì công an tới, ông nhanh trí trút hết chỗ vàng bạc vào nôi canh. Cơm xới cho mỗi người một bát rồi vùi đồ trang sức xuống đáy nôi. Người ta sục sạo khắp nơi, đào cả vườn lên mà không tìm được gì. Lần khác, ông ném được mấy túi tài sản xuống cái hồ gần đó. Lần khác, vợ

ông mang đồ đi tẩu tán. Ngày ấy, Hà nội chưa có xe máy, bà đã sở hữu một cái xe tay ga 103 của Pháp. Nữ anh hùng xa lộ phóng xe vèo vèo qua cầu Long Biên. Báo đăng hẳn hoi câu chuyện phá án: thấy thị ịch xì i dết chạy ra khỏi nhà, trinh sát ta bí mật bám theo. Y thị (đại từ nhân xưng báo công an hay dùng) đi ngoắt ngoéo cổ tình cắt đuôi, nhưng vô quýt dày có móng tay nhọn. Sang đến bên kia cầu, y thị rẽ vào ba nhà quen biết, nhà biếu cân cam, nhà gói bánh, gói mứt tết. Tất cả chỉ là động tác giả. Tại điểm cuối cùng y thị bị bắt với đầy đủ tang vật trị giá hàng trăm cây vàng... ông bảo mỗi lần như vậy là chết nửa con người, sau đó phải gượng dậy, tập đi đứng, tập làm ăn lại từ đầu. Sang thời làm ăn được khuyến khích mở cửa, vợ con ông hồi sinh kéo nhau đi nước ngoài. Ba đứa ở trong nước đều đã có gia đình, mỗi đứa cho ông một cái nhà và vốn liếng làm ăn. Số tiền còn lại đủ cho ông sống đời vui hạnh phúc lên tiên.

Tôi thiếu là thiếu một chỗ đứng trong tim em. Ông nói nốt cái vế sau. Nói năng kiểu ấy thanh niên ngày nay đều ngượng mồm, chỉ có ông mới xuất khẩu ra thành khẩu được. Mẹ xem ra bắt đầu ngả nghiêng. Một đời mẹ lận đận quá rồi, bây giờ sáng suốt nhất là lấy chồng giàu một tý. Yêu đương gì cái tuổi này nữa, chẳng qua dựa vào nhau khi tắt lửa tối đèn, khi hắt hơi sổ mũi. Tôi cảnh cáo, mẹ tính toán khéo thế mà lấy phải ông đang khỏe như vâm bống quay qua nằm liệt giường, có mà hầu ông đến chết. Mẹ bảo người ta mà kỹ tính người ta chẳng lấy mình làm vợ, có câu đồ rồi đẩy thôi, con gì ăn ít nói nhiều, mau già lâu chết miệng kêu tiền tiền? Đàn ông đang yên lành, bấu bở gì tự dưng rước một con như vậy.

Lấy ông thì mẹ được nhờ. Đi thăm con cháu phải có quà mới ra người bà người mẹ đang hoàng. Muốn đang hoàng phải nhờ chồng giàu. Muốn yên tâm tuổi già ốm đau bệnh viện phải nhờ chồng giàu. Muốn thuê người giúp việc chăm nom người ốm cũng phải chồng giàu.

Nhưng ông có giàu thật không nhỉ? Ba đứa con ông đứa nào cũng bảo bố cháu còn nhiều tiền lắm. Vẫn còn vàng chôn dưới nền nhà. Vẫn còn vàng kiểm tra giấu trong đệm xa lông. Vẫn còn vàng giấu trong thân cây cổ thụ ngoài vườn. Ba đứa con đều mê mẹ, mê lẫn mê lóc. Cô về với bố cháu đi, chúng cháu không đến quấy phá, ám quẻ gì đâu, không đòi chia của cải gì đâu. Hay cô ngại gần họ hàng nhà cháu phiền phức thì hai cụ dắt nhau vào Sài gòn mua nhà mà ở trong ấy.

Mẹ không muốn đi xa. Chàng nàng dắt díu nhau đi mua căn hộ đảo Linh Đàm. Đi đăng ký. Tôi bảo đăng ký làm gì, các cụ thích nhau thì về ở với nhau, ai nói sao. Mẹ không chịu. Đi du lịch, vào khách sạn, chúng nó nhìn mình cứ như trốn vợ trốn chồng, như bọn thuê phòng choai choai lần đầu thuê phòng thử mùi trái cấm.

Nhà mua rồi, đăng ký rồi. Về ở với nhau rồi. Lúc này mẹ mới nghe người ta nói giữ vàng trong nhà độc lắm. Thằng con ông ở BaLan lái xe chở hàng bị xe khách tông

phải, bây giờ liệt nửa người, đẹp giai như tượng, chưa vợ, chưa biết mùi đời mà phải chung thân ngồi xe đẩy. Bà mẹ phải kè kè bên đấy, bà cách mặt ông không bao giờ về nữa. Một đứa con gái ông, ba lần đẻ ra quái thai, đêm nào cũng thấy một thằng bé người Tàu mặc bộ đồ trắng ngồi ở đầu giường. Nó bảo cô ta phải chuyển tiệm vàng ra khỏi nhà rồi mới đẻ được.

Mẹ có sợ cũng chẳng kịp. Mẹ đã vượt qua tuyến phòng thủ, chẳng còn đường rút. Nhà tôi, ông Xê không đến trồng cây si nữa thì cây hoàng lan trở lại là cây hoàng lan như dạo trước ...

...

Tôi cứ tưởng chương trình chân dung cuối tháng đã hạ màn được rồi. Được nửa năm thì mẹ quay về. Ở Linh Đàm chỉ có căn hộ ba phòng trống không. Bảo ông Xê đi mua sắm đồ đạc, ông chỉ ừ hừ lảng tránh. Giục ông đào vàng lên, moi vàng trong nệm xa lông ra, móc vàng trên cây cổ thụ ông chỉ cười sằng sặc. Sao cô lại đi nghe mồm lũ trẻ ranh ấy, mấy lần khám nhà chỉ có tôi đương đầu, chúng nó lại vanh vách biết hơn tôi à?

Rồi bao nhiêu uất hận tuôn ra bằng hết. Ngày trước, có lần công an đến, ông phải cạy mồm lũ trẻ ra, bắt mỗi đứa nuốt một cái nhẫn. Mỗi đứa phải hực hực mấy cái mới nuốt nổi. Nuốt được rồi thì con mình phát phơ đi lại trong nhà như ma vàng, mặt đàn như ngỗng ỉa, đờ đẫn, lơ ngơ, người trong suốt nhìn qua được. Bị khám nhà xong, ông bắt lũ con ngồi dàn ngang đại tiện trước mặt mình, gậy tung tóe cả lên mà chẳng tìm lại được nhẫn vàng. Ôi trời đất ơi, vàng đã tan vào máu con mình, từ đó con mình mà mình chẳng nhận ra được nữa. Cả tiệm vàng lũ con bần nhau khoáng sạch, tráo vào đó bằng hàng mỹ ký mạ vàng. Mãi đến lần khách đến mua đem quảng lại đồ rởm có hẳn hoi con dấu tiệm vàng, ông giật mình xem lại mới biết tất cả đã bị đánh tráo bằng hết. Bà mẹ là đầu trò, lũ con tiểu yêu thi hành. Cũng chẳng phải con ông gian dối, ma vàng làm cả đấy. Bây giờ xong hết rồi, chúng nó mưu mẹo bầy ông ra khỏi nhà, xóa sạch dấu vết, ông là dấu vết cuối cùng, chúng nó trở về với cõi âm.

Mẹ khóc sụt sùi cho một số phận éo le, có đầy hỉ nộ ai lạc, lại được mạ thêm màu liêu trai ma mị. Một câu chuyện cải lương có thể lấy được nước mắt nhưng không ngăn được mẹ dùng dùng đòi tôi giúp mẹ đi làm thủ tục ly dị. Hơi thở nặng mùi khiếp lên được, ghê hơn cả chàng trai tân ăn tỏi nặng mùi ngày xưa. Sau chuyến đi này, mẹ sẽ phục thù đi tìm cho bằng được một tay giàu có thật sự, một nhà tài phiệt thời đổi mới có thể đi karaoke ôm ấp gái non nhưng về nhà vẫn cần một bàn tay chăm chút hiểu biết.

Nhưng rồi mọi sự đảo lộn hết. Lần này người đến vườn nhà tôi là một người cũ. Chính là chàng. Kẻ một mình đi tù vì tội đầu độc vợ ngày xưa. Chàng sáu mươi rồi. Đi

tù về vóc dáng vẫn vạm vỡ điềm đạm như ngày nào. Người như thế thì không thể nào đầu độc vợ. Bà Họan Thù ghen quá, điên quá, nghĩ ra cách hại mình, hại chồng. Bà cho bà chuột vào niêu thuốc bắc, kêu mệt, đòi chồng rót thuốc, bê bát đến, cầm bát cho bà uống. Dấu tay ông còn đỏ, trên niêu thuốc bắc, trên bát thuốc. Nhiều người biết ông vô tội nhưng chứng cứ chống lại ông.

Chàng trở về vào dịp áp Tết. Mẹ con tôi mất hết Tết vì chàng ngã bệnh ngay. Viêm phổi cấp. Mẹ quẳng hết mọi thứ. Đâm bổ vào bệnh viện. Một mình mẹ đi đi về về từ hai đầu, nhà và bệnh viện. Đêm đêm thức trắng ngồi trông bên giường bệnh. Đến cả tôi cũng bị cuốn vào. Thỉnh thoảng, người về từ ký ức, từ cõi sống chết giành giật, lại mở mắt. Cái nhìn như hỏi, em có tin ngày xưa tôi không thể là người làm việc ấy? Nàng nắm tay chàng, nắm tay như vậy thì dù chàng có ở gần cõi chết lắm rồi, cũng phải cố chống chọi mà tìm về.

Tôi không dám nhìn hai người.

Tự hỏi chẳng lẽ mai kia chàng trở về thì cây hoàng lan trong vườn nhà lại phải hóa thành cây si vĩnh viễn mãi sao?

Chín Triệu, Ba Triệu, Hai Triệu và Bóng Rổ

Ba cô gái. Vừa mới hết năm thứ nhất khoa diễn viên thì họ nhận được vai. Thực ra người ta chỉ chọn một cô để giao vai chính. Nhưng cô này không chịu đi đóng phim nếu hai cô bạn không có vai diễn. Ở vào hoàn cảnh khác thì người ta bái bai cô em, chúng anh không có chế độ ăn theo, chúng anh không bán vé kèm trẻ em, bao nhiêu siêu sao đang trông đợi chúng anh mỗi mồn ra kia. Nhưng đây là phim hợp tác. Với Việt kiều. Ông Việt kiều trả tiền để làm phim về mối tình thời trai trẻ của ông. Cô gái chính là hình bóng người yêu của ông bốn mươi lăm năm trước. Người yêu đã rủ ông cùng trốn ra vùng kháng chiến nhưng ông không đi. Thế là đôi người đôi ngả. Người thành Việt kiều yêu nước. Người thành cán bộ cách mạng lão thành.

Ông Việt kiều đồng ý cho thêm vào bộ phim hồi ký hai cô bạn gái của người yêu. Người yêu được trả chín triệu. Hai cô bạn, một cô ba triệu, một cô hai triệu. Cả ba cô sẽ trở thành những diễn viên nổi tiếng, ta chẳng nên gọi tên thật của họ ra làm gì. Cứ đơn giản gọi họ là Chín Triệu, Ba Triệu, Hai Triệu, mặc dù dùng tiền nông để đặt tên nhân vật đâu có hay gì.

Ba cô rủ nhau ra đảo Cát Bình trước. Năm ngày nữa đoàn phim mới tới. Năm ngày đủ cho họ đi tắm biển, đi dạo chơi và làm quen với khung cảnh họ sẽ phải xuất hiện. Chính ở đây họ đã gặp Bóng Rổ. Các cô đặt tên cho người đàn ông là Bóng Rổ vì anh ta cao lớn, đáng vẻ như một vận động viên bóng rổ. Anh là con rể của một cán bộ cấp cao, ta chẳng nên gọi tên thật của anh ra làm gì. Cứ đơn giản gọi anh là Bóng Rổ. Mà thực ra anh cũng đã mất tên từ lâu, từ khi bị cái bóng của ông bố vợ phủ lấp lên. Ở đâu người ta cũng trịnh trọng giới thiệu anh là con rể ông Y, thế là đủ, họ không cần giới thiệu học vị nghề nghiệp chức vụ của một gã X vô danh vô nghĩa.

Trên bãi biển chỉ có một người đàn ông. Đây là trong mắt ba cô gái mười tám. Thực ra bãi tắm khá đông người. Nhưng người đàn ông nổi bật vóc dáng ngoại cỡ, gương mặt phẳng phất buồn và cặp mắt nâu xa xăm hướng nội. Anh ta chỉ xuống biển tắm một lát, rồi lên ngồi một mình bên chiếc bàn ở chỗ khuất. Ba cô đi qua vẫy tay cười với anh. Anh ta cười đáp. Gương mặt đẹp méo xệch đi vì nụ cười lịch sự đáp lễ.

Về mặt hần đây âm mưu như đang tính chuyện vượt biển sau một vụ án. Ba Triệu nói. Hần giống một kẻ thành đạt rùng mỡ vừa bị một đòn suy sụp. Hai Triệu nói. Hình như cả hai cậu đều đúng, mà hình như không. Chín Triệu nói. Cả ba cô đều nói. Cả ba cô đều phân tích tâm lý nhân vật theo lý thuyết. Chưa cô nào có người yêu.

Chẳng rõ cô nào đầu tiên nghĩ ra cái trò ấy. Họ sẽ dàn dựng một vở kịch tình yêu

với Bóng Rổ. Ít ra cũng biết được anh ta thuộc loại nào trong mấy loại người nêu trên. Thì cứ coi đây là một tiểu phẩm bài tập mà ba cô vẫn cùng làm với nhau ở trường.

Chín Triệu là nhân vật nữ chính. Ba Triệu là trợ lý đạo diễn. Hai Triệu là đạo diễn. Vẫn thường như vậy, kẻ kém giá nhất vẫn thường chỉ đạo kẻ đắt giá thực hành diễn xuất.

Các cô họ nhà Triệu có năm ngày để dàn dựng tiểu phẩm. Trên thực tế có thể coi màn kịch kết thúc sau bốn ngày.

Ngày thứ nhất.

Thời gian: Từ 3 giờ đến 6 giờ chiều. Địa điểm: Bên bãi tắm, chỗ chiếc bàn ở góc khuất.

Sau sáu giờ, Chín Triệu kể lại toàn bộ câu chuyện với hội đồng các tác giả kịch bản và đạo diễn.

"Anh ấy bảo rằng tôi gấp đôi tuổi em. Mình hỏi sao anh biết. Bóng Rổ nói em kể vừa mới hết năm thứ nhất Tổng Hợp, tức là em chừng mười tám tuổi. Tôi ba mươi sáu tuổi, tức là tôi gấp đôi tuổi em...".

- Vừa mới mở màn đã bóc mẽ tuổi tác nhau ra thì diễn kịch tình yêu làm sao được nữa.

Hai Triệu lắc đầu chê.

"Bây giờ anh ấy rất sợ tình yêu, anh ấy luôn chạy trốn tình yêu".

- Giọng tà lư của mẹ mình ái tình đấy.

Ba Triệu bảo.

- Không đúng, như mình đây này, mình cũng luôn chạy trốn tình yêu.

Chín Triệu phản đối, rồi kể tiếp. Bóng Rổ nói anh vừa mắc một sai lầm nghiêm trọng. Chín Triệu không tiện hỏi sai lầm gì. Anh cũng không nói, mà chuyển sang kể chuyện tình yêu tuổi mười tám của mình. Anh yêu cô bạn gái cùng tuổi cùng lớp ở trường đại học. Họ yêu nhau thắm thiết sáu năm, quãng thời gian xưa nay hiếm trong thời buổi tốc độ này. Rồi họ lấy nhau, có một con gái năm nay mười một tuổi. Cũng cần phải biết rằng vợ Bóng Rổ là con gái của ông Y lừng danh.

- A, hắn ta là một tay đào mỏ - Ba Triệu đắc thắng reo lên - Yêu cha mà lấy con. Đào mỏ sẽ chết vì sập hầm lò con ơi.

Không đúng, Bóng Rổ khi yêu nào có biết người yêu là con nhà cán bộ hay bình dân. Bạn bè và những người xung quanh cũng xì xào đàm tiếu. Nhưng anh đâu có lỗi vì người yêu sinh ra trong một gia đình như thế. Người yêu của anh cũng đâu có lỗi. Mặc dù cũng phải thừa nhận rằng nhờ rơi vào vòng ân sủng của gia đình ông Y mà mọi việc đều êm xuôi ở cơ quan của anh, ở những cơ quan anh đến liên hệ công tác.

- Vợ anh ta có đẹp không nhỉ?

Hai Triệu bắn khoăn buông một câu hỏi trống không.

- Những gã điên trai thường hay sa lưới của những đứa con gái xấu xí.

Ba Triệu nhận xét. Cô là người duy lý và tỉnh táo hơn cả. Xinh đẹp, giàu có, danh tiếng, thế lực là những thứ ông trời ban nhỏ giọt cho con người, mỗi người chỉ được đúng một giọt, rất công bằng, chẳng ai hơn ai. Kẻ nào chẳng may đón được hai ba giọt khác thì phải trả giá theo kiểu ăn trước trả sau, rất thảm khốc. Từ kết luận này của Ba Triệu thì dứt khoát con ông to không đẹp. Vợ Bổng Rỗ không đẹp. Đây là điều Chín Triệu phải xác minh ở màn thứ hai.

Ngày thứ hai.

Thời gian: Buổi sáng từ 6 giờ 30 đến 8 giờ 30. Địa điểm: Bên bãi tắm. Hai diễn viên phụ giỡn sóng ngoài xa. Buổi chiều từ 2 giờ 30 đến 5 giờ 45. Địa điểm: Ngồi bên cầu tàu, nhìn ra vịnh biển.

Hóa ra là vợ Bổng Rỗ đẹp mê hồn. Anh đưa cho Chín Triệu xem tám ảnh vợ gài trong cuốn sổ nhỏ ở túi áo ngực.

- Có thể chỉ là chị ta ăn ảnh. Có thể chỉ là chị ta mông má tân trang quá nhiều - Ba Triệu phỏng đoán rồi khẳng định - Đàn ông thông minh thì không bao giờ lấy vợ đẹp.

- Như cậu nói thì hoặc là anh ta ngốc ngếch, hoặc là thực sự chị ta không đẹp?

Hai Triệu hỏi lại.

Chín Triệu không tham gia cuộc tranh cãi. Rốt cuộc cô đã biết được và kể lại cho hai bạn nghe về sai lầm của Bổng Rỗ. Vợ anh đi học ở Pháp. Được một thời gian, ông bố vợ định gửi nốt Bổng Rỗ sang Pháp, nhưng anh từ chối. Anh đã nghe khá nhiều lời đồn đại và không muốn mang tiếng nấp bóng nhà vợ. Anh đi công tác biệt phái ở miền Nam. Anh gặp một người đàn bà có những nét giống vợ mình. Anh yêu người đàn bà giống vợ mình.

- Đi với người khác mà vẫn cảm thấy như đang đi với vợ. Đây là tâm lý tự lừa dối mình để xua đi mặc cảm tội lỗi.

Ba Triệu nói.

Anh nghĩ sao nếu vợ anh ở bên kia cũng tìm được một người đàn ông nhang nhác giống anh? Chín Triệu hỏi. Bổng Rỗ buồn bã gật đầu. Một vài người bạn cũng hỏi anh điều đó. Nhưng anh hoàn toàn tin tưởng. Vợ anh không phải loại người đi tìm nguồn vui tạm bợ. Chị thích những giá trị bền vững. Thỉnh thoảng vào ban đêm anh gọi điện thoại cho vợ. Sung sướng cực độ dù chỉ là gửi một cái hôn gió qua điện thoại.

- Mình tin rằng con mụ kia cũng chẳng chịu thua kém để một mình chồng ngồi nhà ăn chả ăn nem như thế. Có vợ mà cho đi Tây, như rim không khoá để ngay Bờ Hồ.

Ba Triệu bảo.

- Đừng có nghĩ về con người cay nghiệt như vậy.

Chín Triệu nhắc.

Ba Triệu nghi ngờ nhìn bạn. Xem ra cô nàng diễn viên - điệp viên này đã bắt đầu bị đối tượng hấp dẫn. Cô ta sẽ quên vai trò đang đóng của mình để mê muội nhập thân vào nhân vật. Hai Triệu ủng hộ lối diễn xuất nhập thân hết mình, có như vậy mới chân thực, mới không gây cảm tưởng giả tạo. Stanilavsky đã chủ trương như thế. Nhưng Ba Triệu theo trường phái Bertolt Brecht. Một lần Brecht đến nghĩa trang, thấy hai nấm mồ cạnh nhau, một tấm bia ghi Nơi đây an nghỉ một diễn viên đích thực, tấm bia thứ hai ghi Nơi đây an nghỉ một khán giả đích thực. Hỏi mới biết trong một buổi diễn, một khán giả thỉnh thoảng đứng bật dậy, rút súng bắn chết nhân vật vô lại trên sân khấu. Ngay lập tức ông ta nhận ra mình nhầm, bèn quay súng tự sát. Brecht bảo hãy thay dòng chữ trên bia mộ thành Nơi đây an nghỉ một diễn viên tồi nhất, và mộ kia: Nơi đây an nghỉ một khán giả tồi nhất. Brecht cho rằng nhập vai đến mấy thì cũng phải để một khoảng gián cách, để cho diễn viên và người xem đồng thời xúc động mà vẫn tỉnh táo ý thức được rằng họ đang diễn kịch và xem kịch.

- Chớ dại mà mê muội theo nhân vật mình đang đóng.

Ba Triệu nhắc nhở Chín Triệu.

Ngày thứ ba.

Thời gian: Suốt buổi sáng. Địa điểm: Hang Tùng Cau. Chín Triệu và Bóng Rỏ tách ra đi riêng với nhau. Hai cô bạn gái loanh quanh bên bờ vịnh chờ điệp viên trở về.

Bóng Rỏ đang bận rộn với công việc biệt phái và người đàn bà trông giống vợ anh ở Sài Gòn, thì người vợ pháp lý lặng lẽ từ Paris về Hà Nội. Chị ta vội vã bán nhà, vội vã phân tán tài sản, vội vã tuyên bố ly thân. Chị ta không biết gì về người đàn bà giống mình ở Sài Gòn. Lý do ly dị chỉ là không hợp về mọi mặt. Lý do thực sự lại là một gã điển trai cùng du học và cùng phiêu lưu tình ái. Gã này đã húc thẳng vào chị ta sau một lần đánh cuộc với đám bạn bè đàn ông. Gã đang bị kỷ luật vì những lý do tài chính không minh bạch. Gã sẽ bị gọi về nước. Công danh sẽ đứt gánh giữa đường. Chỉ có người cha của chị ta mới cứu được gã. Gã lao sầm sầm vào chị như một cái máy xúc. Chị bị húc đổ ngay, như thể đến bây giờ mới khám phá ra một tình yêu đích thực. Chị lao ngay về Hà Nội như thực hiện một cuộc tập kích chiến lược bằng hàng không. Chị tập kích cho tan tành căn nhà và mái ấm gia đình vun vén bấy lâu. Chị tập kích vào người cha để ông phải hứa sẽ đưa tay cứu vớt gã nhân tình sẽ cưới chị. Sau trận không tập, chị lao vút trở lại Paris. Cặp tình nhân chờ đợi mỗi mòn để cuối cùng nhận được quyết định của ông bố. Ông sẽ không cứu bất cứ kẻ nào dính líu vào vụ này. Ngắn gọn. Chắc nịch.

Gã nhân tình thoang chốc trở mặt. Trong cơn điên khùng, gã thẳng tay đánh đập chị ta. Gã định bỏ trốn nhưng không thoát. Chị ta cứ lăn lóc đòi bỏ học để theo gã bị dẫn

độ về nước. Đến lúc ấy, Bóng Rỏ mới biết chuyện. Anh gọi điện sang cho vợ. Em hãy quên hết mọi chuyện đi, anh tha thứ cho em. Tôi không quên, tôi cứ nhớ, anh là cái thá gì mà tha thứ cho tôi, người ta muốn hại anh ấy, muốn biến anh ấy thành kẻ ăn mày, thế thì tôi sẽ đi theo anh ấy làm một con ăn mày cho xứng đôi. Bóng Rỏ không ngờ người yêu dịu dàng e lệ ngày xưa, người vợ khôn khéo nhẫn nại ngày nay thoát xù lông một con sư tử cái mà găm lên như thế. Chị ta bỏ học, về nước để nhằng nhẵng bám theo gã nọ, để bị gã đánh đuổi, để rồi đại theo gã đi khắp nơi khiêu nại cái quyết định kỷ luật. Hai năm trời Bóng Rỏ kiên trì dỗ dành người vợ đang tự huỷ hoại thành thân tàn ma dại. Không một lời nào lọt tai chị ta nữa. Mới rồi, Bóng Rỏ đành phải ký vào cái đơn ly dị. Ký xong, anh bỏ ra đây.

Ký xong, anh nghĩ rằng mình đã sai lầm. Anh vẫn tin vào bản tính có thể cảm hoá của con người.

- Anh ta sẽ tuyệt vọng thôi. Mụ vợ sẽ như thiêu thân lao vào lửa, cho đến khi nào bị thiêu cháy hoàn toàn.

Hai Triệu nói.

- Anh ấy thật đáng thương.

Chín Triệu lẩm bẩm như nói với mình.

- Đừng có thương cảm vớ vẩn. Hãy nhớ đến Brecht, hãy tự ý thức rằng cậu đang đóng một vai kịch.

Ba Triệu nghiêm giọng.

Chín Triệu biến theo cùng Bóng Rỏ suốt cả buổi chiều. Tám giờ tối thì Hai Triệu không dám bảo vệ quan điểm diễn xuất phải hoàn toàn nhập vai được nữa. Hai cô gái đâm bỏ ra bãi tắm. Đêm không trăng. Góc dừa, góc phi lao, bờ bụi nào cũng có từng đôi từng đôi nằm ngời ngả nghiêng. Con này liều thật. Con này gớm thật. Thằng cha Bóng Rỏ tàu nhanh thật. Các cô xuýt xoa, các cô lầu bàu, rồi các cô gọi, cũng chẳng dám gọi to, chỉ gọi thì thầm. Chín Triệu ơi, Chín Triệu ơi. Tất nhiên các cô gọi tên thật của Chín Triệu cơ, nhưng ta đã thoả thuận từ trước là không viết tên thật của bất cứ một nhân vật nào trong câu chuyện này.

Hai cô nản chí quay về, đã thấy Chín Triệu ngồi trong phòng. Gương mặt hoàn toàn phẳng lặng. Như vậy có nghĩa là cô đang diễn một bộ mặt phẳng lặng. Cô lảng tránh câu hỏi của hai người bạn và nói rằng suốt cả buổi chiều nay suốt cả buổi tối nay không có một chuyện gì đáng để kể lại. Ra vậy, đó là một lớp kịch chỉ lưu hành hội bộ mà không được công diễn.

Ngày thứ tư.

Sáng sớm có tiếng tàu thủy hú lên ngoài bến. Trầm đục thở than. Chín Triệu vùng dậy, chạy tới bên cửa sổ nhìn ra ngoài cảng. Con tàu dùng dằng đi dưới trời mưa như

trút và mặt biển nghi ngút bốc hơi.

- Anh ấy đi rồi.

Chín Triệu thần thờ lẩm bẩm.

- Chẳng nhẽ màn hạ ở đây?

Đạo diễn Hai Triệu có vẻ băn khoăn với một cái kết như vậy.

Con tàu mờ nhoà trên mặt biển trắng mờ sương khói.

Thốt nhiên, cả ba cô gái thấy Bóng Rỏ che một chiếc ô xanh thẫm chạy qua sân. Anh chạy dọc theo hành lang, về phía căn phòng của ba cô. Chín Triệu vội mở cửa, chạy ù ra sau nhà, đứng dưới mái hiên.

Hai cô gái niềm nở mời Bóng Rỏ vào phòng. Chín Triệu bỏ đi, tức là nó không muốn gặp anh. Anh có cần nhắn gì, cứ nói với chúng em.

- Bỏ đi? À, cô ấy có lý do để lãng tránh. Có lẽ cũng vì lý do đó mà tôi phải hoãn chuyến tàu ngày hôm nay. Tôi chưa đi được, vì phải nói với cô ấy một điều...

Bóng Rỏ rất thông cảm với cơn sốc hiện nay của Chín Triệu. Một ông già Việt kiều mới đây tìm về gặp lại mẹ cô để biết rằng bà mẹ đã mất cách đây ba năm. Ông bảo cô giống hệt người mẹ gần nửa thế kỷ trước. Thì ra bà mẹ cuối đời nghiện ngập của cô cũng đã có một thời thanh xuân đầy sự kiện. Sự xuất hiện của ông Việt kiều khơi lại nỗi đau chưa nguôi của cô về người mẹ...

Ba Triệu nhếch mép. Hai Triệu thắm xuýt xoa trong lòng, cô bạn gái quả đã nhập vai hết mình. Hai Triệu rụt rè lên tiếng:

- Thế này, anh Bóng Rỏ ạ...

- Cô gọi tôi là Bóng Rỏ?

- Vâng, chả là chúng em thấy anh giống một vận động viên bóng rỏ.

- Bóng Rỏ cũng được, tuy các cô. Nhưng tôi thích chơi tennis và đi bơi. Còn nghề của tôi là sản xuất bút chì.

Khó mà hình dung một người đàn ông cao lớn như thế lại loay hoay tí mẩn với những chiếc bút chì nhỏ xíu.

- Anh Bóng Rỏ, chúng em xin lỗi về chuyện này. Ba đưa chúng em là diễn viên. Đây chỉ là màn kịch chúng em tập dượt cho bộ phim khởi quay vào ngày mai. Sáng mai anh sẽ thấy đoàn làm phim của chúng em tới. Mong anh thứ lỗi.

Hai Triệu thu hết can đảm nói liền một hơi.

- Diễn kịch ư? Đóng phim ư?

Bóng Rỏ ngồi lặng đi. Bất chợt anh bật lên phản ứng. Nhưng chuyện mẹ cô ấy say rượu, khoá trái cửa để hoả thiêu căn nhà, hoả thiêu cả hai mẹ con thì không thể là kịch. Bà mẹ chết cháy. Cô ấy được hàng xóm cứu ra. Lưng cô vẫn còn một vết sẹo bỏng khá lớn. Điều này thì Bóng Rỏ biết rõ.

Hai Triệu sững sờ đưa mắt nhìn Ba Triệu.

- Tôi đã định đi chuyến tàu sáng nay, nhưng chợt hiểu không thể lẳng lặng ra đi như thế được. Tôi muốn quay lại nói rằng tôi đi không phải vì hoảng sợ cái sẹ trên lưng cô ấy.

Anh thở một hơi thật dài rồi mới nói tiếp.

- Cũng nhờ nhắc với cô ấy rằng đừng vì mặc cảm cái sẹ mà lẩn tránh bạn trai có thiện ý.

Bóng Rỏ lại đi dưới trời mưa trở về khách sạn của anh. Hai cô bạn gái vòng ra sau nhà, đến bên Chín Triệu đang thẫn thờ đếm những hạt mưa giọt trướcban công. Ba Triệu bắt đồ tóc vạt áo sau của Chín Triệu lên.

Một tảng sẹ chằng chéo trên lưng như chiếc lá bàng đỏ.

Hai cô bạn run rẩy lặng câm. Học với nhau một năm nay mà các cô không biết gì về bạn.

Chẳng biết nói sao, các cô quay ra trách trời trách đất đang yên lành nắng đẹp bỗng sụt sùi tuôn xuống một trận mưa. Mưa gió thế này quay phim làm sao được. Sáng mai đoàn làm phim đến, các cô sẽ tranh thủ đạo diễn xem ông bỏ phiếu cho phe nào, phe Stanilavsky hay phe Brecht. Cái con bé Chín Triệu vừa Stanilavsky vừa Brecht thì đang khổ sở thế này.

Đề rồi xem, các cô sẽ đấu tranh với đạo diễn để bỏ phắt cái cảnh Chín Triệu phải mặc bộ đồ tắm hai mảnh đi trên bãi biển. Nửa thế kỷ trước trên bãi tắm Việt Nam bói đâu ra bộ đồ tắm hai mảnh cơ chứ./.

Chợ

Bệnh viện. Ngủ gà ngủ gật như khoá hợp thường niên, sêmina, hội thảo quốc tế và khu vực. Mơ gà gật ngủ ngồi trông người bệnh. Khi nào người nằm giấy giữa thì mở mắt, trối lại chân tay cho chặt. Khi nào máy rú lên thì chạy đi gọi bác sĩ. Khi nào y tá đi hút đờm thì thêm một tay giữ cái khăn, xoẹt một cái xoẹt hai cái thì nhăn mặt đau đớn hơn cả người bệnh.

Chính lúc ấy tôi nhìn lên thấy gã. Đúng hơn là tôi nghe gã xuýt xoa trước, ôi khổ thân bác quá. Gã đang nhìn chòng chọc xuống cái hình nhân quần quai run giật sau mỗi cú xoẹt xoẹt hút đờm đau rát. Gã ngồi xồm ồm gói thu lu, đúng kiểu người Việt ra đến nước ngoài rồi vẫn ngồi. Chồm hồm cả một dây tư thế đi cầu đại tiện trên quảng trường, công viên, ga xe điện ngầm. Tư thế đê nhất khoái ngồi xồm thượng lên cả xí bệt văn minh. 15 năm ở Đức rồi vẫn ko thay đổi thế ngồi. ko thay đổi giọng nói khê khê lỏn nhỏn bán sơn địa. Yêu quê hương qua từng âm tiết nhỏ, ai gọi thân sinh là bủ, tôi êm đềm nghe em nói trên xe.

Mà trên xe thật. Gã ngồi đúng tư thế ấy trên xe khách Tây Bắc về Hà Nội. Cô hành khách ngồi bên hỏi anh cũng về HN hả anh. Gã bảo ừ anh về Hà Nội. Nếu dừng ở đó thì câu trả lời đúng nội dung đúng nghi thức, hỏi A thì trả lời A. Nhưng quê ta hỏi A thì sẽ được câu trả lời ABCD, thậm chí cả EFGHI cho đến hết bảng chữ cái. Thế là gã trả lời ừ anh về Hà Nội, có thằng em đang học tại chức tháng này tập trung ở trường nó bảo anh lên chơi HN cho vui, anh đi Đức 15 năm, tháng nào cũng gửi tiền về cho nó, nó khoe đang đại học, hoá ra về thì thấy nó đang tại chức, dốt chuyên tu ngu tại chức, thôi thì méo mó có hơn ko, như thế là nó cũng có chí tiến thủ chờ đề bạt. Đến đây hết bảng chữ cái tiếng Việt, gã có thể chuyển sang bảng chữ cái tiếng Đức, nhưng cô gái chằng ngang bằng một cái kẹo cao su chia ra mời. Ko anh ko ăn, em cứ tự nhiên. Chối xong lại nhớ đến cái đoạn quảng cáo tivi, trai gái chĩa mồm vào mặt nhau mà nói, kẻ đối thoại phải phẩy tay xua bớt ứ khí vì ko chịu ăn kẹo. Thế là nhận kẹo. Thế là nhai chóp chép. Kể tiếp. Cô gái đồng hành chỉ việc thỉnh thoảng mỗi một câu ngắn, hỏi một thì được trả lời hai ba, dần thêm tí nữa đến bốn năm sáu, rướn tí nữa đến mười. Bao nhiêu năm lao động châu Âu vẫn thật thà có gì nói nấy, bao nhiêu năm vẫn yêu quê hương nguyên vẹn thổ âm thổ ngữ, vẫn sắc tố da nước mặn đồng chua, vẫn thế ngồi rung rinh mấy nhịp cầu tre. Nơi quê nhà là anh chăn vịt thì sang xứ người vận là anh chăn vịt. Nơi quê nhà chăn trâu cắt cỏ, anh xe ôm chợ người buôn nước bọt chỉ trở thì đến gầm trời choáng lộn nào đắp cả vàng lên người hàng chục năm vẫn còn đó rửa rửa

xêm xêm.

Gã bảo, em ko ngờ người ác mà có người đẹp thế. Trông như sinh viên. Da trắng má hồng mắt bồ câu hoang dã. Cô ấy mời em cái kẹo, một ngụm nước trong chai Lavi, thế là em lặn quy. Ngả lưng ra ghé há hốc mồm mê man. Thực ra em bay lên trần xe chất lượng cao thấp tèm em nhìn xuống thấy nó thần nhiên lục túi em lấy 12 triệu cộng cái đồng hồ Đức cộng vài thứ quà linh tinh cho họ hàng. Em hô hoán lên. Mấy hành khách ngồi gần cửa sổ mở cửa ra phẩy tay xua một con ruồi tưởng tượng vo ve bay lạc vào trong xe máy lạnh. Em bay vút lên hét vào tai bác tài, bác ta thò ngón út dài ngoáy lỗ tai gây ra một cục ráy tai. Xe đến bến, hành khách xuống hết, em vẫn mê man giấc mộng bá vương.

Em ko ngờ người đẹp thế mà ác thế. Trông như sinh viên. Có cặp sách hằn hoi. Ngọt ngào lắm. Tí nữa thì em đời đã thiên thu. Bây giờ em thấy nó vẫn đang ôm cặp sách lảng vảng ở bên xe kia kìa, anh hô hoán bắt nó hộ em với.

Gã hơn tôi fải đến chục tuổi, mặt già hơn cả bố tôi, mà cứ xưng là em. Người Bắc lạ thế. Khó mà xưng hô với nhau theo kiểu công dân được. Gặp nhau lần đầu chẳng cần biết tên tuổi cứ xưng em với bất kì ai. Gọi nhau trên điện thoại giao dịch, nào có biết người ta mà cứ ton ton xưng em. Nhưng cứ thử quệt xe vào em, thử nhỡ mồm nhỡ tay với em một cái mà xem, em sẽ nhảy lên thành bố mình ngay.

Gã hỏi hình như trong hôn mê em la hét ghê lắm phải ko? Tôi bảo anh cứ như lợn thọc tiết. Ôi giờ, em làm phiền ông quá, chắc làm ông ko ngủ được. Gã ái ngại thực lòng vì gây ô nhiễm âm thanh cho ông người bệnh của tôi, cho cả phòng cấp cứu. Rồi gã mời tôi khi nào gã khỏi về thăm gã ở xã ấy huyện ấy tỉnh ấy, dân ở đấy ko ăn kẹo cao su ko uống Lavi, hai tháng nữa gã mới trở sang Đức, nếu tôi có dịp sang thì tìm gã ở khu ấy quận ấy thành phố ấy. Đời này được mấy người như gã. Đến chết vẫn ko hết ngô nghê tin người.

*

Cùng lúc gã trai ở góc phòng vắn vẹo quăng quật trên giường. Máy đo huyết áp tim mạch của gã rú rít. Giường gã nằm chỉ là một cái băng ca có bánh xe, người ta mới đẩy vào, cho nằm luôn trên băng ca mạ kền sáng loáng. Gã như hồ rút xích. Bánh xe cứ trượt đi, băng ca xoay vẹo vọ. Cô người nhà cố giữ cái băng ca cho khỏi đổ. Tôi phải chạy tới giúp. Phải công nhận gã điển trai, sống mũi thẳng tuyệt đẹp. Một con đực lúc thường tồn gái, tội nợ gì chỉ vì tình uống 50 viên thuốc ngủ. Tình hiện hình qua đứa con gái đứng cạnh gã lúc này: một mắt thâm tím, vành mắt rách máu đóng vảy. Trước khi bỏ về nhà làm một giấc ngàn thu, gã quai vào mặt nàng hai quả búa tạ.

Tôi fải cố giúp cô kia xoay người gã lại cho ngay ngắn. Cô tua lại cái bài trên chợ báo chí sáng nay rằng gã uống nhầm thuốc. Chả nhẽ tôi tua lại cái băng vắn phòng tôi

sáng nay rằng nó là thương nhân nhìn đâu cũng thấy tiền, ko gì qua được mắt nó, lại những 37 tuổi đầu, nó ko thèm cho ai uống nhằm thuốc thì thôi. Chỉ nghĩ vậy đã nghe tiếng khoái trá trên đầu.

Tôi thì bao giờ cũng ngưỡng mộ những kẻ tự tử. Họ còn có lương tâm, còn liêm sỉ, còn trọng danh dự. Chỉ ít còn là kẻ lẳng mạn cuối cùng như gã. Gã có một thằng bạn hàng chí cốt, bố người Tàu, mẹ người Mỹ còn nó sinh ra ở Pháp. Một mình nó mang trên người cả ba châu lục. Ko chỉ là bạn hàng, thằng ấy còn là bạn chơi. Hai đứa cắp nhau đi châu Á châu Âu châu Mỹ. Làm. Ăn. Chơi. Chơi mãi, cô thư kí của gã kết thằng kia. Quấn nhau tin nhau đến nỗi đi đâu cũng ba, có khi ở khách sạn nước ngoài ba đứa nằm một giường, thằng hợp chủng nhân nằm giữa, gã một bên và con kia một bên. Thằng nằm giữa ko sợ gã thò tay qua người nó như trong chuyện tiểu lâm châu Âu. Tin nhau yêu nhau đến nỗi vài ba năm nay thằng kia ko sang làm ăn thì gã và cô thư kí nằm chung giường, cũng chẳng có ý dành một chỗ cho thằng kia nằm nữa. Yêu nhau kết nhau đến nỗi cô người yêu đòi cưới. Cưới thì sẵn sàng. Nhưng đến thế gã bắt đầu đắn đo. Ngập ngừng. Ngại ngần. Cô người yêu sẽ thành vợ gã. Vợ gã ngày nào cũng biết đến tận cùng. Vợ gã cũng đã biết đến tận cùng của thằng bạn gã ... Gã đọc thấy phép so sánh của người gã muốn cưới. Gã lảng gã lơ gã lơ gã ngây ngô gã trì hoãn. Nhưng mà gã đau. Nhưng mà nàng khóc. Nước mắt đàn bà làm gã nhứt chí, gã chỉ muốn lấy quách nàng đi. Gã quay sang hận thằng kia.

Ngày nào cũng nước mắt. Ngày nào cũng xung đột. Đỉnh cao. Gã hận thằng bạn làm ăn bạn chơi ngày trước. Hận chính gã. Hận con kia. Gã đâm vào mặt con kia hai cái, bỏ về nhà. Tay đau, mà cảm thấy mặt cũng đau. Tìm rượu. Rồi tìm năm mươi viên thuốc ngủ.

*

Tôi gặp lại gã ở một cái chợ khác. Phần lớn đàn ông gặp nhau ở đây. Những bãi bia ngổn ngang chi chít trên bản đồ các đô thị. Ngành nào cũng có thể lụn bại trừ sản xuất bia. Bia như thác đổ xuống đầu thị dân. Ném theo thác lũ ngôn từ phong phú tươi mơn sinh động. Rửa sạch giải toả đôi ba nỗi niềm. Tặng thêm miễn phí mấy cái tiểu đường tim mạch gan thận gút ghiếc. Sá gì. Bác sĩ cấm nhưng bác sĩ có khi cũng theo ta ra bãi bia, bia hơi Hà Nội ai cưỡng được. Mọi khó khăn khúc mắc được giải quyết ở đây. Mọi xung đột được giải quyết hoặc khởi lên ở đây. Mọi hợp đồng thoả thuận văn bản ghi nhớ được kí ở đây.

Ba vại bia rồi, tôi đi vào toa-lét. Cái máng dẫn nước tiểu lát gạch men trắng bong, dốc dần xuống, nước trôi triền miên vệ sinh lịch sự. Có một gã vào theo ngay. Gã đứng ở đầu nguồn, một dòng nước hùng dũng nam tính trôi xuống phía tôi ở hạ lưu dòng chảy. Cả hai đi ra gần như cùng lúc. Tôi đưa mắt sang ngang. Nhận ra gã. Gương mặt

điền trai ấy, cái sông mũi thẳng tuyệt đẹp ấy.

Gã thú vị nghe tôi giải thích vì sao tôi biết gã. Gã đang ngồi uống bia với thằng bạn ba lục địa mới trở sang làm ăn. Làm. Ăn. Chơi nữa. Rốt cục gã chẳng lấy người gã yêu. Tỉnh dậy sau năm chục viên thuốc ngủ, gã thấy đời cái gì cũng nghiêm trọng mà cái gì cũng nhẹ nhàng. Yêu thì cứ để thế mãi cho nó đẹp, sao lại mưu toan huỷ diệt nó bằng hôn nhân? Hôn nhân rồi nằm bên A so sánh với bên B rách việc. Đạo này lại như trước, duy trì một giường ba người bạn, gã một bên và con kia một bên, bên cạnh cả A và B thì chẳng ai buồn so sánh nữa, mà thằng nằm giữa cũng chả ngại thằng nằm bên thò tay qua người mình...

Đi khỏi thung lũng mới đến nhà

Khi nhũ mẫu đưa cho bà quản trị trưởng chiếc quần lót của nữ thần đồng trinh thì cả hai bà đều hiểu rằng, một cái gì rất trọng đại đang đến với cung điện này. Vài giờ sau tin tức đã sang đến hoàng cung. Tới khoảng năm giờ chiều, tờ Thời báo buổi chiều đã đập vào mắt người đọc một tiêu đề lớn: Nữ thần Đồng Trinh có kinh nguyệt - Sự chấm dứt một giai thoại thần quyền.

Dân chúng thủ đô xôn xao trước cái tin họ chờ đợi từ lâu. Nữ thần Đồng Trinh đã mười bốn tuổi còn gì. Tuổi ấy mới dậy thì là chậm. Con gái xứ này mười một tuổi đã có thể sinh con đầu lòng. Biết vậy, người ta đã đi tuyển mộ rất công phu mới được một nữ thần thay thế. Nữ thần này có ba tuổi. Chờ đợi mất hơn hai năm, bây giờ mới tới lúc được phong thần.

Cụu nữ thần bị coi là uế tạp, đã mất thiêng lập tức bị đưa ra khỏi cung điện. Từ nay người ta gọi cô ta bằng tên tục là Sabana. Những ngày vừa qua ở Sabana có những biểu hiện không bình thường. Trong lễ rước đón mùa mưa, xa giá của nhà vua và cả hoàng tộc, xa giá của Nữ Thần Đồng Trinh đi qua tất cả các đường phố của thủ đô để cho dân chúng chiêm ngưỡng và chào mừng. Thế mà bất chợt Nữ Thần Đồng Trinh bật khóc thút thít. Đây là một điềm gở. Rồi Nữ Thần nằng nặc đòi một lon coca-cola bày bán trong cửa hiệu bên đường. Thêm một điềm gở nữa. Vua và cả hoàng tộc vẫn thường xuyên xài hàng viện trợ. Nhưng Nữ Thần Đồng Trinh mà dùng hàng ngoại thì đó là một sự báng bổ. Làm sao khác được, Nữ Thần đã bị dẫn dụ nửa ngày trời qua các đường phố hầm hập vì nắng nóng, nồng nặc hơi người và inh tai nhức óc vì tiếng reo hò. Nữ Thần ngây ngất sốt. Nữ Thần lả đi. Chỉ đến lúc được nhũ mẫu đỡ cho chút nước chết tiệt có hơi ga, Nữ Thần mới lờ mờ ngồi thẳng dậy trên xa giá.

Suốt một tuần Nữ Thần hâm hấp sốt. Lả lướt như một cây sậy. Cả cung điện tập nập chuẩn bị lễ phong trao cho Nữ Thần mới. Nữ Thần Đồng Trinh là siêu phàm. Người chỉ được là Nữ Thần chừng nào người không bị chảy máu. Trước Sabana, một Nữ Thần Đồng Trinh đã bị phế truất ở tuổi lên sáu vì lúc chạy chơi trong cung, tay vướng vào một chiếc đinh toạc máu. Nữ Thần tiền nhiệm khác thì bị rụng một chiếc răng ở tuổi lên tám. Cũng bị chảy máu.

Sabana làm thần được lâu hơn cả. Tận cho đến tuổi dậy thì.

Mà bắt đầu tương đối sớm. Lúc bốn tuổi. Người ta phát hiện ra con bé xinh xắn không một khuyết tật, không một vết sẹo, không một lần biết khóc, ở tận đầu bên kia của thung lũng. Cả thủ đô nằm gọn trong một thung lũng. Một bức thành núi non vây

tròn xung quanh. Có đến hơn chín mươi phần trăm dân số suốt đời quần quanh trong thung lũng, sinh con đẻ cái trong thung lũng, rồi cũng chết luôn trong cái thung lũng như một cái chảo rang. Chưa một lần họ vượt núi để ra khỏi thung lũng, ra với thế giới bên ngoài. Thì thần thánh cũng tự tìm lấy trong thung lũng mà phong lên. Tìm mãi mới được hai chục đứa bé. Vòng loại đầu tiên. Lũ trẻ từ ba đến bảy tuổi này bị bỏ vào một căn phòng lúc nửa đêm. Cả phòng chỉ leo lét một ngọn nến. Ấm thấp. Ngọt ngào. Từng đứa một phòng. Nó vừa đi được một bước thì đá phải một vật lông lá kèn càng. Hóa ra một cái đầu trâu mới chặt, máu me còn be bét, cặp mắt thô lỗ tròn tròn. Khắp phòng là những cái đầu trâu, đầu dê, đầu cừu. Trong những vũng máu nhớp nháp trơn chuộc.

Có con bé ngất xỉu.

Có con bé gào khóc, chạy lung tung, vấp ngã, tay cào cấu đứt tóc lẫn lộn như hóa dại.

Đa số chỉ đơn giản là rú lên, gọi mẹ.

Chỉ như vậy là bị loại. Cuối cùng còn lại bốn con bé gan dạ và lì lợm nhất. Sabana thậm chí còn cười lên một cái đầu trâu, nhún nhún như chơi ngựa gỗ.

Sang vòng thứ hai. Lại từng đứa được đẩy vào một căn phòng. Vào đi, và hãy chọn lấy một bộ váy áo đẹp nhất. Căn phòng này sặc mùi bụi lưu cữu. Tranh tối tranh sáng.

Ba con bé, hí hửng ôm ra ba bộ sari mới tinh.

Đến lượt Sabana. Con bé khệ nệ bên ra một chiếc áo choàng phủ đầy bụi đã bạc nhiều. Nó thích những đường thêu đã sờn ở đó. Chiếc áo chính là của nữ thần Daneju, kiếp trước của các Nữ Thần Đồng Trinh. Người ta mới làm lễ mượn áo của thần, đưa từ đền thờ Daneju về, bỏ lẫn vào hàng chục bộ váy áo trong phòng.

Bà quản trị trưởng, bà nhũ mẫu và toàn bộ ban quản lý cung điện cùng đám kẻ ăn người làm đồng loạt sụp xuống. Cả một trận mưa hoa đội xuống đầu Sabana. Đã tìm được Nữ Thần Đồng Trinh.

Sabana trị vì trong cung Thần Nữ được những mười năm.

*

Nữ Thần bị truất phế không còn cha mẹ. Chỉ có một người anh ở quê, chả bao giờ ngó ngang tới em gái. Chỉ liên tục viết thư lên cho bà quản trị trưởng, đòi chu cấp cho gia đình còn bốn đứa em dại. Bà nhũ mẫu không thể đưa Sabana về quê. Bà là nhũ mẫu chuyên nghiệp. Một đời bà đã nuôi chín, mười đời Thần Nữ. Bà lại đang bận túi bụi với Nữ Thần Đồng Trinh mới.

Một bà cung nữ được lệnh tra ? Sabana về quê. Bà ta dắt tay Sabana ra bên xe. Y áo tư trang và những tặng vật quý đã được gửi về quê từ trước theo một chuyến xe tốc hành. Hành lý mang theo chỉ là một chiếc túi nhỏ. Bà cung nữ bảo Sabana đứng cạnh một xe khách, trông coi chiếc túi cho cẩn thận. Phần bà ta thì ngác ngơ đi tìm phòng

bán vé.

- Lên đi, xe chạy mất bây giờ.

Một người trên xe quát xuống. Chiếc xe ngay cạnh bắt đầu chuyển bánh.

Mấy cánh tay chìa ra từ chỗ cửa lên xe. Thế là Sabana cuống quýt chìa tay để cho họ kéo lên.

Chiếc xe đủ khách lao nhanh ra khỏi bến.

Sau mười năm Sabana mới lại đi xe khách. Thần Nữ đi đâu cũng bằng kiệu, bằng cáng, hoặc bằng xe ngựa. Chỉ khi bị truất phế mới phải trở về phương tiện động cơ của thời đại máy móc. Sabana ngồi cạnh một người đàn bà đồ sộ. Khuôn mặt phèn phẹt, chi chít những nốt ruồi to tướng như hạt đỗ đen. Đây là một kiểu tú bà hiện đại. Nhìn thoáng Sabana, mẹ ta biết đây là một con mồi dễ bắt.

- Cháu về đâu ?

Mẹ uốn éo cái giọng, chum chim cái miệng mà hỏi.

- Làng Choti hả ? Cô cũng về đấy. Cứ đi với cô.

Mẹ bảo.

Xe này đâu có về làng Choti. Xe sẽ cắt ngang thung lũng, đi về phía Ấn Độ. Mẹ tú bà vừa kéo được một mẻ lưới nặng. Ở làng ven đô, mẹ đã ngon ngọt làm cho dân làng tin rằng mẹ là người của một nhà máy dệt bên Ấn Độ sang đây tuyển công nhân. Người ta mừng quýnh, gửi gắm vào tay mẹ ba cô gái. Lại còn nhờ mẹ lần sau tìm giúp việc cho mấy cô nữa. Ba cô đi tìm vùng đất hứa đang ngồi trước mẹ một hàng ghế. Tất nhiên mẹ sẽ bán cả ba cô cho nhà chứa ở Ấn Độ. Mỗi cô năm ngàn rupi. Cả Sabana, mẹ được thêm năm ngàn rupi nữa. Vậy nên mẹ chẳng tiếc gì mà không dám chi tám chục rupi tiền vé cho Sabana, khi người soát vé đến hỏi.

Xe đi được nửa ngày thì tới một trạm kiểm soát. Kiểm soát trước khi ra khỏi thung lũng để vượt đèo sang Ấn Độ. Mẹ tú gom cả bốn cô hai chục ngàn rupi thành một mớ, bắt đi sau mẹ. Mẹ cười cợt lúng liếng với mấy viên cảnh sát. Năm "dì cháu" vừa mới bước qua trạm kiểm soát, định leo lên xe, thì một thanh niên cao lớn nhảy phốc tới.

- Đây bà kia.

Chàng trai giật mạnh tay mẹ làm mẹ suýt ngã ngựa.

Định thần, mẹ nhận ra chàng trai. Mẹ giằng ra định chạy lên xe. Chạy sao được với một chàng trai như thế. Mẹ định hô hoán vu vạ. Chàng trai áp cả bàn tay to tướng lấp mồm mẹ. Mẹ vùng vẫy. Chàng trai xốc con mẹ đồ sộ lên vai, phăm phăm bước lại trụ sở kiểm soát. Anh ném mẹ đánh rầm xuống chiếc ghế băng trong trạm và tường trình sự việc.

Thì ra mới tháng trước con mẹ tú bà này mò đến làng anh. Anh là Govinda. Làng anh ở bên kia thung lũng. Mẹ định dắt mấy cô gái làng đi xin việc ở Ấn Độ. Nhưng

mụ bị phát giác ngay lập tức. Dân làng đã trói mụ lại, định ném đá cho chết. Tội ấy ở làng anh có thể xoi một nhát kiếm bay đầu. Govinda đã xin tha cho mụ đi. Thế mà mụ vẫn chứng nào tật ấy.

Mụ tú bà tru tréo lên. Govinda lại dùng tay lấp mồm mụ lại. Lại xốc mụ lên vai trong chớp mắt. Trước cửa trạm có một vũng lầy. Anh lẳng ngay cái đồng thịt trên vai xuống đó. Mụ tú bà ngoi ngóp trong vũng bùn nhầy nhụa khai khảm. Bốn xung quanh tỏa ra một trận cười.

Ba cô gái kia biết đường về làng. Người ta chỉ cho các cô ra bến xe để về.

- Em không về với họ sao ?

Govinda hỏi, khi thấy Sabana vẫn đứng lại, ngơ ngác nhìn quanh.

- Em về làng Choti.

- Ồ ,thế thì em phải đi ngược hẵn lại. Phải quay trở về thủ đô, rồi mới có xe đi về làng em.

Govinda hóa ra cũng đi về thủ đô. Từ đó, Govinda sẽ đưa cô lên xe đàng hoàng để về quê. Sau đấy thì anh mới đi đường anh.

Càng gần tới thủ đô, đường càng chen chúc xe tải. Xe tải tủa ra ở đâu mà nhiều thế. Xe toàn chở người. Các loại cờ, các loại khẩu hiệu, biểu ngữ sặc sỡ rợp trời. Người trên xe thì gào thét khua khoáng như được chở đi xem hội.

- Có biểu tình lớn rồi - Govinda lẩm bẩm - Anh thì chẳng ngại, chứ em thì khéo chết chệt ở đây mất.

Đến trung tâm thành phố, xe không sao nhích lên được nữa. Hành khách bỏ xe, cố lách cho nhanh ra khỏi biển người, tránh tai bay vạ gió. Govinda dắt Sabana chen qua quảng trường. Ra được khỏi quảng trường rồi tính sau.

Thình lình thấy loạt đạn chỉ thiên nổ đùng đùng trên đầu.

Biển người phình ra, òa ra, vỡ tung ra ở một góc quảng trường. Những lá cờ, những khẩu hiệu, những biểu ngữ giật mình rơi đầu cả. Người ta xô nhau chạy. Đạp lên những biểu ngữ khẩu hiệu mà chạy. Đạp lên những người ngã mà chạy. Chạy ồ ạt về cái góc quảng trường chưa bị chắn bởi hàng rào cảnh sát.

Sabana bị giật tung khỏi tay Govinda. Bị cuốn theo dòng người tháo chạy. Chiếc túi xách rơi mất từ lúc nào. Sau vài cái chớp mắt thì biển người cũng biến mất. Chỉ còn có cô và thừa thớt vài chục người chạy xung quanh. Toán người đang lao đầu về phía một đơn vị cảnh sát dàn hàng ngang. Trong tay họ là dùi cui, là lá chắn, là gậy mây. Và cả súng.

Toán người dừng lại. Rồi nhận ra là đã cùng đường, cả toán người lại lẫn xả vào đám cảnh sát. Thật là như trúng chọi đá.

Sabana bị quất một dùi cui vào vai.

Tỉnh ra, cô thấy mình bị lôi sê sét trên mặt đường. Bị nhấc bổng. Bị ném vào một thùng xe. Cửa đóng sập lại. Xe lao vút đi. Chỗ lát sau đã bị đẩy vào một phòng giam kín bưng.

Không phải là phòng. Đúng là một dãy nhà giam dài hun hút. Mỗi một ô ngăn nhồi được ít nhất năm chục người. Bị xô dúi dụi vào đám người đã ngồi trong đó từ bao giờ, Sabana vừa lóp ngóp bò dậy thì một người đàn bà đã túm lấy hỏi:

- Cánh hữu hay Liên minh Tự do ?
- Cánh hữu là gì ? Liên minh Tự do là gì ?

Sabana hoảng hồn hỏi lại.

Lập tức một toán người ở phía trong nhảy xổ ra: "Đả đảo Cánh hữu" Lập tức toán của người đàn bà cũng chồm dậy: "Đả đảo Liên minh Tự do."

- Không, cháu không phải là Cánh hữu - Sabana run rẩy - Cháu không là Liên minh Tự do.

- Thế thì thuộc mặt trận Tiên phong chúng tôi.

Nhóm thứ ba thét lên.

- Thế thì thuộc Mặt trận Nhân dân chúng tôi.

Nhóm thứ tư gào lên.

Tức thì cả hai nhóm nọ hô dậy đất: "Đả đảo Mặt trận Tiên phong. Đả đảo Mặt trận Nhân dân."

Bị dồn vào chân tường, Sabana phải thét lên. Như nhiều lần thét trong cung Thần Nữ:

- Ta là Nữ Thần Đồng Trinh Sabana đây.

Tất cả chững lại giây lát. Họ mù chữ, nhưng ai cũng đã từng nhìn thấy ảnh Nữ Thần Đồng Trinh treo ở nơi công cộng. Ngờ ngợ. Nhưng rồi tất cả lại trào lên:

- Cách mạng đả đảo vua chúa, đả đảo thần linh.

Họ xúm lại giằng giật Sabana. Cô khóc òa, xua tay chối. Nhóm này nắm. Nhóm kia tát. Nhóm khác vịn tay, giật tóc, xô cho ngã dúi. Xong rồi họ lao vào nhau, hô khẩu hiệu. Đánh đấm nhau túi bụi. Cho tới lúc mệt phờ. Mỗi kẻ ngã vật ra một nơi. Chảy máu. Tóc bị giật đứt. Áo quần tả tơi.

Thế mà tất cả họ đều là đàn bà..

Thế mà té ra họ chẳng thuộc cánh nào cả.

Người ta mang xe đến làng này, ném cho một mớ khẩu hiệu và cờ. Bảo: "Ủng hộ Cánh hữu nhé." Vậy là tất cả lên xe. Người ta đến làng khác. Bảo: "Ủng hộ Mặt trận Tiên phong nhé." Cũng lên xe. Cũng đi. Tất nhiên là mỗi đầu người đã được phát hai chục rupi và hai hộp đựng suất ăn trưa ăn tối. Coi như được một chuyến đi chơi thủ đô không mất tiền.

Cuộc đấu khẩu và đấu cả tứ chi của đám đàn bà lại nổ ra, khi họ hồi sức. Cứ thế suốt đêm, Sabana đã khôn hồn trốn vào một góc xem đánh nhau. Đánh nhau và hô khẩu hiệu. Cứ như là ở trong này họ đánh gục được nhau thì ngoài kia cuộc cách mạng do lãnh tụ của họ tiến hành sẽ thắng lợi.

Cảnh sát quá quen xử lý những cuộc cách mạng kiểu này. Sáng ra, tất cả bị nhét vào những thùng xe tải bọc lưới sắt. Ra khỏi thủ đô, họ thả đám biểu tình xuống. Biết đi biểu tình thì cũng biết đường về.

Sabana lần thoát được khỏi tay những mục đàn ba đêm qua. Lâu sau, con đường vẫn người, Sabana tuyệt vọng ngồi lại bên đường. Biết đâu là đường quay lại thành phố.

Một bóng người đến bên cạnh: - Sabana đây rồi. Từ sáng tới giờ anh đi qua đi lại chỗ này hàng chục lần để tìm em.

Govinda! Govinda đúng là cứu tinh của cô.

Thì ra Govinda cũng bị bắt nhốt trong cùng dãy nhà tạm giam ấy. Trong khu trại nam. Người ta cũng hỏi anh thuộc cánh nào, đảng nào, sau rốt thì họ cũng lao vào đánh nhau và bỏ quên anh. Tất nhiên họ không thể bắt nạt một chàng trai kiên cường vạm vỡ như đã bắt nạt Sabana.

- Thôi để anh đưa em về tận làng. Ai mà biết được có cuộc cách mạng nào nữa hay không.

Trên chuyến xe đi về miền tây thung lũng, Sabana muốn làm cho Govinda ngạc nhiên bằng điều tiết lộ rằng cô chính là Nữ Thần Đồng Trinh.

- Anh không biết Nữ Thần Đồng Trinh là gì. Ở quê anh không thờ thần linh nào cả.

- Vậy chắc là anh không sợ em ?

- Sao anh lại phải sợ em ? Anh hơn em mười tuổi. Anh to lớn thế này. Và em đáng yêu như thế kia cơ mà.

Hai người về tới nhà Sabana. Căn nhà cao nhất làng. Lòe loẹt phô trương ở ngay đầu làng. Ông anh Sanjay của Sabana nay là một anh chàng hăm lăm tuổi. Chẳng còn dấu tích gì của người anh hồn nhiên ngày xưa. Mười năm qua, anh ta lo xây cái nhà, lo lấy vợ và nuôi bốn đứa em. Nhờ tất cả vào bổng lộc của cô em gái Thần Nữ gửi về. Vận may đã biến anh ta thành một gã trai lúc nào cũng sợ mất nhà mất cửa. Sanjay hoảng hồn như thể Thần Chết Yama giả dạng Sabana bước vào.

- Có ai gặp em trên đường không ? Có ai nhìn thấy em bước vào nhà không ?

Sanjay đảo mắt nhìn quanh, lắp bắp hỏi.

- Không có ai cả.

Govinda trả lời thay Sabana.

Sanjay tức thì nắm vạt áo sari phủ kín cả đầu cả mặt Sabana, rồi đẩy cô đi vội. Đi với anh ngay. Nhỡ có ai nhìn thấy em thì em sẽ chết già xó cửa mà không lấy được

chồng. Cả làng đều biết em là Nữ Thần Đồng Trinh. Không một đứa trai làng nào dám lấy em làm vợ. Người ta tin rằng chồng của Thần Nữ sẽ chết non. Chết bất đắc kỳ tử.

Ra khỏi làng khá xa, Sanjay mới đứng lại:

- Nhận được tài sản của em gửi về, nhận được cả tin em sẽ trở về, anh đã nhờ sẵn một bà ở làng bên đưa em sang Ấn Độ. Bà ấy hứa sẽ kiếm cho em việc làm ở một nhà máy dệt bên ấy. Có công ăn việc làm rồi, bà ấy sẽ lo cho em một tấm chồng.

Govinda bưng bưng tức giận:

- Thôi đi, tôi biết những con mụ kiêu ấy. Tôi biết những công ăn việc làm kiêu ấy.

Govinda kể. Sabana kể. Chuyện mụ tú bà suýt mang cô đi. Sanjay cứng đờ ra. Đến như vậy, anh ta chẳng còn biết làm gì với đứa em gái tội nợ đột ngột trở về.

- Tôi mang Sabana về cho anh. Đâu có biết lại làm cho anh khổ sở thêm như vậy.

Govinda lên tiếng. Nhưng chẳng có ai biết nói gì thêm nữa.

- Cô ấy đã về đây cùng với tôi. Thôi thì hãy để cô ấy ra đi với tôi.

Sanjay thở phào. Sabana rung rung nước mắt.

- Làng tôi ở bên kia thung lũng. Làng Vasant. Khi nào muốn, anh có thể sang đón cô ấy về.

Sabana òa khóc, gục đầu vào ngực Govinda:

- Anh không sợ vì em đã từng là Nữ Thần Đồng Trinh hay sao ?

- Anh đã nói rồi. Ở quê anh không có thần linh để sợ.

*

Tôi đã gặp đôi trai gái ấy. Khi họ đã thành vợ thành chồng.

Lạ lùng thật, cách họ một dãy núi, ở phía bên kia là cái thung lũng quê hương của Sabana. Trong cái thung lũng như lòng chảo, núi non vây tròn quây gọn xung quanh, con người ở đây chẳng bao giờ biết đường chân trời là cái gì. Ngược mắt nhìn lên chỉ thấy núi xám xịt. Trong cái thung lũng chật hẹp quẩn quanh ấy có đủ các cuộc biểu tình lớn biểu tình nhỏ. Có đủ các nhà chứa lớn nhà chứa nhỏ. Có các Nữ Thần Đồng Trinh mới được phong thần, thay thế cựu nữ thần thất sủng vì bị chảy máu.

Thế mà chỉ vượt qua bức thành núi non, ra khỏi thung lũng, sang hẻm bên kia núi là đến một đồng bãi phì nhiêu. Ở đó có đường chân trời.

Ở đó có hai người yêu nhau. Làm ăn mà yêu nhau.

Hà Nội, con thuyền, phù sa

Đôi khi tôi tự hỏi cái ngày Lý Công Uẩn đến vùng bờ bãi phù sa ven sông Hồng, thấy những ráng mây vàng như một con rồng bay vút lên, chính ngày đầu tiên ấy ông đã ngắm con rồng Thăng Long trên mình ngựa hay trên thuyền?

Hình như một con thuyền có lẽ hợp hơn với người đầu tiên đến chọn đất xây dựng nên Thăng Long. Không loại trừ sự tô vẽ của người đời rằng ông ngồi hùng dũng trên một thớt voi hoặc một con ngựa chiến. Nhưng dải đất phù sa nâu đỏ ven dòng sông cũng đòi người đến khám phá ra nó phải cưỡi trên một con thuyền dè trên đầu sóng. Những hồ nước khắp trên đất Thăng Long cũng muốn rằng người đầu tiên đến đây phải có một con thuyền. Phải là thuyền cơ. Mãi đến thời Hồ Quý Ly, như nhà văn Nguyễn Xuân Khánh miêu tả, cả vùng Thăng Long vẫn còn mênh mông hồ nước. Phương tiện phổ biến và an toàn vẫn là thuyền. Những con thuyền chập chờn luôn lách trong sương, qua lau sậy, mang chở trên đó bao nhiêu nỗi niềm, cả những mưu đồ bá vương.

Phải là thuyền. Sông dài bãi rộng. Trên bến dưới thuyền. Chài lưới. Canh tác lúa nước. Buôn bán vùng kẻ chợ. Người ấy cảnh ấy kéo dài ra đến một nghìn năm, đến bây giờ. Người bây giờ ngồi mà hình dung cứ tự đoan chắc với mình rằng Lý Công Uẩn ngày đầu đến đây bằng thuyền.

Chắc là thế. Bằng thuyền.

Có lần tôi ngồi nghe chuyện nhà văn Tô Hoài, cũng là một nhà Hà Nội học trực nghiệm đáng tin cậy. Nhân chuyện người Hà Nội gốc, ông nói rằng hiếm có lắm, Hà Nội gốc họa chăng chỉ có mấy anh chàng đánh cá ven sông Tô Lịch.

Ừ nhỉ, ngay như nhà văn Tô Hoài đấy thôi. Ông vẫn được coi là một nhà văn hiếm hoi người Hà Nội còn lại với chúng ta từ đầu thế kỷ trước, nhưng mà trước năm 1945 vùng Nghĩa Đô quê ngoại ông hằng đi về vẫn còn thuộc tỉnh Hà Đông. Hà Nội khi ấy chỉ là một mảnh bé xiu của nội thành Hà Nội bây giờ.

Hà Nội gốc bây giờ tạm chấp nhận tiêu chuẩn có ba đời sinh ra ở Hà Nội. Ông nội tôi sinh ra ở đây, cha tôi sinh ra ở nơi đây, và tôi nữa sinh ra ở nơi đây. Thế thì tôi là người Hà Nội, cho dù những năm chiến tranh ly tán, cha mẹ tôi có phải bỏ Hà Nội dạt diu nhau đi kháng chiến chống Pháp, cho dù những năm chống Mỹ có phải bồng bế tôi đi sơ tán về miền quê. Cho dù gốc gác tôi ở Nghệ An, Quảng Bình, Thừa Thiên, hay từ những tỉnh đồng bằng Bắc bộ không xa. Hay từ những nơi thật xa Nam bộ.

Nghe thế thì hiểu rằng Hà Nội gốc ba đời ở móng chân vẫn còn giắt bùn sông Hồng. Đầu thế kỷ XX vùng phố cổ bây giờ nước sông Hồng vẫn còn mấp mé liềm vào bến đò, rồi theo thời gian mới dần dần rút dần ra xa. Người Hà Nội gốc khi ấy vẫn phải làm nghề chài lưới. Bà buôn vẫn phi lặn xả xuống bến lội bùn lấy hàng lên. Ông đồ ông ký sao cũng có lúc phải lội nước lên thuyền hoặc lội qua bãi sông ngập nước mà về nhà. Hà Nội gốc mà móng chân vẫn giắt bùn là như vậy. Lá ngọc cành vàng, danh gia vọng tộc thật là một huyền tưởng mong manh.

Thế thì người Hà Nội là những ai? Cũng như mọi thủ đô trên thế giới này thôi. Chưa đến London cứ tưởng người London nói tiếng Anh theo "kiểu thủ đô" rất chuẩn. Chưa đến Paris cứ tưởng người Paris chỉ toàn người sinh trưởng ở thủ đô hoa lệ. Những đô thị ở nước Mỹ thì khỏi nói, New York, Chicago, San Francisco, Los Angeles... Tất cả đều là những tụ điểm tập hợp dân tứ chiếng hay người tứ xứ cũng vậy. Khó mà tìm ra ở họ một mẫu số chung.

Hà Nội có lẽ cũng vậy thôi. Gốc gác ba đời ít ỏi đã nói ở trên. Đa số người Hà Nội bây giờ là "ngoại kiều". Những Thanh kiều, Nghệ kiều từ miền Trung ra. Từ Hải Phòng, Nam Định, Hải Dương, Thái Bình lên. Từ phưng Nam tập kết đến. Tinh hoa gốc rễ hun đúc ở đây. Tinh hoa từ mọi miền mang tới, giao kết hợp chủng mà tạo nên người Hà Nội. Lâu dần cứ cái gì thanh lịch, hào hoa, cao nhã, tinh tế... thì mặc nhiên đều được coi là của người Hà Nội. Chẳng cần phi rạch rồi phân định "của tôi trả tôi" làm gì.

Người Hà Nội là người sống trên dải đất ven sông Hồng. Người Hà Nội cũng là người Việt tới tận từng phân vuông vậy.

Những nơi đô thị như Paris, London, New York là nơi quần cư của người tứ xứ. Tiếng Anh tiếng Pháp đại trà ở những nơi đó khó mà coi là khuôn vàng thước ngọc. Hà Nội thì sao? Xu hướng đô thị hóa và quản lý đô thị khá lỏng lẻo mấy chục năm qua cũng đang làm tiếng Hà Nội có phần nào hỗn độn. Như giao thông. Như nếp sống bầy bừa làng xã đang biến Hà Nội thành một cái làng có đường phố, sự quá ti về số lượng người không điều tiết sớm, một ngày nào đó người ra vào thành phố hàng ngày cũng bị hạn chế như phải đăng ký xe máy hôm nay vậy.

Còn nhớ đầu những năm 1980 người ta nhận thấy hiện tượng này: những người lú lo "Hà Lội thanh nịch và lên thơ" thuộc hai loại: hoặc là dân ngoại thành, hoặc là dân chợ giời. Các chàng các nàng chíp chíp kiu kiu trong vòng bán kính mười kilômét tính từ Bồ Hồ, ban ngày cấy lúa trồng rau trồng hoa, tối đến huỳnh huých đạp xe đến vũ trường, cứ dép lê mũ cối mà đấngxinh. Vừa đấngxinh vừa bô bô một thứ tiếng Hà Nội đổ nhau xem đó là nờ cao hay nờ nùn.

Nhưng tại sao lại là dân chợ giòi nữa? Đám thanh niên chúng tôi hồi ấy tự giải thích thế này: đa số dân chợ giòi cũng từ các miền quê mới đổ tới. Ngay cả dân gốc gác vài đời định cư ở chợ giòi cũng quen dần lời ăn tiếng nói kiểu này. Một người khách mang hàng vào chợ là một con mồi. Cả một toán người ủa tới quây con mồi vào giữa, mồm năm miệng mười, mua tranh bán cướp. Những kẻ trả giá dìm giá ấy chỉ là "chân gỗ", có nhiệm vụ uy hiếp cho con mồi hoang mang nhụt chí. Rốt cục chỉ có một kẻ chủ mưu đứng ra mua giá hời. Đám "chân gỗ" hầu như đều cố tình phạm lỗi phát âm elờ enờ, gây cảm tưởng quê kệch chất phác. Bao nhiêu người đã đứng khóc giữa chợ giòi vì cái thứ tiếng "hà lòi" quê mùa ngớ ngẩn ấy.

Nhưng bây giờ, liệu có thể coi là Hà Nội đang tràn ngập cái thứ tiếng mà cách đây vài ba chục năm còn là tiếng ngoại thành, tiếng chợ giòi?

Nói như thế không có nghĩa là ca sĩ ngày nay không còn luyện thanh phát âm nhả chữ theo giọng Hà Nội. Tiếng Hà Nội vẫn còn đó. Hồn Việt tiếng Việt vẫn phi nương vào giọng phát âm Hà Nội để biểu đạt âm thanh ở mức đẹp nhất. Một thứ tiếng trong trẻo, nhẹ nhõm, nhẹ đến mức phạm luật phát âm, người nghe khó phân biệt xờ với sờ, chờ với trờ - "xất xon chung hiếu", "chương chinh xản xuất". Nhưng cái nhẹ nhõm khiếm khuyết vẫn được yêu, như người ta yêu cái dịu dàng có phần yếu đuối của thiếu nữ. Các diễn viên thanh nhạc mọi miền khi hát lên vẫn hát bằng tiếng Hà Nội. Hai tiếng "Hà Nội" phát ra đẹp nhất có lẽ là từ giọng soprano Lê Dung khi chị hát Hường về Hà Nội của Hoàng Dương. Sinh thời Lê Dung nói với đồng nghiệp: "Tôi không phải là người Hà Nội, chúng ta đây cũng hiếm có ai gốc Hà Nội, nhưng hai tiếng Hà Nội khi hát lên thì nhất thiết phải sang phải đẹp".

Đâu phải ai cũng nghĩ được và làm được như vậy. Ca sĩ đăng trong nếu không nỗ lực một cách có ý thức thì phát âm vẫn ngòong ngọng, chơn chót, như Tây nói tiếng ta, như "Tây Annam nói tiếng Annam". Khán giả không sành thì lấy làm thích thú cái giọng phát âm ngồ ngộ "như Tây". Đến lượt một số ca sĩ sinh trưởng Hà Nội có sẵn giọng nói trời cho, ảo vọng ăn khách xui họ cũng nắn tiếng méo giọng theo kiểu ca sĩ Nam hát giọng Bắc. Nghe họ hát mà có cảm giác bị pha tiếng. Sự báng bổ xúc phạm nhất còn không bằng pha tiếng kia mà.

Còn nữa, có một vị chức sắc lên tivi nói: "Hôm nay tôi hoan nghênh các i-em làm xanh sạch đi-ẹp chi-o thành phố". Tiếng địa phương mang vào Hà Nội thì tiếng nào cũng nặng, nhưng nghe một nhà quản lý ở Thủ đô "yêu quê hương qua từng âm tiết nhỏ" như thế, lại ưu tư: giá mà điều chỉnh từ cái nhỏ nhỏ như phát âm cho dân dễ nghe hơn? Một chính khách đúng nghĩa còn là một diễn viên, một nhà hùng biện. Nhập gia tùy tục thì đâu có sợ tự làm mất gốc.

Tiếng Hà Nội không ngừng phát triển, như mọi sinh ngữ, sinh âm khác. Tiếng Hà

Nội 1954, tiếng Hà Nội 1975. Hai thứ tiếng ấy vào đến phung Nam có bảo tồn đến mấy cũng không trụ vững được trước sức xâm nhập của môi trường và sự phát triển của ngôn ngữ. Lại. Người Nam bộ tập kết ra Bắc hai mươi một năm ít thấy pha tiếng, nhưng người Bắc vào Nam dăm bảy năm tiếng đã cứng cứng khê khê như giọng Thanh. Lại nữa. Tiếng Hà Nội 54 vào Nam rồi du cư sang Tây sang Mỹ, xa cách thế càng quyết tâm bảo lưu bảo tồn bảo thủ. Đi khỏi Hà Nội 1954, rời khỏi Sài Gòn 1975, ngôn ngữ sống trong lòng đôi ba người như một tiêu bản sống chia rẽ chiến tuyến. Một người phiên dịch trong cộng đồng mở miệng nói: Ngôi nhà này hiện đại nhỉ. Bị chấn chỉnh ngay: Đây là nói giọng Cộng, phải nói là: Tòa Bìnđinh tân kỳ nhỉ. Nói sông núi đẹp tươi thì bị chỉnh thành ngôn ngữ của nửa thế kỷ trước: Non sông cẩm tú... Cố nín giữ tính chiến tuyến và giai cấp của ngôn ngữ. Còn giọng, nhiều ông bà già Việt Kiều đến bây giờ vẫn còn nói giọng 1954. Nghe lạ. Buồn cười. Quê quê thế nào. Tên cụ là Dư, chắc thế, cứ nhất quyết đòi viết đúng trong văn bản là Rư, phát âm cũng rung bản bật cả lưỡi lên, R-R-R-U', ngày xưa nhà cụ ở phố Thợ Ruộm, chứ không phải Thợ Nhuộm. Nhà văn Tô Hoài mỉm cười: Tiếng Hà Nội ngày xưa đấy. Vậy ư? Nhưng tiếng Hà Nội bây giờ khác rồi: tròn, sáng, trong, vang, sang, nhẹ. Lại vẫn nhà văn Tô Hoài: Nhưng hơi điệu.

Điệu. Có lẽ vì véo von ngữ điệu. Lại nhẹ nữa. Ô hay nhỉ, tiếng nói càng phát triển lại càng nhẹ nhõm đi, nhưng thời đại thì ngày càng vạm vỡ, xô bồ. Cái ăn Hà Nội trong văn Vũ Bằng, Thạch Lam thanh cảnh tinh tế là vậy, nhưng bây giờ... Đến cả các nàng nói giọng nhẹ nhàng yếu điệu cũng đã có văn hóa ẩm thực khác.

Món ăn Hà Nội thời nay có lẽ cũng là sản phẩm của một thứ "hợp chủng thị". Đã dậy mùi sặc sỡ như Trung. Đã nhiều gừng nhiều ớt như Nam. Đã nhiều sả như Thái, ngọt như Tàu, gây gây như Ý... Chuyện ở trên, các ca sĩ Hà Nội cổ uốn giọng phát âm như ca sĩ Nam hát giọng Bắc. Chuyện ở đây, ẩm thực mọi miền được tiếp thu dễ dàng. Cả hai chuyện đều cho thấy người Hà Nội thật cởi mở, thật dễ tiếp thu những gì ở bên ngoài mình.

Miếng ngon Hà Nội vẫn còn đó. Nhưng đời sống đô thị chuyển vận tốc độ chóng mặt, thức ăn khó mà chỉ dành cho thiểu số người ngâm nga nhấm nháp bên lề dòng chảy. Ăn uống cũng nhanh lên, mạnh lên, hùng hục, quần quật. Nhiều sáng kiến ẩm thực cho phù hợp thế sự. Bát phở thời bao cấp không phải ai cũng có tiền mà ăn mỗi tháng một lần, đến độ trí thức không còn nhớ định nghĩa "phở là gì?". Vào quán phở chỉ ăn thuần phở thôi cũng đã là một sự kiện. Đôi ba kẻ phe phẩy, giàu có nhờ buôn bán, gọi thêm vào bát phở quả trứng gà chần, thứ nhất để tăng lượng prôtit bổ béo, thứ hai để chứng minh đẳng cấp có tiền. Bát phở đẳng cấp cứ thế mấy chục năm, giờ thành

món quen vị quen miệng. Phở trứng. Người sành ăn thì không sao quen được cái thứ phở giàu xổi tanh tanh ấy. Phở không chịu dừng lại, mấy bà bán phở còn sáng kiến thả những viên thịt vào bát phở gà phở bò thành phở tổng hợp, phở mọc. Phở còn đi xa hơn, sang cộng đồng người Việt ở Âu Mỹ. Món ăn Âu ăn Thái vào Việt Nam phải điều chỉnh thế nào cho vừa miệng dân ta thì phở Việt Nam ở Paris ở Cali cũng phải cải biên như thế. Khối lượng cũng phải tăng lên ngồn ngộn trong những cái bát to như cái chậu. Phở ăn nóng cho đến thìa nước dùng cuối cùng là điều không thể thực hiện được.

Các chàng các nàng yếu điệu bây giờ ăn rau sống là ăn cả cây húng cây kinh giới um tùm sum suê. Xà lách rau diếp món chính thì ít. Rau thơm ăn hương ăn hoa thì thành món chính rậm rạp. Trong ẩm thực giá trị cũng bị đảo ngược, bị "đánh tráo khái niệm" như cách lập ngôn trong phê bình văn học thời thượng. Ẩm thực thịt vịt thịt ngan cưới lên cả đám giỗ đám cưới. Ban đầu nó được các cô Ôsin giúp việc "thế nào cũng được" hồn nhiên mua bán nấu nướng bày lên. Dần dần nó được các ông bà chủ nhà "để yên xem sao" quen mắt quen miệng. Lâu lâu sau nó được người Hà Nội "nhẹ dạ dễ dãi" chính thức cho gia nhập văn hóa ẩm thực thủ đô.

Nói thế biết thế, nhưng miếng ngon Hà Nội vẫn còn. Trong những người sành, thanh tao. Hiếm lắm. Nhưng hồn cốt văn hóa bao giờ cũng được bảo tồn nhờ một số ít. Đường như vậy.

Gia phong trong những nhà số ít ấy giờ đây ngấm lại thực ra lại mang tính toàn cầu. Trọng trung hiếu lễ nghĩa. Biết lắng nghe người đối thoại, biết đàm phán và biết thuyết phục. Không thuyết phục được thì khôn khéo biết để cho đối tượng ra đi trong danh dự. Ăn thanh tao, mặc thanh lịch, bước đi dáng đứng thanh nhã. Chữ thanh thường làm đầu. Bao giờ xử sự cũng tự nhiên, tự nhiên như người Hà Nội. Thoải mái. Tự tin. Không thích kẻ thu mình. Ăn uống không xô bồ hấp tấp nhưng cũng không cảnh vẻ kiêu cách. Bát cơm bát phở phải ăn bằng hết, không được bỏ thừa một chút làm phép. Chúng tôi ngày ấy được giáo dục bằng chữ thanh, vào đời làm ăn là ổn ngay. Ra nước ngoài bờ ngõ chưa biết rõ tập quán địa phương, chỉ việc xử sự như cha ông dạy bảo là hòa nhập tự tin được ngay. Không bị sốc văn hóa. Không bị mặc cảm mình vụng về quê mùa.

Chữ thanh đôi khi hiểu thái quá mà thành ra sáo ra sĩ. Sĩ diện. Thời bao cấp có nhà buôn gian bán lận, cơm gà cá gỏi nhưng rở rác phải phủ rau lên trên để che xương cá xương gà, sợ hàng xóm dị nghị. Một kín đáo. Thời trước nữa thì trái lại, có giai thoại người Hà Nội nghèo, trước khi mang sọt rác ra đổ nơi công cộng lại phải phủ lên trên đôi ba cái vỏ trứng. Ra điều ta không nghèo. Một sĩ.

Người bốn phương tụ về, chỉ mượn cái bãi đất sông Hồng mà làm nên Hà Nội.

Người ở đâu về đây lâu rồi cũng dần dần ra người dễ chan hòa, khoáng đạt. Trong cả nếp nghĩ. Trong cả nếp sống. Dễ. Thẳng hoặc dễ đến mức không kiên quyết bảo vệ điều mình tin. Nhiều khi dễ, gặp cái gì hơi khó là lảng là chuồn. Thật êm. Dễ thì xoi khó thì lặn một hơi. Nam chuồn Hà Nội Thái thì bay. Hà ở đây là chỉ người Hà Nội.

Nhưng dễ bên này dao động sang phía bên kia quả lắc thành ra khó. Người khó thì thật là quyết liệt. Thời tiết khí hậu không ôn hòa bình ổn như phương Nam. Nóng đến điên người mà rét có thể chết người. Cư dân chịu tác động khí hậu ấy địa lý ấy nên cũng không sôi nổi ồn ào dễ dãi như người phương Nam. Cái kiểu tuần tiết của người anh hùng miền Trung trong thành Hà Nội là đúng kiểu Hà Nội. Ôm bom ba càng quyết tử cho tổ quốc quyết sinh dường như cũng là cách chết thật là Hà Nội. Chết vì tình cũng phải là kiểu lá ngọc cành vàng, là kiểu chết tương tự Tô Tâm tiểu thuyết. Trong văn chương cái quyết liệt Hà Nội dễ thấy trong khí phách Nguyễn Trãi. Trong chua xót tận cùng Nguyễn Du. Trong cay chua vẻ ngoài khao khát bên trong Hồ Xuân Hương. Những người nhắc tên dường như chứng minh cho một giả thiết dân gian: người Hà Nội thành danh đều phải là kết tinh văn hóa mọi miền; người tứ xứ, người khu Tứ khu Năm muốn thành danh đều phải xa quê mà đến với Hà Nội. Như thời nay người muốn làm ăn đều phải quy về đầu mối Sài Gòn. Hà Nội nữa.

Tôi có lần ra giữa sông Hồng dự một đám tang đặc biệt. Của một nhà thơ. Đặc biệt. Vì mong muốn cuối cùng của người quá cố là sau khi hỏa táng, di hài ông được thả xuống sông Hồng. Hình như mong muốn ấy chỉ có ở một con người thật lãng mạn. Tôi chắc là ông cũng đã biết nhiều về Phật giáo, Hindu giáo và văn minh Ấn Độ. Người Ấn từ thượng cổ gắn với những dòng sông lớn. Họ gọi đó là sông thiêng. Sinh ra được rửa tội trong dòng sông thiêng là may mắn lớn. Cả đời người một lần tắm nước sông thiêng là được giải thoát. Chết đi thì tro than nhất thiết phải về với sông. Về với sông tức là về với sông cha đất mẹ.

Chắc là ông nhà thơ đất Việt kia cũng an nghỉ với giấc mơ lần cuối cùng phiêu du trên dòng sông Cái màu đỏ. Tôi tuổi tứ tuần vương vấn mãi từ chuyến tiễn đưa trên sông Hồng hôm ấy. Không có ai được dự đám tang mình. Nhưng dường như tôi đang tiễn đưa chính mình trong hành trình cuối cùng của mình. Giống như thế. Con cháu tôi sẽ mang cái bình gốm ấy trên tay ra bờ sông Hồng. Nhúm tro ấy sẽ tan hòa trong dòng nước. Cũng có thể là một con thuyền giấy sẽ chở nhúm tro tàn ấy trôi một quãng sông Hồng. Chiếc thuyền giấy sẽ rơi vào một xoáy nước, bị chìm đắm, kết cục tất nhiên cho bất cứ một con thuyền nào hôm nay vẫn còn thông dong trên sông. Chính ở chỗ chiếc thuyền giấy buông mình đầu hàng số phận, tôi sẽ li ti lắng xuống cho một lớp phù sa sẽ tôn lên thành bờ bãi mới. Cũng có thể vào bụng cá, cá thì cũng lại về với sông cha

đất mẹ.

Người mê tín bảo đừng có hỏa táng. Nóng lắm. Gọi hồn không được. Hồn nào về được cũng đều kêu nóng lắm. Chẳng hóa ra niềm tin tâm linh của người Ấn là sai, họ chẳng có một linh hồn nào còn lại từ đống tro tàn hỏa táng hay sao? Chẳng hóa ra những người được mai táng gọi hồn lên không có ai kêu dưới ba thước đất nằm rất lạnh? Bị cả triệu triệu sâu bọ côn trùng quấy quả? Giác ngủ ngàn thu có cả cá trê bẹp đầu sùng sục xông vào?

Người Hà Nội bây giờ có mê tín hơn xưa? Tiền cho vàng mã khói hương ngày một ngày rằm đã thành một ngăn dành riêng trong võ não? Người Hà Nội ấy khó quen với việc rải tro xương xuống sông Hồng. Thì cũng phải dành lại một phần mộ, một chỗ nhỏ nhỏ cho con cháu tưởng nhớ. Như thể không có một nắm đất con con thì đời sau sẽ không còn ký ức. Thì chẳng lẽ lại đem tro đi rải xuống sông, chết là xóa sạch mọi dấu vết? Như thể còn nhìn thấy một tấm bia thì người chết vẫn còn.

Không, người có danh lẫn người vô danh khi đến thế giới này đều chỉ là đứa hài nhi vô danh. Vậy khi ra đi cũng nên vô danh như hài nhi của một vòng đầu thai mới. Cái gì còn lại đều là cái khó nhìn thấy. Chẳng phải cứ tượng đài bia đá là còn.

Tôi lại vẫn nghĩ rằng hành trình cuối cùng của Lý Công Uẩn cũng là trên một con thuyền. Sau đó là dòng sông Hồng. Sau đó là phù sa.

Hàng xóm ở Seattle

Bên kia hồ là Đại học Tổng hợp Washington. Tôi thuê một căn nhà gỗ bập bênh mặt nước bờ hồ bên này. Kiểu nhà của Tom Hanks ai cũng đã thấy trong phim. Không phải nhà đóng cọc trên mặt nước mà nổi trên một hệ thống phao. Cảm giác dập dềnh trên nước hầu như không cảm thấy. Chỉ khi nào có một con tàu trắng đi qua, hướng về phía cây cầu đang mở tách làm đôi, hai nửa cầu chĩa lên trời chênh chếch hình nón, chỉ khi ấy căn nhà mới chênh chao nhẹ nhẹ. Sống quen trong ngôi nhà kiểu đó, người ta bỏ thói quen rót rượu rót nước theo lối ăn ở bát nước đầy.

Trong đám hàng xóm, tôi chỉ đôi khi nói chuyện với Jane. Nhà chị ở ngay sau lưng nhà tôi, trụ trên nền đất bờ hồ chứ không ở trên mặt nước. Hôm ấy trước cửa nhà chị ùn lên một đồng cảnh thông bị nghiền vụn, xe hàng xóm qua lại phải lựa lối khó khăn. Chị vừa thuê công ty đô thị đến tĩa bớt mấy cành thông mọc ngang chọc vào mái nhà. Người ta chặt cành xong, cho vào máy nghiền vụn cả cành cả lá, trút một đồng bên ngoài hàng rào rồi bỏ đi. Jane xắn tay áo mang một cái xẻng ra quần quật xúc đám vụn thông hất qua hàng rào vào trong sân nhà mình, vừa xúc vừa luôn miệng xin lỗi những chiếc xe chậm chậm trườn qua. Cả một đồng lớn, một mình chị xúc cũng mất nửa ngày. Tính an nam không ai nhờ cũng giúp, tôi xách một cái xẻng chạy ra xúc hộ cho nhanh. Jane vẫy tay, ồ không tôi không phải là người tàn tật.

Hơi bị sượng. Thì kệ, còn đủ chân đủ tay cứ việc làm một mình. Ở đây người ta không thích nhờ vả nhau. Tôi đã bị một lần trong phòng giảng viên. Giáo sư chung phòng cũng là người nghiên cứu văn hóa phương Đông, anh đang in thì máy in kêu títt báo hết giấy. Tôi ngồi gần thép giấy trắng, vừa mới với tay định nhắc hộ thép giấy chuyển sang thì anh đã vội vàng đứng dậy tự đi lấy. Ồ không, tôi không phải là người tàn tật.

Ban đầu hơi bị bất ngờ. Bên châu Âu trên xe buýt vẫn nhường phụ nữ ngồi. Bên đây dạo mới đến nhường ghế, nhường xong nhìn những bộ mặt phẳng lặng xung quanh chẳng ai nhường, cũng chẳng biết những cái mặt lạnh ấy đang nghĩ gì, rồi lại tự thấy mình giống một Don Juan, một Casanova quá đắt.

Bên xe buýt gần nhà, thỉnh thoảng tôi vẫn thấy một thiếu phụ đi cùng thằng bé chừng hai tuổi. Người mẹ xách túi to bước lên xe trước. Thằng bé tí hon tuổi ấy ở ta còn phải bế ẵm nâng trứng húng hoa, cậu quý tử Mỹ ở đây phải tự mang ba lô trên lưng, chẳng được mẹ bế chẳng được dắt tay, tự leo lên hai bậc cửa mà theo mẹ vào trong xe. Những người đi sau cũng kiên nhẫn đứng chờ trước cửa xe, không ai chìa tay

giúp thằng bé leo lên cho nhanh.

Nhưng rồi cũng đến lúc Jane phải nhờ đến hàng xóm. Gặp chị trong siêu thị gần nhà, tay trái bị gãy treo trước ngực, còn mỗi tay phải mà tay xách nách mang một đồng túi to túi nhỏ. Tôi đẩy giúp chị cái xe chở hàng về nhà, hai người vừa đi vừa chuyện trò. Chị bị ngã khi bước xuống mấy bậc tam cấp trơn nhầy nước mưa. Xứ Seattle bên bờ Thái Bình Dương quanh năm trời mưa. Jane than thở về trời đất chứ không kêu than thân phận phụ nữ ở một mình của chị.

Jane cũng từng có một gia đình đầy đủ. Người chồng cũ đã chia tay, không chịu được mùi gia súc gia cầm, cái mùi ám vào chị từ nơi chăn nuôi ở công ty về đến nhà. Hai đứa con trai đều đã thành niên, đều đang học đại học, đang thuê nhà ở nơi khác. Thằng lớn sau lễ sinh nhật mười tám tuổi tự động thu dọn ra đi. Thằng bé có chút nũng nịu con út thì cứ nắn nã xem chừng muốn trì hoãn, muốn gần mẹ thêm ít lâu nữa. Thế là một hôm chị phải đối thoại thẳng thắn, mẹ có thể làm gì cho con bây giờ? Không có gì đâu mẹ ạ, con vẫn chưa tìm được cái phòng ưng ý để thuê. Chị bảo không có gì ưng ý được ngay từ đầu trên thế gian này.

Cậu con trai quay ra hỏi mẹ có biết vì sao người ta thông kê được rằng nước Mỹ có nhiều người thuận tay trái viết tay trái? Rồi trả lời luôn, vì cha mẹ tôn trọng tính độc lập của con mà không chịu uốn nắn. Rồi nói, con cũng yêu tính độc lập nhưng con vẫn muốn gần mẹ thêm để được uốn nắn. Chị thở dài, mẹ cũng không muốn xa con, nhưng mẹ đã nuôi con đến mười tám tuổi, con vào được đại học rồi, mẹ đã xong nghĩa vụ. Con có nắn nã ở lại thì con cũng không theo mẹ suốt đời được, tất cả chúng ta đều phải chia tay nhau ở cuối đường. Đường đời ấy.

Jane gãy tay. Hai cậu con trai có đảo qua nhà chốc lát rồi lại đi việc của họ. Chẳng ai ở lại. Hai ngày đầu tôi cho chị đi nhờ xe đến công sở, buổi chiều chị tự đi xe buýt trở về. Ở nhà có ba con mèo phải lo. Có cả con mèo già nuôi đã mười hai năm, bây giờ lông rụng nhăm nhở, béo ục ịch như một nữ nghệ sĩ chảy sệ hời đầu, nhưng vẫn kiêu hãnh leo lên xa lông tưởng mình ái ố yêu kiều. Tôi thù con mèo này nhất, nó rải lông khắp trên thảm trên ghế ngồi trên xa lông. Tôi chỉ ngồi trên xa lông nhà Jane một lát, về nhà mới phát hiện ra bộ đồ đen của mình toàn lông mèo. Giũ áo chẳng sạch. Chẳng lẽ ngồi mà nhặt từng cái lông mèo. Cuối cùng phải ra hiệu thuốc mua một thứ băng dính, loại băng trong mỹ viện dán lên tay quý bà quý cô rồi xé xoạc một cái, lông tay trụi bằng hết. Chỉ có cuộn băng dính này mới giúp tôi thanh toán được đám lông mèo già.

Jane gọi ba con mèo là con, là bồ, là kid là darling là honey. Đặt cho chúng những cái tên mỹ miều con trai con gái. Chị chụp ảnh mèo, treo ảnh chúng trong mấy căn phòng. Toàn kiểu mèo ảnh viện, mèo thất nơ, mèo đeo chuỗi hạt. Chuông cửa là một cái đầu mèo. Bát đĩa có hình mèo. Khăn ăn tranh mèo. Cái thớt gỗ chặt cá hình mèo.

Sọt rác cũng hình mèo nốt.

Lạ một nỗi Jane lại là chuyên gia nuôi dạy gia cầm. Đối tác của chị là các vườn quốc gia, vườn bách thú, các nhà hoạt động môi trường. Chị bay đi bay về châu Âu châu Á, ở đâu có một cái tàu chở dầu làm tràn dầu xuống biển là người ta gọi chị. Có lần chị lên cả Bắc Cực cứu đàn chim cánh cụt đang thoi thóp vì dầu.

Về nhà nhớ chim. Đi làm xa nhớ mèo. Jane là người trung gian giữa hai đối thủ khó đối trời chung. Giống như chị đứng giữa tôi và con mèo già hoang tưởng. Ngồi nhà mấy ngày ôm cái tay gãy chị thở than thương đàn bồ nông đàn thiên nga đàn ngỗng Canada phải để cho người khác chăm chút. Chúng tôi ngồi chên chao trước thềm nhà tôi, vào đúng giờ cây cầu trên hồ Union mở cho một đoàn thuyền buồm thông dong đi qua.

Trông chúng như một đàn thiên nga trắng. Chị bảo. Bà hàng xóm xé bên nhà chị lấp ló trong khoảnh vườn ngó xuống hồ, thấy chúng tôi bèn thụt ngay vào. Bà ấy giống một con bồ nông. Tôi bảo.

Bà già ấy hầu như không mấy khi lộ mặt ra. Cũng có thể bà chỉ không ra mặt mỗi khi chúng tôi đi qua mà thôi. Mọi người đi làm hết bà mới ra hong nắng, ngắm hồ ngắm thuyền. Bà cũng chẳng phải người độc thân. Ba người con đi làm ăn ở những bang khác. Dịp lễ Tạ Ơn, lễ Giáng Sinh chẳng ai về, chỉ gọi điện thoại thăm mẹ. Chẳng ai làm phiền ai.

Jane thì có làm bận đến mẹ chút ít. Bà già bảy mươi tám tuổi phải lái xe từ bang Oregon lên, đi mấy trăm dặm đường đỡ đàn cho con trong mấy ngày đầu, chăm nuôi một đồng mèo và dọn dẹp nhà cửa. Hai cậu con trai thì chỉ việc hàng ngày gọi điện hỏi thăm mẹ. Bà già khoát tay âu yếm, nhà tôi có gien thích mèo, Jane có ba con, tôi chỉ có hai thôi, nhưng thế cũng là đủ, không thì nhà vắng vẻ lắm.

Ngày hôm ấy tôi đi xe buýt đến trường. Thiếu phụ và đứa con trai hai tuổi cũng đang chờ ở bến xe. Trước họ là một bà già ngồi trên xe lăn đang chờ người lái xe điều khiển cho bậc thềm đặc biệt hạ xuống, nâng cả người cả xe lăn lên, đưa vào trong xe. Đúng lúc bậc thềm hạ xuống, thằng bé dợm chân định bước lên trước. Chờ đấy. Thiếu phụ thành linh nặng lời làm thằng bé rụt ngay lại. Hiếm khi thấy một thiếu phụ đỏ mặt bình tĩnh như vậy ở nơi công cộng. Chờ cho bà già và chiếc xe lăn được nâng vào hẳn trong xe, thiếu phụ mới hạ giọng với thằng bé, không nhường đường cho người tàn tật là vô đạo đức. Rồi bước lên xe luôn. Thằng bé găm mặt bò lên mấy bậc cửa vào theo.

Ở trường, anh bạn giáo sư văn hóa phương Đông sắp lên lớp. Vạt áo sơ mi bên trong thò ra khỏi áo khoác ngoài theo kiểu mới ba mới bảy. Tôi ra hiệu cho anh thấy. Anh cười thích thú, cậu như mẹ tớ ấy nhỉ.

Ở đây không ai nhắc nhở ai, không ai xoi mói bình phẩm ai ăn mặc kiểu gì màu gì gu gì. Chỉ có mẹ mới nhắc con chuyện ấy.

* * *

Thế mà cũng có ngày tôi gặp lại Jane. Chị sang cùng một đoàn làm phim tài liệu của Pháp. Phim quay ròng rã bốn năm ở tất cả các châu lục, thậm chí lên cả Bắc Cực. Bộ phim về những chuyến bay xuyên lục địa của những đàn chim di trú. Đoàn làm phim thuê đàn thiên nga của Jane và chị phải đi cùng với chúng. Đoàn thiên nga trong hành trình vạn dặm bay về phương Nam, ghé qua Việt Nam, bay trên trời xanh nước xanh hồ Ba Bể, bay trên non xanh thắm lúa xanh Tam Cốc Bích Động, bay trên hồ nước thắm cỏ Đồng Mô.

Một ngày ở Đồng Mô, Jane giới thiệu tôi với đàn thiên nga của chị. Các con ơi, đây là người này tên là thế này từng là hàng xóm của mẹ ở Seattle, khi ấy các con bé bỏng hơn bây giờ các con chưa biết anh ấy. Mẹ Thiên Nga vuốt ve bá cổ thiên nga tôi thấy không khác mấy cái cổ ngỗng. Đến giờ tập ghi hình, Mẹ Thiên Nga dắt cả đàn xuống bến. Một cái xuống máy tốc độ cao chờ sẵn. Lăm lăm máy quay phim chuyên dụng quay trên máy bay trên xuống cao tốc. Đàn thiên nga khệnh khạng đi xuống dốc, dáng đi lạch bạch tiếng kêu khàn khàn thô kệch như một lũ ngỗng ao nhà.

Nhưng khi chúng vẫy cánh bay lên thì ngỗng chỉ là ngỗng mà thiên nga cứ là thiên nga. Jane vỗ tay cao giọng gọi, bay lên nào các con. Cả một rừng cánh trắng nhất loạt xòe ra cất cao lên trôi êm dịu trong không trung. Xuống máy tám mươi cây số giờ bám theo sau chúng, ống kính ghi trọn cả những rung động dập dờn của từng sợi lông trắng muốt. Cả tháng trời mỗi ngày hai lần tập, mỗi lần bốn chuyến bay. Xuống máy khi bám theo sau đàn thiên nga khi vượt lên trước để chúng bay theo. Tốc độ cao như vậy, chúng lướt gió vun vút cứ thanh thoát cứ thông dong huyền ảo trên mặt hồ.

Lần tập thứ ba, xuống bám theo chúng đến bờ hồ bên kia thì hai con thiên nga quá trớn lao đi mất hút vào một xóm nhỏ. Những con nhớ đường quay về đổ xuống bến lạch bạch như ngỗng đi lên, kêu xao xác như mấy bà nhà quê mách lẻo. Jane tái mét. Cả đoàn nhốn nháo. Tất cả tức tốc lấy xe phóng vào làng. Sục sạo khắp mấy xóm phía bên kia hồ. Lao xao khắp làng cả buổi chiều mà thiên nga vẫn biệt tích.

Mãi. Tuyệt vọng. Hoảng loạn. Mỗi con thiên nga mấy ngàn đô. Mỗi con thiên nga là một đứa con của Jane. Rốt cục một thằng bé mách nghe thấy bên nhà hàng xóm có tiếng kêu quàng quạc. Xông đến ngay. Hai vợ chồng đều còn trẻ mà đều điếc lác. Cười ngơ ngẩn. Chúng em biết đâu, có nghe ai hỏi han gì đâu, cái gì, thiên tai à, thiên nga à, chả có thiên nga nào sất, có hai con ngỗng lạc vào vườn, chúng em trối bỏ trong chuồng lợn, định mai mang ra chợ ai mua thì bán.

Thiên nga bị trối lẫn lóc trong chuồng lợn be bét phân lợn trông còn thắm hơn

ngõng. Jane lao vào cời trói, tắm rửa cho chúng, ôm ấp chúng khóc ròng. Các con ơi, sao đến nông nỗi này, không tìm được các con, mẹ chết mất, mẹ xin lỗi, cho mẹ xin.

Người cười người khóc. Tất cả đều được giải tỏa. Định đi thì có mấy thanh niên xóm bộ dạng hút hít xin đều chặn xe lại. Chưa đi được. Cô chú ấy điếc nhưng tôi là cháu tôi thính mắt thính tai, cô chú tôi đã trả hai con thiên tai thì các vị phải lại quả đền bù mấy ngọn mừng tôi gãy. Rồi đại diện chính quyền xã cũng có mặt. Thỏa thuận xong. Hai trăm đô.

Buổi tối cả đoàn bên lửa trại, người Pháp người Mỹ người Canada gốc Hoa. Jane kể về bà già hàng xóm ở Seattle. Cả tuần liền chị để ý không thấy bà ra khỏi nhà. Đến bấm chuông cửa hỏi xem có cần giúp gì không thì chẳng ai mở cửa. Chị sợ bà ốm đau tai nạn trong nhà không ai biết. Sau rốt, Jane phải gọi điện cho cảnh sát. Người ta ập cửa sổ chui vào, phát hiện ra bà già thoi thóp trên giường. Chạm một ngày thì bà đi.

Nhưng điều Jane biết sau đó mới làm chị day dứt. Trong tủ lạnh của bà già không còn một tí thực phẩm nào. Bà đã dọn sạch mọi thứ. Bà lại còn mặc chiếc áo cưới trước khi lên giường lặng lẽ tuyệt thực. Có nghĩa là bà chủ động vào cuộc hành trình vĩnh viễn. Thế mà chị lại báo cảnh sát. Mai đây bà được cứu sống, bà trở về, Jane làm sao nhìn mặt bà cho được.

Đúng lúc chị tìm được hợp đồng làm phim này. Ba con mèo gửi về cho bà mẹ già ở Oregon, trả lương chăm nuôi hàng tháng cho bà. Chị sang Việt Nam rồi còn đi nhiều nơi nữa.

Jane khoe cậu con út quý tử giờ đã biết thông cảm với mẹ. Gần đây cậu viết trong thiệp mừng Giáng Sinh, nhờ mẹ mà con vững vàng biết tự lập. Cậu mua tặng mẹ một con mèo. Nó làm mẹ luôn nhớ đến con, nó là con luôn ở bên mẹ.

Thế mà chị phải rút ruột xa chúng. Đi thế này nhớ lắm, nhớ cả ba con, à quên cả bốn con mèo ấy.

Mây mưa mau tạnh

Tôi lên Đoàn Nạ Gọi là lên nghe cứ tưởng xa, thực ra chỉ cách Hà Nội bốn mươi cây số đường bộ. Nhưng cũng đúng là lên thật, Đoàn Na là một cái hồ rộng trên một vùng núi không cao lắm, nhiệt độ bao giờ cũng có quyền thấp hơn ở Hà Nội vài ba độ C. Cái hồ trên núi thành ra nơi sơn thủy hữu tình cho dân Hà Nội kéo nhau lên, vừa giải trí cho cá nhân vừa đáp ứng chủ trương giãn dân đô thị. Anh bạn tôi đã xây một khách sạn. Rồi khách sạn chuyển thành nhà nghỉ. Khách sạn và nhà nghỉ là hai khái niệm khác nhau, ai chẳng biết. Anh còn định dẫn dụ tôi dính dáng vào vài ba cái nhà nghỉ anh đang mở thêm. Vài ba còn là ít, Đoàn Na là thành phố vệ tinh của Hà Nội, dân đô thị đang ùn ùn đổ tới. Anh hứa cho tôi mượn một căn phòng hướng ra mặt hồ lãng đãng sương giăng lơ thơ thông ba lá. Anh thích thế, thích chơi đẹp với dân làm văn chương làm khoa học.

Thế là tôi lên Đoàn Nạ Lần đầu tiên. Bốn chục cây số và lần đầu tiên. Ngang dọc khắp nơi trong nam ngoài bắc, nhưng lần đầu qua quãng đường hai giờ xe máy Phải mất hai giờ, có mấy cái dốc văng xuống thì người tan đặng người xe tan đặng xe.

Anh bạn mở cho tôi vào căn phòng dành riêng, đúng là nhìn ra hồ sương giăng như khói, đúng là nhìn ra một triển thông bao bọc quanh hồ. Rồi anh có bạn tới bàn chuyện làm ăn, anh để tôi lại tự do với căn phòng và tự ý thăm thú cả vùng Đoàn Na một ngày cho biết.

Tôi ngồi bên cửa sổ chưa được bao lâu thì một đôi trai gái loạng choạng đi qua Loạng choạng vì bốn chân cứ dịch chuyển những bước ngắn, hai thân người cứ dúi vào nhau, hai cặp môi cứ dính bết vào nhau như dán keo con voi Rốt cục, khi chúng lọt vào giữa khung cửa sổ thì keo con voi rã rời quá đất, gã trai háu đói nhả môi đưa con gái ra, quay lại và thấy tôi bên ô cửa Gã cười láu lỉnh. Chú cũng lên đây thuê phòng phải không, đã lừa được em nào tàn bạo chưa, chưa à, để cháu giúp, không cần à, thế thì sang phòng cháu uống rượu, rượu tàn bạo.

Gã trai tên là Bảo, quen miệng nói câu nào cũng đệm hai tiếng tàn bạo, mà thành tên là Bạo Tôi từ chối để cho gã tự nhiên, nhưng gã xưng xưng nói “phòng cháu” rất tự nhiên, năng nặc mời tôi sang uống rượu tàn bạo rất tự nhiên. Thì uống vậy, uống xong thì tôi sẽ đi để cho gã tự nhiên dán keo con voi.

Bạo và cô bạn gái tên gọi Bi Bi (chắc chả phải tên thật, tên chúng nó gọi nhau) đã mua sẵn đồ ăn nguội Gã trở tài pha vodka với nước cà chua thành rượu Bloody Mary, một thứ rượu tôi cũng thích. Gã gọi người phục vụ mang thêm vào cho ba cái cốc to

Cô phục vụ khuỳnh khoàng đi vào, trút cả khay cả chén lên mặt bàn, vỡ tan cái cốc Bloody Mary đã pha sẵn. Thứ dung dịch màu đỏ sền sệt bắn tóe lên chiếc váy màu kem của Bi Bị Một vệt đỏ loang rộng ở đúng vào nơi tế nhị nhất.

Tôi kịp giữ tay thằng Bạo trước khi nó giáng cho đứa con gái kia một cái tát. Tao cho một mồi “lửa thiêu quán trọ” thì chủ tớ nhà mày phải đăng ký địa chỉ từ thiện mà ngửa tay ăn xin. Hoảng hồn vì suýt bị đánh, đứa con gái ôm mặt khóc, đôi bàn tay gầy què to múp như quả phật thủ. Tay ấy chỉ để thay vải trải giường thay áo gối và giặt giũ sau khi khách thuê phòng theo giờ đã ra đi Tay ấy bụng bê đồ ăn làm sao được.

Cô gái vẫn đứng khóc. Còn cách nào hơn? Chửi mắng loại người như vậy mãi cũng bằng thừa, thằng Bạo quay lại quát Bi Bị Cởi váy rạ Bi Bị đưa mắt nhìn tôi như cầu cứu Cởi váy ra, bắt nó giặt đền. Em gột tạm cũng được. Không việc gì phải tạm bợ, bắt cả lò chúng nó giặt là, từ giờ đến chiều sẽ có đồ mặc lại.

Đến thế thì tôi phải nghĩ ra cách để đi Lòng dạ nào ngồi uống một cốc Bloody Mary khác, trong khi chiếc váy loang màu đỏ cứ đập vào mắt. Đi đi cho cô ta cởi bỏ bộ đồ khó chịu cho kịp giặt là, cho kịp chiều tôi quay về Hà Nội.

Tôi đi lang thang ven hồ. Đã gần trưa, những cặp những đôi bắt đầu ngày nghỉ ở đây bằng cuộc dạo gót bên hồ bây giờ đã sơ tán bằng hết về các nhà nghỉ. Ở đó gã đàn ông chỉ cần chìa ra cái bằng lái xe máy là cả đôi vào phòng, không cần chứng minh giá thú của thế giới động vật cổ xưa Phóng xe bốn chục dặm đường, leo lên mấy cái dốc để mà đi dạo một mình như tôi lúc này thì đúng là một thứ lãng mạn ngu lậu Ở chỗ cho thuê xe đạp nước và thuyền đôi vắng thăm vắng hại Có đúng một đôi hâm hấp đang lục cục trật trẹo với mái chèo trên hồ nắng. Có đúng một đôi nữa chắc cũng dờ hơi đang vờn vờ đuổi nhau qua các gốc cây Có đúng hai đôi không hơn không kém. Hai đôi Romeo và Juliet cuối mùa đang ố á ối ái té nước vào nhau, đang vụng về đuổi chộp nhau, nhưng công đoạn cuối cùng chắc chắn là kết thúc trong các phòng nghỉ trọ đẳng kịa Anh bạn tôi cũng đã nói rằng ba cái nhà thuyền ba cái đu quay ba cái trò chơi điện tử bày ra cho có chuyện, thực ra cứ tự động mà đẹp tiệm. Dân Hà Nội bây giờ chẳng có ai dạo đức giả lên đây để mà tản bộ, để mà bơi thuyền chơi đu chơi điện tử. Phóng xe lên là phóng thẳng vào phòng ngủ, từ choai choai chíp chíp cho đến sồn sồn trốn vợ trốn chồng, từ tám giờ sáng đến năm giờ chiều là bội thực tình yêu, đường trở về xuống dốc cứ phơi phới tương lai.

Tôi chả bội thực tình yêu, chả nước non gì với cái phòng cho nhà văn ngồi viết mà cứ lũ lượt kéo qua cửa sổ từng đôi từng đôi ư ử chút chút. Thế mà phải gần sáu giờ chiều tôi mới dứt được bữa rượu của ông chủ để ra về. Như có phép lạ, đường vắng ngắt, tất cả các cặp đực cái đồng loạt xoá sổ khỏi nhà nghỉ và con đường rừng.

Xuống lưng chừng một con dốc, tôi thấy Bi Bị Cô ta không nhận ra tôi, cứ vẫy tay

rồi rít như vậy một gã xe ôm. Bên cạnh cô ta có một gã xe ôm thật, gã đang loay hoay với chiếc xe máy trên cái khoảng đất dành cho người xuống dốc hổng phanh, cứ tạt ngang vào khoảng đất ấy thì dừng được xe và thoát được tai nạn. Tôi dừng xe lại ngay trước mặt, Bi Bi mới nhận ra, mắt long lanh nước. Chú ơi, suýt nữa thì cháu tan xác dưới vực sâu rồi! Thành Bạo đâu mà phải đi xe ôm? Cứ tưởng oà lên khóc thì mặt Bi Bi rần rần lại. Anh ấy bảo đi mua bao thuốc, cháu yên tâm ngủ thiếp đi, tỉnh dậy, xuống phòng tiếp tân hỏi thì hoá ra anh ấy đã thanh toán tiền phòng và biến từ lâu.

Tôi đưa Bi Bi đi, bỏ lại anh chàng xe ôm đang lục cục sửa bộ phanh. Trên đầu những đám mây đen lừ lừ mọng nước. Đi hết quãng đường đèo dốc, vừa chớm vào quốc lộ thì như có cả một thác nước ập xuống. Chúng tôi lao ngay vào một tiệm giải khát bên đường. Đồi ba món tóc dính bết vào trán vào thái dương và xù lên chỗ đỉnh đầu, trông Bi Bi rũ rượi như chim sẻ gặp mưa. Chiếc váy màu kem bị nhăn nhúm một khoảng ở ngực. Vừa bắt gặp cái nhìn của tôi vào chỗ đó, Bi Bi vội giải thích rằng Bạo buộc cô tụt váy ra ngay lập tức để con bé nọ đem đi giặt là. Trước khi rời nhà nghỉ, Bi Bi gọi điện cho người ta mang trả váy thì váy đã bị là cháy ngực. Chả lẽ lại cởi váy ra lần nữa đôi co đền bồi ở đó cho đến đêm.

Chúng tôi ngồi uống một thứ nước dừa nhạt thêch cho qua cơn mưa. Tấm váy nhăn nhúm khoảng ngực cứ phơi lộ trước mặt mà tôi lại chỉ quen nhìn thẳng, không quen lảng nhìn đi nơi khác. Tôi có cảm tưởng cái vết loang đỏ vẫn chưa gột sạch. Những nhà nghỉ kiểu ấy chỉ quen giặt là áo gối vải trải giường, ai dám liếc mình gửi vào đây một bộ váy áo sang trọng để cho nó tàn tạ như thế này.

Con mưa cho thời gian. ánh mắt chỉ biết nhìn thẳng của tôi cho sự tin cậy Bi Bi kể rằng cô ta quen cháu của chú (thằng Bạo không phải cháu tôi, nó là con trai một anh bạn) vào một ngày khủng khiếp. Hôm ấy cô đang trên đường tới lớp học tiếng Pháp thì bất chợt nhận ra vẫn là hai gã trâu mọng bám theo từ buổi sáng. Hai thằng đều đầu đinh quần soóc, đều lưng lửng cỡ mét tám, đều đi trên hai con tôm (Custom Bikes) kênh cang. Chỉ có khác một thằng may ô đen một thằng may ô đỏ, một thằng kính đen nước cống đêm trắng một thằng kính xanh nhót nước Hồ Gươm. Buổi sáng chúng bám theo Bi Bi đến tận văn phòng của cô. Buổi trưa chúng kè kè theo đến tận quán cơm bụi, chờ ở đâu đó, rồi áp giải trở lại văn phòng, giữa đường thỉnh thoảng chúng rồ ga phóng vọt lên, choé một cái chẹt lòi ruột một con chó Nhật chạy ngang đường. Đến chiều thì chúng ép hai bên hộ tổng cô sẵn sàng đi bất cứ nơi đâu.

Bi Bi hoảng quá, cho xe đi chậm lại rồi tạt vào một tiệm giải khát, mong cho hai gã xã hội đen chờ không nổi phải bỏ đi. Một người con trai vào theo ngay. Anh chàng này còn cao to hơn hai gã nọ, đi một cái xe máy còn to hơn xe chúng, nhưng không may ô đen may ô đỏ kính đen kính xanh, gương mặt cũng dễ tin hơn. Anh ta đang hoảng ngời

xuống cùng bàn với Bi Bi, cũng uống chanh muối, như hai người quen biết đã hẹn hò. Uống hết cốc chanh muối thì Bi Bi được biết hết ngọn ngành. Người thanh niên tình cờ nghe được chuyện của hai gã kia khi chúng đang nhậu. Chúng được thuê theo dõi để tạt axit Bi Bi. Ai thuê thì anh không biết.

Vậy là Bi Bi quen Bạo Cô phải bám lấy anh vì chẳng có ai khác để bám. Gã bạn trai của cô nghe chuyện thì hung hăng nói giọng run run rằng phải đi báo công an, rồi lặn không sủi tăm, chẳng thấy gã bén mảng tới lần nào nữa. Hôm ấy Bạo phải kèm xe cho Bi Bi về tận nhà, những ngày sau anh đón cô ở đầu phố, chờ đi làm đi học, rồi đi bơi thuyền đi xem hát. Hai gã kính nước hồ kính nước cống cũng dần dần lảng mất, nghe đâu Bạo đã nói với chúng rằng đất rừng nào có chúa sơn lâm ấy.

Dù sao đi với Bạo cũng thật yên tâm. Cho đến hôm nay Bạo đúng là chúa sơn lâm hoành hành trên lãnh địa chủ quyền của mình. Chuyện anh định tát cô gái phục vụ là có thể hiểu được, cũng có thể hiểu được chuyện anh quát Bi Bi tụt váy bắt chúng giặt là, chuyện suốt một ngày anh vằn vò năm lần bảy lượt như một con hổ đói. Nhưng không sao hiểu nổi việc anh lặng lẽ biến đi trước, bỏ mặc Bi Bi ở lại một mình. Thế là hết. Bi Bi nói một câu khô khốc. Bên ngoài cũng đã khô. Con mưa rào cũng đã tạnh được một lát. Tôi an ủi cô ta rằng chắc có chuyện hiểu lầm gì đó và mọi chuyện chưa hẳn đã hết. Nhưng thâm tâm tôi nghĩ đã hết thật và hết cũng phải. Cái gọi là tình yêu bốn chục cây số như thế, quần đảo cả một ngày trời trong phòng trọ như thế thường cuốn theo chiều gió với chuyện xác thịt. Chính vì thế mà tôi thấy Bi Bi trở nên phù phiếm hồn nhiên khi cô xuống xe trước cửa nhà mình và vót vát nhờ tôi nói với Bạo rằng cô không giận anh ta, cô vẫn yêu anh ta, cô vẫn chờ cú điện thoại giải thích của anh ta.

Tôi đến thẳng nhà Bạo ngay. Nó cười ha há, lại còn vặc tôi đã chở Bi Bi về Hà Nội. Nó chú ý cho con bé hôm nay phải đi xe ôm về, lẽ ra phải bắt nó chờ gã xe ôm sửa cho được phanh, mà sửa được phanh rồi đường rừng vắng như thế thì xe ôm nó cũng xoi tái. Chú tướng chúng mày yêu nhau. Có mà yêu cá trong niêu cho mèo tiêu một bữa. Chú có biết hai thằng trâu mộng may ô đen may ô đỏ ấy chui ở đâu ra không? Bạn cháu cả đấy, hai thằng hiền khô, làm quái gì có axit với lưỡi dao cạo, vũ khí của chúng nó chỉ có trên răng dưới cát tụt.

Điện thoại di động bỏ trên mặt bàn reo. Bạo bấm nghe nói cười toe toét, thế à, sắp đến rồi à, phụ tùng dụng cụ chu đáo rồi à, chúc vui vẻ nhé. Nó tắt máy, rồi chột như có chút ngẩn ngơ. Cái ngẩn ngơ chuyển sang đắm chiêu. Rồi trầm giọng kể.

Bạo không gặp may. Nó và hai thằng bạn vừa tốt nghiệp được nhận vào một cơ quan bộ. Sau một năm hai thằng kia được ký hợp đồng dài hạn. Một mình Bạo rớt lại. Thế mà Bạo đạt điểm cao nhất cả ba đứa trong cuộc thi sát hạch, cũng năng nổ được

việc hơn. Chẳng qua chuyện bắt đầu từ hôm lão Phụng vụ phó bị hóc khóa toilet, gào thét la hét trong đó gần một giờ đồng hồ mà đám nhân viên văn phòng chân yếu tay mềm không sao giải thoát cho lão được. Phải đến khi Bạo xuất hiện và ra tay, cái tay thành thạo các loại cấu tạo động cơ và cấu tạo cơ thể. Phụng đầm đìa mồ hôi thoát khỏi phòng biệt giam. Bạo đã không được một lời cảm ơn thì chớ, theo cái lý sự âm ỉ của lão Phụng thì kẻ dễ mở chính là kẻ dễ khoá. Lão càng nghi ngờ và căm Bạo khi trong cơ quan lan truyền cái biệt danh về một lão Phụng thủ cựu “lão không được mà cứ ôm lấy cái chuồng xí.” Lão đâm ghét một thằng thanh niên không biết nhũn nhận che đậy thể thủ - những đức tính công chức mà lão phải thực hành gần ba chục năm nay Bạo hồn nhiên bộc lộ có người yêu ở Huế - Phụng lập tức dừng chuyện ngày nào nó cũng dùng điện thoại cơ quan nói chuyện đường dài trắng hoạ Bạo sây sát chân tay vì ngã khi đang sửa mái nhà - Phụng tức khắc dừng chuyện nó tham gia một đội đua xe máy cảm tử. Khi đã chấp nhận thì chuyện bé xé ra to Trong các cuộc họp đầu não cơ chế ba mặt bốn mặt, Phụng là người quyết liệt phản đối việc tuyển dụng Bạo, bất kể quy chế kiểm tra sát hạch. Rồi chính lão tuyên bố cho Bạo đội nón ra đi.

Phụng có võ của Phụng thì Bạo có võ của Bạo Có cao thủ thì phải có cao nhân. Bạo đã lần mò biết được gia cảnh của Phụng. Phụng có một đứa con gái Đứa con gái ấy là Bi Bi.

Chúng chúng vánh cặp đôi với nhau Bi Bi không biết cơ quan bố mình từng có một gã trai tên là Đắc Bạo Phụng không biết con gái mình mới có một vệ sĩ tên là Bạo Hà Nội bằng bàn tay mà Hà Nội cũng là cả một thế giới Thế giới ấy có cả những người không cùng ngôn ngữ, có cả những tình cảm được dàn xếp sắp đặt. Gọi là sắp đặt, nhưng kẻ kè kè quen hơi bén tiếng một thời gian thì thú thực Bạo cũng thấy thương. Bạo đã tự nhủ hay là bỏ mối chạy lấy người, bịt mũi một cái lặn không sủi tăm, coi như người hành tinh khác đến thăm chớp nhoáng rồi mất hút cùng đĩa bay Bạo đã định thế nếu Bi Bi không tỏ ra đoan chính khi tranh cãi về chữ trình, cái thứ mà một kẻ sành sỏi như Bạo cảm thấy là cô ta không có. Bi Bi xung xung dè bieu những gã đàn ông phong tình nhăng nhít, những người đàn bà uế tạp dễ dãi, những con người giả dối vô đạo.

Tới mức ấy thì Bạo quyết đưa Bi Bi lên Đoàn Nạ Nếu quả thực cô ta trình trắng thì Bạo sẽ đưa đi đến nơi về đến chốn, biết đâu cái sự dan díu có lòng thương sẽ chuyển dần thành yêu Nhưng mà mỏ dầu khí ở nơi thềm lục địa đã có kẻ tới khai thác từ lâu, chẳng kiêu sa báu bở gì đâu Bạo đã phát hiện ra và ném thẳng vào mặt Bi Bi những lời như thế. Nó thậm quyết định để cho con bé phải về Hà Nội bằng chuyến xe ôm cuối ngày.

Bạo nói rằng như vậy vẫn chưa tàn bạo, một thằng bạn nó đã từng cho một con phải dốc sạch vốn liếng trả tiền khách sạn cơ.

Thấp thoáng trong đầu tôi hình ảnh Bi Bi với chiếc váy loang lổ vết đỏ, rồi lại nhăn nhúm một khoảng ngực. Chắc giờ này con bé đang tuyệt vọng ngồi nhà và vẫn chưa hiểu nổi vì sao sự thể lại đến nỗi như thế. Như hiểu được ý nghĩ của tôi, thằng Bạo bật cười khanh khách. Chú có muốn nói chuyện với cô cháu gái Bi Bi bây giờ không? Ở nhà ư, chú nhầm rồi, bây giờ nó có cuộc hẹn với một thằng bạn cháu ở cà phê vườn. Thằng này vừa mới bắt đầu được cháu sang tay kể từ tối nay. Bi Bi đang được thằng kia an ủi vuốt ve trong một lô biệt lập. Nó đang được thằng kia hứa hẹn sẽ bắt cháu nộp phạt. Vũ khí của thằng kia bây giờ cũng chỉ là trên răng dưới cát tút. Con bé đang nằm trong tay thằng kia ở một nơi xa lạ mà chú gọi đến thì mới thật là tàn bạo Bạo bấm một số điện thoại di động. Hình như ở đầu đẳng kia đôi trai gái đang đê mê bỗng giật thót vì chuông reo. Thằng Bạo a lô a lô tao đây, cho ông chú tao nói chuyện với cháu gái một chút, rồi chìa ống nghe cho tôi kèm theo cái nháy mắt.

Nhưng có chuyện gì mà nói nữa ?

Phòng khách

Phòng khách của tôi là trường đại học của tôi. Nói thế lại có người bảo biết học thì đâu chả là trường đại học. Quán nước chè năm xu ngày xưa của các nghệ sĩ ngày trước. Vũ trường đêm màu hồng của đám trẻ bây giờ. Cái bờ nước ven hồ Tây, trẻ con bà già nhem nhuốc lội bì bõm, thò tay qua hàng rào, chạm tay ướt vào những cặp đê mê trong cà phê vườn mà xin vỏ lon bia lon cô ca. Đây cũng là trường đại học.

Trường sở thật sự thì chạy tịnh. Dạy chạy. Học chạy. Ngủ chạy gật gù giữa hai ợ kiến thức. Tôi học đến năm thứ ba viết văn bắt thành cú. Thầy khen tuyệt vời số dách năm bờ oăn. Thầy đều là thỉnh giảng của trường. Thầy đều là thực khách thường xuyên phòng khách nhà tôi. Bố tôi mời các thầy cốc tay tiệc đứng tiệc ngồi. Bàn tròn bàn vuông. Chia tay đại sứ cũ đón đại sứ mới. Giới trí thức thủ đô có dịp gặp giới ngoại giao, tiền đề cho những lời mời đến sứ quán dự chiêu đãi quốc khánh, sinh nhật quốc vương, sinh nhật nữ hoàng. Giới thầy bà rầm rập tiến vào trong cờ hoa nghênh đón bao ngày mỗi mắt chờ trông của đám ngoại giao nước ngoài ở Hà Nội. Phòng khách nhà tôi thành phòng chờ, tiền trạm, trạm trung chuyển, trung tâm đảm bảo tư cách, trung tâm dịch vụ chấp nối.

Đang nói chuyện tôi mới học đến năm thứ ba. Chính xác là hai rưỡi. Học đến đó tôi mới biết mình học nhầm sang môn khảo cổ học. Được dạy cách khai quật nhả nha dây dưa cho tới khi tốt nghiệp chắc mới thôi. Văn học dân gian, văn chương cổ điển, trung đại, cận đại, văn chương đầu thế kỷ hai mươi, văn học hiện đại. Chỉ trừ văn chương đương đại. Thói đời người đã chết là người khá nhất trong nhà. Một tư tưởng đã xanh cỏ đáng giá hơn những điều mang trong đầu một người còn biết thấp hương. Người đã chết được khai quật, mở ván, móng má, được soi chiếu, giám định, xác định niên đại. Lật sập lật ngửa. Dựng lên hạ xuống. Tua đi tua lại. Quay nhanh quay chậm cắt lát chồng hình.

Đến đó tôi mới biết mình sẽ thành nhà khảo cổ. Ở phòng khách các thầy vẫn bền bỉ khen ngợi trình độ học lực của con trai ông chủ tiệc. Nhưng tôi biết ngành khảo cổ xứ này còn chỗ cho mình. Tất cả đã được phân bổ chỉ tiêu chia bồi mảnh ruộng ba sào. Di sản văn hoá trông đồng có vẻ đã cạn. Thánh địa Mỹ Sơn được di sản văn hoá thế giới coi như đã tới đỉnh khảo cổ văn hoá Chăm. Thành cổ Hà Nội bắt đầu lộ thiên vội đến ngàn năm Thăng Long không thể chờ tôi là người đầu tiên phát hiện.

Tôi tự ý rời trường, theo một thầy dạy võ. Văn chả được thì võ.

Thì võ vậy. Võ sư do bạn bè dẫn mới. Mặt xương xương khá ái. Tôi không chịu được đàn ông một đồng mặt một đồng bụng. Võ sư chừng chạc cân đối. Chỉ mỗi tôi chiều cao 1 mét 55. Đàn ông 1,55 mét là lùn lắm. Dắt cái xe máy đi là không rõ người dắt xe hay xe dắt người. Buổi tập đầu tiên tôi nhìn xuống thầy từ tầm cao 1 mét 80, cao lớn thẳng thớm như thế tôi chẳng cần võ Tàu võ Tây, thầy võ nghệ cao cường cũng đỡ làm cho tôi cúi đầu xuống được. Tôi thách mãi thầy cũng chiều. Thầy đi qua đi lại trước pho tượng mét tám nhất quyết đứng thẳng rồi thỉnh linh tung một quả dấm vào bụng tôi. Tôi hoảng hồn, vội gập người đẩy cái bụng thụt ra phía sau, thế là chỉ chớp mắt thầy võ dùi vút lên như một con chim sẻ, đậu vào cổ tôi, hai dùi kẹp chặt vít xuống lẫn lóc sóng soài.

Từ phút ấy tôi mới thực hiểu người đời nhất lé nhì lùn. Tất nhiên về trước vẫn còn giữ trong ngoặc đơn bảo lưu.

Tôi theo võ sư được vài năm. Võ sư thêm vào phòng khách bố tôi một thực khách. Đóng bộ vào trông anh nhỏ bé xa lạ giữa đám giáo sư văn giã chân lên khảo cổ. Những cặp kính lão loạn viễn cận không nhìn ra bắp thịt cuộn cuộn chảy ngầm bên trong trang phục. Ông giáo sư uống nốt ly vang đỏ, bỏ cái ly vào túi áo vét mà nói một cách đầy tự tin rằng võ nghệ quá lắm chỉ đánh được dăm ba người, văn chương đánh được dăm bảy vạn người. Tôi thực hiểu thái độ võ sư khi anh lễ phép đáp rằng quả đúng thế. Tôi cười cười phụ họa. Nhưng kẻ quan sát nấp kín trong người tôi đã đánh tín hiệu cho võ sư, võ sư ngay lập tức thọc tay vào túi áo vét giáo sư, lôi ra cái ly pha lê Pháp trả lại bàn rồi gạt tay một cái. Cả đồng ly chén bát đĩa tới tấp khắp phòng, Tề Thiên Đại Thánh đang ra tay đại náo thiên cung.

Tất nhiên chuyện tương tự như thế không hề xảy ra. Tôi chỉ tách mình ra khỏi mình một chút mà thôi. Một bó chỉ ngũ sắc thỉnh thoảng rút ra một sợi. Lúc trước tôi rút ra một sợi tôi bỏ học ở năm thứ ba. Một sợi tôi thấy võ sư đại náo đám học giả. Kẻ rút sợi là tôi sẽ còn thỉnh thoảng rút nữa.

Võ sư nhã nhặn. Tôi cũng nhã nhặn. Sự nhã nhặn giả dối này không phải là tôi. Hình như linh cảm xúi tôi hãy ngậm miệng chờ thời. Thành ra cái ly pha lê theo ông giáo sư về làm con nuôi. Bộ ly tan đàn chỉ còn lại năm. Chúng theo bố tôi về trong một chuyến đi Pháp. Ông đang lang thang trong siêu thị, thỉnh thoảng chuông báo động còi báo động inh ỏi rền rĩ. Hai gã trai gốc Á vừa chạy thoát khỏi cửa, ôm hai túi đồ như ôm con chạy. Kể từ phút ấy, tất cả những người gốc Á đầu đen mũi tẹt còn lại trong siêu thị đều mang bộ mặt kẻ cắp. Cái nôi văn minh của loài người đã gửi sang châu Âu rất những kẻ mất một mí đưa đẩy gian xảo, ngứa ngáy tất mắt giữa choáng váng đèn vàng châu Âu. Bố tôi không định mua gì, nhưng tình thế đã đến lúc ông không thể không mua một cái gì. Hộp cốc pha lê ông ôm qua cửa hôm ấy giống như đứa bé mà

người ta bắt buộc phải có nếu muốn xuống xuống ưu tiên đàn bà trẻ em rời khỏi tàu Titanic. Hộp cóc là cái thẻ an ninh, là một tấm biển đảm bảo trước ngực, một lời thanh minh : Không phải tôi.

Trở lại mỗi thâm tình gắn bó tôi và võ sư. Mỗi tình thân có truyền thống từ những chiến binh cổ đại. Những người trẻ với nhau khoẻ với nhau tập tành với nhau, nếu cần thì xả thân vì nhau. Môi trường của những người trai không có bóng thê nhi khi bức bách thì tự xử lý. Việc học võ tôi không thắc mắc gì. Năng lượng trẻ trai phải được giải toả, không bằng phép tinh thần thì phải bằng cái quần quật thể chất. Tôi không quan tâm đến chuyện đánh dăm ba người hay dăm ba vạn người.

Cho tới một ngày.

Quãng đường vắng. Đèn đêm đồng loạt tắt hết. thỉnh thoảng mấy con tôm rồ máy xông ra từ một ngõ tối. Một con vọt lên đánh võng chặn đường trước. Hai con nường chĩa ép giò hai bên. Hai con đằng sau bậm bậm xóc óc. Một mũi dao lạnh lạnh bên sườn. Một giọng nói ngọt ngào dỗ dành anh giai cho mượn con xe. Tôi làm theo ngay. Tôi dừng xe. Xuống xe. Trao xe. Trong đầu vẫn nhớ mình có võ, võ hơi bị được hãnh hoi. Mắt vẫn thấy ở phía trước, bên kia đường một trạm xăng còn sáng đèn, một nhân viên bơm xăng rất có thể trở thành đồng minh.

Bây giờ ngồi nghĩ lại mới hiểu lúc đó tôi phản ứng như một độc giả trung thành của báo an ninh. An toàn cá nhân được thẩm nhuần triệt để. Võ nghệ chủ động thì đánh được dăm ba người, khi bị động thì không đánh nổi một người. Năm năm võ Tàu bảy năm võ Tây không bằng võ củ đậu bay. Đây là chưa kể đồng bọn trấn lột còn ẩn nấp bên đường.

Một thằng tức thì nhảy lên ngựa lên con dem của tôi. Nó thành thạo thoáng nhìn kim đồng hồ đo xăng rồi quay hỏi xin anh giai cái chìa khoá mở hộp. Thằng chó chết tinh mắt thấy xăng đã cạn, ổ khoá xe tôi đã thay bằng ổ khoá tròn, hộp xe vẫn dùng chìa cũ. Tôi lục túi quần đưa nốt cái chìa khoá hộp. Cả bọn kèn càng nghênh ngang tiến vào trạm xăng dềnh dàng đồ đầy một bình.

Đến thế tôi chỉ muốn có một que diêm để búng vào vòi xăng. Cũng phải đến thế tôi mới mong đêm nay lũ khốn này sẽ lao vào một cuộc đua xe tan đầu nát mặt

Võ sư chia buồn về cái xe. Lại bảo tôi phản ứng thế là đúng, người giỏi võ không bao giờ dụng võ. Tôi không nghi ngờ triết lý này. Chỉ nghĩ có gì anh vẫn còn dạy võ, có gì tôi vẫn còn học võ. Triết lý thế chẳng hoá ra người không có võ mới là kẻ được trực lợi từ người có võ.

Tôi lẳng lẳng bỏ võ sư. Tinh thần chiến binh, tinh thần hiệp sĩ cáo chung ở cuối thế kỉ hai mươi thực ra là quá muộn.

Tôi trở lại phòng khách. Thầy dạy võ không bao giờ trở lại phòng khách nữa. Thầy cư xử như một giáo sư thỉnh giảng tự trọng, mẫn khóa rồi thì không lãng vãng, ve vãn làm gì. Các giáo sư văn chuyên gia phân tích xác ướp vẫn cầm ly cốc tay lượn vè vè khắp phòng tìm đầu ra ngoại quốc. Thêm mấy nhà dính lú đến lịch sử, máy tính, doanh nhân mới đoạt giải sao xanh. Một ông dụ tôi về với lịch sử. Tôi đã chán cái đời lang thang dờ dang từ văn sang võ, gợn nghĩ có lẽ đến lúc neo đậu bến quê, tôi mỉm cười. Mỉm cười ở đây được hiểu là thôi thì nhắm mắt đưa chân. Ông sử đầu bù răng bừa tức thì có ngay vẻ mặt của người đang đồng hành với lịch sử.

Hội thảo chọn một ngành nghề cho tôi đang sôi nổi thì một âm thanh khiếm nhã thoát ra từ dưới chỗ ngồi của ông sử. Bíp một cái. Xa lông các phòng khách bây giờ có một bọc đồ giả da, bóng lộn trơn nhẵn và hay có hiệu quả âm thanh phụ. Bíp một cái bùm một cái bìm một cái là chuyện thường. Rầm rồm nhiều nên lỡ có cái thứ thiệt cũng khó phân biệt. Kêu to đích thị là thùng rỗng, rầm kêu cũng như chó sủa thì không cần, vô hại. Biết thế, tôi vẫn làm ra vẻ hơi giật mình theo kiểu tôi nghe thấy rồi đấy. Mấy vị ngồi cạnh ông sử mặt buồn ngây ngô theo lối vô can, vội vàng đưa cái nhìn sang phía ông theo kiểu tôi cũng nghe thấy từ phía ấy. Một biến thái của kiểu chối cãi không phải tôi.

Ông sử đã lường trước được sự phản bội hấp tấp của đám khách sang trọng trong một phòng khách sang trọng. Miệng vẫn thao thao kể chuyện tiểu lâm “lịch sử là cái thằng cha nào mà nó bắt chúng ta gồng gánh cái sứ mệnh hao người tốn của đến thế”, miệng kể chuyện, ông đánh mông thuần thực một thao tác trượt, trượt theo kiểu nhúc nhắc bên phải một cái bên trái một cái rồi trượt sạt sạt trên bề mặt giả da. Bíp. Bùm bìm. Bùm bìm. Những ai vừa mới thoáng nghĩ ngờ thì bây giờ vỡ lẽ. Chỉ tại cái xa lông. Bùm bìm. Bùm bìm. Bíp. Bíp.

Đến chỗ này, để tiếp tục, tôi xin phép chưa rút thêm một sợi chỉ. Mà chỉ là lật lên một lá bài hồi ức.

Ông sử không xa lạ với gia đình tôi. Ngày bà vợ ông, nay đã quá cố, đi dự hội thảo ở Mỹ, tôi mang gửi bà cầm sang cho bố tôi một cuốn sách. Hình như là một cuốn thuộc loại ngủ đi em mộng bình thường. Nước Mỹ thường xuyên mất ngủ ở Seattle cần nhiều cuốn sách như vậy. Bà vợ ông trưng bày ở phòng khách cái va li mở toang của mình, đồ lè được sắp xếp sao cho dễ thấy nhất ở bên trên là đồ lót và chiếc lược giắt đầy tóc. Mấy người ôm bọc lớn bọc nhỏ vây quanh bà, định tranh thủ gửi không cước cho chồng con em cháu bạn. Bà vẩy tay về phía cái va li chặt cứng bảo còn chỗ đâu mà dứt, nếu còn chỗ thì chị cho các em dứt chứ chị tiếc gì. Đám người không còn chỗ dứt rút lui ê chề. Chỉ còn lại mình tôi. Tôi chìa ra cuốn sách như liều an thần cho

nước Mỹ. Lại điệp khúc còn chỗ thì cô cho cháu dứt ngay. Ông sử phụ họa : Còn một chỗ nhỏ cũng cho dứt. Bà vợ bảo sao mãi hôm nay mới gửi. Ông sử: Sao mãi hôm nay muộn thế mới gửi. Bà sử : Thanh niên mà thế à. Ông sử: Thanh niên mà chậm chạp thế à.

Bà quăng ra một câu, ông đớp lấy, rắc thêm một tính từ làm gia vị. Ông sử bên cạnh vợ theo kiểu bảo vệ tiếp cận sẵn sàng lấy thân mình chồm lên đón đạn thay thân chủ. Nhâu nhâu nói leo đến mức chủ cũng bực mình. Bà sử bất chợt quát chồng, thôi đi anh, rồi bảo đưa cô xem. Bà nâng cuốn sách trên tay như cân nhắc trọng lượng kích cỡ, xoa xoa bóp bóp vuốt vuốt một lát thì gật gù thôi đành, bỏ tọt vào va li. Rốt cục bà vẫn còn chỗ để dứt.

Ông bà là một đôi sam quần quýt hiếm thấy. Chỉ có những chuyến xuất ngoại của bà mới tách được họ ra. Ông nghiên cứu viết sách giảng dạy lịch sử nước Mỹ và lịch sử Ai Cập là những nơi ông chưa bao giờ đặt chân tới. Thứ ngôn ngữ tẻ nhạt của những vùng đất ấy ông cũng không sử dụng được. Bà đi Mỹ dự hội thảo tởm, bà có việc của bà, nhưng riêng tư thì như một kiểu bù trừ cho chồng, một kiểu báo hận chồng đền nợ nước.

Ông thì nhìn bà ngưỡng vọng, bà như ước mơ đau đầu một đời vật vã ngược dòng lịch sử của ông. Bà bốn lăm ông năm chín, bà vấy ngấn ông quần bò, đi đâu cũng riu rít côm non như liên đội phổ thông cơ sở. Đùng một cái bà có khối u trong não, bà đi rất nhanh. Ông quay cuồng dứt tóc gào khóc như một bà nhà quê chết đời chồng thứ ba. Khóc cho cả ba lần dồn góp. Khóc cho chúng tỏ đến lần thứ ba vẫn không chai sạn nổi đau. Khóc cho em nghe em thấu em hời em hời. Khóc cho em hiểu lòng anh em ơ ơ hờ.

Xin đừng phạt vì cảnh tôi vì giữa nơi công cộng đã miêu tả nỗi đau người khác bằng nụ cười nên nhin. Người có bộ mặt đau khổ nhất trong đám tang hôm ấy là sếp của bà sử, ông vụ trưởng kiêm trưởng ban lễ tang đọc điều văn cũng phải bầm bụng nén cười. Tôi phải kể lể một chút như vậy để dễ hình dung hơn việc tám tháng sau ông sử cưới vợ, vợ Mỹ. Chỉ có tám tháng. Như thế ông chỉ chờ cho vợ chết để lấy vợ mới.

Từ ấy trong tôi bùng bùng kết luận vợ chết mà khóc như cha chết, khóc ơ hờ ơ hời, đánh đu lên cả quan tài làm quan tài suýt đổ, hai người con trai mười tám đôi mươi phải xông tới giật bố ra xóc nách lôi đi, khóc như thế chỉ tỏ càng chóng đi lấy vợ mới. Đàn ông nhiều nước mắt và trường giọng nỉ non luôn luôn cần có vợ làm chỗ dựa, mất chỗ dựa này thì phải mau mau dựa sang chỗ khác.

Phòng khách vẫn lớp lớp người đến lớp lớp người đi. Mỗi lớp là một học kỳ chuyên tu tại chức của tôi. Một tiệc ngồi là học kỳ ba tháng có bài kiểm tra. Một tiệc đứng là học kỳ sáu tháng có tiểu luận. Tiệc trà tiệc cốc tay là bài kiểm tra giữa giờ linh

ting không kể. Tôi quen dân chả thấy phải gắng công khổ sở gì cho lắm. ta sinh ra ở một đất nước thơ ca. Ta có dân ta hầu như ai cũng biết ghép vần thành thơ, ho ra thơ thở ra vần hất hơi ra tiêu luận.

Lại những bóng người cầm ly rượu di chuyển khắp phòng tìm đầu ra đối tác bạn đồng nghiệp. Rượu đổ chỗ này. Đĩa vỡ chỗ kia. Cả đồng giấy ăn vò nhàu ném hết xuống gầm bàn gầm ghế, thói quen Dao Chi khó bỏ. Tất cả vì một cái nền văn học, sử học, khoa học nhân văn, khoa họcคอมพิวเตอร์ bình dân gọi là tin học, luật học, khoa học quản trị kinh doanh. Tôi đi dạo trong rừng khoa học lòng hoang mang chưa thấy ánh đèn le lói ngôi nhà phía xa để xin trú nhờ qua đêm.

Bộ pha lê Pháp có thói quen thay thầy đổi chủ. Chẳng bao lâu một chiếc lại bỏ đi, theo về nhà ông sử. Tôi nhìn thấy ông bỏ cái ly vừa uống cạn vào túi quần, sửa sang kéo vạt áo vét che cái cục cộm cộm lênh lênh. Chỉ khi khách khứa tan hết rồi, tôi mới chỉ cho bố thấy bộ cốc chỉ còn lại bốn chiếc. Bố như đã biết tổng từ lâu gạt đi ngay thôi con ạ, người ta nghèo. giọng ông đầy cảm thương. Hễ có một nhân vật đáng kính sơ suất để lọt ra tiếng bíp trên xa lông, ông lại như giật mình nhìn về phía ấy, kiểu nhìn không buông tha, kiểu nhìn đòi được giải thích cho kỳ được. Tôi giống bố ở điểm này. Đám thực khách khốn khổ cứ phải giầy giữa trên xa lông, trần mông trượt khu gây ra những âm thanh nhân tạo chứng tỏ không phải tôi. Bùm bùm bùm bùm. Bíp. bíp.

Thôi con ạ, người ta nghèo. trong mắt người đời ông sử không còn nghèo nữa. Lấy Mỹ cơ mà. Phòng khách nhà tôi là nơi hai đối tượng tình yêu gặp nhau, tiếng sét ái tình nổ ra ngay từ cái nhìn đầu tiên. Em là người Mỹ nhưng em tên là Hồng. Yêu nhất là cái chữ nhưng ấy, ông bảo. Chỉ là một chữ mà lịch sử phải đi hơn một trăm năm kể từ sứ thần Bùi Viện. một chữ nhưng nối giữa hai mệnh đề như nhịp cầu hoà giải.

Đến đoạn này thì tôi cho biết ông sử và cô Mỹ Rose Hồng đang gỡ bí cho câu chuyện từ đầu tới giờ thiếu tình yêu. Truyện không có yêu đương tươi mát ma nó đọc. Vậy thì để tỏ lòng biết ơn, nào ta hãy cùng đồng thanh nhắc lại lời cô. Em là người Mỹ nhưng em tên là Hồng. Một hai ba. Giọng phải hơi chơn chót ngọng nghịu như ca sĩ Nam hát giọng Bắc. Em là người Mỹ nhưng em tên là Hồng. Một hai ba.

Cô Hồng học tiếng Việt ở Cali, một thứ tiếng Việt Hà Nội đầu những năm năm mươi thế kỷ hai mươi, sau thành giọng Bắc di cư, rồi tung tẩy một phần tư thế kỷ ở nắng gió Cali mà bây giờ thành ra một giọng chấp chới nửa ba nửa bốn như giọng Thanh. Cô Mỹ theo Việt Nam học, rất thích giai thoại lịch sử Lê Lai liều mình cứu chúa, cho nên vừa gặp ông sử là cô Mỹ mê ngay, mê cái sự liều mình của ông dạy sử Mỹ mà chưa hề đến nước Mỹ, mê sự khẳng khái trí thức – nói chuyện với người Mỹ chỉ nói bằng tiếng Việt và chỉ tiếng Việt mà thôi.

Cô Mỹ đã qua ba đời tình với người gốc Việt. Cô xanh ròn bảo những bồ ấy không

còn là người Việt nữa, mặc dù vẫn đầu đen mũi tẹt. Cô đã lên sân khấu cộng đồng thừa thớt dăm bảy chục người mà hát dân ca bà rí, chồng gì mà chồng bé. Cô Mỹ cao mét bảy tám, mấy anh bạn trai chỉ đến tai, người Việt lại bảo chồng thấp vợ cao như đôi dưa lệch so sao cho vừa. Đó là thời kỳ cô Mỹ đi làm phiên dịch ở một bệnh viện cho người Việt. Bệnh nhân là những người Việt ban đêm là nhà văn, nhạc sĩ, nghệ sĩ, ban ngày thành đạt trong nghề thợ mộc, thợ may, thợ nề, thợ làm đầu, đánh máy vi tính... như cây nhà lá vườn của cộng đồng. Một co bé mười bốn tuổi khai bệnh rằng cô nghi trong người có u. Cô Mỹ dịch thế nào mà bác sĩ chuyển co bé sang khám phụ khoa vì hiểu rằng cô bé có chửa. Về sau cô Mỹ thanh minh rằng ở đồng bằng Bắc Bộ u là mẹ, cô tưởng cô bé kia dùng tiếng lóng thử thách kho từ vựng của nữ nông thôn.

Em là người Mỹ nhưng tên em là Hồng. Chỉ một câu Tây mắt tôm làm ông sử choáng váng xây xẩm đến rần rật khắp người. Hình như hễ dính dáng đến sử học là có tính dâm dật, người ta dính cái vô độ truyền nhiễm từ các triều đại đế vương. Ông sử cấp ngay cô Mỹ đi điền dã thực địa những nơi mỗi năm đất là một pho lịch sử. Ông đưa cô Mỹ về quê. Cả làng mừng cho ông vợ chết tám tháng nay đã có người nâng khăn sửa túi. Cả làng lượn quanh cầu ao mỗi sáng cô Mỹ theo đất lề quê thói ra ngồi cầu tôm tụt quần thả mồi nuôi cá. Cả đàn cá đói hung dữ sùng sục quần quấy bên dưới, cô Mỹ chấp tất, cô cứ kiên cường rung rinh trên mấy nhịp cầu tre.

Tôi đã có lần nói phòng khách nhà tôi là trạm chuyển tiếp. Ai đến đó cũng ao ước có ngày được lọt qua màng lọc, lên tới phòng khách chiêu đãi của những đại sứ quán ở Hà Nội. Phòng chiêu đãi sứ quán, những đại sảnh, những banquet hall ở khách sạn sang trọng mới là cái đích vinh quang. Hoạt động tíu tít quanh năm ở những nơi này tạo nên loại người chuyên môn đi ăn tiệc. Người Á Đông coi miếng ăn là miếng nhục, để sỉ nhục được tức thị miếng ăn là to, tôn vinh cho ngồi mâm trên, chưa đến tầm thì mâm dưới, không có tầm thì ăn xó ăn niêu. Được mời đến ăn, mà Tây mời, thì cũng đáng tất bật ngược xuôi để vận động gợi ý giới thiệu tiến cử.

Bố tôi dắt tôi qua nhiều phòng chiêu đãi như vậy. Hình như ông có ý cho tôi trải nghiệm thực tế giao tiếp lễ tân để dần dà làm chủ phòng khách gia đình, để dần dần đưa đẩy mối manh giữa tầng lớp chuyên gia ăn tiệc mới hình thành. Lực lượng này cũng non trẻ hãnh diện như lực lượng tư sản dân tộc, như cánh giàu xổi nouveau riche mới hình thành từ sau tám sáu.

Những bậc những nhà là thực khách thường xuyên ở phòng khách nhà tôi lần này thấy mặt trăm phần trăm ở phòng tiệc sứ quán. Một tỷ lệ đồ đáng thêm ước cho tất cả các trường học. Ông sử tung tăng khoác tay vợ mới đi vào. Đám thực khách bản xứ phũ phàng xé toạc hai người ra làm đôi. Cô Mỹ bị quây chặt để thử thách trình độ đối đáp tiếng Việt. Ông sử bị bỏ rơi đi vắng vợ qua rừng ly cốc cà phê.

Em là người Mỹ nhưng tên em là Hồng. Cô Mỹ được tán thưởng, tiếng Việt của cô càng uốn éo luyến láy vô tội vạ như ca sĩ Ánh Tuyết. Kiểu người như cô thường không thể lấy đàn ông Âu - Mỹ. Điều thế cả những người theo một nhìn sang phương Đông, cải sang một cái đạo châu Á, bỏ cái địa phúc sét chuyển sang ăn đũa ăn bốc ngồi bệt ngồi quỳ. Họ trông vắng lạnh lòng trong xã hội của chính mình như những người bất bình thường. Không dung chẳng có lý gì họ như thay máu, chuyển sang vật vả quay cuồng mê mẩn một nền văn hoá không thuộc về máu thịt của họ. Cô Mỹ bây giờ còn nói cười rồn rảng suồng sã hơn cả một người châu Á thường gây mất trật tự ở nơi công cộng. Sau làn áo mỏng hai hòn bi nâu thâm đỏ lên như thách thức. Cái cooc xê vốn dĩ thực hiện công lý một cách rất nhân văn : Trấn áp những kẻ bành trướng, nâng đỡ những kẻ sa sút, che chở những kẻ nhỏ nhen. Cô Mỹ hôm nay ăn mặc rất thiếu tính nhân văn.

Ông sử vẫn một mình trầm tư cầm những cái ly đẹp lên ngắm nghía. Ông sắp sang Mỹ ít lâu ra mắt gia đình vợ. Môn lịch sử nước Mỹ không giúp ông đến Mỹ được, rốt cục chỉ người vợ Mỹ mới giúp được ông. Sắp sang cái nước Mỹ đến cái via hè cũng lát bằng vàng rồi, ông sử vẫn không sao thản nhiên mà đi qua những chiếc ly ngoại. Rồi mới quan tâm chuyển sang bộ dao thìa đĩa bằng bạc. Tôi đến gần ông bình phẩm những vật bằng bạc chính cống. Tôi than phiền về sự sơ suất của chủ tiệc, một tài sản như thế này mà không có camera bảo vệ trong phòng tiệc, không có cả máy báo động kim loại.

Tôi đã nhầm. Ông sử cũng tin tôi mà nhầm theo. Tàn bữa tiệc, ông chúi choáng khoác tay cô Mỹ ra cửa thì được bảo vệ sứ quán mời đi qua máy kiểm tra. Máy kêu reng reng có kim loại. Cô Mỹ tháo cái kiềng vàng tây ra, ông tháo đồng hồ ra, bỏ chùm chìa khoá ra. Máy vẫn kêu. Ông há mồm chỉ mấy cái răng vàng. Người ta không đếm xỉa đến răng vàng mà tìm thấy trong túi áo ông hai cái thìa bằng bạc. Trong ví đeo bên hông cô Mỹ thì một thìa ba đĩa cũng bằng bạc. Cả hai lúc ấy mới tỉnh rượu, ra sức phần nộ mà rằng có kẻ đã bỏ bộ đồ bạc vào túi của họ.

Cái sứ quán nọ đã lật lọng một giai đoạn kiểm tra. Người ta thông thường chỉ đặt máy dò khi khách đến. Như vậy mới là bảo vệ an ninh. Họ lại đặt máy dò khi khách đi. Như vậy là chỉ nhằm bảo vệ tài sản cho chính họ.

Từ dạo ấy bố tôi không tổ chức chiêu đãi nữa. Việc của ông đã xong. Toàn bộ khách của ông được ông un trồng bón lót nuôi dưỡng nay đã được sang tên chuyển tiếp cho các sứ quán. Đám thực khách ăn mòn bát đĩa nhà tôi cũng một đi không trở lại. Họ đang tất bật vận động gây cảm tình ở những phòng khách mới. Trong số họ rồi sẽ nhiều người đi thỉnh giảng tham quan hội thảo ở nước ngoài. Mọi con đường đều

dẫn tới Rôma. Biết đâu tỉ lệ đó sẽ là trăm phần trăm.

Họ đi để đó, còn tôi ở lại đây dở dang đại học, tôi lại đồ hàm thụ những khoá học phòng khách.

Một buổi tối chỉ có hai bố con làm cuộc tổng kiểm kê trong phòng khách. Bố tôi nhắc cái chuyện cái máy kiểm tra ngược đời ở sứ quán nọ. Bố tôi biết cả chuyện tôi thừa rõ sứ quán sẽ kiểm tra mọi người lúc ra về nhưng tôi cố tình không báo cho ông sử biết, tôi còn cố tình mời mọc bộ đồ bằng bạc với ông ta. Không có gì qua được mắt bố tôi. bây giờ cũng vậy. Bố tôi xua tay kiểm kê mà làm gì. Chắc chắn không còn bộ đồ ăn nào nguyên vẹn. Tôi cứ tính đếm một lúc mới thấy bố tôi nói đúng. Tất cả đều ly tán lượ lặt tan đàn xẻ nghé.

Cuối cùng là bộ ly pha lê Pháp, sáu chiếc còn một. Có lẽ hôm nào đó tôi sẽ đóng gói gửi nốt đến nhà ông sử cho nó khỏi lạc đàn.

Bố tôi cứ thâm trầm ngồi nhìn tôi bần thần tính đếm. Từ chỗ ông ngồi vang lên một tiếng bíp. Chẳng bao giờ kèm theo những âm thanh bùm bùm bùm bùm. Một người chủ tự tin như ông chẳng bao giờ thềm dùng hiệu quả âm thanh phụ để thanh minh. Ai mà biết đồ rởm hay đồ thật.

Sắp đặt

(17/01/2005)

Một tấm ảnh.

Một lọ thuốc viên.

Một túi du lịch mác Samsonite.

Một bộ quần áo treo trong tủ.

Người khách trọ phòng số 37 chỉ bày ra có bằng ấy thứ. Mười giờ sáng cô dọn phòng mở cửa vào thì ông khách đã đi vắng. Đàn ông. Bộ quần áo treo trên mắc trong tủ xác nhận. Quần dài khoảng 1,1m. Áo sơ mi cỡ 42. Một người đàn ông cao ráo tầm thước. Căn phòng thoáng một hương vị đàn ông.

Tấm ảnh đen trắng chắc phải chụp từ hơn hai chục năm trước. Hồ Tây. Bờ bên kia xa tít như trong eo biển, không phải toen hoèn ao làng bờ kè như bây giờ. Một đôi trai gái đáng vẽ sinh viên. Chàng đặt tay lên vai nàng, đặt hờ, những ngón tay chỉ hơi lấp ló trên mép vai, vừa cố chứng tỏ tình thân vừa như ngượng ngùng sắp rút tay lại. Nàng thì e thẹn như muốn đứng tránh khỏi chàng. Bận bè. Thậm chí là người yêu. Nhưng dứt khoát không phải vợ chồng.

Tấm ảnh đặt trên cái tủ con phía đầu giường, ngay chân cây đèn đứng đọc sách ban đêm. Cô phục vụ bật đèn. Hai gương mặt thanh niên sáng bừng lên. Nàng đầy sức sống, hai lúm đồng tiền phơn phớt đủ làm duyên mà chưa đến mức điệu. Chàng mắt ướn, thoáng thoáng nét âu sầu.

Bên cạnh tấm ảnh là lọ thuốc, lắc nghe lộp cộp những viên là viên. Trên lọ thuốc toàn là chữ lạ, chẳng biết thuốc gì.

Chiếc túi du lịch bỏ trên một cái ghế xa lông. Một cái băng dính của Hãng hàng không móc quanh tay cầm, có ghi mã số và tuyến đường Hồ Chí Minh - Hà Nội. Cô phục vụ chỉ nhắc nó lên để lau mặt ghế. Miệng túi khóa kéo. Im im.

Vẫn mấy thứ trên.

Thêm cái quần lót phơi trong phòng tắm.

Một bộ kim tiêm.

Hai ống Insulin chưa dùng.

Cô phục vụ phòng thoát trông thấy bộ kim tiêm thì giật mình. Rồi cô trấn tĩnh. Không phải ma túy. Người đàn ông mắc bệnh tiểu đường. Mà bộ kim tiêm trông cũng ngon, không phải thứ kim tiêm vút đầy bờ bụi ven bờ Hồ Tây ngay bên ngoài khách sạn.

Tấm ảnh đồ ngang bên chân đèn. Thành ra đôi trai gái nằm ngả người bên nhau, cái thể chênh vênh nghiêng ngửa. Nàng ở trên. Chàng ở dưới. Cô phục vụ dựng lại tấm ảnh. Đôi mắt ướt thoáng vẻ âu sầu của người đàn ông bắt đầu khiến cô lục trong gương mặt những người bạn trai. Hình như cũng có một anh chàng cô thích có đôi mắt ấy.

Cô lại giật mình một cái nữa. Chợt nhớ ra. Chiều hôm qua, lúc hết ca, cô sắp sửa ra về thì chạm một người đàn bà đang bước vào khách sạn. Gương mặt quen quen. Cô chỉ kịp nghĩ đó là một khách trọ. Rồi quên. Bây giờ nhìn tấm ảnh mới nhớ người đàn bà hôm qua có hai lúm đồng tiền phon phớt. Chính là cô gái trong tấm ảnh này. Hôm qua chị ta đến thăm người khách trọ.

Trong sọt rác có hai ống thủy tinh Insulin đã bẻ cổ. Ba cái bao cao su đã dùng. Cô phục vụ đem sọt rác đổ vào thùng rác lớn rồi mang đi.

Buổi tối cô kiểm thêm việc nấn ná ở lại muộn một chút để rình xem mặt người đàn ông. May mắn thì cô sẽ được thấy cả người đàn bà. Rất có thể hôm nay chị ta sẽ lại đến thăm người đàn ông. Nhưng rồi cô phải về mà chẳng gặp được ai cả.

Tấm ảnh úp sập xuống mặt bàn, phơi lộ mấy con số viết bằng bút bi: 2-5-1982.

Hai ống Insulin đã bẻ cổ.

Hai cái bao cao su đã dùng.

Tất cả đều trong sọt rác.

Góc phòng tắm có một đồng tro đen kịt vẫn còn lưu hình những tờ giấy quần quèo.

Cô phục vụ xối nước cho đồng tro trôi đi. Còn một vài mẫu giấy chưa cháy hết. Mẫu từ bức thư cũ, nét chữ con gái viết bằng mực tím nhòe nhạt, hình như có chữ hiểu chữ nhớ. Mẫu hóa đơn chứng từ, đôi ba con số chẳng nói lên điều gì. Cô gái nhặt những mẫu giấy cháy dở bỏ vào sọt rác để mang đi đổ.

Lọ thuốc, bộ ống kim tiêm, cái quần lót hôm qua phơi trong phòng tắm, bộ quần áo treo trong tủ gương... tất cả đều biến mất. Phải hiểu là tất cả đã được thu dọn vào trong cái túi du lịch kéo khóa im ỉm kia. Phải hiểu là người khách sắp ra đi. Phải suy luận là ông ta sắp trở lại Sài Gòn.

Dọn dẹp xong, cô phục vụ ngắm nghía lại người con trai trong tấm ảnh. Phải thừa nhận là cô đã mê anh chàng đẹp trai này. Cô dựng lại tấm ảnh cho ngay ngắn ở chân đèn rồi mới khóa cửa đi ra.

Giữa trưa. Chính ngọ. Giờ Hà Bá đi bắt người ở nơi sông nước. Phía ngoài Hồ Tây có tiếng người lao xao, tiếng chân chạy rầm rập. Tiếng kêu có người chết đuối. Lâu lâu nơi hồ nước lại có một vụ. Mấy cô tổ buồng đang làm việc không dám chạy ra xem, chỉ ngó đầu qua cửa sổ hành lang nhìn ra. Những tán cây che khuất chẳng thấy được gì. Đành hỏi vọng xuống xem ai chết, chết lâu chưa, chết sắp hay chết ngửa. Mỗi

người nói một phách. Láo nháo một lúc thì cũng chẳng biết là còn sống thật hay đã chết hẳn. Chỉ biết người chết là đàn ông.

Cháu biết chú. Cô phục vụ thầm nói với người đàn ông. Như là ông ta đang đứng trong phòng trước mặt cô.

Làm sao cháu có thể biết một người chưa bao giờ thấy mặt.

Cháu biết chú. Bao lâu nay cháu vẫn nhìn thấy chú.

Thế thì người đàn ông chỉ biết cười. Người Việt có được cái cười để thoát ra khỏi mọi tình thế lưỡng nan.

Cô phục vụ tìm đập thành thành. Lạ quá. Linh cảm tai họa đang ở đâu đó rất gần. Có cái gì xui khiến cô chạy trở lại phòng 37, mở khóa vào phòng. Chiếc túi du lịch vẫn nằm ở chỗ cũ, chắc là mọi thứ đã được xếp gọn hết vào trong ấy. Tấm ảnh bay xuống bên sườn tủ. Cô phục vụ vội nhặt lên và đến lúc này cô mới thấy trên mặt tủ, cạnh chân đèn có một tờ giấy. Nét chữ bút kim. Hai dòng.

Không ai có tội.

Tôi tự quyết định số phận của mình.

Dòng thứ ba là chữ ký

Dòng thứ tư là tên đầy đủ của người đàn ông.

Người đàn bà.

Cô dọn phòng.

Một đồng vỏ gối vải trái giường vừa thay ra.

Ngày hôm sau. Cô dọn phòng ôm một đồng vỏ gối vải trái giường xuống sân trước khách sạn, định đưa sang cho tổ giặt là. Đúng lúc người đàn bà đi vào. Người đàn bà hai lúm đồng tiền phơn phớt. Cô đã nhìn chị ta không biết bao nhiêu lần trong tấm ảnh. Chỉ cần bước qua lề tấm ảnh là từ thiếu nữ chị ta hóa thành người đàn bà này. Rõ ràng người đàn bà không biết chuyện gì xảy ra với người khách ở phòng 37 từ hôm qua.

Cô phục vụ thương cả đôi trai gái trong ảnh. Cô không muốn người đàn bà đi vào sảnh lễ tân xin gặp người đàn ông rồi mới biết chuyện. Cô mời người đàn bà ra hẳn ngoài cổng. Kể. Chuyện đã hết. Hết rồi. Cô về đi, nếu muốn thì cô đi tìm chú ấy ở đâu đó. Cô mà vào khách sạn, công an đến hỏi han tỉ mỉ, ồn ào lên mà chẳng để làm gì.

Cháu biết cô. Cô dọn phòng chỉ nói ngắn gọn.

Thế ư. Cảm ơn cháu. Người đàn bà mắt khô khốc nói mà hình như không hiểu mình nói gì.

Cháu biết cô. Cô dọn phòng nhắc lại khi người đàn bà đã đi khuất.

Trong ví cô dọn phòng có tấm ảnh đôi trai gái ngày xưa. Lúc chạy đi báo cho chủ khách sạn về tờ giấy ở phòng 37, cô đã giấu đi tấm ảnh cho riêng mình. Không hiểu vì sao.

Cánh cửa phòng 37 có dán giấy niêm phong.

Một người đàn bà giọng Nam.

Ba chiếc mùi xoa trong xách tay.

Chủ khách sạn.

Cô dọn phòng.

Ngay buổi chiều, giám đốc khách sạn bảo cô dọn phòng cầm chìa khóa lên mở phòng 37. Đi cùng có giám đốc và một người đàn bà vừa bay từ Sài Gòn ra. Họ bóc niêm phong, mở cửa vào phòng, bàn giao cái túi du lịch cho người đàn bà. Chị ta luôn miệng tội quá tội quá. Nước mắt rơi lã chã. Định đưa mùi xoa lên chấm nước mắt thì mới thấy là nó đã ướt sũng, bèn mở cái xách lấy cái mùi xoa khác. Cô phục vụ để ý thấy trong xách còn có một cái mùi xoa nữa.

Tờ giấy niêm phong được bóc đi, vết hồ được cạo được lau sạch, phòng 37 lại sẵn sàng chờ người đến thuê phòng.

Một tấm ảnh.

Một lọ thuốc viên.

Một túi du lịch mác Samsonite.

Hai bộ quần áo treo trong tủ.

Nửa năm sau. Cô dọn phòng mở cửa bước vào phòng 36. Giật mình. Vẫn là chiếc túi du lịch ngày trước dù cái băng dính của Hãng hàng không đã được bóc đi. Hai bộ quần áo treo trong tủ lại có đúng bộ dạo trước, cô nhớ rõ cỡ áo và chiều dài chiếc quần. Lọ thuốc lắc nghe lộp cộp những viên là viên. Trên lọ thuốc toàn là chữ lạ, chẳng biết thuốc gì.

Cô dọn phòng không tin vào mắt mình. Tấm ảnh đặt ở chân đèn xác nhận. Vẫn là đôi trai gái ngày xưa, nhưng trong ảnh còn có thêm ba người bạn trai. Ba người này tinh nghịch giữ tay giữ vai đôi trai gái đang cố vùng ra, buộc họ phải đứng sát vào nhau để chụp ảnh. Chính là chàng trai mắt ướt. Chính là cô gái hai lúm đồng tiền phơn phớt.

Cháu biết chú. Cô phục vụ thậm nói với người đàn ông. Như là ông ta đang đứng trong phòng trước mặt cô.

Làm sao cháu có thể biết một người chưa bao giờ thấy mặt.

Cháu biết chú. Bao lâu nay cháu vẫn nhìn thấy chú.

Thế thì người đàn ông chỉ biết cười. Người Việt có được cái cười để thoát ra khỏi mọi tình thế lưỡng nan.

Hôm nay cô phục vụ sẽ lấy cớ ở nhà cô mọi người đi về quê hết rồi, cô ngại về nhà một mình, cô xin làm thêm ca để nán lại đây. Cô sẽ chờ cho đến khi nhìn thấy được mặt người đàn ông, lần trước ở phòng 37 lần này ở phòng 36. Cô sẽ không ngần ngại

mà ra mặt nói chuyện với người đàn ông. Cháu biết chú.

Họa sĩ chơi trò sắp đặt installation sẽ nhắc tác giả câu chuyện này: ông bỏ quên bộ kim tiêm và những ống thuốc tiểu đường, ông quên tấm ảnh còn trong ví của cô dọn phòng.

Chắc là tôi còn quên vài thứ nữa, quên vài nhân vật nữa. Trò sắp đặt bao giờ cũng có những vật liệu chất liệu biến đi vô tăm tích. Thậm chí cả họa sĩ cũng biến.

Sông cạn

Manju không nộp mạng. Cả thân hình thiếu phụ quay tròn. Quay tít. Hướng về phía giàn thiêu. Tắm sari gỡ ra thoăn thoắt. Dứt ra khỏi người nàng. Một tòa thiên nhiên ngọc ngà vụt thoát ra khỏi tắm sari. Một bóng trắng hồng bay vào giàn lửa.

Đêm cuối cùng.

Những giờ khắc cuối cùng cạn dần theo đĩa đèn dầu. Cả kinh thành đã chọn sáng sớm ngày mai là thời điểm thất thủ.

Thất thủ. Toàn bộ tướng lĩnh binh sĩ, toàn bộ đàn ông trong thành sẽ mở cổng thành xông ra quyết tử. Toàn bộ phụ nữ và trẻ em trong thành sẽ nhảy vào giàn thiêu. Một cuộc tự sát tập thể.

Jauhar. Đây là cuộc tự sát tập thể của những người đàn bà khi cha chồng anh em trai của họ không giữ được thành. Kẻ thù giết sạch những dũng sĩ và tiến vào trong thành. Nhưng thành quách sẽ không còn một bóng đàn bà trẻ em. Chỉ có những giàn thiêu cực lớn khói lửa ngút trời.

Jauhar. Phụ nữ của giới dũng sĩ Rajput tuân thủ chế độ một vợ một chồng. Chồng chết thì vợ góa chết theo trên giàn hỏa táng để bảo toàn phẩm hạnh. Đây cũng là cách giảm bớt gánh nặng cho cộng đồng. Cộng đồng sẽ không phải khó khăn phiền phức với những người góa phụ còn trẻ mà không đi bước nữa. Đó là chưa kể họ có thể rơi vào tay quân thù.

Thành Chittor ở gần sa mạc miền tây Ấn Độ. Ba lần thành bị thất thủ. Ba lần đàn ông bị tàn sát tập thể. Ba lần đàn bà tự sát tập thể. Đẳng cấp dũng sĩ Rajput quyết tử trong chiến trận chứ không chịu bị bắt làm tù binh. Một khi họ chết thì đàn bà chỉ chọn cách chết theo như ta đã biết. Lần thứ nhất là năm 1303. Lần thứ hai năm 1535. Lần thứ ba 1568.

Chuyện đang kể là lần bi thảm nhất. Năm 1535.

Nàng Manju đi dựng giàn thiêu suốt ngày hôm ấy. Toàn bộ đám đàn bà và trẻ em đi dựng giàn thiêu. Thêm mấy đại đội dũng sĩ đến hỗ trợ. Giàn thiêu dựng quanh hồ nước chu vi hơn một cây số. Tất cả gỗ cây gỗ súc gỗ tẩm trong thành. Tất cả đồ gỗ trong thành. Giường tủ bàn ghế cửa chính cửa sổ. Khuân ra tháo ra dỡ ra. Mang ra đến giàn thiêu thì được chặt được bẻ được xếp lại. Giàn cao hơn mặt đất gần một mét, có bậc gỗ để leo lên. Dài hai mươi mét. Rộng mười mét. Có cả trăm cái giàn thiêu như thế vây quanh hồ nước. Sẵn sàng.

Manju trở về nhà đã gần mười giờ đêm. Nàng mở rương quần áo tìm trang phục

cho mình ngày mai. Nàng chọn tấm sari màu trắng. Phụ nữ Ấn Độ mặc màu trắng trong đám tang chồng. Ngày mai toàn bộ phụ nữ trẻ em đều mặc màu trắng. Nàng tìm tấm áo choàng cho chồng. Ngày mai toàn bộ tướng sĩ đều mặc áo choàng màu vàng nghệ. Màu biểu tượng trí dũng và hy sinh của các dũng sĩ Rajput. Màu tượng trưng cho lửa, lửa lại hòa thiêu tất cả những gì ô uế. Màu vàng vì vậy là sự trong sạch kiêu hùng.

Không ai ngờ tấm áo choàng của đàn ông trong nhà, chỉ dùng vào những dịp lễ trọng, giờ lại phải lôi ra từ đáy rương sửa soạn cho lần xả thân cuối cùng. Đàn bà trong tất cả các nhà đêm nay đều đang lấy áo choàng ra. Áo của cha của chồng của chú của bác của anh của em. Áo màu lửa. Ngày mai những tấm áo này sẽ nhuộm máu. Lửa và máu.

Đã muộn. Nhưng Manju không được nghỉ. Đêm nay kinh thành nào có ai được nghỉ. Manju giờ tấm áo choàng ra thì mới nhớ. Cái miếng rách trên lưng áo chồng, nàng đã định vá lại ngay từ ngày ấy, thế mà nàng đã quên. Giờ thì miếng rách vẫn còn đấy trong ánh đèn leo lét.

Không tìm thấy kim chỉ. Chắc là hộp kim chỉ lẫn lóc đâu đấy sau một ngày khuôn vác đồ gỗ và giật tung những cánh cửa. Mười chín tuổi, mới lấy chồng hai năm, chưa con cái, nàng không phải bận rộn vá may như những người đàn bà khác. Kim chỉ lâu rồi nàng cũng không nhớ nó ở chỗ nào.

- Trong nhà có kim chỉ không?

Nàng qua nhà chị hàng xóm thì thăm. Bên ấy đàn ông cũng lên hết vọng gác mặt thành. Chồng nàng cũng lên vọng gác rồi. Chàng chỉ huy đại đội của mình đêm nay canh gác, đề phòng kẻ thù bên ngoài thành tấn công bất ngờ trước buổi sáng. Thành thất thủ theo đúng giờ chủ động của các dũng sĩ. Thành không chịu thất thủ vì bị tấn công bất ngờ.

Chị hàng xóm thận trọng tìm khắp nhà. Không gây tiếng động. Ba đứa trẻ nhà chị mệt mỏi đã thiếp đi. Ngày hôm nay chúng theo người lớn đi dựng giàn thiêu. Nhưng chúng không biết ngày mai mình phải chết. Người lớn nói dối chúng giàn thiêu để cúng tế. Mệt mỏi làm chúng ngả người là ngủ ngay. Giấc ngủ như mọi đêm. Mẹ chúng thì vẫn loay hoay lục tìm kim chỉ trong nhà. Không tìm thấy.

- Trong nhà có kim chỉ không?

Manju lại chạy sang nhà khác.

Cô hàng xóm lấy chồng mới được một năm. Bụng mang dạ chửa. Cô đang áp chảo mấy cái bánh bột mì chappati và nấu bát xúp đậu xanh. Bữa ăn cuối cùng. Lát nữa chồng cô sẽ ghé về chốc lát. Tất cả đều đang đói. Thành bị vây hãm hơn một tháng rồi. Vũ khí cạn kiệt. Lương thực cạn kiệt. Lý do nhà vua ra lệnh chọn ngày mai thất thủ.

Còn tinh thần đủ cho dũng sĩ Rajput chiến đấu hàng năm trời.

Cô hàng xóm bụng chứa cũng không tìm thấy gì trong nhà.

Manju đi sang nhà khác.

Đêm đầy sao. Khí lạnh từ sa mạc tràn sang bao bọc cả kinh thành trên đỉnh núi.

Thành. Đứng ở chân núi giờ này ngược mắt nhìn lên thành Chittor, ta sẽ tin đây chính là Vạn Lý Trường Thành ở Trung Quốc. Những bức tường thành chạy ngoằn ngoèo từ núi này sang núi khác. Như là bất tận. Lửa lập lòe những vọng gác trên tường thành. Như là bình thường.

Kẻ thù bên ngoài thành biết là bên trong đã nguy khốn lắm rồi, nhưng không biết rằng trong thành đã chọn sáng ngày mai.

Manju không lên mặt thành. Chồng nàng ở trên ấy, nhưng đêm khuya thế này khó tìm, ảnh hưởng đến quân lệnh quân luật. Nàng biết dù thế nào từ giờ đến sáng chồng nàng cũng về nhà để lấy tấm áo choàng. Tất cả đàn ông sẽ về nhà để lấy áo choàng.

Áo choàng. Một vết rách. Sau đám cưới kéo dài hơn một tuần, thông thường cô dâu chú rể đều kiệt sức. Các loại lễ nghi. Các thủ tục phải làm. Các nhân vật khác nhau phải tiếp. Tập tục. Kết thúc một tuần đám cưới, dâu rể đều hao mòn, có người đứng không vững. Manju và Ravi thì không. Họ quất ngựa chạy dọc theo tường thành xuống núi. Họ lao ra khỏi thành hướng về phía sa mạc. Cát vàng đến tận chân trời. Một dòng sông thiêng cổ đại đã lạc lối vào sa mạc này rồi hoàn toàn biến mất.

Sông Sarasvati. Chỉ còn lưu lại trong những truyền thuyết. Chỉ còn lại cái tên. Sarasvati là tên vợ Thần Sáng Tạo Brahma. Nữ Thần Tri Thức, Nữ Thần Thơ Ca Nhạc Họa. Các bậc trí giả thờ thần. Các tài tử văn nhân thờ thần. Ai muốn con cái có học thì thờ thần. Người ta lấy tên thần đặt cho con gái mình.

Cặp vợ chồng mới cưới dừng ngựa trong một ốc đảo. Cái nóng mặt trời lúc này sánh sao được cái nóng của chính họ. Lại nữa, ốc đảo có cây xanh cũng dịu mát. Hai người hy vọng tìm ra dấu tích của dòng sông ngu ngơ lạc lối vào sa mạc. Sông đã thành sông cạn. Sông cạn đã hoàn toàn mất tích. Hàng nghìn năm rồi còn gì. Có khi nó đang nằm im dưới ốc đảo này, dưới cát kia, dưới đám xương rồng kia. Nữ Thần Tri Thức đang im lặng khuất mặt, như tri thức đích thực hiếm khi ồn ào lộ diện phô trương.

Họ đã nằm xuống bên cạnh đám xương rồng từ lúc nào. Cả một hàng rào xương rồng bỗng trở nên cao hơn tầm mắt của hai người, che khuất họ trong lòng ốc đảo. Lúc này thì cả một dòng sông ào ạt trào dâng.

Đi tìm một dòng sông đã mất. Kỷ niệm không bao giờ quên trong đời cặp vợ chồng. Chỉ có một sự cố. Tấm áo choàng dũng sĩ của Ravi bị gai xương rồng cào rách một miếng. Con cuồng hoan bên đám xương rồng gây ra vết rách.

Manju ân hận đã quên suốt hai năm nay không vá lại áo cho chồng. Lại phải đứng vào cái đêm cuối cùng này số phận bắt nàng nhận ra lỗi của mình.

Nàng quay về nhà thì thấy Ravi đã về từ lúc nào.

Vợ chồng son. Ưu thế là vào lúc nửa đêm như thế này họ có thể cùng ra khỏi nhà mà không vướng bận. Đi. Lần này thành đang bị vây hãm, không thể quát ngựa ra khỏi thành được. Nhưng vẫn biết bên ngoài thành kia là mệnh mông tự do. Mệnh mông sa mạc. Hai người có thể cảm thấy sa mạc trong khí lạnh từ đó tràn về. Cảm thấy sa mạc trong mùi cát. Và một con sông nằm lặng lẽ dưới tầng tầng lớp lớp cát và cát.

Cặp vợ chồng đổ xuống trong một vườn cây gần chợ. Chón tấp nập ban ngày bây giờ không một bóng người. Dưới một gốc cây vô ưu cổ thụ. Đêm cuối cùng. Không biết có phải là đêm ân ái cuối cùng của các cặp vợ chồng hay không. Tranh thủ một lần cuối. Những dũng sĩ luân phiên cắt nhau trực, tranh thủ ghé về nhà. Những người vợ đêm ấy không ngủ. Tất cả đều ngồi chờ chồng về. Âm ảnh về cái chết tập thể ngày mai liệu có đem lại cho họ hưng phấn vào lúc này hay không.

Manju bật lên một tiếng kêu. Nàng vẫn thường bật lên một tiếng vào lúc ấy. Lần này cũng là tiếng bật ra từ cực cảm. Nhưng lời lẽ thì như buột mồm. Như bị ám ảnh.

- Trong thành đêm nay không nhà nào có kim chỉ.

Buột miệng. Rồi nàng nhắc cho chồng nhớ về tấm áo choàng bị rách. Nhưng họ không còn nhiều thời gian nữa. Không thể chạy qua tất cả các nhà hỏi xin kim chỉ. Không thể quấy rầy tất cả những cặp vợ chồng tráng sĩ. Người ta đang ở bên nhau những giờ phút cuối cùng.

Sáng tinh mơ hai vợ chồng chia tay. Ravi trở lại với đại đội của chàng đang tập hợp trong cổng thành. Manju đi qua các nhà đôn đốc những người đàn bà gọi con cái dậy. Từng đoàn người trang phục màu trắng đi ra phía hồ. Đông người mà rất yên lặng. Như là họ đi viếng một đám tang của ai khác. Các giàn thiêu được chia theo phường theo cụm theo tổ. Những gia đình hàng xóm láng giềng chung nhau một giàn thiêu. Tự lo lấy gỗ lấy dầu lấy lửa cho giàn thiêu của mình.

Manju được phân công đứng quan sát trên tháp cao và đánh tín hiệu nổi lửa.

Đúng giờ. Không còn một tia hy vọng sẽ lật ngược thế trận. Không một hy vọng vào phép lạ che chở của Thần Bảo vệ Vishnu. Không có một điều lành nào bất ngờ đến vào phút cuối. Vị tiểu vương ra lệnh quyết tử. Chính ngài ngồi trên một con tuần mã dẫn đầu. Vị tể tướng cùng bao nhiêu tướng lĩnh của ngài đều dẫn đầu. Tất cả hơn ba vạn binh lính. Tất cả đều áo choàng màu vàng nghệ.

Một tiếng súng thần công nổ vang. Hiệu lệnh cho đoàn tướng lĩnh. Cổng thành lừng lững mở ra nhanh chưa từng thấy. Người ta đã tra dầu vào các bản lề và chuẩn bị chu đáo từ hôm trước. Cánh cửa nặng cả tấn mở như được giật phất ra.

Một tiếng gầm của đoàn quân quyết tử. Hơn ba vạn người trên lưng ngựa lao từ trong thành ra. Cuộc huyết chiến mặt giáp mặt với đoàn quân Hồi giáo của vua Bahadur Shah. Từ trên tháp cao, Manju thấy những dũng sĩ áo choàng lửa lao ra khỏi thành, nhanh chóng lan ra tỏa ra tràn ra phình ra. Trùm lấp lên đội hình địch. Một dòng sông màu vàng.

Binh khí va nhau. Gào thét. Tên bay vun vút. Những ngọn giáo xé gió cắm phập vào mục tiêu. Những nhát chém nhát xả. Cho đến khi không còn thấy dòng sông màu vàng nữa. Nó đã bị lực lượng quân thù đông gấp bội xẻ nhỏ ra, làm cho tan tác. Vương vĩ khắp bãi chiến trường.

Giờ mới đến lúc của đám đàn bà đang chờ đợi trên những giàn thiêu. Giờ mới thực sự tuyệt vọng. Cánh đàn ông của họ đã chết hết ngoài kia. Không còn ai bảo vệ họ nữa. Từ trên tháp cao, Manju giơ hai tay lên cao. Sẵn sàng chưa. Chị hàng xóm ở bên dưới giơ cao một tay ra hiệu lại. Chúng tôi đã sẵn sàng. Manju quật nhanh hai tay xuống. Hiệu lệnh nổi lửa.

Những người đàn bà được phân công trực bên cạnh giàn thiêu lập tức vồ lấy những thùng dầu đặt sẵn ở cạnh đó. Họ vừa chạy quanh giàn thiêu vừa xối dầu vào những súc gỗ. Dầu tích trữ từ các kho nhiên liệu đã được đưa hết ra. Thứ bơ tinh khiết cắt từ sữa, vốn dùng để đốt đèn cúng tế trong các nghi lễ thiêng.

Đội hết dầu thì họ châm lửa. Manju nhìn thấy chị hàng xóm bịt mắt bịt mũi hai đứa nhỏ đứng cạnh. Hình như có đứa khóc ngăn ngắt ho sặc sụa vì lửa khói. Những người đàn bà lập tức bịt mồm lỗ trẻ và giữ chặt không cho chúng làm rối loạn đội hình. Trên giàn thiêu cũng phải trật tự. Bản thân những người đàn bà thì nhắm mắt nhắm cầu nguyện. Cũng có thể là những câu mantra thần chú. Tiếng lầm rầm nổi lên lan ra. Chỉ chốc lát đã vang vọng khắp quanh hồ nước. Vang khắp thành.

Manju rời tháp cao chạy xuống. Nàng thoáng thấy từ bên ngoài bắt đầu có những toán binh lính địch phi ngựa lao vào trong thành. Nàng chạy xuống đến chân tường thành thì cũng là lúc một tiểu đội kỵ binh đang phi về phía giàn thiêu. Nàng vén cao tấm sari cho nó khỏi quăn vào chân mà chạy. Chạy và vấp ngã. Nàng phải chết trên giàn thiêu. Lửa sẽ hủy diệt và tiêu tan mọi ố tạp và ô nhục của cõi trần. Lửa thanh lọc cho con người. Nàng không thể chết vì những bàn tay nhơ bẩn. Nàng chạy. Vấp. Ngã. Rồi chồm dậy chạy tiếp.

Một kỵ binh lướt nhẹ tới áp sát nàng. Chỉ còn dăm bước chân nữa là đến giàn lửa. Gã kỵ binh cúi xuống túm được mép sari vắt trên vai Manju. Nàng vẫn chạy. Sáu mét vải quăn quanh người nàng gỡ dần ra trong khi nàng vừa chạy vừa quay như một con quay. Đám lính tráng xâm lăng đã thành công như vậy với nhiều đàn bà con gái bị chúng tóm được. Túm chặt lấy mép sari mà kéo. Tấm sari gỡ dần ra cho đến lúc hết

sáu mét vải, người đàn bà rơi vào thế hầu như khóa thân. Phản ứng tự nhiên của họ là phải chạy ngược trở lại. Ngược trở lại tức là tự nộp mạng.

Manju không nộp mạng. Cả thân hình thiếu phụ quay tròn. Quay tít. Hướng về phía giàn thiêu. Tấm sari gỡ ra thoăn thoắt. Dứt ra khỏi người nàng. Một tòa thiên nhiên ngọc ngà vụt thoát ra khỏi tấm sari. Một bóng trắng hồng bay vào giàn lửa.

Kịp lúc con ngựa hí lên hoảng loạn, tung bỗng hai vó trước dựng đứng lên. Nó bị bức tường lửa hất ngược trở lại.

Năm 1535 ông vua Bahadur Shah từ vùng Gujarat đến vây hãm thành Chittor cho đến khi quân trong thành phải chịu thất thủ. Thảm họa lớn nhất trong lịch sử xảy ra với những dũng sĩ đẳng cấp Rajput. 32.000 dũng sĩ mở cổng thành lao ra cầm tử, trong khi 13.000 phụ nữ và trẻ em tự sát trên một giàn thiêu tập thể.

Trên bãi chiến trường bên ngoài tường thành, viên tướng của vua Bahadur phi ngựa lướt qua những cánh quân Rajput nằm la liệt trong vũng máu. Khí hậu sa mạc ngay từ sáng sớm đã nắng nóng. Máu vừa đổ ra đã tanh. Từng đàn kền kền khổng lồ đã bay lượn đen đặc sửa soạn đáp xuống. Từng đàn quạ lượn lơ chơ đợi bay ở trên cao. Viên tướng nhìn thấy Ravi. Chàng trúng một mũi giáo từ phía trước ngực, xuyên thấu ra sau lưng. Chàng ngã từ trên ngựa xuống trong tư thế ngồi gập về trước, như đang ôm lấy cây giáo. Lạ nhỉ, viên tướng nghĩ, mũi giáo xuyên qua chỗ này nhưng lại xé rách áo ở chỗ khác.

Thì đúng là như vậy. Mũi giáo xuyên qua lưng chàng Ravi, ngay bên cạnh cái vết rách khiến đêm qua cặp vợ chồng phải bận tâm.

Nhưng bây giờ nó chẳng còn nghĩa lý gì.

Thi nhân

Chẳng gì ngài cũng là đại quan trông coi việc học hành trong triều. Trông coi sự học trên khắp tiểu vương quốc này. Còn như cái con bé con mới nức mắt ra kia - đây là nói trộm vía công chúa Pariyan – vài cuốn kinh Vệ Đà, dăm ba chữ nghĩa học đường, mới thể đã huyền tường, ngỡ mình là thần học vấn Sarasvati giáng trần. Đến dự lễ kén rể toàn các vương tôn công tử học rộng tài cao cả đấy, các trang nam nhi tuần kiệt cả đấy. Người này công chúa chê là ngốc. Người nọ công chúa bĩu môi, tri thức chỉ bằng hạt đậu. Người khác thì cù lần, trì độn, tầm thường.

Thôi thì phải đến lượt ngài hiện diện. Ngài là thầy của tất cả những chàng trai giỏi giang kinh sử mà vô duyên trước nàng công chúa trẻ ranh quá quắt. Thượng thư bộ học, một chức quan như thế mà tuổi mới xấp xỉ tứ tuần. Mà chưa một lần lấy vợ. Liệu công chúa kiếm được một tấm chồng nào hơn? Thế mà thấy ngài tiến ra ngỏ lời, công chúa ré lên. Lũ hoạn quan cũng hé hé cười theo.

- Ngài thượng thư – Công chúa bảo - Sự học của ngài như sông như bể, chẳng có kinh sách nào mà ngài chẳng lâu thông, chẳng có điều gì mà ngài chẳng biết. Vậy ta dò rằng ngài biết rõ trên đầu mình có bao nhiêu sợi tóc.

Lũ hoạn quan cười hé hé. Cả triều đình ré lên. Không biết điều mà ngậm mồm lại, đám vương tôn công tử của thượng thư cũng cười ré lên. Ghê thay thói a dua của người đời. Con bé này rõ ràng muốn ám chỉ cái đầu hói của viên đại quan còn trẻ.

- Thừa công chúa – Viên thượng thư nén giận - Chắc là số tóc trên đầu tôi còn xa mới bằng số kinh sách trong đầu tôi.

- Thế thì ta khuyên ngài nên sớm gặp quan thái y. Ông ấy sẽ cho ngài một thứ thuốc. Tóc ngài sẽ mọc nhiều hơn. Còn sách trong đầu ngài sẽ vui đi.

Viên thượng thư chỉ chút nữa đã ném trả công chúa một câu đích đáng, một đòn mà trí tuệ sắc sảo đàn bà phải chết hẳn. Song ngài kịp kìm chế. Người quân tử không trả thù bằng sự khoái khẩu.

Đại lễ kén chồng coi như tan. Lũ hoạn quan và bọn nịnh thần ca tụng thiên tài của công chúa. Đám vương tôn công tử vừa thất bại trong cuộc đấu khẩu với công chúa thì quay ra phụ họa bọn hoạn quan.

Viên thượng thư phi ngựa ra khỏi kinh thành. Ngài chỉ dừng lại khi đã ra tới thảo nguyên và gặp một đàn cừu chắn ngang đường. Đàn cừu vô chủ. Ngài xuống ngựa, tản bộ về phía những lùm cỏ thụ nương nhờ bóng mát. Chân ngài giẫm lên một mớ xống áo của ai đó. Để ý kỹ thì thấy bên cạnh cây sáo trúc là một bộ quần áo mục đồng. Bên

cạnh bộ quần áo mục đồng là một tấm sari đàn bà. Rồi phải tới lúc này từ bụi cây gần đó mới phát ra những âm thanh như tiếng người mà không ra tiếng người. Tiếng đàn ông rên ư ử như một con chó què. Tiếng đàn bà như tiếng mèo gào động đực. Viên thượng thư định quát lên cho hai cái thân người trần trụi kia buông nhau ra. Không, không được, sử thi Mahabharata đã dạy rằng kẻ nào phá hoại cuộc ái ân của con người và cảm thú, kẻ ấy sẽ chết đúng lúc hân đang ái ân.

Đợi cho hai kẻ nọ mệt lả, viên thượng thư mới đánh tiếng. Chúng vùng ngay dậy. Chúng lao về phía để xống áo. Nhưng vội thụp ngay xuống khi thấy y áo đang bị viên thượng thư giẫm lên. Tay che. Chân khếp. Những gì cần che đây đã được che đây hết. Chúng ngồi co ro khúm núm. Gã trai luôn mồm van xin quan tha tội. Đứa con gái thì lẻo bẻo:

- không phải tại con, thưa quan lớn. Nó vô lấy con trước. Nó dẫn con ra. Nó lột sari của con. Nó...

Rõ là miệng lưỡi đàn bà. Xoen xoét. Lem lét. Cặp mắt thì vẫn tiếc rẻ đong đưa lúng liếng với gã trai. Ôi trời, một gã trai như thế. Đây là gương mặt hào hoa tuyệt đẹp của thần Rama. Đây là cơ thể cường tráng vô địch của thần sức mạnh Bhima. Viên thượng thư linh cảm đây chính là con mồi cần săn tìm. Ngài cúi nhặt tấm sari ném cho đứa con gái. Nó quần vội quần vàng. Nó thừa cơ hót vào tai gã trai một lời hẹn: “Chiều nay nữa, chàng nhớ nhé”. Rồi nó vái lạy quan. Rồi nó con cón chạy đi.

Viên thượng thư vẫn giẫm lên xống áo của gã mục đồng. Ngài ra lệnh cho gã đứng dậy.

Gã trai lóng ngóng đứng dậy trong tư thế khoả thân hoàn toàn. Một con đực lý tưởng. Trách nào mà đứa con gái kia cứ hau háu lẩn xả vào như thế. Chỉ đến lúc này viên thượng thư mới bước tránh sang bên cho gã trai chồm tới chộp lấy xống áo. Có đủ quần áo trên người, trông gã cao quý tuyệt vời, gã thật sự đánh bại các vương tôn công tử, các trang nam nhi trong cả tiểu vương quốc này.

Viên thượng thư chỉ cây sáo:

- Thôi sáo ta nghe.

Tiếng sáo mê hoặc. Không phải là tiếng sáo thần linh. Không là tiếng sáo địa ngục. Những âm thanh quyến rũ của một trí tuệ uyên bác.

Sẵn bút nghiên bên người, đại quan chìa cho gã mục đồng:

- Người chép lại cho ta lời thơ của bài ca ấy.
- Thưa quan lớn, con không biết chữ.

Tạo hoá trớ trêu chưa, vẻ đẹp ấy, sức vóc ấy, trí tuệ tài năng ấy dồn trút cả cho một kẻ mù chữ. Kẻ có chữ thì thiếu cả bằng ấy thứ.

- Rõ rồi! - Mắt đại quan loé lên một tia sáng lạnh – Nhà người đứng dậy theo

ta. Cầm theo cây sáo. Đàn cừu thì bỏ lại. Chủ nó khắc sẽ lừa về.

Đại quan đưa gã trai về kinh thành. Giấu kín gã trong tư dinh để dạy. Dạy tất cả những gì làm cho gã có cái vẻ của một công tử cao sang. Chỉ trừ dạy chữ. Chữ nghĩa ở trong đầu, ai thấy? Vẻ phong lưu mới làm loá mắt người đời. Đêm đêm viên quan đầu triều trông coi việc giáo dục thả gã trai đi với lũ kỹ nữ vô giáo dục. Việc ấy không dạy được. Gã mục đồng dù sao cũng là một con đực.

Rồi cũng đến ngày ngài cho gã con trai ăn vận như một trang hào kiệt phong nhã, xúi y vào triều ra mắt nàng công chúa. Chỉ dặn y: không được nói năng gì cả. Bí quyết của thắng lợi trận này là không được mở miệng.

Công chúa choáng váng trước vẻ đẹp khác thường của chàng trai. Nàng run rẩy. Ngất ngây. Mê cuồng. Trong trạng thái ấy mà vẫn phải cưỡng lại, gồng lên để tỏ vẻ giỏi giang, tinh tường, sắc sảo.

- Chàng có biết ta nghĩ gì về vẻ đẹp của chàng không?

Anh chàng đẹp trai lặng yên, không trả lời. Sự yên lặng khiến cho vẻ đẹp thêm sâu sắc, thêm điềm tĩnh, thêm tự tin. Chẳng lẽ cứ đứng ì ra mãi không nói năng trước cả triều đình, chàng trai bối rối nhìn xuống bàn chân đang di di trên mặt đất.

- Tuyệt vời! – Công chúa rên lên – Đây là câu trả lời hay nhất xưa nay. Chàng coi ngoại hình chỉ là phù vân, chỉ là cát bụi.

Lũ hoạn quan và bọn nịnh thần khi ấy mới ồ lên, tấm tắc khen vuốt đuôi.

Sự im lặng của chàng trai lại là câu trả lời xuất sắc cho câu hỏi thứ hai của công chúa: “Chàng nghĩ gì về sự khâm phục mà thiên hạ dành cho trí tuệ uyên thâm của chàng?”. Chàng trai chỉ cười. Nụ cười đủ làm ngã nghiêng tất cả đàn bà con gái trong kinh thành. Vẫn nhớ lời dặn phải giữ mồm giữ miệng, chàng rút cây sáo mục đồng giắt ở lưng ra, sẵn sàng hầu công chúa một khúc nhạc bình dân.

- Cừ lắm - Lại chính công chúa rú lên như bị nhập đồng – Chàng nói rằng sự khâm phục và tán tụng của người đời chỉ như tiếng sáo. Tiếng sáo thì tan vào hư vô, không thấy được, không nắm bắt được.

Viên thượng thư muốn xây ngay một lầu đài lớn, rồi vào trong lầu đài ấy mà cười cho hả. Số phận tình duyên của công chúa đã được định đoạt. Nàng sẽ phải lên giường tân hôn với một gã mục đồng mù chữ.

Ở trên giường, chàng trai vẫn giữ miệng. Người ta có thể im lặng sâu sắc ở nơi đâu khẫu đâu trí, lẽ nào lại cũng hoàn toàn im lặng sâu sắc trên giường tân hôn? Công chúa sinh nghi, cứ gặng hỏi. Gã trai càng đề phòng, càng không nói. Quán tính phóng đảng mục đồng làm gã nôn nóng. Công chúa thì đòi gã phải nói rõ lai lịch cao quý mới được vào cuộc mây mưa. Thế thì phải mặc cả như ở nơi kẻ chợ.

- Ta sẽ nói, nhưng là nói sau cuộc ái ân lần đầu – Gã bảo.

Công chúa không phải tay vừa. Dòng suối nguồn đang thông dong trôi, chưa kịp đến bên ghềnh đá để đổ xuống thành thác. Công chúa khéo *** chặn ngang bằng một câu hỏi. Gã trai cuống quýt khai tuột cái tung tích mục đồng để liệu thân quăng mình xuống dòng thác kia.

Điếng người vì bị lừa, công chúa dùng dùng hất gã sang bên, xô gã bay ra khỏi giường, nhảy xuống theo đập vào mặt gã, đánh đuổi gã như một con chó ghẻ ra khỏi cung.

Gã mục đồng lặng lẽ đi khỏi kinh thành trong một đêm không trăng sao. Lủi thủi. Ê chề. Cuộc ái ân duy nhất với người ngọc mới mấp mé bên ghềnh thác làm gã chỉ muốn chết. Gã đến trước một ngôi đền thờ thần Kali, cầu nguyện nữ thần hãy đưa gã đi. Gì chứ thêm một mạng người thì chắc thần Kali sẵn lòng. Chỉ là thêm một cái sọ người vào chuỗi tràng hạt xương sọ trên cổ nữ thần thôi mà.

Cầu nguyện xong, gã trai trèo lên cây đa cạnh đền, kiếm chỗ nằm ngủ trên một chạc cây. Gã làm một cái thòng lọng, chui đầu vào. Đầu dây kia gã buộc vào cành cây. Trong giấc ngủ đêm, chỉ cần giật mình rơi xuống thì thân xác gã sẽ lủng lẳng còn lại ở cây đa. Hồn phách gã sẽ đi theo nữ thần Kali.

Nhưng gã không chết được. Thần Kali chưa cho gã chết. Sáng ra gã thấy mình vẫn nằm trên chạc cây chênh vênh. Không hề giật mình. Không hề rơi xuống. Thế mà trong giấc mơ gã đã bay lượn, nhào lộn, đã chói mắt trước vàng hào quang của nữ thần Thi Ca và Học Ván. Gã đã vọt lên cao trong cơn xuất thần thành thơ. Gã trèo xuống cảm tạ thần Kali. từ nay gã là Kalidasa. Kalidasa là “kẻ nô lệ của thần Kali”.

Chẳng gì ngài cũng Trong kinh thành xuất hiện một thi sĩ lang thang. Chỉ một bài thơ mà thi sĩ Kalidasa tiếng tăm nổi như cồn. Bài thơ về một con suối nhỏ, nhỏ thôi, ban đầu dường như chưa rõ ra hình hài một con suối. Nó len lách trên núi cao, càng xa nguồn càng hùng hực khát khao. Con suối lao nhanh về phía đỉnh thác, chỉ chút nữa thôi là nó sẽ trào lên, sẽ đổ xuống oà thành dòng thác lớn. Nhưng nó đã bị nắn dòng, bị chặn lại... Bài thơ nhanh chóng được dân chúng thủ đô truyền tụng, bình tán với nhau.

Sau rớt bài thơ cũng đến tai công chúa. Đám ca nữ vô tình dùng nó mà hát lên trong các cuộc vui nơi triều đình. Công chúa cho đòi thi sĩ Kalidasa vào cung. Lần trước nàng mê mẩn lú lẫn vì vẻ đẹp của gã mục đồng. Lần này nàng kinh hoàng vì chính gã mục đồng ấy đã biến thành một nhà thơ như thế. Cũng ra vẻ một người yêu chuộng thi ca, cũng ra vẻ một người bao dung các thi sĩ, công chúa đòi Kalidasa có bài thơ nào hay thì đọc cho nghe.

Thi sĩ ứng tác liền. Một vở kịch thơ mà muôn đời sau còn ca tụng. Chuyện nàng Sakuntala trao thân cho nhà vua trẻ nàng gặp trong rừng, rồi nhận từ đức vua một chiếc nhẫn làm tin cho ngày tái ngộ. Nhà vua rời cánh rừng trở về kinh đô, Sakuntala

thì tương tư ngẩn ngơ, sầu muộn. Sầu muộn đến mức không nghe tiếng hỏi xin nước uống của một giáo sĩ đi ngang qua nhà. Giáo sĩ tức giận nguyên rủa rằng Sakuntala sẽ bị người tình quên cho đến khi nào tìm lại được vật kỷ niệm. Rồi trên đường về kinh đô gặp nhà vua, Sakuntala đánh rơi chiếc nhẫn xuống lòng suối. Không có nhẫn, nhà vua không nhớ ra nàng. Vua không nhớ thì Sakuntala đành tủi nhục quay về rừng. Nàng sinh con trong tuyệt vọng. Một ngày kia có một ngư dân đem dâng vua con cá to mới đánh được. Trong bụng cá có chiếc nhẫn vua đã tặng Sakuntala. Trời ơi, ta nhớ ra rồi, hãy mau đưa ta quay lại cánh rừng ấy. Ta sẽ gặp lại Sakuntala...

Cũng phải tới lần này công chúa mới thực sự phát hiện ra rằng vẻ mặt tuần tú của Kalidasa còn được thần linh phú cho ánh sáng rạng của tài năng.

- Phải chăng người muốn nói – công chúa lập cập hỏi trong chút hi vọng vớt vát - sẽ có ngày ta nhận ra chân giá trị của tài năng, rằng ta sẽ nhớ lại những gì chúng ta từng có?

Một người tự cho là học vấn thâm sâu như công chúa mà lại hỏi một câu như thế.

Kalidasa cả cười:

- Thưa công chúa, giữa người với tôi nào đã có gì. Có chăng là tôi trách giáo sĩ kia, tự tôn tự phong là hiền triết, thế mà đang tâm nguyên rủa một kẻ sơ suất chỉ vì yêu, gây long đong lận đận cho những kiếp người.

Công chúa tím mặt. Cả triều đình đều thấy rõ ràng trong cuộc đấu này, Kalidasa vừa ghi điểm.

- Thôi thì số phận chẳng sắp đặt – Công chúa xuống một nước – Ta với người chẳng còn cơ hội chung sống. Ta phong cho người làm thi sĩ của triều đình.

- Làm thế không được, thưa công chúa. Gã mục đồng đã chết bên đền thờ nữ thần Kali. Nhà thơ Kalidasa ra đời đúng vào đêm hôm ấy. Chính công chúa là người khai sinh cho thi sĩ. Vậy ta xin tôn xưng người là mẹ, từ nay người là thân mẫu của ta.

Lũ a dua nhiều khi không hiểu ý chủ. Chúng cười lên hé hé, cứ như thể công chúa lấy làm sung sướng lắm vì được tôn làm mẹ thi sĩ. Công chúa hiểu ngay lập tức là nàng đã bị đánh bại lần thứ hai. Nàng nghiêng răng đứng phắt dậy:

- Hỡi thi sĩ, người xúc phạm một người đàn bà thì người cũng sẽ chết vì tay một người đàn bà cho mà xem.

Giá mà không kịp nén giận, công chúa đã xuống lệnh chém đầu Kalidasa. Song le họ là vợ chồng có các thần linh chứng giám. Chồng chết thì vợ cũng phải lên giàn hỏa táng để bị thiêu theo thi thể chồng. Chết cùng ai chứ chết cùng với gã nhà thơ đẹp trai và đều giả thì lúc này là một sự ô nhục.

Kalidasa bỏ xứ Benares mà đi. Lang thang và đọc thơ. Nghiệp chương ngàn đời của lũ thi nhân chỉ có thế. Ai bao dung thì ghé lại. Đọc thơ để trả ơn. Ai khinh ghét cũng

sán lại. Đọc thơ để cảm hoá, để chiêm chọc, để thanh toán. Tất cả đều bằng thơ.

Ngày nọ một lái buôn giong đoàn thương thuyền từ đảo Sinhala đến, trang trọng chuyển lời mời Kalidasa thăm đảo quốc của nhà vua Kumardasa. Hoá ra ông vua đảo quốc Sinhala đã nghe tiếng thi nhân từ lâu. Thuộc đến từng câu từng chữ lạ. Từng cách ngắt câu chuyển đoạn đến từng nhịp điệu thanh âm. Nhà vua say thơ nên cả đảo quốc say thơ. Từ đứa bé lên năm lên bảy đã là thần đồng, đã biết bẻ vần nhoay nhoáy thành thơ.

Ừ thì đi. Một khi đức vua đã ưu ái. Một khi đức vua đã có lòng thành. Mấy ngày lênh đênh trên biển đủ cho cánh lái buôn và thuỷ thủ kể tường tận về ba kỳ quan của đảo quốc Sinhala. Kỳ quan thứ nhất chính là hòn đảo này. Kỳ quan thứ hai là đức vua. Kỳ quan thứ ba là đàn bà Sinhala. Mà đứng đầu trong đám đàn bà Sinhala là kỹ nữ Parema. Đây là một kỹ nữ thượng lưu, đủ màu cầm kỳ thi hoạ, hay chữ và giỏi dẫn dụ đàn ông. Tán tụng đến nỗi khi đoàn tàu buôn cập cảng Sinhala, nhà thơ không vội đi yết kiến đức vua mà đổi ý, tìm tới lầu của nàng Parema trước.

Thật là danh bất hư truyền. Nàng Parema đôi môi mọng như nho chín và cặp mắt búp sen. Nàng Parema khéo dụ cho vị khách chơi chạy đua hết từ cuộc tình này sang cuộc tình khác. Xen kẽ giữa các cuộc chơi, nàng vui miệng ngâm lên hai câu thơ đức vua mới ra cho dân chúng hoạ. Nàng không biết du khách lạ mặt là thi sĩ Kalidasa danh tiếng vang lừng qua mấy biển. Nàng cũng không nói cho khách biết rằng nhà vua hứa thưởng mười vạn đồng tiền vàng cho ai hoạ được hai câu thơ này:

Hoa sen nở từ búp sen

Người đời nói, ta chưa xem lần nào

- Thơ nàng đầy ư? Quả đúng là giọng thơ kỹ nữ.

Nhà vua có máu thi sĩ hẳn vui khi nghe được câu khen tặng này.

Cơn xuất thần vụt đến trước khi thi nhân tan hoà thành cơn thác lũ. Kalidasa đặt môi lên cặp mắt búp sen của kỹ nữ, đọc hai câu hoạ lại:

Giai nhân hỡi lạ lùng sao

Mắt nàng búp nở ngạt ngào thành sen

Đến lượt Parema sững run người. Nàng định giá được ngay đó là hai câu thơ trị giá mười vạn đồng tiền vàng. Mười vạn đồng tiền vàng đủ thay đổi mười lần cuộc đời kỹ nữ của nàng.

Người khách kia thì không định giá được thơ mình. Thi nhân chẳng màng đến tiền bạc. Miễn là có nơi để trú, có rượu để say và có giai nhân ôm ấp, vỗ về. Đủ bằng ấy thứ thì chết cũng cam lòng. Kỹ nữ chuốc thêm rượu cho Kalidasa để vắt kiệt chàng lần nữa. Lần nữa. Lại lần nữa. Hình như Kalidasa có linh cảm được cái chết. Nhưng thi nhân sinh ra làm người vượt thác. Lao xuống thác này lại tiếp ngọn thác nữa. Thi nhân

chẳng dùng được. Rượu ấy. Giai nhân ấy. Cả những vần thơ xướng hoạ ấy! Mà Kalidasa đã hơn người dễ cả chục lần.

Sáng ra thì rượu và hoan lạc đã biến thi nhân thành cái xác không hồn. Đúng hơn là giai nhân Parema đã chủ bụng hoá kiếp cho chàng để giành quyền tác giả của hai câu thơ mười vạn đồng vàng. Nàng sai gia nhân khiêng người chết đặt trước cửa nhà để trưng khoe công trạng. Mỗi tử thi của khách làng chơi là một vòng nguyệt quế vinh quang trên đầu kỹ nữ đảo này. Đây là vòng nguyệt quế thứ ba của Parema. Lần đầu là một ông vua láng giềng được vua chủ nhà đem nàng Parema ra chiêu đãi. Lần thứ hai là tướng cướp Vikaram chỉ vì thách đố với đồng đảng mà rời rừng xanh để tới đây với nàng. Lần thứ ba này là một thi sĩ.

Ba tử thi. Đủ bộ ba vòng nguyệt quế. Parema trở thành kỹ nữ oanh liệt nhất dưới gầm trời này.

Đợi cho sáng hẳn, Parema hối hả chạy vào triều. Đã có thơ hoạ xứng đáng, thừa đức vua. Thơ này con mới nghĩ được đêm qua. Khi ấy khuya quá rồi, không thì con đã mang ngay thơ tới. Người thì có thơ để thưởng thức. Con thì được lĩnh mười vạn đồng vàng.

Câu thơ xướng được đọc lên.

Câu thơ hoạ được đọc lên.

Sóng thần có cuốn trôi cả đảo quốc Sinhala cũng không làm cho nhà vua rừng mình kinh hoàng như thế.

- Trời ơi – Nhà vua bật lên nức nở - Thề có thần sáng tạo Brahma, thề có thần bảo vệ Visnu, thề có thần huỷ diệt Siva, thề trước tất cả thần linh trời đất...

Nhà vua nghẹn giọng, mãi sau mới nói tiếp được:

- Đây chính là thơ của Kalidasa.

Kỹ nữ lăn đùng ra. Bất tỉnh.

- Kalidasa đâu? – Nhà vua gào lên khi kỹ nữ tỉnh lại – Mi đã giết thi nhân rồi phải không?

Parema phủ phục trước sân rồng, dập đầu nhận tội.

Vua tức khắc đòi xa giá đưa ngay đến trước lầu kỹ nữ. Không kịp rồi, hình hài Kalidasa vẫn nguyên vẹn còn đó. Chỉ gương mặt là đã mờ mờ sương khói phảng phất hương hoa. Không ai nhìn rõ mặt thi sĩ để mà tả lại cho dân chúng đảo quốc được biết. Thi nhân ôi, ta vẫn hằng mong gặp mặt một lần, giờ thì thơ đã đến mà người chẳng đến.

Vua truyền lệnh làm quốc tang.

Người trở về triều. Kỹ nữ vẫn phủ phục trước sân rồng chờ tuyên án. Tội giết thi nhân cầm chắc chọn lấy một trong những hình phạt khủng khiếp nhất: Chặt đầu. Tùng

xèo. Ném xuống biển cho cá mập quần nhau.

Kỹ nữ chờ. Cả triều đình chờ. Nhà vua đang ở trong cung. Người sẽ bước ra để tuyên án.

Lâu sau, viên thái y được vời vào cung. Đức vua nằm thảnh thơi với một nụ cười nhợt nhạt. Vua bảo rằng người vừa được hội ngộ với thi nhân. Giấy lát sau không ai nhìn thấy gương mặt nhà vua nữa. Dù thi thể người vẫn còn nguyên đấy.

Tin bay về kinh đô Benares. Kalidasa chết rồi. Thi nhân chết rồi. Chết vì tay kỹ nữ Parema. Lời nguyện rửa ngày trước của công chúa đã ứng nghiệm với thi nhân.

- Thi nhân ư? – Viên thượng thư cả cười – Nó chỉ là một gã mục đồng trần truồng được ta dựng thành thi nhân mà thôi.

- Thi nhân ư? – Công chúa nhếch mép – Đó chỉ là một thằng đực rựa giẻ cùi tốt mã miệng cam như hén được ta dựng thành thi nhân mà thôi.

Chắc hẳn muôn đời sau họ, thi nhân vẫn là như thế.

Chắc hẳn muôn đời sau họ, những người tạo ra thi nhân vẫn là như thế.

Tiếng thở dài qua rừng Kim Tước

Mười sáu tuổi Nilam đã làm cho lũ trai làng ngả nghiêng, đi đường thì sa chân xuống ruộng, đi cạnh hồ thì sẩy chân xuống hồ. Có đứa còn mang sáo đến thổi, thổi mà ngồi dưới gốc cây bồ đề tí tấp đằng xa, đến tai người đẹp thì chỉ còn là tiếng dế kêu hoang vắng.

Sau mùa mưa, nhờ có người quen đến xin giúp, cha mẹ gửi Nilam lên thủ phủ học nghề hộ lý. Cô và một cô gái khác thuê chung một căn phòng nhỏ của một bà chủ trọ đầy ý thức giữ gìn gia phong nếp nhà. Người như bà ta mỗi khi nhận đủ tiền thuê nhà thì lập tức trở thành viên cảnh sát mặc váy, thậm chí thành một mái gà xù lông xoè cánh che chở cho lũ vịt con ấp hộ mà chỉ sềnh ra là bị quạ và chuột tha đi mất.

Cạnh phòng hai cô là hai chú sinh viên trường tổng hợp. Lạ gì cái thứ con trai như thế, ở nhà trước mặt cha mẹ thì mặt gằm xuống, con gái đi qua trước mặt cũng chẳng dám nhìn, nhưng trọ học xa nhà thì như một lũ hổ đói sống chuồng. Cả hai gã giống nhau là đều có một ánh mắt lục lợi. Khác nhau là một gã chỉ lục lợi nhìn Nilam, gã kia thì cái nhìn lục soát cả hai cô. Cô bạn gái tố cáo với viên cảnh sát mặc váy. Bà ta tức tốc gõ cửa một phòng trọ, vừa gõ vừa gọi một người nào đó tên là Ravi. Chàng Ravi mở cửa đi ra. Mặt sêu, râu quai nón, mỗi bước đi là một bước tự tin. Bà chủ giao cho Ravi việc để mắt trông chừng hai gã tổng hợp và hành động kịp thời khi cần. Thế là thành một cái dây: Hai gã kia nhòm ngó hai cô. Ravi canh chừng hai gã, bà chủ thì bao quát tất cả. Cuối tháng bà xua hai gã đi nơi khác và lấy lại phòng trọ.

Một sáng chủ nhật Ravi cho Nilam đi xem phim Mỹ. Cùng lúc cô phạm hai điều răn. Con gái quê không được phép có bạn trai trước khi lấy chồng, càng không được đi cùng bạn trai đến nơi công cộng. Con gái quê cũng không được xem phim Âu Mỹ. Nilam trước đây chỉ xem toàn phim Ấn Độ, có nhảy nhót ca hát, có những người hùng đi báo thù và giải thoát cho người đẹp. Phim Mỹ này thì người hùng chẳng ra người hùng, cũng chẳng có nhảy nhót hát hò í ới mà lại nhiều pha trần trụi ghê người. Nilam run rẩy bấu chặt tay vào vai Ravi lúc nào chẳng rõ. Anh điềm tĩnh gỡ tay cô ra, nắm chặt hồi lâu cho tới khi Nilam thật bình tâm mới nhẹ nhàng trả tay cô về chỗ cũ.

Chủ nhật sau không phim Mỹ cũng chẳng phim Ấn Độ. Hai người đi dạo trong khu vườn kim tước rậm rạp như rừng. Đang mùa hoa. Những chùm hoa kim tước rủ xuống như những chùm nho vàng tươi trong suốt, cả một vườn kim tước bừng sáng xoã ra như mái tóc vàng của người đẹp ngủ trong rừng. Ravi đột nhiên ghé sát lại, má áp vào má Nilam. Cô nhắm nghiền mắt, môi mím chặt, sợ tái người cái cảnh môi bập vào môi

trong phim Mỹ. Nhưng Ravi chỉ để cho chóp mũi chạm vào chóp mũi Nilam, rồi hai cái chóp mũi Ấn Độ, hai tác phẩm tuyệt đẹp của tạo hoá cứ thế mà trườn lên nhau, cái này trơn trượt trên đường cao thanh tú của sống mũi của người kia. Vào chính lúc mũi của hai người gần như bắt cùng một nhịp thở, thì Ravi bỗng rung giật toàn thân và bật người ngồi thẳng dậy. Họ tựa vào nhau như hai con sóc đất gặp mưa cho tới khi qua cơn run rẩy.

Tối đến, cô bạn gái chợt hỏi xem Nilam có coi Ravi là chàng trai tốt và người tốt có được phép đến khi vực đèn đỏ không. Khu vực đèn đỏ là thế nào? Cô bạn ghé tai giải thích một câu làm Nilam rùng mình. Đó là nơi những đứa con gái bị bắt cóc từ Nepal sang, hoặc gái quê được dỗ ngon dỗ ngọt là sẽ có việc làm ở thành phố, rút cục phải bán thân nuôi chủ chứa. Chiều nay chính mắt cô thấy Ravi đi vào một nhà chứa, cách nơi họ ở mấy dãy phố. Nilam nhẩm tính và nhận ra rằng nếu thực sự Ravi tới đó thì anh đã tới sau lúc hai người chia tay.

Cô bạn không muốn để Nilam coi mình là kẻ tiêu ngoa dựng chuyện. Một buổi tối, cô ta từ đâu xông xộc chạy về phòng, lôi tuột Nilam lao ra phố. Hai cô gái len lén bám theo sau Ravi, lần quất quanh co qua những đường phố tối. Đến trước ngôi nhà mờ mờ đèn đỏ có mấy cô gái Nepal đang chờ khách, Ravi rẽ vào.

Nilam trở về, ngồi chờ Ravi trước cổng nhà. Chờ hơn một giờ, thời gian đủ để ứa hết nước mắt tới mức khi Ravi bước vào cổng thì mắt Nilam đã trở nên khô khốc. Ravi, anh đi đâu về? Ravi là người không thích nói dối, nên chỉ sững lại trước giọng nói ngàn ngạt và âm sắc quá lạnh lùng, và khi Nilam nói rằng cô biết rất rõ anh vừa từ đâu ra thì Ravi tin ngay rằng mình có lỗi. Một chàng trai Ấn đứng đắn là người trong cơn yêu vẫn biết giữ gìn sự trinh trắng cho người mình yêu. Đó là lời giải thích hợp lý đối với một cô gái Ấn Độ mặc dù không thể chấp nhận được.

Sáng hôm ấy Nilam chuẩn bị tới bệnh viện thực tập thì bố mẹ từ quê lên. Nilam được phép thu xếp đồ đạc trong vòng nửa giờ để ra tàu về quê lấy chồng. Chú rể là Raja, không ai khác ngoài cái anh chàng dạo trước mang sáo đến thổi mà không dám đứng gần nhà, âm thanh xa xôi như tiếng dế kêu trên đồng bãi. Thực ra bố mẹ Nilam đã chọn Raja từ lâu, nhưng mãi tới nay mới tạm lo được khoản hồi môn trị giá 60.000 rupi nhà trai thách cưới. Đây là khoản hồi môn phải chăng nhất ở làng mặc dù gia đình Nilam cũng phải bòn vét tới hạt lúa mì dự trữ cuối cùng để lo cho đủ. Lý do này khiến nhà gái chẳng thể trì hoãn để bỏ lỡ. Chậm một vài năm nữa thì không thể cưới chồng cho Nilam với giá ấy.

Cứ ào ào như nước tràn qua đập. Thôi thì bỏ hết, bỏ cả lớp y tá, chỉ cần bà chủ trọ biết là đủ. Ravi thì ở trường đến chiều mới về. Chỉ mới cách đây mấy hôm, Nilam đã bắt anh phải thề trước thần tình yêu Kama và thần lửa Agni rằng sẽ không bao giờ mò

tới khu vực đèn đỏ. Làm như vậy mà vẫn phải giữ trinh tiết cho người mình yêu là một việc quá đổi khó khăn, nhưng Ravi đã thề. Thần Kama chứng giám cho tình yêu của anh. Và thần Agni sẽ nổi lửa hoả thiêu Ravi nếu anh không giữ được lời thề.

Nhưng từ đây Nilam không còn là của anh nữa, cô muốn nhấn anh rút lại lời thề. Nhấn cho trai qua bà chủ thì không một cô gái nào dám làm.

Lễ cưới được tổ chức tăn tiện trong ba ngày. Các cuộc tế lễ của ngày đầu tiên đều xuôi xẻ thuận chiều. Raja sừng phát cuồng, rú bạn bè ra chân đồi, chui vào bụi uống hết hai chai rượu dấm dúi mua giấu các vị phụ huynh. Ngồi trên lưng con ngựa trắng đến nhà gái để làm lễ thề nguyên trước thần lửa. Raja hát rống lên trong nước mắt chan hòa. Anh em bằng hữu tháp tùng có thể nhảy múa hát hò tùy thích, chú rể thì không. Lại càng không được để rơi nước mắt. Người ta lôi Raja xuống, lau sạch nước mắt, trang điểm lại, nhưng anh ta vẫn hát ra rả đến mức có người định lấy giẻ nhét vào mồm, sợ nhà gái biết được. Rồi Raja nhất định không chịu leo trở lên lưng ngựa mà lao vào giữa đám bạn bè, nhảy múa cười hát như đi dự lễ cưới của một người khác.

Tin bay tới nhà gái. Kẻ được kén làm rể hoá ra là một tên rượu chè be bét. Hắn lại còn không chịu leo lên lưng ngựa, khác nào hắn tự chối bỏ quyền được làm chú rể. Đám rước chú rể bị yêu cầu dừng lại giữa đường. Đại diện nhà gái dùng dùng kéo sang nhà trai, hùng hồn tuyên bố rằng Raja là một kẻ không được chấp thuận trong quan hệ thông gia. Phía nhà trai như bị sét đánh, dúm dỏ cả lại trong nhục nhã ê chề. Thôi thì rõ ràng là lỗi ở con trai chúng tôi, nhưng huỷ bỏ một đám cưới thì làm sao cứu vớt được danh dự họ gia đình này, mong nhà bên ấy độ lượng suy xét lại. Giờ thì chúng tôi sẵn lòng chỉ nhận 55.000 rupi.

Bớt được năm ngàn để nhận một món hàng kém phẩm chất như thế thì đến lượt nhà gái bị ô danh. Cứ xem hàng may sẵn ê hề ngoài chợ kia, lỗi một một cái là bị hạ giá năm mươi, sáu mươi phần trăm, thậm chí giảm tới tám mươi phần trăm mà có ma nào thèm nhìn tới.

Cơ quan đầu não của nhà trai hoàn toàn bị tê liệt, nhưng hình như cái ngo ngoạy của một ngón tay đã cứu được cái cơ thể gần chết cả mười phần. Amar, thằng em con chú của Raja, ghé tai ông bác thì thầm, từng lời như liều thuốc hồi sinh tưới vào cái tử thi xám ngoét của ông. Rồi cứ như kẻ bị nhập đồng, nghe được câu nào ông để cho nó văng ra cửa miệng câu ấy. Thằng Raja nó đốn mạt, chúng tôi xin nhận lại cháu để dạy trong nhà, nhưng nó còn hai đứa em trai, mười tám đôi mươi cả, thêm thằng Amar nữa là ba. Xin nhà bên ấy chọn cho một đứa làm rể để đổi lấy thằng Raja, và chúng tôi chỉ xin lấy 50.000 rupi hồi môn.

Thôi cũng đành. Thầy tử vi lập tức được gọi đến kẻ kẻ vẽ vẽ. Ban đầu dường như Nilam hợp với cả ba ứng cử viên loại hai kia. Đến phép cuối cùng thì cung Song Ngư

của Nilam loại bỏ không thương tiếc hai chú em ruột của Raja, mà chỉ còn hợp với cung Tranh Nữ của Amar. Cái thằng Amar tầm ngằm tầm ngằm, ai cũng bảo là hiền lành, đột nhiên thành cái đầu của cả họ, rồi nhảy lên lưng con bạch mã cứu vớt thanh danh cho cả họ.

Nilam về làm dâu nhà Amar. Con chú con bác sống chung một nhà nên cô không sao tránh mặt Raja. Ngày nào Raja cũng mang sáo ra thổi, giờ thì tiếng sáo rất gần, ở ngay trong nhà, thật là phần, thật là náo nùng đến mức Nilam phải nhân lúc vắng người nói với Raja rằng nếu anh cứ thổi sáo như thế một tháng nữa thì cô sẽ phát điên lên mất. Raja không nói gì, lẳng lặng bỏ ra ngồi bên miếu thờ Siva cách xa nhà, tiếng sáo chỉ còn vo ve như tiếng muỗi.

Cưới nhau gần một tuần, Nilam vẫn còn là gái trinh. Nhà không dành phòng riêng cho cặp vợ chồng mới cưới, nếp nhà trong những gia đình như thế buộc đàn ông ngủ ở phòng đàn ông, đàn bà ngủ bên phòng đàn bà. Nilam ngủ cùng với mẹ chồng và hai cô em chồng đã bắt đầu hăm hứ xết nét. Một hôm hai đứa em đã ra đồng thu hoạch hạt cải, nhà chỉ có Nilam và bà mẹ chồng, thì giữa buổi sáng Amar đột nhiên bỏ cửa hàng tạp hoá về nhà, kêu nhức đầu, rồi vào phòng đàn ông đóng cửa lại. Nhìn căn nhà vắng, bà mẹ hiểu thời cơ đã đến, bèn bảo Nilam đun nóng một cốc sữa tươi bê vào cho chồng. Amar không hề nhúc đầu. Anh ta cuống cuống khoá trái cửa, ừng ực uống cốc sữa nóng, rồi sùng sục vồ lấy Nilam, vồ trượt mấy lần như vồ một con gà trên cái sân rộng. Không có môi chằm bập lấy môi như trong phim Mỹ. Cũng chẳng có cử chỉ dịu dàng chạm mũi như của Ravi. Chỉ có tiếng sáo của Raja rên xiết ngoài xa.

Tháng ngày cứ trôi, đàn ông cứ ngủ trong phòng đàn ông, đàn bà cứ ngủ phòng đàn bà, Nilam cứ thảnh thơi ê chề trên chiếc giường đàn ông, bất động như một xác người bị đâm chết. Bao giờ cũng vào buổi sáng, sau một cái đưa mắt đầy âm mưu của hai mẹ con Amar, sau một cốc sữa tươi tòng tọc vào miệng Amar, được xem như một liều tăng lực cho người đàn ông. Tiếng sáo của Raja thì ngày càng lảng đãng phiêu diêu như một tiếng say, mặc dù anh chẳng khi nào động đến rượu nữa.

Tờ khai visa

Cửa ngõ vào nước Mỹ nắng chang chang. Nắng mặt ong vàng. Không phải là cái cửa ngõ bằng vàng, cái Kim Môn, cái Golden Gate cửa ngõ miền Tây nước Mỹ. Đây là tôi nói cái cửa ngõ số 7 Láng Hạ ở Hà Nội. Nhiều hôm tôi đi qua, bảy rưỡi sáng đã lác đác một cái hàng đuôi thỏ, chín giờ thì um tùm sum suê một cái hàng đuôi chồn đuôi cáo. Một cái phát trần quét bụi vỉa hè trước sứ quán sạch như lau như ly. Một hàng người của uỷ ban môi trường hay công ty vệ sinh? Cổng sứ quán không phải là rộng mở. Rỉ rỉ từng người một qua đó mà vào phòng chờ. Thông cảm, cơ quan ngoại giao đang chờ coi nói thêm, cái phòng chờ diện tích cũng có hạn, không thể một lần mở cửa cho cả hàng người trước cửa ồ ạt tuôn vào. Đến khoảng mười giờ thì cái phát trần gần như trụi lông hết. Tất cả đã vào được hết phòng chờ để khoá sổ.

Xuân hạ thu đông bốn mùa tôi đi qua Láng Hạ vào những giờ ấy, thấy cái hàng người phát trần ấy co giãn ngắn dài theo giờ. Có tới hàng trăm cái cửa ngõ vào nước Mỹ kiểu ấy trên thế giới này. Thời tiết khác nhau ở các mùa, các vùng địa lý. Nhưng tôi chỉ có một ấn tượng là cửa ngõ nước Mỹ nóng như rang vỉa hè. Rồi có một ngày không phải đi qua nữa, tôi đứng vào cái hàng người tự quản trật tự, lịch sự. Tôi có nhu cầu đi Mỹ. Tôi rút một tờ khai visa trong cái học gỗ giống như một cái hộp thư treo trên tường rào sứ quán. Đến nơi này mọi người trở thành một khuôn chu đáo cẩn thận, không ai mượn bút của ai như ở bưu điện, như ở nơi xin biển số xe. Người nào suốt một đêm qua bồn chồn mất ngủ chờ sáng, sơ sẩy đến mức phải mở mồm hỏi mượn bút thì lập tức bị nhìn như đến nhầm bến xe đi Mù Căng Chải.

Tám giờ sáng. Mặt trời nhiệt đới quét i ốt lên gáy tôi, đè sập cái bóng tôi dọc theo hàng người, đè lên bóng của bốn người nhanh chân xếp hàng phía trước. Ông Số Một cỡ tứ tuần vốn đi quét cái vỉa hè này đã nhiều, giờ ông đã có kinh nghiệm, ông đến sớm, đứng ngay đầu hàng. Ông đi Mỹ lần này là lần thứ ba. Làm một thương vụ. Đối tác Mỹ. Thương vụ, đối tác, Mỹ, những ngôn từ rạo rực hy vọng của thời đại thị trường khổng chế tất cả. Chuyển trước ông ôm về mấy chục pho tượng thần tự do mua ở New York. Làm quà. Cánh đồng nghiệp, những kẻ không dẫn mua tất mua găng son phấn nước hoa chính hiệu, những kẻ lảng mạn nhất trong đám công chức thì lảng mạn cũng đồng phục, đồng loạt dẫn ông mua tượng thần tự do. Cao 9,5 inch hay là 24 cm. Giá 16 đô. Mà phải mua ở chân tượng đài Phật. Viên lễ tân của công ty đối tác cười bảo anh ta sinh ra ở New York nhưng chưa bao giờ thăm tượng thần tự do. Mà sao người tứ xứ đến đây cứ thích xem tượng thần tự do? Một cái tượng đài ngạo mạn tro trên đùng

dung nhìn xuống đám nô lệ da đen bị đem bán ở chợ người ngay trước mặt, nhìn xuống đám di dân đói khát khai báo ở sở di trú trên đảo Ellis. Ông Số Một giật mình nhìn lại anh chàng lễ tân. Mỹ xịn, Mỹ trắng mà cũng có người giác ngộ chính trị gớm nhỉ. Thang máy đưa du khách đi trong ruột tượng, một đàn kiến ngửa râu ran từ bàn chân lên đến cổ. Hai mươi tầng cơ à, đến đâu rồi nhỉ sao lại tối như cái tiền đồ của chị Dậu thế này, lúc nào ngang qua chỗ ấy thì bảo cho tôi nhòm một cái. Qua lâu rồi, chỗ này ngang tầm hai trái tuyết lê của bà rồi, có đưa tay ra thì nhớ rút vào cho nhanh kẻo mang tội quấy nhiễu tình dục. Đến thế thì viên lễ tân Mỹ xịn cũng phải bật cười chia sẻ. Ôi tiểu lâm công chức trên thế giới này, đâu cũng vậy.

Ông Số Một khai lem lém một chốc đã xong ba mươi lăm điều trong tờ khai. Nước Mỹ với ông không còn là chỗ xa lạ. Đùa được. Những ba mươi lăm mục rậm rì phức tạp phải khai. Nước Mỹ hoảng hốt lo sợ đám di dân bất hợp pháp cư trú bất hợp pháp nên bày ra cái tờ khai dài ngoằng ngoằng này. Có nhiều nước Châu Âu phát triển hẳn hoi văn minh hẳn hoi mà tờ khai visa chỉ có dăm ba mục bằng cái bưu ảnh, họ chẳng sợ gì ai. Đẳng này làm như ai xin thị thực cũng đều tìm cách dây dưa ở lại. Nhảm rồi nhé. Ông chơi khăm cho biết. Đáng lẽ viết No thì ông sỗ chữ Never ở mục 22: Đương đơn có ý định tìm việc làm ở Hoà Kỳ không? Never. Không bao giờ. Mục 23 cũng thế: Đương đơn có ý định đi học ở Hoa Kỳ không? Never. Không bao giờ.

Túm tùm mãi tự cười hai chữ Never, lấy tờ khai làm mũ che nắng một lúc lâu, ông Số Một mới được gọi vào phòng đợi. Tới vào trước nhé, hơi đồng bào, lần sau nếu còn đi Mỹ thì nhớ đến sớm. Nắng nhiệt đới thế này có người chết đấy. Xếp hàng như thế này không chỉ có xê en ích hát CNXH mới là cả ngày xếp hàng như tuyên truyền nhằm đâu, ở nước Mỹ đồng bào cũng phải xếp hàng ở nhà băng, ở trung tâm xin tiền bảo hiểm, thậm trí xếp hàng cả trong khách sạn chỉ để hỏi lễ tân có ai nhả gì khi tôi vắng mặt không. Đồng bào nhớ xếp hàng ngay ngắn nếu không muốn bị nhìn chòng chọc như Tarzan mới ở rừng về.

Mặt trời nhích dần lên cao. Cái bóng của tôi cũng rút ngắn dần, dè lên bà Số Hai bây giờ thành người đứng đầu. Ngày xưa bà Man Nương nằm ngủ trước thềm chùa, một vị cao tăng chỉ vô ý bước qua người bà để vào bên trong chùa mà làm cho bà Man Nương mang thai, màn kịch đem con bỏ trước chùa diễn ra hết như trong chuyện Thị Mầu đem trả con cho Thị Kính đi tu mà chẳng thoát. Không phải là tôi bịa ra chuyện này, nói có sách, vị cao tăng ấy tên là Tì Ni Đa Lưu Chi, tôi hỏi nhà văn Hồ Anh Thái bạn của bố tôi được hẳn hoi cái tên nhà sư đọc theo tiếng Phạn là Vinitaruci. Chỉ có cao tăng mới bước qua người mà làm cho người đàn bà con gái mãn nguyện khai hoa, thời bây giờ tư duy duy vật có thách vàng thì bóng tôi dè lên bà Số Hai, bà đi thử nước bọt 50C Hàng Bài thì kết quả chỉ là cặn tuyến nước bọt. Yên tâm đi. Bà sợ một tôi còn

sợ mười. Tôi còn bị bóng của mấy chục người cuối hàng mượn ánh mặt trời mà đè lên tôi giúi giúi chống đỡ như kiểu tạp giao quần giao cơ.

Bà Số Hai hoang mang nhất ở ô số 7. Bà phải tạm bỏ qua, khai cho hết tất cả những ô khác rồi mới quay lại ngập ngừng ô số 7. Cái ô khi gió này ám ảnh bà qua suốt 28 ô còn lại. Vốn tiếng Anh trung tâm ngoại ngữ ban đêm nhiều lần chôn học của bà bây giờ quay cuồng quanh ba chữ:

Sex: Male/Female Sex thì rõ ràng người ta muốn bà khai rõ chuyện tình dục, không dung hời chuyện tình dục, chắc là để ngăn ngừa chuyện chung chạ bừa bãi trên đất nước bạn. Còn Male/Female là Giống đực/Giống cái, chuyện tế nhị mà bám sát hỏi gì mà ráo riết thế, lại còn phải khai báo sinh hoạt với đối tượng nào. Vậy thì bà đây giống phượng giống công, danh gia vọng tộc, lá ngọc cành vàng, bà quyết liệt hạ bút vào Sex: No. Không. Bậy bạ không, dứt khoát không. Triệt để không. Giống đực cũng không mà giống cái cũng không. Không bắt cứ một đối tượng nào.

Tôi đã đọc một chi tiết tương tự như thế này trong một tác phẩm của nhà văn Hồ Anh Thái, chắc đây là chuyện bịa, là tưởng tượng là hư cấu. Còn đây là chuyện thật, biết được là nhờ xếp hàng ở cửa ngõ nước Mỹ, nhờ cái nắng chang chang đổ bóng tôi đè lên bà Số Hai, chẳng gây hậu quả gì, nhưng đọc được những điều thầm kín trong đầu bà ta.

Khai xong mục số 7 cũng là mục hóc búa nhất. Số Hai thở phào đưa mắt ra sau bắt quả tang cô Số Ba đang lén nhìn lên tờ khai của bà. Số Ba thẳng thốt ôi chị ơi sao chị lại khai không vào mục giới tính, sao lại không cả vào chỗ đàn ông và đàn bà. Thôi chết tôi rồi cô ơi, tẩy xoá người ta có chấp nhận không hay là mình khai tờ khác chẳng biết có đủ thời gian hay không. Thôi chị lấy thêm một tờ vào trong ấy mà khai lại, trong ấy có điều hoà nhiệt độ mát, chứ không nổi lửa lên em như thế này.

Cô Số Ba hay còn gọi là cô nổi lửa lên em thoát nhìn mặt đã thấy lửa thấy bếp thấy nồi niêu bát đĩa. Hai con ốc nhồi thao láo trên một cái đĩa tây. Một anh chàng người Mỹ nghiên cứu văn hoá Việt Nam, mê văn hoá ẩm thực Việt Nam, mê luôn cái đĩa tây ấy. Chuyện của cô rất nhạt, nhạt như nước ốc, nước ốc gọi bằng cù. Chuyện ấy báo nào đăng thì phải kêu gọi sự khoan dung và thiện chí của độc giả, không thì chỉ có nước ném báo vào các nhà cho không. Số Ba đi dậy tiếng Việt cho người nước ngoài ở Hà Nội, gặp nhà nghiên cứu người Mỹ, anh chàng này cứ lặn vào đòi cưới. Thế là cưới. Thế là đưa nhau về Mỹ.

Tôi đã nói ở trên là chuyện rất nhạt. Đúng một báo chí thì cô Số Ba phải là người mòn chân ở các vũ trường, cô phải đóng đưa lúng liếng với anh chàng ngoại quốc, phải tự giới thiệu mình thuộc diện nhà gia giáo, cô thường xuyên đi nhảy chỉ vì nghề nghiệp giáo viên vũ ba lê. Anh chàng ngoại quốc phải thuộc diện mê đắm văn minh

phương Đông, cứ mũi tẹt da vàng là đẹp. Anh ta phải cắn câu. Anh ta phải đưa cô nàng về Mỹ. Về thành phố của tượng thần tự do rồi, cô nàng mới bye bye honey đi theo một gã nhà giàu.

Chuyện không đi theo hướng ấy thì phải thu hút độc giả bằng cách để họ về đến nước Mỹ mới lộ ra rằng gã nọ chẳng phải nhà nghiên cứu văn minh phương Đông gì sất. Gã thuộc đường dây buôn bán phụ nữ và trẻ em xuyên quốc gia. Cô Số Ba phải tan tành một kiếp hồng nhan phải làm nàng Kiều chìm nổi năm mươi bang nước Mỹ.

Chuyện đời thực bao giờ cũng nhạt nhẽo. Đám cưới cô ở Hà Nội chẳng to hơn những đám cưới ta lấy ta. Ông bố cô cứ đòi ông con rể người Mỹ phải khăn đóng áo dài, rể Việt Nam com lê ca vát cũng được nhưng rể ngoại rút khoát phải nhập gia tùy tục ngay từ bước đầu tiên cho nó quen đi. Nhưng chủ trương đồng hoá của ông cộc cạch vì bên nhà giai cứ sồn sồn Âu phục từ Mỹ sang hân hoan như khám phá ra một El Dorado mới. Cũng cái đám nồng nhiệt ấy lại về Mỹ làm một cái lễ cưới nho nhỏ ở nhà thờ. Cô chị chồng là diễn viên Broadway cứ xuýt xoa em đẹp lắm, em ăn đứt con bé vai chính Miss SaiGon ở nhà hát chị, tạo hoá sao rộng rãi với phụ nữ Á Đông đến thế.

Chuyện sẽ hấp dẫn hơn nếu Số Ba bị nhà chồng kỳ thị chủng tộc, kỳ thị màu da. Chí ít cũng phải để cho cô day dứt có một ông chồng bị hội chứng Việt Nam như phim Trời và Đất. Đàng này chẳng có gì khác thường xảy ra. Một cuộc sống đơn điệu bằng lặng. Ở cái trường chồng cô được nhận vào dạy văn hoá Việt Nam, Số Ba đang đi học, học để hoà nhập kiếm việc làm. Bằng lặng thế cô mới về nghỉ hè khóc với mẹ cho đỡ nhớ rồi hôm nay lại sấm sủ trở sang với chồng cho đỡ nhớ.

Cũng về cho đỡ nhớ là Số Bốn. Suy cho cùng quê hương là nơi ta về cho đỡ nhớ, rồi ta lại ra đi. Đã có một tiên đề chưa chứng minh là người sinh ra ở khu tư khu năm muốn thành đạt sự nghiệp phải đi ra đất khác. Hy vọng cái thuyết sai lầm ấy không áp dụng với những ai điền vào mục 5 sinh quán là Việt Nam. Những Little Sài Gòn Little Hà Nội đầy rẫy những người lao động chân tay thu nhập thấp, những người đã đánh đổi địa vị trí thức chủ nhân ông mà họ sẵn có ở trong nước. Cái cộng đồng tha hương này nhìn những người du học như Số Bốn có chút ghen tị. Anh chàng Số Bốn cỡ ngang tuổi tôi, năm mươi tám tuổi chàng sang Đông Âu, chuyên du học vét trước khi cả một hệ thống chuyển đổi sang cơ chế thị trường. Học đến năm thứ ba ở nước Tiệp thì chàng cảm thấy ranh giới châu Âu đã nở rộng sang phía nước Mỹ. Những tinh hoa trong đám lưu học sinh Việt Nam đều ráo riết tìm nguồn tài trợ từ phía tây bán cầu. Cuối cùng Số Bốn xin được học bổng sang Mỹ học. Nhờ năng lực. Nhờ táo bạo. Táo bạo như trọng âm vùng biển Thái Bình đột nhập vào thứ tiếng Anh chàng đang nói. Bảy năm ở Mỹ, ba năm trước đó ở Tiệp, thấm thoát mười năm chàng mới trở về thăm quê. Mười năm một khúc đoạn trường. Máy vi tính bàn học thì sử dụng ở giảng đường

ở thư viện. Căn phòng bốn mét vuông dưới tầng hầm như chuồng cọp Côn Đảo trên đất Mỹ. Chàng chỉ cho phép mình được thuê một chỗ ngủ qua đêm như thế. Phòng thuê ở khu Mỹ đen rẻ hơn ở những nơi khác. Ngày cũng như đêm một lũ choai choai túm tụm đầu đường cuối đường chích choác đánh lộn. Chúng đã mấy lần găm ghè thấy chàng mũi tẹt da vàng chẳng giống ai, chúng tụ bả gây hấn xin đều từ điều thuốc. Chàng phóng to tấm ảnh chàng đang tập karate thời còn ở quê nhà, đem dán trước chuồng cọp. Lũ choai đen tin ngay. Từ đó chúng niềm nở chào chàng từ xa. Lý Tiểu Long, Thành Long, Lý Liên Kiệt tạo ra huyền thoại mỗi người Á Đông là một võ sư.

Nay Số Bốn đã chuyển về thuê phòng trong khu vực trường. Vẫn là phòng biệt giam cấm cố nhưng an ninh không phải lo. Cha mẹ chàng cũng đã chuyển được từ một làng chài Thái Bình về xây nhà ở thủ đô. Một cuộc đời thực sự nhờ bảy năm chàng nếm mật nằm gai trên đất Mỹ, mỗi năm chàng gửi cho cha mẹ số tiền tiết kiệm Ba ngàn đô. Lo cho người thân xong rồi, bây giờ chàng lo cho mình. Lần này chàng về báo cáo với cha mẹ rằng chàng đã đính hôn với một cô cũng nghiên cứu sinh người Hà Nội cũng đang ở bên ấy với chàng. Mục 32 trong tờ khai. Có người nào trong những thành phần sau đây ở Hoa Kỳ không, chàng khoanh tròn đánh dấu vào mục Hôn thê. Với đối tượng khác thì nước Mỹ có thể lo ngại, có thân nhân ở Mỹ tức là có khả năng đối tượng sẽ tìm cách ở lại cư trú. Nhưng chàng nghiên cứu luật pháp Mỹ chán ra rồi. Chàng đang làm tiến sĩ. Vợ chàng đang làm thạc sĩ. Họ lấy nhau và sinh con ở Mỹ, đứa con đương nhiên có quốc tịch Mỹ theo nguyên tắc sinh quán jus soli. Vợ chồng chàng sẽ đương nhiên được ở lại chăm sóc cho tới khi con đến tuổi trưởng thành. Tất nhiên là nếu trước đó chàng không có ý định ta về ta tắm ao ta. Chàng đang cần thêm một thời gian làm việc ở nước Mỹ, tích cóp thêm, sau khi có được mảnh bằng. Ở quê chàng, biển đang lấn dần làng chài, không chừng rồi có lúc cũng phải bỏ đi tìm nơi cư trú. Bận bề đồng lứa với chàng thì hăm tám ba mươi đã bị bệnh cột sống, đi đứng khó khăn. bệnh của nghề chài lưới. Bà thím dắt đến thằng con mười bảy tuổi, khóc mếu máo bảo chàng con lo giúp cho em nó lên Hà Nội ăn học, ở lại đi biển thì mười năm nữa nó đến bị bệnh cột sống như trai làng mất thôi. Chàng biết một ngàn đô ngay lúc này sẽ đổi đời gã trai đang đứng trước mặt. Đây cũng là một lý do chàng phải dây dưa kéo dài thời gian trên đất Mỹ dầu chẳng thích thú gì. Ngoại kiều trên đất Mỹ vừa hàng tháng đi lĩnh tiền trợ cấp của Mỹ, vừa chạy tới chạy lui vào cho được quốc tịch Mỹ, lại vừa nhem nhem chửi Mỹ đấy thôi.

Số Bốn được gọi vào, anh ta tự tin trườn ra khỏi cái bóng của tôi. Theo kiểu trao cò luân lưu thì bây giờ tôi là người số một. Bóng tôi đổ xiên xiên xuống phía trước, phủ lên hai viên gạch vỉa hè, vừa đủ khoảng cách cho một người đứng gọn trong cái bóng râm đó. Người hiện ra trong bóng này hình như là đứng đầu hàng người ngày hôm

qua. Anh chàng thuộc diện ra đi có trật tự ODP, người cha thuộc diện làm việc cho chính quyền Sài Gòn cũ đã sang Mỹ từ trước rồi bảo lãnh cho cả nhà sang sau. Cha mẹ tái hợp ở một làng đánh cá Texas. Bốn chị em thuê một căn hộ bình dân ở Cali, theo kiểu Mỹ hàng tháng chia đều tiền thuê nhà làm bốn phần ai trả phần nấy. Com tôi cũng chả còn ai lo được cho ai như ở quê nhà, kẻ ăn ngoài đường người ăn ở trường, người mua thức ăn bỏ hộp mang về nhà mà nhấm nháp. anh chàng học Hoá, tôi buồn rủ một cô bạn gốc Phi Líp Pin cùng lớp đi casino, chơi cho không còn một trò gì trong sòng mà không chơi nữa. Đang chơi phé đôi bụng thì ra quầy lấy đồ ăn miễn phí, ăn Âu, ăn Á gì cũng có, thâu đêm. Quay roulette mãi chán thì sang bar nhạc sống, nhiều hôm có cả ban nhạc Việt theo kiểu hải ngoại by night. Thua baccarat nhiều, nản quá định bỏ, ra ngồi đọc tờ báo của sòng bài, thấy ảnh của bao nhiêu người thắng trận đỏ đen những đêm trước, chủng tộc nào cũng có người thắng màu da nào cũng có người hốt bạc, có cả mấy người gốc Việt chớp mắt lên đời. Có gương sáng có nguồn động viên, lại lao Năm giờ sáng chàng và nàng liếng xiềng lui quân, về căn phòng trọ độc thân của nàng, giờ này về khu bình dân của chàng chắc chắn làm môi cho lũ nhọ. Nàng Phi đã ngáp nhưng còn gỡ gạc thử moi rằng nàng đã biết Âu da trắng Mỹ da trắng Phi da đen, đã biết Nhật vàng Hoa vàng, chỉ Việt Nam là nàng chưa biết. Chàng ngáp còn to hơn nàng mà bảo một đêm nay thôi chàng thua 11 ngàn đô trong thẻ tín dụng, đang chưa biết tìm công việc gì vào những mùa hè tới để trả nợ. Đề tài thua bạc nhắc cho nàng giật mình, đêm nay nàng thua tới 13 ngàn đô. Thế là xẹp hết cái rưng rục muốn biết người Việt da vàng. Lát sau thì nàng ngáy rất to trên giường và chàng ngáy to không kém dưới tấm thảm, như một đôi bạn cùng giới ở chung phòng.

Tôi hỏi tên người hiện ra ở khoảng diện tích hai viên gạch vỉa hè đang bị cái bóng của tôi trùm lên. Anh chàng nháy mắt cười. Ở Việt Nam thì tên là Phúc, tuần trước chở xe máy đưa bồ cũ đi chơi đường Sài Gòn, bị một cha xe ôm đâm phải, bồ cũ bị chấn thương sọ não vẫn đang cấp cứu bệnh viện, Phúc thì đến ngày phải về Mỹ, đành giữ áo ra đi để lại một vết thương chưa lành. Vài năm nữa Mỹ sẽ có lãnh sự quán ở Sài Gòn, nay thì chưa cho nên Phúc phải ra Hà Nội thế này đây. Mà tiện thì nói, sang bên ấy hỏi tên Phúc không ai biết đâu. Cái tên mình sao kỳ, dân Mỹ phát âm méo cả mồm mà không ra, cứ gọi là phắc. Phát âm thành phắc là bậy lắm đó. Phúc tức mình đặt tên Mỹ là Frank. Cứ hỏi Frank nghe. Franklin đó. Benjamin Franklin thì cả nước Mỹ phải nhớ tới mỗi khi cầm tờ 100 đô thấy hình ông ta. Đặt tên Franklin, không phải Phúc mơ ước sau này được in hình lên tờ 1 triệu đô đâu nghe, mà là sở hữu 1 triệu tờ in hình Franklin.

Đến đây thì vừa đúng lúc tôi được gọi vào bên trong lãnh thổ nước Mỹ ở Láng Hạ. Anh chàng Frank cũng biến ngay ra đứng khỏi cái bóng của tôi.

Cửa ngõ nước Mỹ vẫn còn một cái cửa từ phải qua. Ai đi qua đấy mà mang trong

người những vật bằng kim loại, cái cửa sẽ ré lên theo kiểu phát giác một kẻ giả gái trà trộn vào câu lạc bộ thơ nữ. Tôi tháo đồng hồ tay, tháo kính râm đưa gửi viên bảo vệ người Việt rồi tự tin đi qua cái cửa từ. Thế mà nó vẫn ré lên. Lần này là một tiếng ré đặc thảng làm kinh hoàng bất cứ ai mới lần đầu ngáp ghé đi Mỹ đang pháp phỏm lo chẳng biết có được chấp thuận hay không. Tôi quên, còn một chùm chìa khoá trong túi quần. Thời buổi ai ra khỏi nhà cũng phải đóng mở vài ba cánh cửa.

Trước cửa từ là lục soát túi xách ba lô ví đầm. Ở một số sân bay nước ngoài, an ninh cửa khẩu để cho khách tự tháo dỡ đồ xách tay ra cho họ giám sát. Đây thì không, viên bảo vệ tự tay lục cái cặp của tôi. Ba ngăn. Giấy tờ, sách bút, một cái băng video chốc nữa đem đi trả. Phim Mỹ. Trên thế giới này còn chỗ nào mà không có phim Mỹ dạy cách sống dạy ước mơ. Còn một ngăn phụ cũng không thoát được con mắt nghề nghiệp của viên bảo vệ. Anh ta kéo phăng cái phéc mơ tuya. Đến đó tôi mới nhớ trong ngăn phụ ấy còn một cái bao cao su Trust sót lại từ một chùm ba cái. Ít ra cũng là một bằng chứng về một người rất thận trọng trong quan hệ, người ấy khó có thể là kẻ vận chuyển trái phép HIV vào nước Mỹ.

Phòng đợi mới chỉ có mấy người. Lát nữa thôi phòng sẽ nêch chật đến mức một số người phải đứng. Người ngồi ngồi tụng bài kinh tiếng Anh tí nữa trả lời nhân viên lãnh sự sao cho trôi chảy. Người đứng đứng đổi chân theo kiểu cò lả cũng đang ôn bài đề chiều nay bốn giờ quay lại trả lời phỏng vấn sao cho không đến nỗi ông nói gà bà nói vịt. Tôi thì yên tâm đi, thực khách ngoại giao của bố tôi thu xếp cả rồi, đến đây chỉ và vấn đề thủ tục. Chỉ việc khai có vào mục 23 đương đơn có ý định đi học ở Hoa Kỳ không, kèm theo mẫu đơn I-20. Khai xong rồi thì chỉ còn việc ngồi ghé chờ phòng máy lạnh, chăm chăm nhìn vào mục 34 để mà chơi. Có bị bệnh truyền nhiễm, tâm thần hay nghiện ma túy không? Có bị bắt bị kết án tù không? Có buôn bán ma túy làm ca ve không? Có gian lận tìm cách lấy visa giúp người khác không? Có bị trục xuất khỏi Hoa Kỳ trong vòng 5 năm qua không? Có vào Hoa Kỳ để làm hàng lậu, làm phiền loạn hay hoạt động khủng bố không? Có hoạt động phân biệt chủng tộc, tín ngưỡng, gốc gác, chính trị hay phạm tội diệt chủng không?

Đến đây xin dành cho người chót lờ lạng này giờ nghe chuyện của tôi. Ở địa vị quý độc giả, quý độc giả sẽ không hay là có? Ai đại gì mà có vào mấy câu hỏi theo kiểu chưa hỏi đã biết chắc câu trả lời như vậy. Người ta trong sạch cho đến khi nào bị phát hiện ra tội lỗi. Vậy thì ta hăng cứ làm người trong sạch, đừng để sơ xuất vì ba cái câu hỏi kiểu ấy.

Tất nhiên tôi không tuốt: Bẫy không. Tin vào bảy câu hỏi ấy thì hoá ra sống ở Mỹ và vào được nước Mỹ toàn là những con người trong sạch, nước Mỹ đã là mô hình kiểu mẫu, là thiên đường trên cái hành tinh bán loạn này rồi. Nhưng hình như đây chỉ

là những câu hỏi mang tính trắc nghiệm, người ta hỏi cho có hỏi, hỏi xem đối tượng thành khẩn đến mức độ nào mà thôi.

Tôi nộp xong hộ chiếu, tờ khai, đơn I-20 và giấy tờ liên quan. Tất nhiên cả khoản lệ phí thị thực không nhỏ. Tôi đi qua cái cửa từ trở ra, gật đầu chào viên bảo vệ đã biết trong ngăn phụ chiếc cặp của tôi còn có một cái bao cao su chưa dùng. Thế là ra khỏi lãnh thổ nước Mỹ để chiều nay bốn giờ quay lại. Một ngày hai lần đến nước Mỹ. Tôi sẽ tham khảo ý kiến nhà văn Hồ Anh Thái xem có nên lấy câu này đặt làm tên cho bài viết tản mạn của một kẻ đứng chờ trước cửa ngõ nước Mỹ.

Hai năm sau, tôi vẫn đang học ở Mỹ, nghe đâu trước sứ quán Mỹ ở Láng Hạ không còn những hàng người đội nắng đội mưa vào nước Mỹ nữa. Sứ quán đã làm xong việc phát triển trụ sở mở rộng và coi nói có phép. Nghe đâu bây giờ ngân hàng lớn bậc nhất nước Mỹ Citibank lĩnh vị trí cửa ngõ nước Mỹ, ngân hàng nhận giấy tờ hộ chiếu và tiền visa rồi cho một cái giấy hẹn khách đến phòng lãnh sự phố Ngọc Khánh. Sứ quán Láng Hạ đã làm xong sứ mệnh buổi đầu. Nhưng nhà văn Hồ Anh Thái bảo rằng nếu đứng ngả bóng trên cái vỉa hè Láng Hạ ấy vẫn thấy tôi, tôi hiện lên trong cái bóng ngả khoảng diện tích hai hòn gạch lát hè, tôi đang đứng điền vào tờ khai visa. Chắc có người bảo nhà văn bịa. Nhưng tôi tin. Mà không phải chỉ một mình tôi đứng đó, nếu có một cái bóng dài vừa đủ, người ta sẽ thấy hiện lên cả ngàn lượt người rồng rắn trên cái vỉa hè ấy cho mà xem.

Trại cá sấu

Cần phải sòng phẳng ngay từ đầu rằng trước tác này không có gì liên quan đến thế giới động vật. Phải nói toẹt ra “mắt lòng trước được lòng sau”, cơ quan nào có nhiều nữ nhân viên xấu, nhà ai có nhiều con gái xấu, thì đẩy... cái cụm từ đập vào mắt bạn đọc ngay trên tiêu đề: Trại Cá Sấu.

Lời nói này ban đầu thịnh hành trong đám thị dân Hà Nội, rồi sau lan ra cả đảng ngoài, rồi sau lan vào cả đảng trong, lan vương vãi theo cả kiều bào xa Tổ quốc. Thời điểm cao trào, một nhân vật phụ trong truyện này còn phát biểu: “Bảo với chúng nó nhá, chúng nó cặp nhiệt độ nhau thì phải kiểm chỗ cho bắt khuất, đừng có Nghĩa Lộ quá trước mắt bà, bà Lũng Cú lên, bà thít bắm cho mấy nhát thì anh ả đứt phụt dây đàn”. Lời nói ấy cho phép tính từ chuyển hoá thành động từ danh từ, danh từ riêng chỉ một vùng đất có thể biến thành động từ tính từ, chính tả phát âm có thể bị khinh mười lăm phút.

Đọc đến đây, sao cũng có nhà biên tập hạ bút phê viết thế này là hỏng, chọn đối tượng để viết thế này là sai lầm ngay từ đầu. Viết về cái xấu xin hãy chọn cái xấu về tâm hồn về nhân cách, bằng không an toàn nhất là cứ viết về cái đẹp, nếu thiếu cái đẹp nội dung thì ít ra vớt vát bằng vẽ đẹp bên ngoài.

Không, xin được cản rom cản cỏ trình bày với nhà biên tập kiêm nhà phê bình, xung quanh chuyện xấu đẹp, lâu nay mới chỉ thấy người ta viết về ba loại đối tượng:

- 1- Người đẹp về tâm hồn, và
- 2- Người đẹp về hình thức, và
- 3- Người xấu về tâm hồn.

Đến đó là chấm hết. Bộ tứ bình thiếu mất một chiếc. Vế thứ tư hầu như bị phớt lờ. Bị phớt lờ tức là để im lặng cho nó rơi vào lãng quên, một thứ silent treatment. Bị phớt lờ cũng tức là gây tò mò gây thu hút kích động khám phá. Văn chương chỉ chịu viết về ba đối tượng đã được lên khung ấy là thứ văn chương không theo kịp đời sống mất rồi. Ai cũng phải công nhận ngày nay bao nhiêu người đẹp đều đã đeo khẩu trang bằng hết: trong bệnh viện thì họ là bác sĩ, y tá, hộ lý hoặc bệnh nhân đường hô hấp, ngoài đường họ là những nàng thích khách bịt mặt phóng xe máy cảm tử. Chỉ còn lại những người xấu với nhau không đeo khẩu trang tro mắt ếch nhìn nhau. Đấy, người xấu là đa số áp đảo khắp nơi mà văn học không chịu dành cho họ một mảnh đất cấm dùi, văn học cứ lờ họ đi, càng thêm kích thích tò mò. Người soạn trước tác này phải thú nhận mình thiếu bản lĩnh, không vượt lên được thói hiếu kì tầm thường, cứ bị hút vào bị kéo

lê theo cái đề tài các bậc cao thủ văn chương đã ngồi xỏ lên. Thôi thì xin phép. Thôi thì vô phép. Xin được bắt đầu:

Năm thứ hai thế kỉ hai mươi một ở vùng kia có một trại cá sấu.

*

* *

Nói rằng cả hai nàng xấu tức là đã nôm na hoá một khái niệm. Hàng phố láng giềng thường bảo hai nàng đẹp giai như bố. Chính xác tuyệt vời. Ngôn ngữ bình dân ấy xứng đáng đưa lên cân tiểu li và bày bán từng chỉ từng lượng.

Nhưng cũng không thể tả chân theo kiểu ông Nam Cao, một nhà văn táo tợn đối diện với cái xấu ngoại hình của đàn bà: “Cái mặt của thị thực là một sự mỉa mai của hoá công: nó ngắn đến nỗi người ta có thể tưởng bề ngang hơn bề dài”. Văn chương thị dân ngày nay không ai viết thế. Giọng văn phải được chèn được kê được chêm được đệm như đã trình bày ở trên. Hai nàng nhân vật chính của tôi phải được tả là một mắt nhìn núi Đồi một mắt nhìn sông Nhị, một thân hình rắn giả lươn một thân hình cá trắm lai cá chép trổng, một khuôn mặt sủi cảo một khuôn mặt mừng mừng thủ lợn thiêu, răng cửa phi nước đại răng hàm đi nước kiệu. Thôi, nói tóm lại, hai nàng xấu, nói từ đầu rồi, day mãi làm gì. Cái xấu ngoại hình là tội của tạo hoá, tội của mười hai bà mụ thợ thủ công mỹ nghệ kém tay nghề, tội của ông bố đẹp giai cứ muốn con gái mình cũng đẹp giai theo.

Cả hai cá sấu đều đã ngoài băm, băm đã vài ba nhát. Cá Sấu 1 an phận, đi làm thì chớ, về nhà ở tít trong nhà sống chung với ảo tưởng hồi mười tám đôi mươi mình cũng tươi ngon như ai. Cá Sấu 2 hùng hục lao ra ngoài hoạt động xã hội theo một mấy bà sồn sồn tứ tuần ngũ tuần lục tuần. Chiều tối một phó Đoan đi đánh ten nít. Sáng sớm một tiên nữ hạ thủy đến bể bơi. Bể bơi nước biếc đông đưa cái mình xà giả lươn, trông thành con mắt núi Đồi sông Nhị. Phô trương chào mời đồ ăn sẵn như thế thì ở nơi nào cũng có thực khách. Đàn ông thích đồ ăn sẵn. Cơm nóng sốt, cơm nguội, hơi hằm một tí, hơi ôi một tí, hơi thiêu một tí mà sẵn mà dễ thì cũng xong, chén tuốt.

Nãy giờ xem ra tác giả này thù đàn bà, nhân vật đàn bà nào của gã cũng xấu cũng mưu mô ti tiện cạm bẫy, không thì cũng hoang tưởng thần bí. Xin quý độc giả kiên nhẫn đọc tiếp, nhân vật đàn ông ở đây cũng chẳng kém, thậm chí còn xấu hơn.

Người đàn ông bên bể bơi xoi ngon Cá Sấu 2 là một hoạ sĩ. Hoạ sĩ đến bể bơi, có mà chuyện lạ? Đã có một kết luận chưa được kiểm chứng rằng hoạ sĩ nhem nhuốc màu nước màu dầu đất sét thạch cao là kẻ thù không đội trời chung các loại nước, trừ nước có nồng độ cồn. Nhưng cam đoan không dám bịa tí nào, bể bơi mấy hôm ấy có một hoạ sĩ hạ cố tìm đến, chàng đi tìm một người mẫu cho công trình sắp tới. Mục tiêu ban đầu chỉ là người mẫu, nhưng mà nàng dễ quá nhưng mà nàng sẵn quá. Hoạ Sĩ đưa Cá

Sầu 2 về xưởng hoạ ngã bàn đèn trước, ngã xong thì cặp làm bờ. Hoạ Sĩ thấy cái mình xà của nàng là đẹp, nhất đáng nhì da thứ ba mới đến mặt. Mặt đẹp da đẹp đáng đẹp Hoạ Sĩ có nhiều rồi, cô bờ một tuần trước đã đều Hoạ Sĩ là một người mẫu kiêm hoa hậu kiêm emxi dẫn chương trình. Bây giờ vô được Cá Sầu 2 hoạ sĩ đắc thắng ngằm đã báo oán được con bờ cũ, cho nó thấy tắt đèn thì cao ốc cũng như nhà cấp bốn, cho nó thấy khoảng cách từ cái đẹp đến cái xấu chỉ có một tí, cho nó thấy cá sấu chứ không phải nó sẽ nổi tiếng sẽ đi vào lịch sử hội hoạ.

*

* *

Hôm gặp nhau lần đầu ở bể bơi, Hoạ Sĩ khen cái phom Cá Sầu 2, mỗi lời khen là một cục nước bọt bắn toé ra trúng đâu thì trúng. Một cục thong thả tìm chỗ đậu trên má Cá Sầu 2. Nàng vờ như má mình mất cảm giác, vờ như không biết trên má có UFO vật bay lạ chưa được xác định. Nhưng bản tính Hoạ Sĩ thẳng thắn phũ phàng, chàng thản nhiên lấy mu bàn tay quạt ngang lau sạch má cho nàng. Lát sau cục nữa. Lại lau. Cục nữa. Lại lau. Nàng ngấm ngấm hãnh diện mình được chàng cư xử âu yếm.

Ngay tối hôm ấy cả đôi đưa nhau tới một quán sinh viên. Thuở karaoke còn là mới, Hoạ Sĩ đã đi tiên phong. Karaoke là tổng hợp của nhiều ngành nghệ thuật, có âm nhạc, có lời thơ, có điện ảnh truyền hình giao duyên. Hoạ Sĩ đắm chìm trong đó là dễ hiểu. Nhưng bây giờ sành điệu là phải cầm micrô hát trước khách hàng. Hoạ Sĩ có vẻ đã sành điệu quán này, chàng giật phất micrô từ tay emxi bậm bậm bước ra. Áo thổ cẩm Mèo không biết là màu chàm hay màu đen. Nước da thâm không phải vì sắc tố da mà thâm màu lười tắm. Giọng ngẫu. Hát bài Giết người yêu. Giết người yêu giết người yêu. Càng thêm chứng tỏ là ta yêu nhiều. Giết người yêu giết người yêu. Càng thêm chứng tỏ là con ấy điệu. Nước bọt phun như sương muối. Khán giả rú rít. Lại đi. Lại đi.

Đọc lên thấy Hoạ Sĩ có vẻ ngẫu. Nếu bạn đọc có cảm giác ấy thật thì đó là lỗi của người viết. Thực sự Hoạ Sĩ thấp bé như cái dãi khoai héo, khung người xộc xệch, đi đứng xiêu vẹo chỉ có chân phải giẫm vào chân trái mà tự ngã, chẳng cần đồng nghiệp đều đẩy xô ngáng khoèo xin bát cơm nguội. Người thể mà đã xong đời vợ thứ tư, mỗi vợ đẻ một đứa, mỗi vợ khi chia tay đều đã trở thành hoạ sĩ. Chàng có biệt tài biến tất cả những người đàn bà từng lên giường với chàng thành hoạ sĩ cho dù trước đó họ là cô bán phở, cô kế toán, cô y tá, cô ôsin.

Đồ thị suôn sẻ như vậy thì tương lai của Cá Sầu 2 sẽ ở chân trời hội hoạ. Hội hoạ thời này đồng nghĩa khá giả, có tiền mua biệt thự thời Pháp nội thành, dăm ba miếng đất khu công nghệ cao, một vài quả đồi Sóc Sơn đặt vào đôi ba nếp nhà sàn. Tranh nghệ thuật bán được thì bán không bán được úp tường để đẩy chờ sự phán xét của

công chúng và thời gian là hai thứ bùa hộ mệnh cuối cùng của kẻ bất tài. Trong khi ngồi chờ, ta vẽ tranh trang trí dễ nhìn dễ bán cho Tây, yếu hơn tí nữa ta vẽ tranh tân gia, tranh ghelori bờ hồ, tranh xúvonia. Kiểu gì cũng bán được. Hình hoạ kém ta trốn vào trù tượng nguệch ngoạc mù mờ nhìn lâu thấy đẹp. Trù tượng mãi không ăn thua thì ta trốn sang sắp đặt installation, trốn sang hội hoạ biểu diễn performance art. Mỗi lần trốn là một lần thu hoạch.

Lần thu hoạch này Hoạ Sĩ xin được cái tài trợ của quỹ Tô quỹ Pho quỹ Philip, ba bốn cái quỹ xúm vào đánh hôi mới đủ cho chàng làm một cái giao duyên sắp đặt và biểu diễn. Mượn bối cảnh vườn bách thảo. Những tấm xô vải màn băng bó quanh các gốc cây. Mực đỏ đỏ cheo choét lên xô trắng. Đây là thiên nhiên đang bị thương đang đổ máu, hãy cứu lấy thiên nhiên. Thời nay phụ nữ đã có Kô-tếch Oai Xóptina luôn luôn giúp bạn tự tin, thời xưa chưa xa thì không tự tin bằng, chỉ có vải màn. Ai vào xem triển lãm của Hoạ Sĩ nhìn xô trắng mực đỏ cũng tăng nỗi hoài niệm về một thời thiếu tự tin. Nhìn sang gốc cây bên kia, Hoạ Sĩ và Cá Sấu 2 mỗi người chỉ độc cái khổ, trát bùn từ mặt xuống chân, ôm nhau quấn quýt trong một vũng bùn như hai con cá tát ao thoi thóp giẫy đành đạch. Lại còn âm nhạc nữa, mấy cái loa thùng treo trên cây, một bài hát sáng tác riêng cho sô này thất thanh: Bạn có nghe môi trường khóc môi trường cười? Còn ngoặc thêm điệp khúc: Hi hô hi hô. Hi hô hi hô. Như hành khúc bầy chú lùn.

*

* *

Cá Sấu 2 đang nhem nhuốc ngoi ngóp trong vũng bùn thì được ông đạo diễn điện ảnh tới xem mời đi đóng phim luôn. Vai Mỹ Nương.

Mỹ Nương của Trương Chi? Giao cho một cô cá sấu vai diễn mơ ước của bao nhiêu thế hệ mỹ nhân? Ngày xưa có bao nhiêu mỹ nhân đều chạy hết lên màn ảnh. Bây giờ có bao nhiêu mỹ nhân đều bỏ màn ảnh chạy ngược trở lại ngoài đời, ra đến ngoài đời rồi thì khẩu trang bịt mặt tránh ô nhiễm môi trường. Mười cô Hàn Quốc gặp trên đường chỉ có hai cô đẹp, trong hai cô ấy chỉ một cô có quyền lên phim. Mười cô Việt Nam gặp trên đường chỉ có hai cô xấu, trong hai cô ấy thì cô kém tài hơn lên phim. Các đạo diễn bạn của Hoạ Sĩ bảo: Quan niệm cái đẹp thời nay không chỉ khác trước mà là cả một cuộc cách mạng.

Ông Đạo Diễn muốn làm cuộc cách mạng bắt đầu từ phim Trương Chi. Người đời bảo anh Trương Chi thậm xấu, trong phim ông Trương Chi đẹp giai ngời ngời. Người đời bảo anh ta hát thì thậm hay, trong phim ông Trương Chi hát như dở hơi. Người ta bảo nàng Mỹ Nương con quan xinh đẹp tốt vời, đã thế thì ông chọn ngay một cô cá sấu. Người ta bảo chuyện Trương Chi đâu như ở xứ bắc, đã thế ông cấp ngay Cá Sấu 2

vào Sài Gòn làm phim.

Kịch bản viết My Nương chèo thuyền thúng đi tìm Trương Chi. Cả đoàn ra đến bờ sông thiết kế mỹ thuật và phỏ đạo diễn mới bảo vùng này không có thuyền thúng. Đạo diễn gầm lên chết cha tôi rồi, tư tưởng của người ta nhân văn của người ta là ở cái thuyền thúng ấy, nó tròn đầy nó viên mãn nó đối nghịch với tâm trạng chưa thoả mãn của My Nương. Nhưng bây giờ muốn có thuyền thúng từ miền Trung gửi vào thì phải chờ hai ngày, đội giá lên mấy triệu, nếu bốc cả đoàn đi ngay ra ngoài Trung thì đội giá lên cũng bằng ấy triệu. Thôi thà mấy triệu ấy để lại chia bồi chủ nhiệm và đạo diễn thêm được vài lượt em út. Không có thuyền thúng đi tìm một cái thuyền nan. Thuyền nan cũng không có. Thôi thuê ngay cái xuồng máy kia kia, tháo cục máy ra cho có vẻ thủ công. Chủ xuồng đòi ngày công hai trăm ngàn. Chả đại thuê xuồng mà làm hao hụt thu nhập. Cuối cùng phải mượn mấy cây nứa tháo ra từ một bè cá cho My Nương đứng lên giả vờ làm bè chèo đi.

My Nương lóng ngóng chèo một lúc cũng xong, cũng gặp được Trương Chi trên bến sông. Chàng bỏ chạy. Nàng đuổi cật lực. Phỏ đạo diễn hô Trương Chi chạy chậm thôi ra khỏi khuôn hình bây giờ. Người chạy đã không được phép chạy nhanh thì người đuổi cũng phải giảm tốc độ đuổi như giả vờ.

Giả vờ mãi rồi cục chàng và nàng cũng gặp được nhau. My Nương giáng cho Trương Chi một cái tát uất giận. Trương Chi choáng óc chửi giọng Nam Bộ đờ má sao dám tát thiệt, giả bộ thôi nghe, tao đập cho bể sọ đó. My Nương sợ ngay, hai đúp sau chỉ dám tát như phỉ bụi trên má chàng, động tác hết như Hoà Sĩ chùi nước bọt trên mặt Cá Sấu 2.

Xong. Cá Sấu 2 đi vòng ra sau máy, thấy Đạo Diễn ngồi bên màn hình monitor đang để cho một cô vầy vò mái tóc sáu mươi hai tuổi đen nhưc đáng ngờ. Ủa ông già kì này tính chuyện vô Sài Gòn hẳn đó à? Sài Gòn hồng phải nghĩa trang văn nghệ sĩ đâu nghe mà anh chị nào về hưu chấm dứt sự nghiệp cũng chuyển vô Sài Gòn. Một anh giai sáu mươi hai để cho một con hăm lăm nó với mình giọng ấy thì rõ ràng anh đã trót ngả bàn đèn nó trên cái giường tuyển diễn viên của anh rồi. Đạo Diễn lả lơi đầu hót với nó, hồng phải nghĩa trang mà là lò luyện thi, người ta về hưu vô đây chuyển sang dạy học cho các lò luyện thi diễn viên điện ảnh triển vọng. Miệng nói, hai bàn tay Đạo Diễn chu du trên người con kia theo kiểu muốn đặt tay vào đâu thì đặt. Con kia cũng ngả người theo kiểu muốn làm gì thì làm. Giống hệt tư thế Cá Sấu tối hôm trước trong phòng Đạo Diễn. Thế là Cá Sấu đi vòng sang lạnh lùng tát hai cái vào mặt con kia. Tát thiệt. Hồng phải giả vờ cóng róng trầy trật như đóng phim. Đây thì nghĩa trang. Đây thì lò luyện thi.

*

* *

Cái đẹp du hành qua nghệ thuật và còn ở lại. Hình như một danh nhân đã nói vậy. Nếu không bỏ quên mất một nửa cặp phạm trù thì cũng có thể nói cái xấu du hành qua nghệ thuật và còn ở lại. Vốn liếng nghệ thuật còn lại của Cá Sấu 2 là một bộ phim. Vốn liếng còn lại là hai ca khúc sáng tác cho riêng nàng, một là Bạn có nghe môi trường khóc môi trường cười, một là bài hát cho phim Trương Chi, ca sĩ làm dụng luyện láy, hát một nốt thành bảy nốt, hát theo lối rất mất vệ sinh môi trường. Anh Trương Chi anh đừng đi anh đừng đi í... í... í. Xong phim thì Cá Sấu 2 đã co một đám bạn bè văn nghệ mang cả về nhà cho cô chị trở tài nấu nướng. Bây giờ xin được chuyển sang nhân vật cô chị này.

Người đẹp có cái đáng yêu là hoang tưởng về trí tuệ của mình. Các cô cá sấu cũng vậy, cô nào cũng là một bồ hoang tưởng. Minh không đẹp nhưng duyên thầm, cô nào sau một hồi tuyệt vọng ngấm mình trong gương đều đi đến một kết luận như thế. Hoang tưởng là vũ khí hiệu quả tiêu diệt cái nghiệt ngã của thực tại. Người đẹp người xấu đều nghiện hoang tưởng như nghiện tiền bạc danh tiếng địa vị, chí ít cũng như nghiện rượu nghiện thuốc nghiện giai nhân. Cá Sấu 1 thường hội thảo với chị em cơ quan rằng đàn ông trong ngõ phố nhà nàng mười thằng thì cả mười là con yêu râu xanh. Chúng lượn lờ chúng lảng vảng chúng ám quẻ chúng huýt sáo trước cửa sổ phòng nàng. Nàng mà ra khỏi nhà một bước là chúng nhìn chằm chằm hai điểm trên một điểm dưới, chúng nhìn như lột vỏ bóc tem. Mỗi lần người nhà đi vắng lâu, một mình ở nhà nàng đều rơi vào tình trạng trần trụi giữa bầy sói. Chị em cơ quan nghe nàng nói vậy thì biết vậy, gái già băm mấy nhát lại cá sấu thế kia, đã cá sấu lại đắm chìm trong tiểu thuyết là cái thứ xui người ta nuôi dưỡng ảo tưởng.

Đọc sách mãi sinh ra cái bệnh cứ như mình quen hết tác giả. chị em khen cái áo len mới của nàng trông rất trang nhã, nàng khoe ngay là áo của Bảo Ninh đem tặng. Nàng chìa ra cái ví đầm Gucci khoe ví của Nguyễn Quang Thiều tặng. Nàng mua táo Mỹ đem đến cho chị em ăn bảo táo Hồ Anh Thái hôm qua đi Mỹ mang về. Chị em lại cười thầm, Bảo Ninh Nguyễn Quang Thiều còn nghe được chứ Hồ Anh Thái bộ không ăn của ai thì thôi, ai mà ăn được gì của bộ.

Hồn nhiên vô tư vậy mà có ông thầy bói bảo năm nay nàng hạn lớn, người hư hại nặng. Âu sầu được mấy hôm. Rồi đâu lại hoàn đấy, lại hân hoan yêu cái đời hết anh này đến anh kia tặng quà. Nàng ghé vào nơi bán đồ hiệu chọn một cái đồng hồ thật sành điệu, định bụng đến nói xa xôi với chị em rằng hôm qua anh Nguyễn Huy Thiệp đến chơi anh ấy mới có một khoản nhuận bút thật lớn. Mua xong đồng hồ ra thì cái xe máy đã tan vào cõi vô cùng. Mất xe, thế mà phản ứng đầu tiên là nàng suýt nữa hét lên sung sướng. Thế là cái xe tịch chứ không phải nàng tịch. Cửa đi thay người.

Nhưng mất cái xe cũng là hạn lớn. Hạn bao giờ cũng dễ đẩy người ta lui vào cõi huyền bí tâm linh. Gã đồng cô bạn của người quen gặp ở quán bún ốc bảo chị phải xoay hướng bàn thờ đi, xoay xong là châu về hợp phố, bao nhiêu đồ đánh mất ùn ùn kéo về tìm chủ cũ cho mà xem. Cá Sấu 1 đưa cho Đồng Cô một triệu mua hộ bàn thờ mới, thêm sáu trăm nghìn mua hộ đồ thờ.

Câu trước nói chuyện lập bàn thờ, câu sau Đồng Cô bảo em có buổi lên đồng hôm nay em đến mượn mắt, chị đi với em. Cá Sấu 1 như bị ộp đồng đi theo ngay. Ngang qua Bờ Hồ, Đồng Cô leo bẻo người ta vừa bỏ dự án xây thêm ở đây ba cái WC Uôncúp hệ thống ngầm, không thì từ nay cứ đi ba trăm mét lại có quyền tháo nước trong lòng em ra một cái, thôi chết nói chuyện nhà vệ sinh là em lại sắp tiểu luận, chị dựng xe chờ em vào thử chất lượng cái Uôncúp cũ. Nàng sợ cái cảnh phải đứng trông hai chiếc xe trước nhà vệ sinh bảo thôi đi đến nơi rồi hẵng tiểu luận.

Đồng Cô vừa đến nơi, mấy ông bà cung văn hót hải chạy ra bảo sao đến muộn thế khách ngồi chờ ứt cả đít rồi kia kìa. Gã đâm sầm vào trong, khoác lên người một tấm hoàng bào, thắt ngang lưng một cái khăn nhiễu hoa lí, đội lên đầu một cái khăn xếp tía, tay cầm hai thanh kiếm như hai cái que khựng khiêng bước ra. Các cung văn ồ cả lên úi giời úi giời rồi trào lên hát. Chả mấy khi cậu Hoàng Bơ xe loan giá ngự về đồng. Bên tả có pháp sư dâng câu phú. Bên hữu có các pháp sư thanh đồng chúc rượu hầu dâng. Gã Đồng Cô vụt một cái thành cậu Hoàng Bơ ông hoàng tử chết trẻ nhảy thách lên quay cuồng theo tiếng trống tiếng mõ. Cả điện thờ như cũng lắc lư ngất ngư theo, cũng lung lay lúc lắc theo. Các cung văn réo rất Giăng thanh gió mát tràn trề là tràn trề. Cậu Hoàng Bơ lên ngựa. Cậu Hoàng Bơ ngã ngựa. Cậu cầm chén rượu. Các cung văn nỉ non Chúc chén rượu đào hội quần tiên chúc chén rượu đào. Cậu hớp chén rượu, mắt cậu lơ đãng, mặt cậu chan chan mồ hôi, điệu bộ cậu thần thờ ẻo lả. Rồi bất thần cậu lại nhảy tót lên như lên lưng ngựa, lại rung lại lắc lại bốp bốp chát chát phi nước kiệu. Các cung văn nài nỉ rên rĩ Cung văn hát hay quá cậu ban tài phát lộc cho cung văn rồi cậu hăng đi nào. Từ trên lưng ngựa cậu bất thần rung giật toàn thân, một dòng nước sè sè mở vòi chảy ra từ phía dưới cái thắt lưng hoa lí. Khai mù. Cá Sấu 1 tỉnh ngay khỏi cơn mê muội trong điện thờ, lại còn nghĩ thẳng này ăn mặn. Ăn hại nữa.

Quả nhiên, Đồng Cô cầm một triệu sáu ra đi không bao giờ trở lại. Gọi điện đến nhà chả bao giờ gặp. Tìm đến tận nhà, người nhà nó bảo chị biết nó ở đâu bảo hộ tôi, chúng tôi cũng đang muốn gặp nó. Mấy tháng trời tự nhiên thành nặc nô đi đòi nợ mà chẳng đòi được. Xem ra chỉ có ông thầy bói là nói thật, năm nay không chết thì cũng tiền mất tật mang, đã đành hân hoan của đi thay người, tìm đến thánh thần xin thì thánh thần cũng cầm tiền đi nốt không cho lập bàn thờ. Thế thì còn biết tin ai?

Ngơ ngác. Hoang mang. Thần sầu một mình. Đúng lúc ấy cô em sồn sồn dẫn về mấy chàng nghệ sĩ. Căn nhà hai chị em thoáng chốc tràn đầy nghệ thuật, tất cả như một nhà, tất cả nhào trộn hết vào nhau. Tung bừng thâu đêm suốt sáng, chén rượu cuộc cờ, đánh chẵn đánh phỏm, lúc đêm hôm tắt đèn người phòng bên này đi nhằm sờ soạng sang phòng bên kia. Đôi ba ngày lại có cuộc xích mích dù kết cục bao giờ cũng có thỏa hiệp, bông hoa này là của chung. Xích mích tăng huyết áp lên thành mâu thuẫn khi Cá Sấu 2 nhìn thấy Hoạ Sĩ vừa nói chuyện với chị mình vừa đưa tay lau cục nước bọt đậu trên mặt chị. Thêm cục nữa. Lại lau. Cục nữa. Lại lau. Mâu thuẫn tăng huyết áp lên thành xung đột: chỉ một tháng sau nàng rụng rời thấy chị mình dựng giá vẽ rồi bôi màu lên đó. Cô chị đã thành hoạ sĩ. Nàng đã cướp sớm mất cái tương lai mỹ thuật của cô em mà đúng lí ra cô em đã lên giường với Hoạ Sĩ trước thì phải trở thành hoạ sĩ trước.

*

* *

Nghe không xuôi. Lí thuyết chiếm hữu thực tế, kẻ nào chiếm đất trước thì kẻ ấy có quyền canh tác trước, khó vận dụng vào trường hợp này. Mọi cái xấu đều có quyền bình đẳng trước nghệ thuật. Đã là cá sấu thì 2 hay 1, 1 hay 2 đều chỉ mang một ý nghĩa.

Xung đột trong trại cá sấu được những ba nghệ sĩ xúm vào giải quyết. Họ tự thấy phải có trách nhiệm vì cái tội họ hay nhầm 2 thành 1, 1 thành 2 trong những lúc bài bạc khuya sớm. Giải toả. Giảm căng thẳng. Lọt sàng xuống nia, chẳng ai lỗi chẳng ai lỗi vụ này. Chàng Nhạc Sĩ hoá ra lại có tài hơn Hoạ Sĩ trong chuyện xem tướng mặt. Chàng sẽ đưa cả hai nàng đi mỹ viện của thằng bạn, mỗi nàng sửa sang tí chút là đẹp tung bừng, lại giải được hạn. Cá Sấu 1 có cái mũi giải ngân, tiền bạc có bao nhiêu cũng mất, chỉ cần coi nói cái mũi hẹp là trong nhà sẽ thành đảo giàu vàng. Cá Sấu 2 chỉ cần bơm môi bôi mắt láng mặt căng tai là thành tuyệt thế giai nhân. Chi phí Nhạc Sĩ chịu tất, chàng vừa bán được năm ca khúc cho phim truyền hình, ba cho kịch, hai cho chương trình thời trang. Khi cần sẽ có viện trợ không hoàn lại của Hoạ Sĩ và Đạo Diễn.

Mỹ viện. La liệt các nàng ngồi chờ tháo băng, băng keo trắng dán đầy mặt, băng viền quanh mắt, băng trên chòm mũi, băng nâng dưới cằm. Ùn ùn các nàng mới đến xếp hàng, tháo khẩu trang bịt mặt ra đứng chờ. Ôi trời, các mỹ nhân đi trên đường bịt kín mặt gọi nhiều phòng đoán gọi nhiều ao ước, tháo khăn ra mới biết còn thua đám cá sấu không bịt khăn.

Khung cảnh ấy chỉ có chủ mỹ viện mới chịu được. Gã này giọng eo éo bệt chệt, đáng đi uốn lượn bạch xà, tay mềm như bún vuốt ve trên người trên mặt các nàng. Như

vuốt ve gỗ đá. Đàn ông làm những nghề thường xuyên động chạm vuốt ve đàn bà phần nhiều đều chung tình trạng ấy. Nghề múa, nghề đỡ đẻ, nghề trang điểm, làm đầu, nghề phẫu thuật thẩm mỹ. Họ mà còn biết môn trốn rung động thì họ đã ăn dày của tạo hoá.

Phòng xử lí vang động tiếng kêu khóc rên xiết của các sinh linh. Cá Sấu 2 mở mắt. Đôn môi. Hai cánh tay đầy lông mỗi lần rửa tay lại vẫn vẹn chân hỏ bây giờ được dán bằng keo mỏng như lụa. Chủ mi viện phủ phàng xé băng keo xoạc một cái, lông tay đi bằng hết. Sang phần hàn xì răng hàm mặt, que hàn khói toả mịt mù mùi bún chả quá lửa. Nàng tru lên từng hồi sói con thềm thịt tươi. Nước mắt nước mũi giàn giụa.

Cá Sấu 1 bình tĩnh hơn nhiều. Cái mũi giải ngân chia tay nhè từ đây. Mấy cô ngồi chờ đến lượt hoang mang bảo nhau nghe đâu có người nâng mũi về không chịu kiên cữ theo chỉ dẫn, đến khi tháo băng thì mũi đỏ như cột điện đỏ, để lại hai cái lỗ, hai khoảng trống không gì bù đắp nổi. Cá Sấu 1 cho ra ngoài tai hết. Cẩn rằng cho một tương lai nhiều tài lộc, một tương lai tuyệt thế giai nhân.

*

* *

Thôi xong. Đến đây vừa lúc phải biết điều mà dừng bút. Nhà biên tập bảo gã viết ai cũng xấu. Đàn bà xấu. Đàn ông xấu. Một nửa đàn ông là đàn bà cũng xấu. Loại cây bút ấy lần sau chỉ còn một cách cứu vãn là đi viết phim thế giới động vật. May ra.

Nhưng độc giả mình chưa quen hết truyện mà không có kết cục, vậy xin viết thêm vài dòng kết thúc vụ hai cô cá sấu đi mi viện. Hôm tháo băng, cả chủ thể lẫn khách thể ai ai cũng hồi hộp. Chủ mi viện hồi hộp, chưa bao giờ gã dồn hết tâm huyết và tài năng như hai ca này, gã chắc mẩm đây là kiệt tác của đời gã, xong đây đóng cửa phui tay ngồi hưởng vinh quang đến hết đời cũng cam lòng. Ba nghệ sĩ hồi hộp, tiền nhuận bút đổ hết vào đây cho một canh bạc nghệ thuật lấy cá sấu làm đối tượng đầu tiên trên hết và duy nhất. Hai nàng cá sấu hồi hộp thế nào thì khỏi nói, hai nàng đã được dành quá nhiều số chữ trong trước tác này.

Tháo băng. Hệ thống Lumière et Son âm thanh và ánh sáng kiểu Pháp rục rờ chói lọi. Ghế xoay tròn, nâng lên cao các thể nghiêng ngửa. Hệ thống gương sáu mặt soi rõ đối tượng hình học không gian.

Nói thì bảo là bịa, nhưng nhân chứng vẫn còn đấy, báo chí đưa tin vẫn còn đấy: xong mi viện, Cá Sấu 2 đã biến thành Cá Sấu 1, Cá Sấu 1 thành Cá Sấu 2.

Hai nàng cá sấu và ba chàng nghệ sĩ kiểu gì cũng dàn xếp được. Chỉ lo cho người đọc thiên truyện này. Nếu quý độc giả có đọc lại từ đầu thì xin đánh số lại cho hai nàng cá sấu. 1 là 2 và 2 là 1. Nhớ nhé, kéo nhầm./.

Trắng trước đỏ sau

Hình dung màu sắc của cô mấy ngày ấy chỉ có trắng và đỏ. Trắng. Đỏ. Theo đúng thứ tự, trắng và đỏ. Trắng trước. Đỏ sau.

Cô đi lễ. Vào đền thờ, ngồi chấp tay cầu nguyện trước Thần Bảo Vệ Vishnu. Ph tượng Vishnu trong hiện thân Krishna, trang phục sắc sỡ, nhưng nhiều nhất vẫn là màu đỏ. Đĩa lễ vật dâng cúng có mấy loại hoa quả, một tràng hoa nhài, một tràng cúc vạn thọ. Hoa thiêng. Hoa nhài trắng. Hoa cúc vạn thọ vàng. Cúc vạn thọ vàng thắm ngả sang màu đỏ, thì cứ coi là màu đỏ. Cô muốn quy nó về màu đỏ. Hoa trắng và hoa đỏ.

Rồi cô hướng sang tượng Sarasvati, nữ thần Trí Tuệ. Trang phục trắng, ngồi trên một bông sen trắng. Cô cầu nguyện.

Trắng. Xứ này coi màu trắng là tổng hòa của bảy màu khác nhau. Màu trắng vì vậy tiếp nhận tính thiêng liêng của cả bảy màu. Các vị thần nổi bật đều có màu trắng trên trang phục. Người đàn bà theo đạo Hindu thì mặc đồ trắng trong đám tang chồng.

Cô mang đĩa lộc cúng tế, đi bộ về nhà. Ở ngã tư, đèn vàng bật sáng mấy giây rồi chuyển đèn đỏ. Xe dừng hết cả lại, nhường đường cho xe cộ theo hướng đi ngang trước mặt. Cô cũng đứng lại, nghĩ, vàng trước đỏ sau. Đèn giao thông không ai sử dụng màu trắng. Bây giờ thì cô thầm quy ước vàng là trắng. Trắng trước, đỏ sau.

Cô treo tràng hoa nhài và cúc vạn thọ lên hai cái đinh phía sau cánh cửa, rồi mang đĩa hoa quả sang cho con bé ở phòng bên cạnh. Đến thuê nhà mấy tháng trời, mỗi lần đi lễ về, cô đều mang lộc cho con gái bà chủ nhà. Con bé đang ngồi giữa cả đồng bi đổ tung tóe ra nền nhà. Hàng trăm viên bi thủy tinh đủ màu sắc. Một nữ thần tí hon nổi bồng bênh trên mặt biển, giữa những trái bóng muôn màu.

Con bé rủ cô ngồi xếp xuống nền nhà cùng chơi.

- Cho chị chọn trước. Chị lấy màu nào?

Cô im lặng nhặt những hòn bi, để riêng ra một bên.

- Em cũng thích màu đỏ và màu trắng. Nhưng em còn thích màu xanh dương nữa.

Con bé reo lên. Nó lau chau nhặt thêm những viên màu xanh nước biển bỏ vào bên cạnh.

- Không, chị chỉ chọn hai màu thôi, trắng và đỏ.

Cô dứt khoát gạt những hòn bi của con bé ra.

Hai người chơi trò nhặt thóc, như trong một cổ tích. Đàn chim xuống giúp người nhặt thóc ra thóc, gạo ra gạo. Đây thì nhặt riêng ra những viên bi màu đỏ và màu trắng. Những màu khác thì dôn hết lại, bỏ vào một cái hộp đồ chơi to tướng.

Trên tivi đang phát bản tin của đài truyền hình toàn Ấn Độ về ngày bầu cử đầu tiên. Hôm nay. Còn ngày mai, chủ tịch đảng Quốc Đại Rajiv Gandhi sẽ về Madras diễn thuyết trước quần chúng, chuẩn bị cho cuộc bầu cử ở đây.

- Chị nhận trước đi, chị bên đỏ hay bên trắng?

Con bé nhấc. Cô đang mãi nhìn cái màn hình tivi. Hơi giật mình, dân chúng không mấy quan tâm những chuyện như vậy, xem làm gì.

- Chị nhận bên đỏ.

Hai người bắt đầu chọn màu cho bên mình. Đỏ ra đỏ. Trắng ra trắng. Con bé vun những viên màu trắng về phía nó, chăm chú nhìn đồng bi theo kiểu một vị tướng nhìn những chiến binh mũ trắng trước khi xung trận.

- Em đi trước đi.

Cô bảo.

- Sao chị lại nhường em? Sao chị không đi trước? Anh trai em thì bao giờ cũng tranh phần đi trước.

- Vì chị là chị, chị không phải là anh của em.

- Chị có anh trai không? Anh ấy có tranh phần của chị không?

Cô hơi thù người ra. Có không nhỉ? Có chứ, những hai người anh trai. Họ có bao giờ bắt nạt hoặc tranh chấp với cô hay không? Ngay lập tức thì không thể nhớ ra. Mọi thứ đều mờ nhòe, kể cả gương mặt họ.

Truyền hình đang nói về xung đột ở vùng đông bắc xứ Sri Lanka. Du kích người Tamil bên ấy đòi thành lập một nhà nước riêng rẽ, đòi ly khai và gây xung đột với quân chính phủ. Lực lượng gìn giữ hòa bình Ấn Độ được gửi sang bảo vệ quyền lợi cộng đồng người Tamil, nhưng lại bị chính du kích người Tamil quay lại tấn công. Hận thù lại chĩa mũi nhọn vào Ấn Độ. Những người Tamil chủ trương ly khai bên ấy thề sẽ trả thù “nước mẹ” Ấn Độ. Mấy năm qua, trai tráng Tamil bị cuốn vào cuộc chiến, có nhà cả mấy anh em đi chiến đấu, cả mấy anh em đều chết. Tang tóc khắp nơi...

- Chị đừng xem tivi nữa.

Con bé xoay người, bấm nút điều khiển từ xa, tắt cái tivi.

- Chị gái em cũng hay tranh phần của em. Ngày mai trường cho nghỉ, đi chào mừng ông Rajiv Gandhi đến diễn thuyết, chị ấy cũng tranh phần đi, bắt em ở nhà.

- Em đừng có đến đấy.

Cô nhăn mặt ghê sợ. Trẻ con, chúng nó biết gì. Chỉ là đi xem mặt ông cựu thủ tướng trẻ và đẹp trai. Nếu không thì cũng là một ngày được nghỉ học, được đi chơi, được phát nước ngọt và bánh mì.

- Nhớ nhé, trẻ con đừng có đi mít tinh.

Cô nhắc lại.

Cô vẫn nhớ một giai thoại về chính ông thủ tướng này. Khi Rajiv Gandhi lên chín tuổi, bị ngã gãy tay, người mẹ là Indira Gandhi đã bảo con: đời con, rồi sẽ còn nhiều lần vấp ngã, nhiều lần đau đớn hơn là gãy tay nữa. Người dạy con câu ấy sau này hai lần làm thủ tướng, rồi bị ám sát. Người con ngày ấy bây giờ rất có thể sắp làm thủ tướng lần thứ hai.

Cô bảo con bé:

- Bây giờ thì em đi trước đi.
- Không, em nhường chị đi trước - Con bé vẫn tỏ vẻ rộng rãi.
- Không được. Màu trắng phải đi trước.

Con bé không nhận. Nó vẫn muốn nhường.

Cô phải nói dối:

- Các thần đã quy ước như vậy. Trắng trước, đỏ sau.

Rồi phải nói thêm:

- Nếu em muốn đi sau thì phải đổi bên. Em phải chuyển sang màu đỏ.

Con bé chấp nhận đổi bên. Hôm nay nó trở nên hào phóng đột xuất, và muốn bày tỏ thiện cảm đặc biệt với cô. Nó chỉ thích nhường cô. Nó nhắc tấm sari đứng dậy, đúng kiểu nữ hoàng maharani của một vị tiểu vương thời trước. Nó khoan thai bước, ba bước chân là cả một một chặng tam cấp của nữ hoàng bước lên ngai. Nó đi sang phía cô, trong khi cô phải nhô mông, chuyển sang ngồi bên phía nó.

Bây giờ thì cô trắng, nó đỏ. Trắng được đi trước, theo đúng quy ước của cô.

Một cuộc bắn phá từ trắng sang đỏ. Một cuộc phản công từ đỏ ngược trở về trắng. Trắng bắn đỏ. Đỏ bắn trắng. Chiến trường toàn màu trắng tang tóc. Chiến trường toàn màu đỏ của máu. Đây là cô nghĩ. Con bé kia chỉ thấy trắng đỏ hòa hợp, những màu đẹp và thiêng. Thiêng vì trên y phục các thần bao giờ cũng có hai màu này, rồi mới đến các màu khác phối hợp.

Rốt cuộc thì màu trắng đã thắng. Cô bị hao hụt khá nhiều đám quân lính mũ đỏ của mình. Trong khi kiểm quân, số lượng mũ trắng của con bé áp đảo. Nó hả hê vui mừng. Nó đã hào phóng xử sự cho ra mặt một nữ hoàng, nhưng đối phương vẫn thua cuộc.

- Ngày mai có thể chị sẽ gỡ lại được. Mai chị lại sang chơi nữa nhé.

Con bé tỏ vẻ cảm thông.

- Mai chị không thể sang được.

Cô lắc đầu, rồi lại lấy làm tiếc là mình đã nói ra như vậy.

Ngày hôm sau, chính là ngày 21-5-1991. Chủ tịch đảng Quốc Đại Rajiv Gandhi đến bang Tamil Nadu vào ngày bầu cử thứ hai trên toàn quốc. Ông có cuộc gặp gỡ quần chúng ở huyện Sriperumbudur, cách thủ phủ Madras khoảng 40 cây số. Vị cựu thủ tướng 47 tuổi tin tưởng rằng lần này mình sẽ trở lại ghế thủ tướng, một lần nữa.

Khi ông đến gần lễ đài thì một đám đông quần chúng hân hoan vây lấy ông, bày tỏ tình cảm. Một cô gái còn cúi xuống chạm tay vào bàn chân của ông, tỏ lòng kính trọng theo kiểu Hindu. Một tiếng nổ dữ dội. Rajiv Gandhi gục xuống không toàn thân.

Con bé ngồi trước màn hình, nước mắt lăn chảy xuống gò má từ bao giờ. Nó khóc vì sự ghê rợn. Nó khóc vì thương ông cựu thủ tướng mà nó thấy là rất đẹp trai. Nó chạy sang gõ cửa phòng cô gái thuê nhà, có thể cô chưa biết tin.

Người ta sớm xác định được danh tính của kẻ đánh bom liều chết. Đó là một cô gái người Tamil ở Sri Lanka, vượt biển xâm nhập vào Ấn Độ để đánh bom trả thù. Cô ta có hai người anh trai bị chết trong lúc giao tranh với lực lượng gìn giữ hòa bình Ấn Độ. Thuộc nổ được quần quanh người, bên ngoài phủ tấm sari màu đỏ rực che khuất tất cả. Kẻ đánh bom liều chết hai tay nâng một tràng hoa đến dâng cho Rajiv Gandhi, choàng lên cổ ông. Khi ấy, một tay cô ta lần bên sườn, bấm nút khởi động pin, nút màu trắng. Cô ta cúi xuống kính cẩn chạm tay vào bàn chân ông, đồng thời bấm nút thứ hai, màu đỏ. Nút trắng trước. Nút đỏ sau.

Con bé đẩy cửa bước vào phòng của cô gái. Không có cô trong phòng. Phía trong cánh cửa, nó thấy hai tràng hoa hôm qua cô đi lễ mang về. Móc trên hai chiếc đinh. Từ trái sang phải, tràng hoa nhài rồi đến tràng hoa cúc vạn thọ. Hoa nhài trắng. Hoa cúc vạn thọ thắm đỏ. Trắng trước. Đỏ sau.

Đỏ. Màu đỏ là màu thiêng nhất, hay được dùng nhất trong những dịp cầu phúc lành như hội hè, cưới xin, ngày sinh... Trong lễ cúng, người ta tung bột màu đỏ lên những pho tượng thần. Phụ nữ thường quét lên đường ngôi mái tóc một vệt son đỏ, dấu hiệu đã có chồng. Có hai lần người đàn bà vận y phục đỏ: một lần trong đám cưới, và lần cuối, khi đã chết và được đưa ra bãi hỏa táng.

Con bé nhớ hôm qua, lúc cô ra về, nó hẹn:

- Ngày mai chị lại sang chơi nữa nhé.

Cô lắc đầu:

- Mai chị không thể sang được.

Ngừng rất ngắn, nó lại cố hẹn:

- Rồi chị em mình sẽ gặp nhau nữa chứ?

Cô bảo:

- Chắc chắn. Rồi tất cả chúng ta sẽ gặp lại nhau.

Chú thích:

* Minh họa của Vũ Xuân Hoàn

Trên cao gió bạt tiếng eo sèo

Ngày tôi lên núi Yên Tử lần đầu chưa có cáp treo. Phải trèo. Chín giờ sáng bắt đầu ở chân núi, trèo lên đến Hoa Yên đã hơn một giờ chiều. Đến đây đã thấm mệt. Tất cả quyết định sẽ nghỉ đêm tại Hoa Yên, sáng mai mới leo tiếp lên chùa Đồng.

Nghe nói đoạn trên này ngắn hơn nhưng sẽ dốc hơn. Nhưng rồi đến bốn giờ chiều, anh em lại quyết định leo tiếp lên chùa Bảo Sái. Lên đến nơi núi rừng đã tối sầm không còn nhìn thấy gì nữa. Chùa chật ních người đến ngủ trọ.

Chúng tôi may mắn còn có chỗ, được xếp vào trong căn bếp của nhà chùa. Đêm ấy, cả toán nằm thẳng cẳng như xếp cá bên cạnh mấy bà già hành hương, tất cả khoảng hơn chục người, trong căn bếp ám đen mờ hóng.

Yên Tử một chuyến trèo lên

Sáng hôm sau tiếp tục hành trình leo núi. Có những đoạn gần như dốc đứng, mắt người leo dưới chạm gót chân người trèo bên trên. Bám vào đá mà leo. Bám vào rễ cây mà leo. Xuống thì có lúc phải nằm bò ra, bám vào rễ cây mà thả dần người xuống.

Mây trời Yên Tử - Ảnh: Thuvienhoasen

Lên Yên Tử, có người chỉ leo một ngày, đến chùa Đồng buổi tối cùng ngày nhưng mà phải dồn sức và kiệt sức. Có người bị tim mạch không leo tiếp được, phải dừng lại lưng chừng. Có người lên được đến đỉnh, nhưng khi xuống phải thuê vồng. Hai người địa phương gánh cái vồng đã được bó chặt, trèo xuống. Những chỗ dốc đứng, cái vồng trông như tử thi bó chiếu lưng lẳng chiều thẳng đứng bên bờ vực. Hàng năm vẫn có người trượt chân rơi xuống.

Thế mà vẫn hân hoan đi. Tươi cười đi. Người trên xuống động viên người dưới lên: Sắp đến nơi rồi. Những bà già lưng còng, phải trên dưới tám mươi tuổi, chống gậy leo như không, gặp nhau chào A Di Đà Phật. Sức mạnh của tâm linh.

Thanh niên thì thở như kéo bễ, bò lê bò càng. Vẫn đi. Nhìn lại trên người không còn mang vác một cái gì. Nhìn sang người gánh thuê, tất cả tư trang của mình đã chạy sang bên ấy. Túi sách, balô... Tất tạt mình đi giày thể thao bó chặt vào chân. Chị gánh thuê chỉ đi dép lê. Quãng đường mình phải chia làm hai ngày để leo, có khi chị ta chỉ leo từ sáng đến trưa. Nếu trên đỉnh không có ai thuê gánh xuống thì lập tức trở xuống chân núi để làm chuyển nữa.

Một người buột miệng: "Từ giờ đến chết không quay lại Yên Tử nữa, nếu như không có cáp treo". Chị gánh thuê suýt xoa: "Có cáp treo thì chúng em chết, một năm

chúng em chỉ nhờ mấy tháng gánh thuê này thôi".

Chính trên đỉnh núi Yên Tử hôm ấy tôi nhớ đến cái cáp treo lên xuống núi Linh Thửu Gridakuta ở Ấn Độ, nơi còn in dấu chân Phật. Đi thăm suốt ngày thành Vương Xá Rajgir, đến chân núi Linh thúu cũng đã khá mệt. Hệ thống cáp treo đưa khách lên thiền viện Nhật Bản trên một sườn núi. Ai trèo núi cứ trèo. Ai đi cáp treo cứ đi. Được lựa chọn là một đời sống dân chủ.

Loại cáp treo ở núi Linh Thửu là chair lift, tức là mỗi người một ghế, không có lớp vỏ bọc xung quanh, cũng không có mái che. Cứ thế du khách trôi trên những mỏm núi, những ngọn cây, trần ra giữa nắng gió. Chỉ có một thanh sắt chắn ngang trước bụng để khách không tuột ra khỏi ghế. Cứ thế mà lên đến thiền viện Nhật Bản, còn lên đến đỉnh núi còn dấu tích Phật ngồi thiền.

Eo sèo làm chi...

Hôm anh bạn buột một câu trên đỉnh núi Yên Tử về chuyện cáp treo, ai cũng nghĩ mơ tưởng hão huyền vậy mà thôi. Còn lâu. Thế mà chỉ ít năm sau báo chí đưa tin về dự án hệ thống cáp treo Yên Tử.

Thôi thì bao nhiêu lời bàn ra bàn vào. Bao nhiêu tiếng kêu phản đối. Người ta còn viện đến yếu tố tâm linh. Đến với tâm linh là phải đổ mồ hôi nước mắt, là phải mỗi gối chôn chân mới bày tỏ được lòng thành kính và niềm tin.

Người ta còn viện tới sự báng bổ khi cho khách ngồi trên cáp treo mà bay trên đầu trên cổ Phật tích và người hành hương. Rồi lí do làm hỏng cảnh thiên nhiên, làm hỏng môi trường, làm mất mỹ quan..

Đường lên chùa Đồng - Ảnh: Giacngo Online

Thì cứ coi những tiếng la ó kia là phản biện, lật qua lật lại vấn đề nhiều lần hơn, xem xét và đánh giá kĩ hơn, làm cho công trình hoàn chỉnh hơn. Phản biện đâu phải là nhằm mục đích xoá bỏ hoàn toàn.

Không phải là chữa bệnh mà rạch cho một nhát cho chết hẳn, chết đứ đừ. Không phải góp ý mà là rửa sả mặt sát. Phê bình con đường gốm sứ bên sông Hồng cũng đi đến mặt sát rằng người ta "đang bơi bần những bức tường".

Tôi nhớ con đường gốm sứ ở thủ đô Seoul của Hàn Quốc. Nơi trước kia có một con suối bùn rác người ta phủ bê tông lên trên làm một con đường, rồi xây cầu vượt phía trên con đường ấy. Đây là cái giá của sự phát triển đô thị thời kì đầu.

Mấy chục năm sau, khi đã phát triển, người ta quyết định phá cầu vượt chắn mất tầm nhìn và thiếu mỹ quan và đắp con đường bê tông lên, khơi lại dòng suối. Như một con kênh nước chảy róc rách, hai bên kè bằng những tảng đá, trồng cỏ và lau sậy. Nó trở thành con đường đi bộ đẹp và tự nhiên. Hai bên suối là con đường gốm sứ, mới chỉ

gần hai trăm mét. Bức tranh đức vua Jeongio viếng mồ phụ mẫu. 1.700 nhân vật và 800 con ngựa.

Con đường gốm sứ của ta chưa sánh được. Nhưng mà mấy chục cây số ven sông Hồng thay cho những bức tường xám loang lổ, giờ là hình ảnh vui mắt. Không cao siêu gì, thậm chí vẫn có những hình ảnh đơn giản, thô sơ, những biểu trưng lồ lộ của nhà tài trợ. Phản biện là đúng, cần lắng nghe phản biện để điều chỉnh, sửa chữa.

Nhưng phản biện hung hãn và cay nghiệt như chỉ nhằm mục đích huỷ diệt thì có còn là phản biện? Những lúc ấy lại cứ thăm nhủ trong lòng, như là đang hô to lên động viên những người thực hiện dừng tay, chớ ngừng lại, tiếp đi, làm tiếp đi.

Nhìn ra rõ ràng trong những người phản đối có cả những họa sĩ. Xin hãy phủ định tác phẩm này bằng một tác phẩm khác. Phân tích, bình luận, phê phán chỉ bằng lời thôi thì dễ dàng qua.

Sao nhỉ, sao mấy vị chê bai có chuyên môn ấy không tự nguyện đến nhập cuộc, tham gia vào, mỗi vị nhận lấy mấy mét tường, đây là cơ hội để bày tỏ khả năng sáng tạo và trách nhiệm công dân của họa sĩ! Và bắt tay vào làm cũng là cách phủ định những cái mà mình cho là chưa hay.

Trên cao bạt gió

Nhưng thực tế đã chứng tỏ người làm việc có nhiều, và người không làm việc lại nhiều hơn. Ngồi sẵn đâu đấy trong những công sở, những xalông, tiệm ăn, quán cà phê, bãi bia, thậm chí giữa đông đúc chợ người. Ai đi qua là bình phẩm. Ai làm ra một cái gì là chê bai.

Một tinh thần nhàn rồi không chịu làm việc. Một tinh thần tự ti ngược, ngược tức là không làm nổi nhưng lại ra vẻ không có gì đáng làm. Một tinh thần ngoại đạo nhưng tự cho rằng mình có thể góp ý kiến về mọi lĩnh vực. Một tinh thần đồng nghiệp, khi không làm được nữa thì chê những người đang làm.

Cáp treo Yên Tử - Ảnh: Thuvienhoasen

Vậy thì đứng lên nào, động chân động tay lên nào, hò dô ta. Ta xây nhà làm đường, xây cáp treo, tàu điện ngầm. Ta phát minh, sáng chế. Ta làm kinh tế, làm nghệ thuật, làm văn chương. Thêm một cái mới làm thêm một cái quý. Vừa phải thôi, khiêm nhường thôi thì cũng quý. Ta phê bình, phản biện để cho nó mới hơn, tốt hơn, không phải để tiêu huỷ, để đập bỏ, để chắn ngang đường.

Bây giờ Yên Tử đã có cáp treo. Đoạn đường từ chân núi lên lưng chừng Hoa Yên leo bộ mất ba bốn tiếng đồng hồ, giờ đây đi cáp treo chỉ mười lăm phút.

Người già cả có cơ hội. Người bệnh khớp, bệnh tim có cơ hội. Người khuyết tật, thiệt thòi có cơ hội. Từ Hoa Yên, nghe đâu sắp tới cũng sẽ có cáp treo lên đến tận đỉnh.

Loại chair car hay cable car, ngồi trong lồng kính bao bọc, không ngại mưa gió. Cái cáp treo lên đất Phật là cơ hội cho mọi người.

Tôi thì vẫn trèo 900m còn lại lên đến chùa Đồng. Đi qua rừng trúc ướt đầm sương, mù mịt sương. Gió lộng bạt cả tiếng người. Sương và mây đều bay. Không khí nghìn năm còn nguyên đấy. Không khí tâm linh còn nguyên đấy.

Hồ Anh Thái (Tuổi Trẻ số Tết 2010)